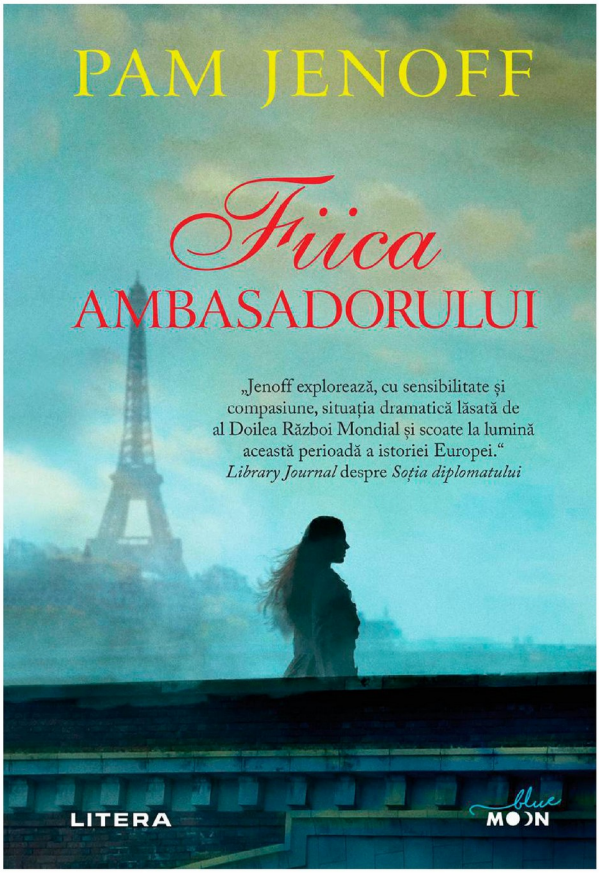
PAM JENOFF
Fiica
AMBASADORULUI
„Jenoff explorează, cu sensibilitate și compasiune, situația dramatică lăsată de al Doilea Război Mondial și scoate la lumină această perioadă a istoriei Europei."
Library Journal despre *Soția diplomatului*
LITERA
blue MOON

PAM JENOFF
FIICA AMBASADORULUI

TRADUCERE DIN LIMBA ENGLEZĂ ŞI NOTE
GABRIELA GHIRCOIAŞ
EDITURA LITERA
BUCUREŞTI, 2021

Pam Jenoff
The Ambassador's Daughter
Copyright © 2013

Toate drepturile rezervate, inclusiv acela de reproducere în întregime sau parţial în orice formă. Ediţie publicată prin înţelegere cu Harlequin Books S.A.

Aceasta este o operă de ficţiune. Numele, personajele, locurile şi întâmplările sunt fie produsul imaginaţiei autoarei, fie sunt folosite fictiv, iar orice asemănare cu persoane reale, în viaţă sau decedate, companii, evenimente sau locuri este în întregime întâmplătoare.

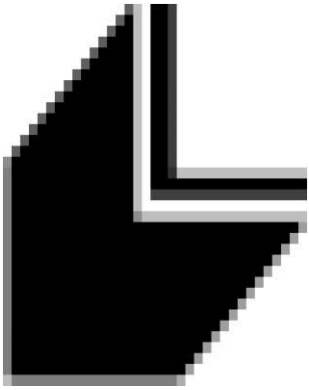

Editura Litera
Tel: 0374 82 66 35, 021 319 63 90; 031 425 16 19 e-mail: contact@litera.ro www.litera.ro
Pam Jenoff
Fiica ambasadorului
Copyright © 2021 Grup Media Litera pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate
Editor: Vidraşcu şi fiii
Redactor: Dragoş Ghiţulete
Corector: Ionel Palade
Copertă: Bell Studio
Tehnoredactare şi prepress: Ana Vârtosu
Seria de ficţiune a Editurii Litera este coordonată de Cristina Vidraşcu Sturza.
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României Jenoff, Pam
Fiica ambasadorului / Pam Jenoff; trad. Din lb. Engleză: Gabriela Ghircoiaş – Bucureşti: Litera, 2021
ISBN 978-606-33-7616-7
ISBN EPUB 978-606-33-7772-3
I. Ghircoiaş, Gabriela (trad.)
821.111

În memoria tatălui meu, cu drag

Prolog

Soarele coboară sub arcadele zdrobite ale gării Lehrter Bahnhof în timp ce o traversez. O briză tăioasă de sfârşit de toamnă goneşte porumbeii de pe grinzi. Îmi strâng paltonul mai bine pentru că este frig. Este marţi seara şi nu sunt foarte mulţi oameni, căci nu mai vin trenurile de navetişti care să aglomereze peroanele. Pe cea mai îndepărtată şină din dreapta, se află un singur vagon, mut şi întunecat.

Mă mirase telegrama prin care eram anunţată că Ştefan se întorcea cu trenul. Nu prea mai existau trenuri de când bombardaseră Aliaţii căile ferate. Cel puţin asta scrie în ziare – trenurile nefuncţionale şi blocada navală britanică sunt scuze oferite pentru orice, de la lipsa ţevilor noi pentru a beneficia din nou de apă curentă, problemă care ne-a obligat să folosim exteriorul ca acum un secol, până la imposibilitatea de a găsi lapte proaspăt. Acum, când mă uit la gara pustie, mai că-mi vine să cred scuza asta.

Parcă-i şi văd figura lui Ştefan. Au trecut mai bine de patru ani de când neam luat rămas-bun pe acest peron şi el purta la gât ghirlanda de flori proaspete culese de mine.

— Nu pleca! mă rugasem de el pentru ultima oară.

Ştefan nu era făcut să lupte. Avea o faţă rotundă, blândă, cu ochi mari şi căprui, care sugerau că nu ar face

rău nimănui. Dar era prea târziu. Cu două săptămâni în urmă, se înrolase înainte să se facă orice recrutare şi venise acasă cu documentele care-i cereau să se prezinte. Războiul avea să se termine repede, aşa spunea toată lumea. Sârbii călare, cu săbiile lor, nu se puteau pune cu tancurile şi cu avioanele kaizerului. Lupta avea să se încheie în câteva săptămâni şi, până atunci, toţi băieţii voiau să aibă şi ei parte de glorie.

Mă uit peste umăr, pe lângă chioşcul care îşi trage obloanele şi de unde vine un miros de nechezol rânced, la uşile gării, care scârţâie ori de câte ori vântul le închide şi le deschide. Ar fi trebuit să vină cineva mai distins decât mine să-l întâmpine pe Ştefan. Este soldat, rănit pe front. Mai bine zis, este singurul tânăr din enclava noastră de evrei din Berlin care a plecat la luptă şi s-a şi întors. Nu ştiu la ce mă aşteptam, nu tocmai la fanfară şi la reporteri, dar poate măcar la o mică delegaţie din partea consiliului local de război, însă grupul veteranilor, impozant pe vremuri, se dizolvase. Nu mai vrea nimeni să fie identificat ca soldat, ca să înfrunte întrebările şi uităturile pline de reproş că nu şi-au făcut treaba ca lumea.

Trec cincisprezece, apoi douăzeci de minute. Strâng mai tare mănuşile din piele fină, din care am reuşit să scot un ghem umed şi boţit. Mă abţin cu greu să nu mă fâţâi şi pornesc spre ghişeu, ca să întreb ce se ştie despre următoarea sosire. Ocolesc un căruţ de bagaje, răsturnat şi abandonat în mijlocul gării. Mi se agaţă fusta, mă opresc şi mă întorc, ca să-mi desprind tivul. Nu se agăţase de vreun cui sau de vreo scândură, ci de un bărbat murdar, cu părul lung, care stă pe jos şi care în loc de piciorul drept are un mănunchi fetid de bandaje.

— Bitte...[1] se aude o voce răguşită, atunci când sar cât colo.

[1] „Vă rog” (în limba germană în original).

— Îmi cer scuze că v-am speriat.

Şi el este sau a fost soldat, dar abia mai recunoşti ceva din uniforma zdrenţuită. Scot o monedă din buzunar şi-mi vine să vomit când întinde mâna s-o ia. În sinea mea, mă înspăimânt. Oare şi Ştefan arată ca această biată creatură?

Ridic capul când aud claxonul prelung şi grav din bezna de la marginea gării. O clipă mai târziu, apare un tren care înaintează pe şină atât de lent încât pare să nu aibă motor deloc, ci doar inerţie la cea mai mică înclinare a pământului. Gara se umple de norii mari de aburi pe care-i evacuează. Pornesc spre peron, străduindu-mă să văd în pâcla deasă. Îmi bubuie inima.

Trenul se opreşte. Uşile se deschid înfiorător de încet şi văd câţiva bărbaţi care coboară, unii în uniformă, alţii în civil. Îl caut din priviri pe Ştefan printre cei care se îndreaptă spre mine. Ştiu că nu se va afla printre ei.

Când se mai eliberează peronul, văd o soră medicală care împinge un scaun cu rotile dintr-un vagon. Fac un pas în faţă şi mă opresc din nou. Nu Ştefan stă pe scaun, ci un bătrân, atât de încovoiat, încât doar chelia i se vede. Sora medicală se luptă cu scaunul şi, cum i se blochează roţile din spate în uşă, dau fuga s-o ajut.

Bărbatul, ca un ghem în scaunul cu rotile, se îndreaptă uşor pe măsură ce mă apropii. Îmi dau seama că este într-adevăr Ştefan şi îmi muşc buza atât de tare, încât simt sângele. O crestătură imensă îi străbate partea dreaptă a feţei de la tâmplă până la bărbie şi, laolaltă cu lipsa părului, este aproape de nerecunoscut. Însă cel mai rău arată braţele lui scheletice şi tremurânde. Simt că o iau razna în timp ce fac eforturi să-mi imaginez ororile care pot în câţiva ani să îmbătrânească un bărbat cu câteva decenii.

Ştefan ridică privirea goală, cu ochii în lacrimi, fără să

scoată un cuvânt.

— Bună, dragul meu! reuşesc să spun, aplecându-mă să ating cu buzele obrazul creponat.

Întinde mâna tremurând spre mine.

— Hai să mergem acasă! mormăie.

În clipa în care îmi cuprinde încheietura mâinii cu degetele reci ca de mort, nu mă mai pot stăpâni şi încep să urlu.

Deschid brusc ochii şi mă ridic în beznă, încă zbierând.

PARTEA ÎNTÂI
Paris, decembrie 1918

Capitolul 1

Trec cu bicicleta prin Jardin des Tuileries, înaintând cu grijă pe lângă porţiunile alunecoase de pe aleea cu pietriş ud. Aerul de decembrie este tăios şi promite ninsoare, iar ramurile golaşe ale castanilor se înclină spre mine ca o suită de paloşe. Pedalez grăbită pe lângă băncile din parc, savurând vântul care mă loveşte în faţă. Deschid gura să absorb aerul. O veveriţă speriată ţâşneşte de la baza unei statui din marmură. Mi se desface părul şi mi se răsfiră asemenea unei pânze de barcă umflate de vânt, împingându-mă mai departe şi mai repede, şi, preţ de o clipă, aproape că pot uita că mă aflu în Paris.

Nu fusese decizia mea să vin.

— Mi s-a cerut să merg la conferinţa de pace, mă informase Papa pe neaşteptate cu mai puţin de o lună în urmă.

Până atunci nu îşi arătase interesul de a participa la „circul de la Versailles” şi îşi exprima dezaprobarea ori de câte ori citea în Times detaliile pregătirilor. „Unchiul Walter zice...”, adăugase, cum făcea de multe ori. Nu era nevoie să ascult mai departe. Fratele mai mare al mamei, industriaş care preluase afacerea cu electronice fondată de tatăl lor, nu putea participa la conferinţă după ce contribuise atât de mult la maşinăria de război. Considera totuşi important să aibă o voce la masă, o prezenţă înainte ca germanii să fie chemaţi oficial. Astfel că îi asigurase tatei, profesor care în timpul războiului trăise la Oxford, o

invitaţie de consultant la conferinţă. Era important să ajungă acolo înainte să sosească vaporul lui Wilson, mi-a explicat Papa. Ne-am strâns în grabă lucrurile din casa închiriată şi ne-am îmbarcat pe feribot la Dover.

Nici Papa nu a fost încântat să vină, îmi dau seama când ajung la capătul parcului şi încetinesc. Străzile sunt sufocate de maşini, camioane, autobuze şi de câţiva cai înspăimântaţi, care fac eforturi să tragă trăsurile în trafic. Năpăstuit, se trăgea de barbă în timp ce urcam în tren la Calais. De acolo urma să pornim spre Paris. Nu era vorba doar despre reticenţa de a fi smuls din studiile lui de la universitate, unde se cufunda, cum îi plăcea, în cercetare şi predare, şi de a fi azvârlit în lumina orbitoare a reflectorului, pe scena politică a lumii. Noi suntem cei învinşi, un popor înfrânt, iar în capitala franceză pe care o iubeam înainte de război, acum suntem priviţi ca duşmani, în Anglia fusese destul de rău. Cu toate că mulţumită statutului său academic nu fusese închis ca mulţi alţi germani, la Universitate eram intruşi, priviţi cu suspiciune. Eu nu puteam purta panglica de război, cum făceau înfumuratele britanice când plecau logodnicii lor pe front, fiindcă a mea simboliza partea greşită a baricadei. Dar, în afara cercului nostru apropiat de la Oxford, fusese destul de simplu să dispar în mulţime cu engleza mea lipsită de accent. Aici, oamenii ştiu cine suntem sau vor afla odată ce începe oficial conferinţa. Va ploua pretutindeni cu acuzaţii.

Fusta foşneşte graţios când cobor de pe bicicletă, din fericire, fără crinolina care pe vremuri complica mersul pe bicicletă. Clădirile de pe Rue[2] Cambon sclipesc, cu faţadele ciuruite de şrapnel spălate de zăpadă. Ridic privirea spre apartamentele cocoţate unul peste altul şi mă minunez cât sunt de înghesuite faţă de majoritatea cartierelor

[2] „Stradă” (în limba franceză în original).

îngrămădite ale Londrei. Cum locuiesc oamenii în asemenea spaţii? Uneori parcă mă sufoc doar uitându-mă la ele. Am crescut în Berlin, aşa că oraşele mari nu-mi sunt străine, însă aici totul este exponenţial mai mare – bulevardele largi sugrumate de trafic şi pieţele, una mai mare decât alta. Şi trotuarele sunt pline de oameni care stau la coadă sub marchizele joase şi dungate ale magazinelor cu brânză şi în faţa ciocolateriei, unde scrie că la ora trei vor scoate la vânzare o cantitate limitată. O aromă caldă şi delicioasă prevesteşte sosirea dulciurilor.

O clipă mai târziu intru pe o stradă laterală şi sprijin bicicleta de zidul acoperit cu afişe decolorate care recomandă trecătorilor să cumpere obligaţiuni de război. Când intru în librăria micuţă, sună clopoţelul.

— Bonjour![3]

Proprietarul, Monsieur Batteau, obişnuit cu vizitele mele frecvente, dă din cap fără să ridice privirea de la casa de marcat.

Mă strecor pe unul dintre culoarele înguste şi mă uit hămesită la rafturile pline ochi. Când am ajuns la Paris cu câteva săptămâni în urmă, de cărţi îmi era cel mai dor: de rafturile prăfuite ale bibliotecii colegiului de la Magdalen, de abundenţa tarabelor de pe strada Portobello. Apoi, într-o zi, am dat din întâmplare peste această librărie. Cărţile deveniseră un lux pe care puţini parizieni şi-l permiteau în timpul războiului şi auzeai poveşti oribile despre oameni care le ardeau ca să se încălzească sau care foloseau paginile ca hârtie igienică. Totuşi, unii le aduseseră în astfel de locuri, unde le vânduseră pe câţiva franci ca să cumpere pâine. Rezultatul este o prăvălie doldora de cărţi, puse haotic la grămadă, în teancuri de sus până jos, gata să se prăbuşească în orice clipă. Cu afecţiune, îmi trec mâna peste o copertă uscată şi crăpată. Titlurile sunt

[3] „Bună ziua” (în limba franceză în original).

stranii, cărţi de poveşti vechi, amestecate cu volume de politică şi de poezie în şase limbi şi o sumedenie de romane de război, de care se pare că nu mai are nimeni chef.

Iau un volum de Goethe. Sigur are cel puţin o sută de ani, dar în afară de paginile îngălbenite, este în stare bună şi cotorul este în mare parte intact, înainte de război ar fi valorat mult. Aici stă aruncat în anonimitate, o nestemată în gunoi.

— Pardon[4], dar dacă doriţi să cumpăraţi ceva... spune Monsieur Batteau puţin mai târziu.

Ridic ochii din ghidul de călătorie pentru Africa pe care-l răsfoiam Sunt în prăvălie de mai puţin de jumătate de oră şi afară încă nu a început să se întunece. Astăzi închid devreme din cauza paradei.

— Desigur.

Cum de-am uitat? Preşedintele Wilson soseşte astăzi. Mă ridic şi îi dau câteva monede domnului Batteau, apoi iau tomul lui Goethe şi cartea de botanică pe care mi-am ales-o şi le bag în geantă. Afară, strada s-a schimbat, cozile au dispărut şi în locul lor au apărut soldaţi, bărbaţi cu joben şi femei cu umbreluţe de soare, care se îndreaptă cu toţii într-o singură direcţie. Las bicicleta acolo şi mă las dusă de valul care pătrunde în Rue de Rivoli. Bulevardul lat, închis pentru maşini în acest moment, este plin de pietoni. Procesiunea se opreşte dintr-odată. O clipă mai târziu, dăm năvală din nou şi ajungem la masivul octogon din Place de la Concorde, unde clădirile cenuşii şi pestriţe arată maiestuos şi splendid în soarele amiezii. Legendara piaţă în care au fost executaţi Maria Antoaneta şi Ludovic al XVT-lea este un furnicar de oameni, printre care se află tunurile germane capturate şi aduse aici după armistiţiu. Statuile din colţuri, fiecare simbolizând un oraş francez, au

[4] „Mă scuzaţi” (în limba franceză în original).

fost ornate cu lauri.

Mulţimea se îmbulzeşte în spatele meu, pentru că privitorii de fiecare parte a străzii încearcă să aglomereze spaţiul deja ticsit. Sunt în mijlocul unui ocean de bărbaţi înalţi şi lâna umedă a jachetelor lor mi se lipeşte de faţă şi mă împiedică să respir. Nu mă comport bine în spaţii închise. Încerc să nu intru în panică şi îmi fac loc să ajung la unul dintre tunuri. Îmi ridic fusta şi mă caţăr pe o roată, simţind prin ciorapi oţelul rece ca gheaţa.

— Pardon! îi spun unui tânăr care tresare. E deja cocoţat pe tun.

Peste tot sunt steaguri, le văd de-aici, de sus, drapele desfăşurate de la balcoanele clădirii cu coloane, Hotel de Crillon, steaguri americane în mâinile copiilor.

„Wilson cel Drept!”, anunţă pancartele. În piaţă s-a format un culoar de trecere din fâşii lungi de ţesătură de culoarea cerului albastru, ca să nu pătrundă mulţimea. Avioanele au coborât mai mult şi sunt mai zgomotoase ca niciodată.

La câţiva metri în dreapta tunului, o femeie cu mantie albastră îmi atrage atenţia. Pare să aibă aproape patruzeci de ani şi stă neclintită în mulţimea agitată. Este înaltă, stă perfect dreaptă şi îşi poartă părul castaniu prins în coc. Îmi pare cumva cunoscută, cu toate că nu-mi dau seama de unde. Dintr-odată, se întoarce şi pleacă, înotând împotriva curentului, furişându-se departe de mulţime. Cine pleacă înainte de venirea lui Wilson? Doar n-ai unde altundeva să te duci în oraş tocmai acum. Mă întreb în trecere dacă o fi bolnavă, însă merge calm şi degajat în timp ce dispare în mulţime.

Zarva se transformă în vuiet. Mă uit din nou în piaţă, în vreme ce un şir de soldaţi călare, cu coifurile sclipitoare ale gărzii republicane, intră în cadrul meu vizual. Caii ţin capul sus şi suflă nori mari de abur rece pe nările umflate.

Mulţimea se împinge şi culoarul drept se curbează. Mă cutremur când aud armele nevăzute detonându-se în depărtare. Doar nu este un sunet pe care vrea să-l mai audă vreunul dintre noi.

În spatele cailor apare o procesiune de trăsuri deschise. În prima se află un bărbat cu pardesiu lung şi cu joben, însoţit de o femeie. Cu toate că este prea departe să văd, îmi dau seama după urale că este preşedintele Wilson. Pe măsură ce se apropie trăsura şi opreşte în faţa hotelului, îl recunosc pe Wilson din fotografii. Face cu mâna mulţimii când coboară, însă figura lui, cu ochelari, este solemnă, de parcă vede pentru prima dată speranţele multor oameni care se agaţă de promisiunile lui.

Un minut mai târziu, Wilson dispare în hotel. Spectacolul se termină repede şi spectatorii încep să se retragă pe arterele care pornesc din piaţă. O zăresc pe femeia cu mantie albastră la câţiva metri de mine, încă luptându-se să iasă din mulţime. Impulsiv, sar de pe tun. Mi se agaţă tivul fustei. Trag de material şi pornesc spre ea, croindu-mi drum cu greu printre oameni, fără să ştiu cât de departe este punctul albastru pe care-l urmăresc ca pe un far călăuzitor.

Ajung în stradă şi o văd la aproximativ cincizeci de metri în faţă, intrând în parcul în care fusesem mai devreme cu bicicleta. Nimic neobişnuit până acum, însă nimeni nu pleacă înainte de venirea lui Wilson ca să se plimbe, iar mersul ei este consecvent şi sugerează o treabă mai interesantă decât aerul curat. Merg mai departe şi o urmăresc în parc. O clipă mai târziu iese de pe aleea principală şi intră într-o grădină mai mică, în care nu mai fusesem.

Mă opresc. La intrare este o poartă înaltă, care şi-a pierdut lustrul, cu nişte lei ciopliţi minuţios de fiecare parte, care stau de pază ca nişte santinele. În faţă, poteca

nu se vede din cauza vegetaţiei. Întoarce-te! pare să-mi spună o voce, însă femeia în albastru a dispărut la o cotitură şi nu mă pot abţine să n-o urmăresc.

Intru pe poartă şi ajung în grădină. Câţiva metri mai încolo, aleea se termină lângă un mic lac îngheţat, cu câte o potecă pe marginea fiecărui mal. Mă uit la băncile goale din parc, dar nu o văd. Dincolo de cotitură, se aude un râs. O iau pe poteca ce ocoleşte lacul şi dau de o mare întindere de apă îngheţată, ascunsă într-un pâlc de copaci. Un grup de tinere bine îmbrăcate, de aproape douăzeci de ani, poate cu un an-doi mai mici decât mine, patinează pe gheaţă şi vorbesc tare, cu glasuri lipsite de griji.

Pe cealaltă parte a lacului văd ceva mişcând lângă un pom Femeia în albastru. Urmează să patineze şi ea? Poate cu douăzeci de ani mai în vârstă, pare ieşită din comun – pe de altă parte, conferinţa a adunat tot soiul de oameni neobişnuiţi, fapt care a estompat convenţiile şi deosebirile care i-ar fi diferenţiat acasă. Femeia rămâne în umbră, ca o vrăjitoare desprinsă din basme, urmărind fascinată patinatoarele. Are o privire de protector şi observator, asemenea unui om de ştiinţă care studiază un subiect care îl pasionează.

Patinatoarele pornesc spre mal şi femeia în albastru se retrage şi dispare, îmi vine să o urmăresc în continuare, însă soarele a apus în spatele arborilor şi amiaza iernatică se stinge.

Douăzeci de minute mai târziu, după ce mi-am recuperat bicicleta, ajung la hotel. Papa a ales cu grijă camerele la micul Hôtel Le Relais Saint-Honoré. Chiar peste râu, în faţa Ministerului de Externe, aproape de procedurile legate de conferinţă. În acelaşi timp, îi oferă şi ceva intimitate. Holul hotelului şi colţul său cu scaune din catifea roşie arată mai degrabă a salon.

— Mademoiselle![5] mă strigă recepţionerul în timp ce traversez holul.

Mă întorc fără tragere de inimă. Îmi întinde o scrisoare pe care o ţine între arătător şi degetul mare, ca şi cum timbrul german ar putea fi contaminat, întind mâna şi mi se strânge stomacul când văd scrisul incoerent.

Mă îndrept încă o dată spre lift. Când se deschid uşile, dau pe neaşteptate de Papa şi de doi bărbaţi cu ten închis şi mustăţi negre.

— Iar dacă vă uitaţi la graniţele dinaintea războiului... Papa, care vorbeşte în franceză, se opreşte când mă vede. Bună, draga mea! Domnilor, daţi-mi voie să v-o prezint pe fiica mea! Margot, Signore DiVmcenzo şi Ricci, din delegaţia italiană.

— Încântată! spun.

Ei dau din cap şi mă privesc ciudat. Asta, din cauza rochiei mele, murdară şi cu tivul rupt, acolo unde mi-am prins-o în tun, precum şi din pricina părului răvăşit. Probabil că şi miros urât după ce am pedalat viguros prin parc. Papa însă nu pare să observe, doar zâmbeşte călduros, cu afecţiune şi mândrie.

— Urc numaidecât, draga mea!

Nu este numai un profesor distrat. M-a acceptat dintotdeauna aşa cum sunt, cu totul, cu fiecare imperfecţiune şi cusur. Nu-l deranjează aspectul meu neglijent, la fel cum nu mă supără pe mine predispoziţia lui de a uita mesele zilei sau zilele săptămânii.

Liftierul închide uşile, iar eu simt acelaşi gol în stomac ca de fiecare dată când urcăm la etajul al treilea. Descui uşa apartamentului, alcătuit dintr-un dormitor pentru fiecare dintre noi şi o sufragerie. Mă duc la baie şi dau drumul la apă într-o cadă mare cu picioare, după care torn nişte săruri. În timp ce se umple cada, îmi scot rochia

[5] „Domnişoară” (în limba franceză în original).

murdară şi lenjeria care mi s-a lipit de corp. S-or fi demodat crinolinele, dar nu şi corsetele, din păcate. Opresc robinetul şi mă strecor în cada adâncă şi caldă, recunoscătoare pentru aburul care mă învăluie.

Cu gândul la scrisoarea nedeschisă, văd figura lui Ştefan. Mi-e greu să-mi amintesc când anume am început relaţia amoroasă. Fusese dintotdeauna prezent, un băiat din cartier şi cu un an mai mare la şcoală, avea clasa vizavi de a mea pe hol. În copilărie ne jucam adesea şi a fost alături de mine la înmormântarea mamei, mă ţinuse de mână şi mă ajutase apoi să mă furişez din casa ticsită. Într-o dimineaţă de toamnă, când aveam cincisprezece ani şi citeam pe scara din faţa casei noastre din Berlin, Ştefan trecuse cu bicicleta şi încetinise, fără să se oprească totuşi. Nu mi s-a părut deloc neobişnuit, avea traseul lui pe care livra ziarul Post caselor de pe strada noastră. A trecut jumătate de oră şi a dat roată din nou. Am ridicat ochii curioasă. Casa lui Ştefan era după colţ, pe o stradă mai frumoasă decât a noastră, de două ori mai mare, dar cu acoperiş înclinat şi cu trepte crăpate, care trebuiau reparate. În ultimul timp îl văzusem pe strada noastră de trei-patru ori pe zi, cu toate că ziarul venea o singură dată pe zi.

— Stai! am strigat după el, ridicându-mă. S-a oprit brusc, apucând ghidonul ca să nu cadă.

— Vrei ceva?

S-a dat jos şi a lăsat bicicleta la bordură, după care a venit la mine. Se schimbase ceva la el. Chiar dacă avea acelaşi păr blond-roşcat şi pielea albă, începuse să se bărbierească, căci puful care-i creştea peste buza superioară se transformase într-o mustaţă fină. Crescuse destul de mult şi era cu câţiva centimetri mai înalt decât mine, iar braţele i se îngroşaseră.

— Mă întrebam dacă ai vrea să mergi la film, mi-a spus.

Mi-am ferit ochii, luată prin surprindere. Mă aşteptasem să mă invite la meciul de fotbal pe care-l jucau băieţii duminica în parc, deşi Tante[6] Celia spunea că m-am făcut prea mare pentru aşa ceva. Tonul lui însă era diferit acum şi când m-am întors din nou spre el, am observat că i se îmbibase sudoarea în guler. Era emoţionat.

— Da, am răspuns repede, pentru că voiam să-l liniştesc.

— Vm să te iau diseară la şapte.

S-a retras, cât pe ce să se împiedice de bicicletă, înainte să se urce pe ea şi să gonească.

Seara la film nu a fost deosebită, era o comedie americană, după care am mâncat îngheţată la Eiscafe. Din acea zi, Ştefan a devenit din ce în ce mai prezent. Venea la mine după şcoală, lua masa cu noi duminica la vila unchiului Walter din Grunewald. Într-o după-amiaza, pe când ne plimbam în jurul lacului din spatele vilei, am coborât privirea la mâinile noastre, cu degetele întrepătrunse, şi mi-am dat seama că eram o pereche. Nu că era cu mult diferit decât atunci când eram doar prieteni. Ştefan era discret şi mă lăsa în pace. Cu el era ca şi cum eram cu mine însămi.

Eram la unchiul Walter şi luam masa de prânz când am aflat că a început războiul. Unul dintre consilierii lui dăduse fuga în salon şi îi şoptise la ureche, iar el rupsese tăcerea obişnuită dând drumul la radioul de pe policioară. Bărbaţii dădeau din cap aprobator, în timp ce se difuza declaraţia de război a Germaniei. Aliatul nostru, arhiducele austriac Franz

Ferdinand, fusese asasinat, ucis la lumina zilei de un sârb necredincios. Trebuia să ripostăm

Zece minute mai târziu, ies din cadă tot cu gândul la Ştefan, mă şterg şi îmi pun o rochie curată. Aş fi putut să

[6] „Mătuşă” (în limba franceză în original).

mă întorc la Berlin după război, să insist ca Papa să mă lase să stau cu Ştefan cât se reface. Dar nu o făcusem. Înghit în sec, vinovată. Are grijă familia lui de el. Totuşi, pe mine mă vrea mai mult ca orice, îmi dau seama din scrisorile în care vorbeşte cu entuziasm despre întoarcerea mea. Am trimis pachete cujeleuri franţuzeşti şi alte delicatese, dar îmi este mai greu să-i răspund la scrisori. Ce să-i spun acestui om despre care nu prea mai ştiu cine este?

Răscolesc printre cosmetice ca să găsesc o cremă, pentru că mi s-au uscat mâinile şi mi s-a crăpat pielea de la aerul de-aici. Eu sunt cea care insistă să-şi scoată mănuşile prea des, spune Tante Celia. Nu am multe în trusă: o pudră de ten, un singur ruj roz pal pentru ocazii speciale şi un parfum pe care mi l-a dat Celia anul trecut de ziua mea, prea floral pentru gustul meu.

Până ies, Papa s-a şi întors. Răsfoieşte documentele de pe biroul american din colţ şi bea un pahar de Pernod. Cina, două farfurii acoperite cu capace metalice şi o pâine groasă înfăşurată în şervet, stă neatinsă, aşa cum ne place.

— Papa! spun încet, distrăgându-i atenţia de la muncă. Aduc sfeşnicele de pe policioară cât toarnă el vin.

— Baruch atah Adonai...[7]

— Celia este la o recepţie, spune fără să întreb ceva, atunci când terminăm rugăciunea.

Expir uşor. Nu aş fi fost insensibilă să-mi resping rudele care nu au unde se duce, dar să petrecem sabatul împreună este o tradiţie pe care eu şi Papa o sărbătorim oriunde mergem în lume. Luăm cu noi sfeşnicele şi pocalul de argint pentru Kiddush şi facem asta şi la Paris. Oricât de ocupat este, Papa se opreşte mereu din treabă, ca să luăm masa şi să stăm de vorbă, numai noi doi.

[7] Rugăciune spusă înainte de masă la evrei.

Tai pâinea caldă încă, cu crustă. La hotel este uşor să uiţi de lipsurile pe care le îndură lumea din afară. Îi dau o bucată tatei şi observ că este palid. Cu toate că este îmbrăcat imaculat şi îngrijit ca întotdeauna, cu părul cărunt tuns scurt, are cearcăne profunde.

— Ţi-ai luat medicamentele? îl întreb.

Este atât de prins de munca sa, că uită să mănânce sau să doarmă, darămite să îşi ia pastilele esenţiale pe care doctorul i le-a dat pentru inimă. Îi aduc aminte de când mă ştiu.

Înainte să răspundă, strănut o dată, apoi încă o dată.

— Din cauza aerului uscat, zic repede şi vreau să iau batista.

Papa se încruntă consternat, este rândul lui să se îngrijoreze pentru mine. Gripa spaniolă, ca aceea care mi-a luat-o pe mama acum mai bine de zece ani, s-a răspândit din toamnă. Cu toate că şi eu căzusem la pat cu gripă în copilărie, pe mine mă cruţase la fel ca îngerul morţii în povestea cu mielul pascal, trecând pe lângă mine de parcă mânjiseră uşa cu sângele mielului. Mă luptasem câteva zile cu febra, după care mă trezisem cu o cicatrice permanentă pe gât, în formă de semilună, o reacţie la unul dintre medicamente.

Însă această nouă tulpină de gripă era şi mai virulentă şi numai la Oxford luase douăsprezece vieţi înainte să plecăm noi. Se vorbea la nesfârşit despre cum s-o previi: ba să te speli în nas cu apă caldă şi bicarbonat de sodiu, ba să porţi usturoi la gât, ba să bei o gură de whisky înainte de culcare. Se zvonea pe alocuri şi că o sloboziseră germanii ca armă de război, de mai aveau puţin şi ne învinovăţeau direct pe mine şi pe tata.

— Cel mai probabil a venit pe Atlantic cu soldaţii, a spus Papa o dată. La Londra, oamenii nu mai ieşeau deloc din case, dar aici continuă petrecerile de parcă virusurile sunt

invenţia scriitorilor de literatură SF.

Scot o lingură de coq au vin[8] aromat.

— Zău că n-am nimic. Povesteşte-mi cum ţi-a fost ziua.

În timp ce mâncăm, Papa îmi relatează întâlnirea cu delegaţii italieni, care îi doresc sprijinul pentru independenţa Macedoniei.

— Şi mai sunt coloniile Africii de Vest, spune, sărind de la un subiect la altul cu o iuţeală de nedescris. Francezii se vor pune pe picioarele din spate ca să nu ofere independenţa. În schimb vor mandate.

— Aşadar, unii vor avea parte doar de autodeterminare.

— Liebchen[9], trebuie să fim pragmatici! Nu poţi schimba lumea în câteva luni. *Atunci ce rost are conferinţa asta?*

— Trebuie să lucrăm din cadrul sistemului, adaugă, de parcă-mi răspunde la întrebarea nepusă. Deşi ştiu că nu eşti de acord. Hai să nu mai vorbim despre munca mea, zice, în timp ce eu strâng farfuriile şi pun cafeaua şi plăcinta cu mere. Ce mai faci, draga mea?

— Bine. Nu prea am stare.

— Păi?... Credeam că tu şi Celia o să vă distraţi pe la muzee. I se stinge glasul şi se strâmbă cu gândul la abisul dintre mine şi sora mamei, o femeie pe care ar vrea cu tot dragul ca eu s-o accept. Poate dacă aveai un frate sau o soră...

Se frământă, cum o face de atâtea ori. Familiile mici ca ale noastre sunt excepţia de la regulă, însă din cine ştie ce motiv, nu am putut avea fraţi sau surori.

Îl pup pe obraz.

— Nu aş fi vrut să te împart, îi spun, încercând să-i înlătur sentimentul de vinovăţie. Ăsta este adevărul. Noi doi ne-am fost îndeajuns unul altuia. Văd atunci mesele

---

[8] Fel de mâncare franţuzesc.

[9] „Draga mea” (în limba germană în original).

noastre de sabat ca pe un tablou, o scenă care se joacă de la sine în diverse oraşe, de-a lungul anilor. Zău, n-am nimic. Petrecerile sunt în regulă, dar femeile sunt pur şi simplu prostuţe.

Tac, fiindcă iar mă aud lamentându-mă.

— Ţi-ar plăcea mai mult în afara oraşului? întreabă Papa.

Mă întreb şi eu. Dintotdeauna m-am simţit cel mai liberă în natură, în drumeţiile pe care le făceam în copilărie. Papa, în ciuda faptului că este un erudit, se descurcă de minune în natură şi are capacitatea de a străbate cea mai densă pădure fără busolă, să găsească apă curgătoare şi să prezică vremea. Urcam pe munte cu mâncare în rucsacuri să ne ajungă toată ziua şi stăteam la cabanele de pe culmile dealurilor, ca să ajungem pe următorul pisc înainte de apus.

Totuşi, Parisul, aşa aglomerat cum este, are o anumită energie şi nu vreau să fiu exilată într-o suburbie plictisitoare cu Tante Celia.

— Nu ştiu. Cel puţin, nu prea cred.

Nu oraşul în sine îmi displace, mă gândesc în timp ce mâncăm desertul. În copilărie veneam aici în fiecare primăvară şi făceam cumpărături cu mama la buticurile elegante de pe strada Faubourg Saint-Honoré, până când venea Papa la sfârşitul zilei şi mâneam prăjituri la una dintre cofetării. Ba chiar visam ca într-o zi să studiez la Sorbona.

Nu, Parisul de acum îl detest. În ajunul conferinţei, oraşul forfoteşte de jurnalişti şi de delegaţi din fiecare ţară care luptă fiecare pentru câte o cauza posibilă. Hotelurile, goale de la începutul războiului, au fost aerisite, camerele, redecorate în grabă pentru a găzdui orice om venit la spectacol. Nu mă deranjează cei care au venit cu un motiv, grupurile mari de bărbaţi la costum care vor decide viitorul lumii, delegaţii dezorganizaţi din ţări care aşteaptă

să se înfiinţeze, ci paraziţii, persoanele importante şi cele mai proeminente figuri feminine care au venit să dea petreceri şi să ofere diverse ocazii de ochii lumii, sufocând de tot Parisul.

— Ei bine, la un moment dat nu va mai depinde de noi. Când vin germanii adică.

Mă încrunt. NOI suntem germanii. Mă refer la delegaţia oficială, va trebui să mergem la Versailles, unde va fi sediul.

Mă gândesc la ce mi-a spus. Lucrările conferinţei se ţin la Paris, însă germanii se vor caza la Versailles, în afara oraşului, locul în care şi-au impus condiţiile draconice ale acordului de pace asupra Franţei cu cincizeci de ani în urmă şi unde o să primim exact ce meritǎm.

— Acolo se mută conferinţa când soseşte delegaţia?

— Din câte ştiu eu, nu.

— Ai zice că dacă tot participă la conferinţă, germanii ar trebui să fie aproape de locurile de întâlnire.

— Aşa ai crede. Tace şi ia o gură de cafea. Ai crede că ar fi invitat delegaţia germană aici în primele luni ale conferinţei dacă voiau într-adevăr să participe.

Cum să negociezi pacea fără oponent la masă?

— Îi cunoşti pe cei din delegaţie? întreb.

— Ah! Sunt aceiaşi. Rantzau, noul ministru de externe, precum şi ministrul apărării şi ambasadorul, desigur, veşnicul rival al un-chiului Walter. Cei de la putere formează un club foarte ermetic, sunt crescuţi în aceleaşi cercuri şi educaţi la aceleaşi şcoli. Era un club din care Papa nu voise nicicând să facă parte, dar acum se trezise tras înapoi din cauza conferinţei. Mai este un tânăr căpitan, dar nu-mi amintesc cum îl cheamă.

— Mai aduc pe cineva? Mă refer la familii. *Papa clatină din cap.*

— Nu sunt destule camere disponibile la Versailles. Nu

se obişnuieşte ca delegaţii, chiar şi din ţările victorioase, să îşi aducă soţiile şi copiii. Tot nu mi-ai spus ce-ai făcut azi, în afară de faptul că ai evitat-o pe Tante Celia.

Îmi vine să-i povestesc despre femeia în albastru, dar sună aiurea şi în mintea mea această curiozitate prostească.

— Azi am văzut sosirea lui Wilson, spun în schimb.

— Ah!

— Mulţimea a fost foarte primitoare.

— Au speranţe mari. Cele paisprezece puncte[10], autodeterminarea, o nouă ordine în lume... Scutură din cap. Wilson este idealist. Ca termenul din iudaism, „tikun olam", literal înseamnă să repari lumea. Asta încearcă el să facă.

— Nu crezi că o să reuşească!

— Cred că nu este aşa simplu. Îşi ia pipa, dar nu o aprinde, ci o vântură ca pe un indicator în aula universităţii. Hai să luăm de exemplu autodeterminarea. Ce înseamnă? Ce reprezintă acest „auto"? O naţionalitate, un grup religios sau cu totul altceva? împunge aerul cu degetul în faţă. Am încredere că vor schimba lucrurile sau vor schimba lumea? Nu ştiu. Lumea nu se va mai întoarce la ce a fost, la împăraţi, ţari şi regi, dar întrebarea este dacă putem construi ceva mai bun în loc. Cred că lumea va fi mai bună şi dacă doar încercăm. Suspină. Mă rog, mâine-seară o să-l vezi puţin pe Wilson la recepţia de bun venit. Înclin capul. Ţi-amzis săptămâna trecută.

Calendarul social fusese atât de încărcat de evenimente, că nu-i mai dădusem atenţie, ci îi lăsasem pe Papa şi pe Celia să mă ducă unde era nevoie. Probabil va fi ditamai evenimentul. Mormăi.

— Trebuie să particip?

---

[10] Principiile prezentate de preşedintele SUA la Congres pentru restabilirea păcii în Europa după încheierea Primului Război Mondial.

— Mi-e teamă că da. Este un eveniment important şi n-ar da bine să nu fim acolo. Ai veşti de la Ştefan? întreabă, schimbând din nou subiectul.

În adolescenţă mi-a dat toată libertatea, dar în această privinţă este insistent. Are aproape şaptezeci de ani şi vrea să mă vadă la casa mea, nu singură pe lume.

— Da.

Nu recunosc că nu am deschis scrisoarea de azi şi mă concentrez asupra celor scrise de Ştefan săptămâna trecută. Aparent a nins mult la Berlin, mult mai mult ca aici. Încuviinţează.

— Şi unchiul Walter a zis la fel. Sunt sigur că abia aştepţi să te întorci la el. La Ştefan adică, nu la unchiul Walter. Zâmbesc. Fratele mamei nu a fost niciodată printre preferaţii mei. Ce mai face? întreabă Papa.

L-a plăcut mereu pe Ştefan, personalităţile lor gingaşe s-au potrivit de minune. Ştefan nu avea intelectul ager al tatei, dar asculta întotdeauna fascinat când vorbea tata despre cel mai recent articol la care lucra.

— Face eforturi uriaşe să se pună pe picioare. Chiar a reuşit să se ridice de câteva ori.

— Remarcabil! Nu se aştepta nimeni să supravieţuiască, aşa că e ceva dacă s-a ridicat din scaunul cu rotile. Poate într-o zi o să meargă cu ajutorul cadrului. Ce tânăr extraordinar!

Mă trece un fior de gelozie. Cumva, Ştefan este fiul pe care nu l-a avut Papa. Nu că ar fi devenit şi el profesor. Familia Oster fusese pe vremuri o familie de bancheri înstăriţi care căzuseră pradă vremurilor grele. Ştefan, cel mai mare dintre cei patru copii şi singurul băiat, trebuia cumva să-i repună în drepturi. Speraserăm să se alăture unchiului Walter şi să conducă una dintre uzine, doar că acummi-e imposibil să mi-l imaginez plimbându-se cu cadrul printre maşinile grele din fabrică.

— Se descurcă foarte bine, spun, dar ceva nu-mi dă pace. Crezi că este întreg? Nu la picioare mă refer. Pare să scrie aiurea.

Papa se încruntă, parcă aşteaptă să continui, numai că nu ştiu să zic ce anume mă apasă.

— Din cauza războiului, draga mea! Lasă-l puţin.

Încuviinţez. Ştefan este un om tare bun. Mi se rupe inima că a văzut ce-a văzut şi că a pătimit atât de mult. Nu pot să nu mă întreb totuşi dacă va mai fi vreodată întreg.

— Să sperăm că se termină repede conferinţa şi că ne putem întoarce curând la Berlin ca să-l vezi.

Mi se pune un nod în gât şi înghit în sec.

— Să sperăm.

— Noapte bună, draga mea!

Se duce la birou să ia un teanc de documente. În ciuda staturii mici şi a atitudinii rezervate, Papa a fost mereu cel mai puternic bărbat pe care-l cunosc. Nu doar puternic, ci şi curajos. Odată, când aveam şase ani şi ne plimbam cu ciobănescul german, Gunther, prin grădina zoologică, ne-a ţinut calea un câine vagabond mare. Prima mea reacţie a fost să sar cât colo de frică, dar Papa a înaintat şi s-a aşezat între blândul Gunther şi bestia care mârâia. În acel moment, am înţeles ce înseamnă să fii părinte, într-un fel în care este posibil să nu mă descurc vreodată.

A sacrificat multe ca să mă crească. După ce a murit mama, logic ar fi fost să mă lase pe mâna lui Tante Celia sau a unei guvernante. În schimb, şi-a scurtat programul la universitate, a refuzat să predea după-amiaza târziu sau seara şi lucra acasă, ca să citească împreună cu mine. M-a luat în călătorii şi a refuzat ocaziile în care n-o putea face pentru că destinaţiile erau prea îndepărtate, călătoria nesigură sau nu erau şcoli disponibile. Îmi dădeam seama că uneori îl oboseau conversaţiile şi că abia aştepta să se refugieze în muncă din cauza problemelor de zi cu zi şi a

suferinţei care-l împovăra. Se asigura totuşi că nu rămâneam niciodată singură.

Acum însă, aplecat la birou, pare vulnerabil. Îmi vine să mă duc la el şi să-l iau în braţe. În schimb îi pun mâna pe umăr. Ridică ochii, tresărind la atingerea neaşteptată. Nu am fost niciodată prea afectuoşi fizic.

— Noapte bună, Papa!

Duc tava în hol şi veioza în camera mea, ca el să lucreze în sufragerie netulburat. Scot volumul de Goethe pe care l-am cumpărat de la librărie şi trec mâna peste copertă. I-ar plăcea sau i-ar fi plăcut lui Ştefan pe vremuri. Dintotdeauna am avut această pasiune profundă pentru cărţi şi familiile noastre se amuzau de multe ori când ne găseau împreună sub un copac în grădină, sau în salon, citind în linişte unul lângă altul, pierduţi în lumea noastră. Oare mai citeşte? Iar cartea asta, cu referinţe la moarte şi la suferinţă, l-ar chinui? O aşez pe masă.

Scrisoarea lui Ştefan este pe servantă. O deschid fără tragere de inimă.

„Draga mea Mar got, „

îmi dau seama din scrisul ilizibil că de data asta a încercat să scrie el, în loc să-i ceară asistentei s-o facă.

„Sper că scrisoarea mea te găseşte cu bine. Veşti foarte bune: tata transformă căsuţa şi construieşte o extensie pentru noi, ca să locuim acolo după nuntă.”

Mă fac mică. Ştefan este imobilizat în scaun cu rotile. Sigur că nu se poate întoarce în casa de la Berlin cu scările ei înguste. Îmi aduc aminte de casa de vacanţă a familiei Oster, cu două camere, pe malul unui lac jalnic, la mai bine de-o oră de oraş. Chiar o să trăim în pustietate? Cum o să-şi câştige existenţa?

Mă joc cu inelul pe care mi l-a dat înainte să plece pe front. Pentru a mia oară, mă zgândăre o voce care-mi spune că ar fi trebuit să mă duc la el. Am avut motive

bune să n-o fac, mai întâi războiul, apoi căile ferate şi acum conferinţa tatei la Paris. Aveam totuşi cum să mă duc dacă insistam suficient, dar nu am făcut-o, în schimb m-am ascuns printre scuze, ferindu-mă de adevărul care aşteaptă în umbră. Îmi scot inelul de pe deget şi îl bag în buzunar.

Împăturesc scrisoarea şi o bag în plic fără să o termin de citit. Din plic cade pe jos o bucată de hârtie. O fotografie. O ridic, dorindu-mi să nu o fi trimis-o. A avut intenţii bune, stând drept pe scaunul cu rotile şi zâmbind, ca şi cum ar zice: „Uite cât am progresat!” Cumva arată mai bine decât cel pe care-l văd în coşmaruri, dar are figura unui străin, iar ochii goi îmi confirmă toate fricile legate de viitorul cu el.

Până la urmă, poate nu-i aşa rău la Paris.

Capitolul 2

La Hotel de Crillon, în timp ce urcăm scara de marmură spre sala de bal, văd numai alb în faţa ochilor: ghirlande de crini şi de trandafiri care se caţără pe coloane, fâşii gigantice de tul ca zăpada înfăşurate pe balcoanele de sus.

— Vin imediat, spune Papa şi pleacă spre garderobă cu hainele noastre.

Iau un pahar de vin pe care mi-l oferă un ospătar şi ies din mulţime. Recepţia este ca oricare altă petrecere la care am fost de când am ajuns la Paris, doar că de zece ori mai mare, căci, spre deosebire de celelalte, aici mulţimea de bărbaţi cărunţi în frac negru se întinde cât vezi cu ochii. Pe margine stau o mână de femei îmbrăcate cu rochii scumpe, în culorile modei de anul ăsta, cafeniu-închis şi roz ca apusul. Aroma savuroasă de hors d’oeuvres se

îmbină cu nebunia de parfumuri florale şi cu fumul de ţigară.

Orchestra din faţa sălii întrerupe valsul pe care-l cânta şi începe cu avânt „The Star-Spangled Banner”. Oaspeţii tac şi se întorc nerăbdători spre intrare. Se aude un murmur când intră preşedintele şi doamna Wilson. Mulţimea se desparte ca să-i lase să treacă. De aproape, este mai înalt decât credeam şi are o figură dârză.

Stan Stahl, un bărbat pe care-l recunosc de la alte evenimente ca fiind ambasadorul american, se duce să întâmpine familia Wilson, dar, înainte să ajungă la ei, un băiat oriental, nu mai mare decât mine, îi taie calea şi se apropie de preşedinte. Băiatul, care nu poartă uniformă de servitor, ci o cămaşă albă şi şorţ de bucătărie, îi întinde un plic cu mâinile tremurânde. În sală, lumea icneşte sonor.

Unul dintre paznicii lui Wilson se aşază între preşedinte şi băiat, dar Wilson îl dă la o parte.

— N-are gânduri rele. Wilson ia scrisoarea şi o deschide. Mulţumesc, spune, atât de solemn, încât zici că vorbeşte cu unul dintre liderii aliaţilor.

Aparent mulţumit, băiatul de la bucătărie face o plecăciune, se întoarce şi se face nevăzut pe una dintre uşile servitorilor. De cealaltă parte se aud strigăte.

Mă întreb ce scrie în scrisoare. Spectacolul s-a terminat, mulţimea se apropie să-l salute pe Wilson. Mă uit înjur după tata şi îl văd băgat la colţ de cineva, probabil un delegat care-i doreşte sprijinul pentru o moţiune. Acum, când stă să înceapă congresul, cei care doresc să-şi facă problemele cunoscute lasă deoparte subtilităţile şi îi hărţuiesc fără întrerupere pe tata şi pe cei care au poziţii influente. Nu mă deranjează că întârzie, mi-e mai uşor să rămân anonimă dacă sunt singură şi să mă strecor în spatele draperiilor de unde pot doar să observ, în loc să particip. Sper doar ca la un moment dat să poată scăpa.

Mi-am satisfăcut curiozitatea de a-l vedea pe Wilson şi vreau doar să mă întorc la hotel, să-mi scot rochia asta apretată, aleasă de Tante Celia, şi să citesc.

Orchestra începe să cânte un vals. Mă uit la perechile care dansează şi îmi aduc aminte o seară, nu mult după ce am început relaţia cu Ştefan, când venise să mă ia de-acasă la balul şcolii. Ajunsese prea devreme şi, în timp ce mă pieptănam, îl auzeam vorbind cu Papa în salon, la parter, mai stângaci decât de obicei. Am coborât câteva minute mai târziu şi Ştefan a făcut ochii mari când m-a văzut în rochia de seară roz. Se tunsese recent şi purta o cămaşă albă, scrobită, pe care nu o mai văzusem.

— Poftim!

Îmi întinsese un bucheţel de flori. În timp ce se chinuia să mi-l prindă, i-am simţit loţiunea după bărbierit pe care o împrumutase sigur de la tatăl lui. Până la şcoală nu am vorbit. Totul era mai oficial, felul în care îmi ţinea uşa şi m-a ajutat să cobor din maşină şi îmi displăcea stângăcia care luase locul senzaţiei de relaxare obişnuită între noi. Cantina şcolii fusese decorată cu hârtie creponată şi cu vaze cu flori sălbatice, care nu puteau totuşi să acopere mirosul persistent de cârnaţi şi de varză murată care se îmbibase în pereţi de-a lungul anilor.

În timp ce-l văd pe Ştefan cu ochii minţii, mă cuprinde pe neaşteptate o senzaţie de tandreţe. A ţinut la mine cum doar tata a mai făcut-o şi îmi plăcea asta. Înainte de el, lumea mea fusese mereu solitară, fără mama şi cu tata cufundat în muncă. Dar tânjesc după băiatul pe care l-am lăsat în urmă acum patru ani. Şi dacă m-aş întoarce la Berlin în clipa asta, lucrurile ar sta altfel.

Îmi zvâcneşte piciorul din cauza pantofului crăpat pe care am neglijat să-l repar în ultimele luni. Mă ascund într-un salon alăturat sălii principale, unde sunt adunaţi câţiva oameni la mesele mici cu lumânări albe în mijloc, şi mă

aşez greoi pe un scaun gol lângă o ferigă aflată într-un ghiveci. În colţul îndepărtat, o femeie mai în vârstă decât mine cântă la pian, cu capul plecat şi cu ochii închişi.

Când saltă capul, icnesc uşor. Este femeia în albastru, care a fugit la venirea lui Wilson, cea pe care am urmărit-o din piaţă. De-asta îmi este aşa cunoscută, am văzut-o cântând la câteva adunări de când am venit. Mă ridic şi pornesc spre pian. Decid pe loc că nu este frumoasă. Are nasul acvilin şi ochii foarte apropiaţi, iar asta îi dă un aspect de uliu. Totuşi, pometii înalţi şi părul pieptănat în sus o fac să arate ca o regină.

Mă uit fascinată. Este neobişnuit să vezi o femeie-muzician sau o femeie care face orice altceva decât să însoţească un bărbat la braţ la aceste evenimente. Sigur, mai sunt bucătărese şi servitoare, dar bluza de mătase cu guler înalt a femeii şi ţinuta dreaptă nu sunt reprezentative pentru clasa servitorilor. Cântă cu tot trupul şi umerii i se leagănă dintr-o parte în alta, în vreme ce mâinile mângâie clapele, ca nişte perechi la dans.

Termină cântecul şi ultima notă răsună în tot salonul, însă oaspeţii sunt prea prinşi în discuţiile lor ca să observe sau să aplaude.

— A fost superb! remarc. Femeia ridică privirea şi aştept să-mi mulţumească sau măcar să zâmbească. Cu toate astea, îi citesc pe faţă o undă de iritare. Mahler, nu? întreb.

Clipeşte.

— Da, din Simfonia a şasea.

Orbeşte cu un ton scăzut şi răguşit, uşor masculin, iar franceza ei are un vag accent estic, dar nu-mi dau seama de unde anume.

— Una dintre preferatele mele, deşi nu am auzit-o de dinainte de război. Nu credeam că te-ar lăsa să o cânţi aici.

Cuvintele îmi ies mai răspicat decât intenţionasem.

— Muzica nu face politică.

Îmi vine să-i spun că în acest moment totul este politic, de la vinul servit (mereu Chardonnay, niciodată Riesling) la culoarea feţelor de masă (patrioticul albastru franţuzesc), dar nu o cunosc destul de bine încât să intru în vreo dezbatere.

— Cânt ce am chef, adaugă femeia. Îşi aranjează cocul dens, castaniu. Are câteva şuviţe cărunte. Nu-i ca şi cum sunt plătită.

— Ah!

Femeia clatină din cap.

— Nu ar permite părinţii mei. Li se pare inadecvat să primesc bani.

Sună ciudat, o femeie de aproape patruzeci de ani, care ascultă de părinţi. Eu totuşi voi ţine mereu seama de părerea tatei.

Arată prin uşă spre un grup de bărbaţi cărunţi din sala de bal.

— Tata. Este diplomat.

— Şi tata la fel.

Sar prea repede să mă încadrez în categoria asta, ignorând faptul că titlul tatei este doar o formalitate, oferit pentru a participa la congres.

— Al meu face parte din delegaţia poloneză. Mă pleoştesc. Germanii şi polonezii au fost duşmani în război. De fapt, este imposibil să avem ceva în comun. Sunt poloneză sau voi fi dacă mai reuşesc oamenii ăştia să reconstruiască ţara, adaugă. Încuviinţez. Polonia fusese împărţită între Germania, Austria şi Rusia în prima parte a secolului. Nu-mi dau seama cum vor avea timp, având în vedere cât socializează. Face semn spre marea adunare. Eşti nemţoaică, nu?

Mă înroşesc. Am făcut eforturi mari ca să scap de orice urmă de accent şi din franceză, şi din engleză, însă un

muzician cu urechea antrenată simte cele mai mici hibe în vorbirea mea şi le depistează sursa.

— Da.

Îmi ţin respiraţia şi aştept să îşi arate dezaprobarea. Rămâne neutră.

— Sau cel puţin o să fii până se dezmembrează Germania, zice sarcastic.

Mă fac mică. Asta este marea întrebare fără răspuns a conferinţei de pace, o auzi în şoaptele din saloane, în dezbaterile din baruri şi de la petreceri: Ce se va întâmpla cu Germania?

— Acasă, oamenii sunt de părere că va fi o pace dreaptă.

— Da, aşa trebuie, nu? Sunt Krysia Smok, spune, întinzând mâna.

— Mar got Rosenthal. Încântată!

Îmi vine să-i spun că am mai văzut-o, dar ar trebui s-o întreb şi ce căuta în parc; aş fi prea băgăreaţă, având în vedere că abia am cunoscut-o.

— Nu credeam că vine delegaţia germană până la sfârşitul primăverii, remarcă.

— Nu vine. Adică, nu facem parte din delegaţie. Tata este profesor universitar, predă la Oxford. Deja mă aud bâlbâindu-mă. Şi a fost trimis să lucreze pentru conferinţă, nu cu delegaţia.

Mă uit la ea şi mă întreb dacă este impresionată de distincţie. Din spatele coloanei se aude un râs înfundat.

— Zău, până şi la bucătărie au discuţii politice, comentează o femeie în engleză. În seara asta mâncăm sufleu sau facem miting?

— Cică japonezii vor cere şi o declaraţie de egalitate rasială, răspunde însoţitoarea ei mai încet, de parcă s-ar adeveri dacă ar spune-o cu glas tare.

— Americanii... pufneşte Krysia, în vreme ce femeile se

îndepărtează. Au impresia că sunt progresişti. Şi cu toate astea, în Statele Unite femeile încă nu au dreptul să voteze. Mă gândesc la ce spune. Femeile din Germania abia cu un an în urmă au primit dreptul la vot şi eu nu am apucat să mă întorc şi să profit de ocazie.

Atunci apare Papa lângă mine.

— Draga mea, îmi pare rău că te-am lăsat singură. Am fost acostat de un olandez.

— Nu-i nimic. Ai auzit ce-a făcut băiatul de la bucătărie?

— Da, este din Indochina, din ce aud, şi doreşte sprijinul lui Wilson pentru un soi de autonomie.

— Crezi că şi-a pierdut locul de muncă?

— Cred că a făcut ce avea de gând să facă la conferinţă şi... spune Papa blând şi se opreşte, întorcându-se spre Krysia. Iertaţi-mi manierele! Tata nu este precum cei de la conferinţă care se uită prin servitori de parcă ar fi transparenţi. Sunt tatăl lui Mar got, FriedrichRosenthal.

— Papa, ea este Krysia Smok. Ea înclină capul.

— Rosenthal, scriitorul?

El se foieşte, nu-i place atenţia.

— Am scris câteva cărţi academice, da.

— Vă cunosc mai mult articolele. Cum de îl ştie Krysia, o pianistă din Polonia, pe tata? îmi place în special lucrarea dumneavoastră despre interdependenţa între cauza partizanilor egalităţii femeilor şi socialism, adaugă, mai energic.

Papa se înclină uşor.

— Sunt onorat. Şi aş fi încântat să discutăm subiectul mai mult dacă aţi dori să veniţi mâine la ceai. Deocamdată, îmi cer scuze. Margot, mi-e teamă că trebuie să rămân să vorbesc cu unul dintre reprezentaţii britanici după asta. Mă bate uşor pe obraz. Maşina te aşteaptă în faţă. Nu sta după mine! Ne vedem dimineaţă.

După ce pleacă, mă întorc spre Krysia.

— Cum de ai cunoştinţă despre lucrările tatei?

— Scrierile lui despre progresul femeilor în sistemul comunist au ajutat foarte mult cauza egalităţii femeilor.

— Papa nu este comunist, răspund repede, cu toate că nu i-am citit cărţile. Nu mă aude sau se preface că nu mă aude.

— Detest profesorii puri. Dar tatăl tău, ei bine, a fost destul de activ la vremea lui când venea vorba de proteste.

Când îl scoţi pe tata din biroul lui, este ca un animal în afara habitatului natural. Îmi vine greu să mi-l imaginez pe străzi, scandând cu furie, ca naţionaliştii sârbi, în faţa Ministerului de Externe pe Quai d'Orsay. Îmi dau seama că sunt foarte multe lucruri pe care nu le ştiu despre el.

Se uită în încăpere şi privirea i se opreşte asupra şefului de sală, care a intrat în salon şi nu-şi mai ia ochii de la noi. Recepţia este pe sfârşite şi Krysia trebuie să cânte în timp ce pleacă oaspeţii, nu să stea la taclale.

— Mă bucur că te-am cunoscut, spune, răsfoind partiturile.

— Vmo mâine la ceai, insist. Pe lângă discuţiile de la petreceri, îmi lipseşte compania şi mi-a plăcut scurta conversaţie pe care am avut-o mai mult ca orice de când am venit. Scutură din cap. Ezită. Din cauză că suntem germani?

— Sigur că nu. Are un ton sincer. Am alte obligaţii. Altă dată.

— Poftim! Bag mâna în buzunar şi scot o carte de vizită primită de la Tante Celia, care insistă să le am la mine. Nu mi s-a părut important atunci, dar mă bucur că le am acum. În caz că te răzgândeşti.

— Mulţumesc!

Krysia bagă în buzunar cartea de vizită cu un gest care-mi sugerează că nu o va folosi în veci. Începe să cânte, iar

eu ies din salon pleoştită. În sala de bal mulţimea se împrăştie. Mă duc spre garderobă şi, când mă întorc, banca de la pian este goală.

Afară, mă uit la coada de maşini şi o depistez pe a noastră. Aerul îngheţat al nopţii este atât de umed încât aproape îi simt gustul. Când intru, o văd pe Krysia plecând cu părinţii de la hotel. Îi pupă pe fiecare pe obraji şi porneşte în direcţia opusă, o mantie albastră care scânteiază într-o mare neagră. O văd cum dispare, tăcută ca o pisică, şi intră pe o alee înainte să ajungă la bulevard. Unde se duce singură noaptea? Este trecut de zece şi încă avem limită de oră. Cobor iar din maşină.

— Vm singură, îi spun şoferului şi închid portiera înainte să protesteze.

Îmi fac loc prin mulţimea care pleacă, mă îndepărtez şi cotesc pe aleea pe care a dispărut Krysia. Strada este întunecată, iar mie mi-e teamă că am pierdut-o, dar îi aud paşii în faţă şi grăbesc şi eu pasul. O clipă mai târziu, pasajul se deschide într-un bulevard mare şi Krysia apare în lumina galbenă a unui felinar. Se mişcă iute, pare chiar să plutească sub mantia care-i flutură în vânt. Mă străduiesc să rămân destul de mult în urmă cât să nu mă vadă.

Krysia ajunge la colţ şi se opreşte, după care se întoarce şi mă înfruntă înainte să apuc să mă ascund.

— Iarăşi tu! încremenesc, ca un animal captiv. Mă urmăreşti?

— Nu... Protestez prea repede.

— Glumeam, evident. Stai în zonă?

— Hotelul este aproape, dar vreau să-mi vizitez nişte prieteni.

Regret minciuna imediat ce-o spun, ideea că aş putea să mă duc la cineva la ora asta din noapte nefiind plauzibilă.

Nu zice nimic, ci îşi vede de drum, ridicând din umeri cu

un gest care sugerează că pot să mă duc cu ea. Mergem fără să scoatem o vorbă pe Rue Royale şi mantia ei în vânt împrăştie un parfum uşor de liliac.

— Ai venit la Paris înainte de război? întreb, în speranţa că nu o supără conversaţia. Expir aburi mici şi îngheţaţi.

— Da. În sudul Poloniei, pianiştii nu prea aveau de lucru. Detaliile le oferă câte puţin, ca şi cum ar desfăşura sfoara unui zmeu sau a unui ghem. Când a izbucnit războiul, m-am trezit izolată aici. Simt ceva ce nu se vede la ea, ceva care contrazice o parte din povestea pe care nu vrea să mi-o împărtăşească. Dar mi-e îngrozitor de dor de casă. Ţie nu?

— Aşa cred.

Până acum nu m-am gândit la asta. Casa noastră din cartierul evreiesc din Berlin nu este mare, iar când eram mică, dacă întindeam mâinile, puteam atinge ambii pereţi ai camerei mele în acelaşi timp. Dar este confortabilă şi frumoasă mulţumită decoraţiunilor mamei, perdele înflorate şi pături pe care tata nu le-ar fi făcut singur şi pe care le-a lăsat neatinse de când a murit ea. Avem şi o grădiniţă cu fântână în spate şi un parc unde ne plimbăm. Totuşi, au trecut mulţi ani de când nu am mai locuit ceva mai mult acolo. Suntem de prea mult timp în străinătate. Acum, acasă este oriunde putem să punem capul jos şi să găsim cărţi.

Zâmbeşte.

— Viaţă de vagabond. Ajungem la treptele metroului, o cavernă întunecată pe lângă care am mai trecut, dar în care nu am intrat. Prietenii tăi, spune dintr-odată. Sunt nedumerită. Se referă la alibiul pe care l-am folosit pentru plimbare, la faptul că am ieşit de mult din cartierul în care trebuia să ajung. Chiar mă urmăreai.

Nu este o întrebare.

— Am...

Ezit.

— Ce vrei de la mine?

Încerc să găsesc altă scuză, dar hotărăsc să fiu sinceră.

— Companie, sunt plictisită.

Aproape că scâncesc. Krysia ridică din sprâncene.

— Plictisită, în Paris? Declaraţia mea sună ridicol.

— Nu tocmai de oraş. De petreceri şi de bârfa stupidă.

— Atunci nu te duce. Fă ce vrei. Nu iese nimic bun dacă nu faci nimic. Haide!

Treptele metroului sunt ude şi alunecoase şi am grijă să nu cad în timp ce cobor după ea. Jos, simţurile îmi sunt asaltate de duhoarea umedă a gunoiului şi deşeurilor. Îmi iau ochii de la doi şobolani care se furişează pe şine şi mă abţin să nu ţip. Pământul se zguduie sub picioarele noastre şi un tren lung, din lemn, intră în staţie, foarte asemănător cu tramvaiele care merg la suprafaţă. Vagonul în care pătrundem este gol, cu excepţia unui bătrân care doarme în celălalt capăt. Porneşte repede în beznă. Încerc să mă port normal, de parcă sunt obişnuită cu acest tip straniu de transport.

— Te-am văzut la parada lui Wilson, spun, neputând să mă abţin. Krysia se uită vag peste umărul meu şi preţ de o clipă mă îndoiesc de memoria mea, întrebându-mă dacă femeia de la paradă nu era altcineva. Ai plecat în toiul ei, insist. Sună brutal şi indiscret.

— Trebuia să ajung undeva.

Două staţii mai departe, uşile se deschid şi eu ies după Krysia în stradă, inspirând adânc aerul curat ca să-mi curăţ praful din plămâni. Suntem pe malul stâng al Senei, cu străzile sale înguste şi întortocheate. Ăsta este Parisul pe care l-am cunoscut în copilărie, cu clădirile aproape una de alta, împărtăşindu-şi secrete în şoaptă. Parizienii încă păstrează obiceiul conservării după război şi ţin casele în beznă, cu obloanele trase, şi doar unul din două felinare

pâlpâie, în încercarea de a economisi curentul. S-a lăsat o ceaţă joasă dinspre râu, care se învolburează misterios în jurul nostru.

Câteva minute mai târziu ajungem pe Boulevard du Montparnasse, mare şi luminat ca ziua datorită cafenelelor. Se deschide uşa unei cafenele şi răsună râsul strident al unei femei care acoperă muzica. La Closerie des Lilas scrie pe semnul pictat din vitrină, iar cu litere mai mici sunt indicate sălile de biliard şi camerele disponibile la etaj.

Intru după Krysia, care şerpuieşte printr-un labirint de mese, fără să aştepte indicaţii, îndreptându-se către barul înalt de mahon, cu scaunele roşii de piele. Rafturile pline de sticle urcă până în tavanul zidului cu oglinzi din spate. În spaţiul strâmt este cald şi se ridică nori de fum de ţigară. În fundal se aude muzică veselă la un gramofon ascuns, laolaltă cu conversaţii gălăgioase în franceză, germană şi alte câteva limbi.

La bar, un băiat slăbuţ, şaten, de optsprezece sau nouăsprezece ani, cu ochi negri precum cărbunele, strânge halbe de bere. Mă înroşesc când îi simt privirea. Încă nu m-am obişnuit cu genul de atenţie pe care-l primesc tinerele la Paris, mult mai admirative şi mai puţin discrete decât la Londra sau la Berlin.

Ajungem într-un ungher din spatele barului, nu suficient de izolat de camera principală cât să fie o încăpere de sine stătătoare, cu câteva mese şi o varietate stranie de scaune aşezate la întâmplare. În colţ este un pom de Crăciun decorat pe jumătate.

Krysia trage două scaune la una dintre mese, unde s-au strâns câţiva bărbaţi. Aştept prezentările care nu au loc şi mă aşez lângă ea. Masa de marmură este plină de scrumiere care dau pe dinafară, sticle goale de vin şi o carafa cu apă încă neatinsă. În centru ard două lumânări

într-un vas de alamă şi se scurg într-o baltă de ceară topită. Krysia, singura femeie, pare din altă lume în acest grup de bărbaţi duri, însă vorbeşte relaxat, ca în mijlocul familiei. Nu le mai tace gura. În faţa mea, doi bărbaţi dezbat felul în care va rămâne războiul în memorie prin literatură, iar în stânga are loc o discuţie încinsă despre viitorul Palestinei. Ideile răsar precum bulele de şampanie în jurul meu şi mă străduiesc să ţin pasul, să prind una, înainte să îi ia o alta locul.

— Vme şi Marcin? întreabă un bărbat într-o franceză cu accent.

Perciunii săi laţi şi adânci sunt ca două pumnale înfipte în obraji. La gât, poartă o eşarfa roşie de mătase, legată neglijent.

Krysia scutură din cap.

— Cântă la o nuntă la Chartres. Bărbatul pufneşte.

— Ce ruşine!

— Trebuie să îşi câştige pâinea, răspunde Krysia nesigură, înainte să se întoarcă spre mine. Marcin este soţul meu.

— Ah!

Krysia pare foarte solitară şi stoică, o insulă în sine. Îmi vine greu să mi-o închipui având nevoie de cineva sau trăind cu cineva.

— Cântă la violoncel.

Un bărbat mai în vârstă, în jur de cincizeci de ani, voinic, cu un ciuf de păr alb, vine spre masă şi aşază în faţa noastră nişte halbe de bere proaspătă din care se revarsă spumă din belşug.

— Este prea modestă. Pronunţă vocalele rotunjit, de parcă ar avea gura plină, cu un accent rusesc neafectat de timpul petrecut în Franţa. Marcin este unul dintre cei mai proeminenţi violoncelişti din Europa, mă informează bărbatul.

Începe să se joace cu o monedă între articulaţiile degetelor stângi, plecând dinspre arătător spre degetul mijlociu, cel inelar şi cel mic şi înapoi, fără să se oprească. Degetele sale grăsane cât nişte cârnaţi sunt surprinzător de agile. Ar trebui să umple sălile de concerte, nu să cânte muzică de fundal la nunţi, unde oaspeţii molfăie pe canapele şi beau vin ieftin.

Bărbatul cu eşarfă roşie ridică paharul la mine.

— Că bine zici!

Orbeşte nedesluşit. Krysia îl bate pe braţ pe cel care ne-a servit berile.

— Margot, acest tip cu principii este Ignatz Stein. Mă surprinde că-l prezintă pe barman ca pe un prieten. Este proprietarul barului.

Sorb prea mult, mirată de gustul plin şi rece de hamei, care mă transportă pe câmpurile Bavariei, la ultima recoltă, pe vremea când eu şi Papa făceam drumeţii. Restul lichidului îmi curge pe la colţul gurii. Mă întind să iau un şervet şi, pentru că nu găsesc niciunul, mă tamponez pe furiş cu mâneca, în speranţa că nu observă nimeni. Krysia se întoarce spre cel care stă lângă ea.

— Iar el este Deo Modigliani.

— Pictorul? izbucnesc, şocată.

I-am studiat lucrările, le-am văzut în cele mai elegante galerii şi muzee. Şi totuşi iată-l! Stă în această cafenea banală şi bea bere ca toată lumea. Am auzit de acest Paris, în care artiştii şi scriitorii se adună în barurile din Montparnasse, unde beau şi împărtăşesc idei. El există în subteran, în secret, departe de formalitatea congresului şi a vieţii cotidiene de la suprafaţă.

Krysia nu răspunde, ci îşi îndreaptă atenţia spre o dezbatere despre viitorul Alsaciei şi Lorenei, care s-a încins în capătul îndepărtat al mesei.

— Evident că teritoriul va reveni Franţei acum.

Nu am fost prezentată celui care vorbeşte.

— Dacă americanii şi francezii nu se măcelăresc unii pe alţii între timp, intervine Krysia. Încuviinţez. Conferinţa a început doar de câteva zile şi se pare că discuţiile sunt deja controversate.

— Dar americanii...

— Este simplu să ai păreri din cealaltă parte a lumii.

Remarca ei este nedreaptă şi în acelaşi timp adevărată. Americanii au venit să ajute în luptă şi sunt aici să ne ajute să facem pace. Şi totuşi, ei se vor întoarce acasă, în mare parte neafectaţi de orice decizie se va lua aici. Prin urmare, de ce sunt în centrul scenei?

— Dacă este un congres democratic, atunci de ce tot ceea ce face Consiliul Celor Patru[11] se petrece în spatele uşilor închise? Şi unde este Rusia?

Mă uit uluită la Krysia care vorbeşte pe şleau, cu logică şi pasiune, ca o femeie obişnuită cu dezbaterile. În centrul atenţiei, pare eterică, scăldată în lumină. Rar mi-a fost dat să aud femei exprimându-şi părerea şi nicicând nu am văzut să fie tratate cu asemenea respect. Orbeşte intens şi pătimaş, cu ton scăzut, melodic şi autoritar, iar toate astea o fac frumoasă cumva.

— Aţi auzit de băiatul oriental de la bucătărie care i-a înmânat lui Wilson o petiţie pentru eliberarea ţării sale? întreabă Modigliani, schimbând subiectul.

— Întreabă-o pe Margot! spune Krysia, făcând semn spre mine cu capul. Eu cântam într-un salon, dar ea a văzut totul.

— Ai fost la recepţia lui Wilson?

Ignatz, barmanul, vine lângă mine şi mă priveşte dintr-odată cu interes.

— Da, tata participă la conferinţă.

---

[11] Cei Patru Mari sau Cele Patru Naţiuni aliate din Primul Război Mondial: SUA, Regatul Unit, Franţa şi Italia.

— Tatăl ei este Friedrich Rosenthal, adaugă Krysia cu emfaza.

Dau cu toţii din cap, ştiind despre cine este vorba.

— Tatăl tău nu scrie sub nom de plume[12], observă Ignatz, încă jucându-se cu bănuţul.

— Nu, de ce ar face-o?

— Cred că Ignatz se referă la faptul că puţini scriitori au curajul să vorbească despre asemenea lucruri în nume propriu, clarifică Krysia. Curaj. Îmi amintesc ştirile din Berlin, violenţa rezultată din revoltele civile. Unii politicieni au fost împuşcaţi doar pentru viziunile lor. Oare Papa şi ceilalţi profesori sunt în acelaşi pericol?

Modigliani se apleacă spre mine, cu privirea de artist înflăcărată.

— Şi cu tine ce-i, ma petite?[13]

— Deo! îl avertizează Krysia încet, protectoare ca o soră mai mare. Nu ştiu ce să răspund.

— Sunt logodită, zic.

De jur-împrejur, mi se răspunde cu priviri inexpresive. Krysia vorbeşte cu blândeţe:

— Cred că te întreba ce ai de gând acum, că s-a sfârşit războiul.

Mă ajută prea puţin faptul că mă lămureşte. Înainte de război, aveam un viitor cert: căsătoria cu Ştefan, marea întrebare fiind dacă vom locui permanent cu Papa sau vom strânge bani să ne luăm singuri un apartament. Lumea aia numai există, însă rămân vechile legături şi aşteptări.

— Nu ştiu, mărturisesc în cele din urmă. Camera se clatină şi eu m-am încălzit de la bere.

— Ce interesant! încerc să-i depistez sarcasmul, dar nici vorbă. Să o iei de la capăt, renăscută din cenuşă. Războiul

---

[12] „Pseudonim” (în limba franceză în original).

[13] „Micuţa mea” (în limba franceză în original).

a fost oribil, dar ne-a scuturat bine, ne-a dat fiecăruia o şansă să ne dăm seama ce vrem

— Cică Mişcarea Albă a lui Kolchak câştigă teren la Perm... începe Ignatz, schimbând subiectul şi vorbind despre Rusia.

Mă sprijin de scaun, recunoscătoare că nu mai sunt în centrul atenţiei, însă subiectul mă tulbură. Rusia a devenit o ţară sălbatică de când au detronat ţarul şi i-au ucis familia. Bolşevicii sunt la putere sau cel puţin aşa cred majoritatea, ţara a fost izolată de Vest şi se mai aud doar zvonuri de-acolo.

— Papa zice că trebuie să comunicăm atât cu Albii, cât şi cu bolşevicii, spun, luând cuvântul în ciuda faptului că-mi doresc să nu fiu remarcată. Încerc să-mi stăpânesc incertitudinea din glas, dar par infantilă, argumentând cu părerile tatei, ca şi cum eu nu aş avea niciuna. Vreau să spun că poate îi vom ajuta să formeze un soi de coaliţie guvernamentală... Mă pierd, neobişnuită să se uite lumea la mine. Până şi băiatul cu ochi negri de la bar pare să asculte curios. Toată viaţa am discutat politică cu Papa, dar niciodată într-un astfel de public.

— Şi ce altceva mai zice Papa? întreabă Ignatz de unde stă, în spatele Krysiei, cu un ton mustrător.

— Că această conferinţă se va mişca repede, ca să acţioneze înainte ca Rusia să absoarbă prea mult teritoriu, vorbesc deja repede, nu mă mai pot opri. De exemplu, cu un vot rapid de recunoaştere a noului stat sârbo-croat. V) tul trebuie să aibă loc imediat ce începe conferinţa. Şi se pare că Wilson şi Lloyd George sunt în favoarea unei naţiuni pan-slavice. Dar Clemenceau va fi probabil de partea lui Orlando şi a italienilor şi o va susţine...

— N-au decât să voteze ce vor. Lenin nu va face compromisuri asupra nici unei coaliţii, comentează Krysia.

Se referă la liderul bolşevic, nu cu teama pe care am

observat-o la petreceri, ci cu un fel de respect mut.

— Eşti comunistă? întreb, amintindu-mi felul în care a vorbit de lucrările tatei.

— Nu-mi plac etichetele, răspunde cu răceală. Aş zice mai degrabă socialistă, cu toate că la modul ideal nu-i nimic în neregulă cu comunismul.

Când mă gândesc la poveştile pe care le-am citit despre Rusia, mă cutremur.

— Este anarhie. Distrug afacerile şi demit lideri. Au ucis întreaga familie a ţarului, până şi copiii.

— Asta-i problema cu germanii, pufneşte sarcastic unul dintre bărbaţi. Nu tolerează reformele. Cum zicea Lenin, la Berlin nu o să ajungă revoluţia, pentru că germanii ar vrea să stea la coadă pentru ea.

— Păcat că schimbarea socială trebuie făcută prin mijloace atât de violente, spune Krysia, înainte să răspund insultei. Cu toate că nici foştii conducători nu erau tocmai sfinţi. Serios, ideile din spatele comunismului, contribuţie şi distribuţie egale, sunt bune. Dar, ca oricare altă ideologie, sunt corupte pentru putere.

Unul dintre bărbaţi pufneşte.

— Eh! Socialiştii sunt prea slabi ca să facă ceva cu principiile lor. Putem să ne certăm toată noaptea degeaba. Trebuie să facem ceva.

— Raoul... spune Krysia, cu un ton prin care-l avertizează. Ar trebui să plecăm, adaugă dintr-odată.

Am jignit-o şi încep să mă foiesc, dar oamenii încep să se ridice şi toţi cei din jur îşi iau hainele şi caută mărunţiş prin buzunare. Mă gândesc cu vinovăţie la banii de la Papa, împăturiţi frumos în portofelul meu. Să mă ofer să plătesc? Modigliani este singurul care nu se clinteşte.

— Iar mă plăteşti cu un tablou? îl întreabă Ignatz mustrător.

Observ atunci peretele din spatele barului, acoperit de

tablouri înrămate şi schiţe agăţate neglijent, cu care s-au plătit mâncarea şi băutura. Pictorul nu răspunde, ci se uită în gol, cu pleoapele îngreunate.

— Îl duci tu acasă? îl întreabă Krysia pe Ignatz, înainte să se întoarcă spre mine, fără să aştepte răspunsul. Alcoolul ajută spiritul creativ până la un punct, spune încet, în timp ce trecem prin camera principală a cafenelei.

Mulţimea se supune orei de stingere, lasă sticlele de bere şi scrumierele pline în urmă. Pe urmă îl distruge.

— Monsieur Modigliani se descurcă? încuviinţează.

— Îl scoate Stein afară la un moment dat. Altfel, mulţi dintre ei stau toată noaptea, în perioada asta este mai ieftin decât să-şi încălzească apartamentele.

— Câţi artişti! Auzisem de astfel de lucruri, dar habar nu aveam...

— Au suferit în timpul războiului ca toată lumea, fără bani şi mâncare. Dar acum încearcă să recupereze timpul pierdut, frenezia vieţii. Iar arta este o treabă solitară. Vin aici pentru că au parte de companie. Deşi, având în vedere băutura şi toate cele, este de mirare că mai creează ceva.

Noaptea este geroasă.

— La ce se referea omul ăla, parcă Raoul i-ai zis, când a spus „să facem ceva”?

Şovăie.

— La nimic. Când beau, vorbesc vrute şi nevrute. Oricum, ce ar putea face o mână de artişti? Doar că prin felul în care se prezintă conferinţa de pace este limpede că se va face dreptate numai pentru unii, un dar de la cei puternici, dacă au de gând să fie generoşi. Dar adevărata libertate este înnăscută, nu ţi-o dă nimeni în afară de însăşi Dumnezeu.

Mă uluieşte că se referă la Dumnezeu ca la o femeie. Krysia opreşte un taxi şi îmi ţine uşa. Mă aşez mai departe pe banchetă, ca să-i fac loc. Nu urcă, ci îi dă şoferului nişte

bani.

— Eu stau aproape, îmi explică.

— Am bani, spun.

— Drum bun! Şi Deo are dreptate. Ar trebui să-ţi dai seama ce vrei să faci.

— Să fac?

— Cu viaţa ta. Autodeterminarea nu este doar o noţiune politică abstractă, menită maselor. Fiecare dintre noi trebuie să decidă cine vrea să fie, ce vrem pentru noi. Nu-mi pusesem problema aşa. Nu eşti plictisită, îmi atrage atenţia. Nu ai stare. Plictiseala sugerează o lipsă de interes faţă de lumea care te înconjoară. Dar tu absorbi totul şi nu-ţi ajunge. Întreaga lume s-a adunat la Paris şi tute afli în toiul evenimentelor, adaugă. Întrebarea este ce faci cu asta.

În acel moment mă văd ca un bulgăre de lut, nedefinită.

— Eu sunt doar un observator.

Atunci pricep de ce sunt frustrată. M-am săturat să văd cum se petrec lucrurile în jurul meu, ca o piesă de teatru. Vreau să am un rol.

— De ce? mă întreabă. De ce nu-ţi îngădui să ieşi măcar puţin din îngrăditura în care te-ai născut?

— Din cauza tatei. Şi din alte motive. Logodnicul meu a fost rănit... Mă pierd în impulsul de a-i povesti Krysiei ce simt faţă de Ştefan.

— Cu toţii avem un trecut. Alcoolul pare să-i fi dezlegat limba şi cred că ar putea dezvălui misiunea ei tainică din parc. Se naşte o lume nouă. Am putea fiecare să facem ce vrem cu ea.

Ridic privirea spre cerul cenuşiu cu gândul la băiatul oriental, cel care lupta pentru independenţa ţării lui printre vase murdare şi resturi de mâncare. Dacă el nu s-a împotmolit în misiunea lui, cum s-o fac eu? Până în acest moment nu văzusem oportunitatea în toate schimbările,

regulile şi normele eliminate.

— Construieşte-ţi propriul Paris, îmi recomandă din nou. Fă ceva, scrie ceva, înscrie-te la un curs! Eşti tânără şi independentă, cel puţin deocamdată. Îmi ţin respiraţia şi aştept să mă întrebe de logodnicul meu, dar nu se opreşte. Te afli într-unul dintre cele mai minunate oraşe ale lumii, la începutul unei epoci moderne. Ai resurse, înţelepciune, talent. Nu-i păcat mai mare decât acela de a nu profita de ele. Găseşte-ţi destinul!

Înainte să o întreb cum, se întoarce şi dispare în noapte.

Capitolul 3

Este linişte în biroul întunecat, unde pătrunde doar o lumină difuză ce conturează fereastra. Dincolo de cadrul de lemn negru, cerul albastru ca oul de măcăleandru este vărgat cu nori albi, pufoşi. La orizont se văd valuri nesfârşite de domuri şi turle cenuşii, care scot capul din negura ce învăluie oraşul asemenea unei cununi de fum. În depărtare bat clopote nevăzute.

Iau cana cu ceai prea fierbinte de pe masă şi îi dau drumul, uitându-mă la prima pagină din ziarul de ieri, Le Journal. În zori sunt mereu singură. Tatei îi place să lucreze noaptea, la lumina galbenă a singurei veioze de pe birou. Copil fiind, adormeam de multe ori în fumul dulce de pipă, ascultând scrijelitul tocului pe hârtie, ca un cântec de leagăn familiar.

Mă uit la scrisoarea pe care începusem să i-o scriu lui Ştefan cu o seară în urmă. Sigur, când eram în Anglia îi scriam regulat, dar de la sosirea la Paris nu am pus stiloul pe hârtie, pentru că nu ştiam ce să spun despre faptul că venisem aici în loc să mă duc acasă.

Îmi recitesc cuvintele. Am participat la recepţia de

întâmpinare a lui Wilson şi a fost ceva... Mototolesc coala şi o arunc la coş. Mi se pare o prostie să vorbesc despre petreceri şi despre Paris, când el stă rănit într-un pat de spital. De ce nu m-am întors imediat la Berlin ca să fiu cu el? Ştefan este atât de credincios! Odată, când zăceam cu glezna luxată, mi-a adus cu devotament temele, în fiecare după-amiază, şi mi le-a dus la şcoală în fiecare dimineaţă, timp de o săptămână. El nu m-ar fi lăsat singură dacă eram eu în locul lui. Însă nu-l abandonez. Mă voi întoarce imediat ce se termină conferinţa.

Încep o nouă coală de hârtie şi decid să vorbesc mai pe şleau: îmi pare rău că nu sunt cu tine. Papa a fost chemat la conferinţă şi nu am vrut să-l las singur. Apoi mă opresc. Ştefan nu mi-a reproşat niciodată relaţia cu tata, felul în care părea să fie mereu pe primul loc şi faptul că avea să fie permanent în centrul vieţii noastre. Dar ştie că Papa o are pe Celia aici, să aibă grijă de el. Încerc din nou: Papa a trebuit să vină direct la Paris şi nu a vrut să mă întorc singură în Germania. Deşi explicaţia tot nu este satisfăcătoare, las stiloul din mână.

Mă ridic şi iau pălăria tatei de pe scaun. Pierdut în gânduri, tinde să-şi lase lucrurile unde pică. Îmi trec mâna peste borul de postav, prea mare ca să mai fie acum la modă. Cu dragoste, Lucy scrie pe broderia decolorată din interior. A fost un dar de la mama, uzat peste putinţă.

Din reflex, continui să fac ordine în cameră, aşezând cărţile în teancuri pe la colţuri, strângând firimiturile rămase pe masă. În puţinul timp de când ne aflăm aici am reuşit să facem impresionant de multă dezordine. Avem câteva lucruri ca acasă: o mică vaza cu gardenii pe pervaz, un pled peste canapea, toate mulţumită lui Tante Celia, care este mai gospodină decât voi fi eu vreodată.

În colţ sunt aruncate cutiile în care au venit cadourile de Hanukkah de la unchiul Walter. Sărbătorile au trecut în

linişte, cu Papa atât de cufundat în muncă, înaintea începerii oficiale a conferinţei, încât nu prea a făcut pauza. Oricum nu ar fi avut rost să sărbătorim prea mult, având în vedere că la fiecare colţ de stradă sunt oameni fără casă şi răniţi. Dar unchiul Walter, necunoscând subtilul context de aici, trimisese daruri: papuci şi o pelerină pentru mine, cravate şi veste noi pentru Papa. Trimisese şi bani, mai mulţi decât văzuserăm în ultimul timp, cu instrucţiuni speciale, ca să-mi dau la croit rochia de mireasă. Pusese şi un rest de dantelă şi o fotografie cu rochia mamei, ca să o reproducă croitorul.

Mi se pune un nod în gât când iau dantela în mână. Poartă un mesaj mut acest cadou: trebuie să mă supun aşteptărilor, să fac cum mi se spune, ca întotdeauna. Această călătorie la Paris nu îmi permite să mă port aiurea, ci este o escală înainte să mă mărit cu Ştefan.

Ştefan m-a cerut de soţie în prima duminică după ce a izbucnit războiul, când ne plimbam pe lângă lacul din spatele vilei.

— Dacă te măriţi cu mine când mă întorc...

Am ezitat. Relaţia noastră amoroasă începuse de un an şi ceva, iar tranziţia de la prietenie fusese destul de bruscă, marcată de o scurtă discuţie între el şi Papa. Totuşi, chiar dacă nu mă întâlneam cu altcineva şi în pofida timpului petrecut împreună, nu mă gândisem la viitor. Însă războiul grăbise lucrurile şi pusese întrebarea într-o lumină orbitoare.

— De ce să ne grăbim? Făcuse ochii mari, uluit.

— Plec la război, Margot!

Pentru prima oară, am văzut atunci frica reală, ca o profeţie.

— Ştiu. Dar se spune că nu va dura, se va termina în câteva săptămâni, în cel mai rău caz, o lună-două. Pe urmă te întorci şi ne gândim cum facem. Nu a răspuns, ci

s-a uitat drept la mine, rugător. Am înghiţit în sec. Căsnicia părea ceva ce ţine de adulţi, te constrânge, este permanentă. Ştefan nu-mi cerea multe, dar acum îmi cerea asta.

M-am gândit la balul la care fusesem cu el cu câteva luni în urmă. La început fusese penibil, majoritatea elevilor nu veniseră în perechi, iar băieţii şi fetele stăteau separat, cu spatele la perete şi abia vorbeau între ei. Apoi, câţiva şi-au făcut curaj să intre pe ringul de dans şi, treptat, li s-au alăturat şi ceilalţi. Mă uitasem la Ştefan cu speranţă şi, aparent încurajat, mi-a întins mâna. Dar, înainte să zică orice, Helmut, un băiat cu ceafa groasă, a venit la noi.

— Vrei să dansăm? m-a întrebat, atât de categoric, că nu părea o întrebare.

Am ridicat ochii neajutorată spre Ştefan. Venisem cu el şi voiam să dansez cu el, cel puţin pe prima melodie. Dar a ridicat din umeri, nevoind să se certe cu nimeni. Dacă Ştefan nu era în stare să se apere la dans, cum avea să supravieţuiască războiului? Avea nevoie de fagăduiala căsătoriei ca să nu-şi piardă curajul.

Venea războiul, mi-am spus. Cu toţii trebuia să facem sacrificii.

— Ei bine, atunci... Căsnicia urma să fie încorporarea mea. Da, mi-ar plăcea să-ţi fiu soţie.

Ne-am întors acasă ca să dăm vestea cea mare.

— Sper că nu te superi că nu a avut timp să ceară permisiunea? l-am întrebat pe Papa. Având în vedere nebunia cu războiul.

— Mi-a cerut mai demult permisiunea, mi-a mărturisit Papa.

Aşadar, Ştefan pusese de mult la cale asta. Războiul fusese doar o scuză ca să grăbească lucrurile.

Pe hol se aude uşa camerei lui Papa, iar eu cobor cu picioarele pe pământ. Tante Celia are propriul apartament

într-o casă din arondismentul 16, unde nu am fost, o născocire de ochii lumii şi de dragul meu. Cândva, pe când nu aveam mai mult de doisprezece ani, am văzut-o ieşind din casa noastră din Berlin înaintea zorilor, cu capul plecat sub gluga pelerinei. Atunci m-am înfuriat. Cum îndrăzneşte să spurce memoria mamei mele? Dar el? Acum, că am mai crescut, nu-i reproşez tatei nevoia de companie şi de afecţiune. Pare mult mai fericit în preajma ei decât era în Anglia, unde Celia nu putea obţine viză ca să stea cu noi. Este simplă şi neinteresantă, o umbră a frumoasei ei surori mai mari. Poate de-asta o place Papa, îi aminteşte cel mai bine de mama mea.

Ajung cu privirea la fotografia de pe policioară, făcută la Berlin, în grădina noastră, înainte să mă nasc eu, cu femeia înaltă şi zveltă. Mama fusese actriţă înainte să se mărite cu tata, şi-a părăsit casa când avea şaisprezece ani şi a jucat în lumea largă în aplauzele tuturor, contrar dorinţelor familiei ei. Papa o văzuse jucând în Cum vă place la Amsterdam şi fusese atât de atras de felul în care o interpretase pe Rosalind, încât îi trimisese flori în culise şi o invitaţie la cină. Şase luni mai târziu erau căsătoriţi şi ea părăsea scena pentru totdeauna.

Mă uit atent la fotografia pe care Papa o ia cu el oriunde mergem şi o scoate imediat cum ajungem. Ţinuta ei, cu o mână în şold şi cealaltă întinsă uşor cu palma în sus, este ademenitoare şi totuşi firească. Eu şi mama avem aceeaşi piele albă şi ochi migdalaţi, dar părul ei era mai neted, nu cârlionţat şi răvăşit ca al meu. Au trecut zece ani şi îmi mai amintesc doar vag de timpul petrecut cu ea. Pentru mine, este o umbră cu ochi trişti şi goi, o femeie care părea să nu stea locului sau să fie vreodată prezentă.

Mă întorc la scaun şi cuprind cana în mâini, uitându-mă la un stol de grauri care îşi iau zborul de pe una dintre turlele catedralei, speriaţi de un zgomot pe care nu-l aud.

Îmi vine Krysia în minte. Au trecut câteva săptămâni de când m-a urcat în taxi. Sperasem să vină sau să trimită vorbă şi să mă invite din nou în cercul ei de prieteni. Este stranie nevoia mea de companie. Nu am avut niciodată prietene. Chiar şi la şcoală, preferam să mă joc cu băieţii, să mă bucur de sport acolo unde mi se permitea. Cu toate astea, entuziasmul din seara petrecută la bar cu Krysia îmi dădea speranţa că o voi revedea.

Totuşi, nu a luat legătura cu mine. O făcusem de râs cu superficialitatea mea? Acum câteva seri am fost la o gală la care m-am dus mai entuziasmată şi l-am îndemnat pe Papa să se îmbrace repede. Dar orchestra de coarde a cântat valsuri, iar la pianul mut din colţ nu era nimeni.

Neliniştită, termin ceaiul şi mă îmbrac, după care îi las tatei un bilet, înainte să-mi iau pardesiul şi mănuşile şi să ies din apartament. Pe stradă, mă opresc. Este ianuarie, gheaţa nu-mi permite să iau bicicleta, aşa că merg pe jos spre râu. Cum mă apropii de vasta întindere de apă, neferită de clădiri, vântul bate puternic. Strâng pardesiul pe mine şi traversez podul arcuit de la Concorde. Pe malul îndepărtat se întinde marele Quai d'Orsay. Cu toate că nu este nici şapte, mulţimile de demonstranţi care protestează pentru cauzele lor sau care caută să fie ascultaţi au început să se adune în faţa porţilor de fier înalte ale Ministerului de Externe, unde Wilson şi alte puteri lucrează la recrearea lumii.

Merg mai departe, cu capul plecat în vânt. Dincolo de minister şi departe de apă, străzile încep să se îngusteze. Mă opresc la colţ şi mă uit îngrijorată pe o stradă lăturalnică. Rue de Courty este o stradă pe care o evit de câteva luni. Centrul ei este ocupat de o clădire mare cu coloane, care sugerează că pe vremuri ţinea de vreo administraţie a guvernului. După ce am ajuns la Paris, am trecut o dată pe lângă ea şi am rămas surprinsă de tinerii

în scaune cu rotile, care stăteau pierduţi pe gânduri la ferestre şi păreau că joacă un rol într-o piesă de teatru, dar de fapt ar putea sări imediat din ele şi merge pe picioarele lor. Or mai pleca vreodată din spital? Dacă nu mai au familii la care să se întoarcă? Fugisem tulburată de pe stradă.

Acum mă simt din nou vinovată. Ar fi trebuit să mă întorc la Berlin şi să-l scot pe Ştefan din spital, să am eu grijă de el? Spitalele în sine pot fi la fel de periculoase ca războiul, personalul este redus, iar proviziile sunt minime chiar şi la cele mai bune dintre ele. Gripa şi tuberculoza fac ravagii. Dacă m-aş întoarce acum în Germania, poate aş reuşi să-l scot.

Nu mai suport gerul, aşa că mă duc la colţ şi opresc un taxi.

— La Montparnasse! îi spun şoferului şi abia atunci îmi dau seama că încerc s-o găsesc pe Krysia. Rue Vavin, adaug, aducându-mi aminte una dintre intersecţiile mari.

Câteva minute mai târziu, plătesc şoferul şi cobor pe trotuar. Bulevardul Montparnasse este liniştit la ora asta, barurile şi cafenelele care par să nu doarmă niciodată se odihnesc acum. Mă uit prin vitrina cafenelei întunecate La Closerie des Lilas. Împing uşa şi mă aştept să fie încuiat, dar nu este.

— Bonjour![14]

— Oui?[15]

Intru şi ochii mi se ajustează la lumina slabă. Ignatz este la tejghea, singur în camera goală. Ultima oară când am fost aici era magic, dar la lumina dură a zilei, văd o încăpere murdară, gunoaie de seara trecută pe jos, atât de banală încât mă întreb dacă nu mi-am imaginat desfrâul

[14] „Bună ziua” (în limba franceză în original).

[15] „Da” (în limba franceză în original).

acelei seri.

— Ah, fiica ambasadorului!

Are un ton batjocoritor. Îmi vine să subliniez că titlul i se potriveşte mai bine Krysiei decât mie, dar mă abţin.

— Mar got Rosenthal, îl corectez.

— Mademoiselle Rosenthal. Se înclină batjocoritor şi aruncă zgomotos o mână de linguri într-un coş. Desigur. Cu ce vă pot ajuta?

Are vocea hârâită.

— Krysia... nu ştiu nimic de ea de câteva săptămâni şi sunt îngrijorată.

— Nu am văzut-o. Este bolnavă. Gripă sau ceva aşa.

Prin urmare, de-asta nu m-a contactat. Sunt uşurată şi îngrijorată în acelaşi timp.

— E grav? Ridică din umeri.

— Nu prea cred, altfel aş fi aflat. Are Marcin grijă de ea. Nu prea mă linişteşte răspunsul lui.

— Aş vrea să mă duc la ea, dacă sunteţi bun să-mi spuneţi unde locuieşte.

Îmi ţin respiraţia şi mă aştept să protesteze, dar scoate o bucată de hârtie şi scrie ceva pe ea.

— Nu-i departe. Dacă mergi pe Rue d’Assas, o găseşti înainte să ajungi la bulevardul Saint-Germain. Vrea să împingă biletul spre mine, dar se opreşte şi mă lasă cu mâna suspendată în aer. De fapt, mă bucur că ai venit.

— Ah!

Ignatz iese de după tejghea.

— Oui. Ai avut multe lucruri interesante de spus în seara aia.

Este mai masiv decât îmi aminteam, ca un urs grizzly. Mă furnică spinarea, încerc să-mi amintesc acea seară în care mi s-a dezlegat limba de la bere, prea dornică să spun ceva interesant şi să mă dau bine pe lângă grup.

— Câtuşi de puţin.

— Ba ai avut păreri pragmatice.

Mă înroşesc.

— Nu ar fi trebuit să spun nimic.

— Prostii. Înţelepciunea ta a contribuit la discuţie. Dar m-a şi făcut să cuget, contribuţia ta poate fi utilă cauzei noastre.

— Mi-e teamă că nu prea înţeleg.

— După cum ai înţeles probabil atunci, ne cam interesează politica. Nu suntem doar un grup de scursuri de artişti şi de hangii. Unii dintre noi, nu toţi, doar unii, chiar acţionăm ca să facem cunoscute crezurile noastre într-o lume justă. Îmi vine să întreb ce pot face ei. Să scrie despre libertate? Să facă propagandă? Crezi că oamenii ar trebui să aibă dreptul la autodeterminare, nu-i aşa?

— Da.

Îmi amintesc însă conversaţia cu Papa despre puţinele lucruri care se pot obţine la conferinţă, de faptul că nu toţi cei care cer autonomie o vor primi.

— Noi strângem informaţii, le transmitem la Moscova sau altora care ne pot ajuta să ne atingem scopurile. Dacă vrei, ne poţi ajuta.

Ezit. Ce aş putea face?

— Informaţiile pe care i le-ai dat Krysiei despre votul Serbiei au fost foarte utile. Dacă mai zice tatăl tău ceva...

Îl întrerup.

— Nu prea vorbeşte despre munca lui.

— Tatăl tău nu s-ar supăra, noi şi el avem aceeaşi cauză. Aş zice chiar că el însuşi ne-ar ajuta, dacă i-ar permite poziţia.

Krysia fusese foarte încântată de munca tatei. Poate chiar au aceleaşi interese.

— Poate...

— Deci, dacă auzi ceva interesant despre ce urmează să facă Cei Patru Mari...

— O să-i spun Krysiei, închei, regretând imediat ce-mi ies cuvintele din gură.

— Ah! Nu aş împovăra-o, intervine repede. Este prinsă cu muzica ei. Mai bine îmi spui mie, personal.

Nu răspund, înşfac adresa şi ies în stradă, aşteptându-mă cumva să mă împiedice să plec. Piatra cubică crăpată mă cheamă în toate direcţiile. Oare Ignatz chiar crede că aş putea sau aş vrea să-l ajut?

Curând, mă opresc în faţa casei indicate de Ignatz. Păşesc în faţă şi mă uit la clădirea îngustă de patru etaje. Poarta de fier este năpădită de iederă, iar curtea mică duce spre o uşă curbată de lemn, sculptată şi cu ciocănel de alamă în mijloc. Pe bilet scrie că Krysia stă la ultimul etaj, dar când mă uit în sus, obloanele sunt trase. Muzicienii, ca şi pictorii, cred, muncesc până noaptea târziu şi se feresc de indecenţa dimineţii. Nu este nici ora zece şi am venit neanunţată. Mă întorc, conştientă brusc de impulsivitatea cu care am venit. Ar fi trebuit să-l întreb pe Ignatz dacă Krysia are telefon sau poate să-i transmit un mesaj, dar mă uit în continuare la etaj şi aş vrea cumva să ajung la ea.

— Bună, mă salută din spate o voce cunoscută. Mă întorc şi o văd pe Krysia în mantia ei albastră. Contrar spuselor lui Ignatz, nu pare bolnavă.

Observ atunci rozariul pe care-l ţine strâns în mâna dreaptă.

— Ai fost la biserică? încuviinţează.

— La fosta parohie de la Saint-Severin.

— Eşti evlavioasă, mă minunez.

Cum se împacă credinţa ei cu viziunile politice comuniste? Mă ignoră.

— Intră!

Nu arată că ar fi mirată de vizita mea neaşteptată, ci deschide uşa şi se dă la o parte ca să intru. Holul este

întunecat şi precar, dar balustradele sunt ornamentate şi reflectă o casă care a fost frumoasă pe vremuri. Geamurile deschise spre interior lasă aerul să intre cu o tentă de fum.

Urc după ea pe scara întortocheată şi rămân în urmă cât timp descuie uşa. Nu zice nimic, se duce spre o chicinetă în colţ şi pune ceainicul pe foc. Are o singură cameră, cu ferestre înalte şi înguste, care dau spre o curte pietruită. Spaţiul este confortabil, cu perne mari, totul maro sau auriu, ca în India. În colţuri se află teancuri de cărţi, iar pe pereţi, tablouri în culori intense. Nu are masă şi mă întreb unde mănâncă. O lumânare stinsă miroase a scorţişoară.

Stau la intrare cu mănuşile în mână. Este destul de rău că am venit neanunţată, dar nu intenţionez să stau prea mult. O clipă mai târziu vine cu două căni cu cafea la fereastră, pe pervazul tapisat.

— Ia loc, te rog! îmi scot paltonul.

— Ai un apartament încântător, remarc, în timp ce mă caţăr pe marginea divanului.

Dă din mână.

— Este un locşor bun. Stăm aici dinainte să înceapă războiul, când nu era cartierul la modă.

Oare apartamentul cum ar arăta? îmi şi imaginez o astfel de mansardă, cu multe ferestre şi lumină, un cotlon în care să-mi beau ceaiul dimineaţa şi să mă uit pe geam. Nu ştiu în ce oraş există apartamentul visurilor mele – în Berlin, aproape de tata sau undeva mai departe?

O pisică se strecoară pe muteşte lângă scaun, înainte să sară şi să se ghemuiască în poala ei. Mă mir, de când ne-am întors la Paris nu prea am văzut animale de casă, nici pudeli sau micii terieri în lesă, care făceau mizerie în parcuri înainte de război. Vezi numai câini vagabonzi, normal, animale prea mari şi râioase să fi avut stăpâni, care cotrobăie grăbite printre mormanele de gunoaie pe străzile mici. Dar în timpul războiului nici oamenii nu

aveau ce mânca, darămite animalele, şi era un act de milă să eutanasiezi animalul iubit, în loc să-l laşi să moară de foame. Unele animale probabil că au fost mâncate.

De sub scândurile din podea se aude o melodie veselă, de nerecunoscut, de la un gramofon.

— Îmi cer scuze că am venit neinvitată, repet.

— Nicio problemă. Artiştii sunt mai retraşi, dar în Polonia nu existau asemenea formalităţi. Oaspeţii erau oricând bine-veniţi, fără să anunţe în prealabil.

Mai relaxată, iau cana pe care mi-o oferă.

— Nu te-am mai văzut. Şi am auzit că eşti bolnavă. Scutură din mână.

— Doar o răceală nesuferită. Exagerează lumea.

Dar are cearcăne, care sugerează altceva. Soarbe cafeaua, savurând-o. Cafeaua, ca multe altele, lipsea în timpul războiului şi în schimb aveam nechezol, un biet substitut din nuci şi seminţe măcinate.

Mă moleşesc uşurată.

— M-am îngrijorat.

Amploarea vocii îmi dezvăluie neliniştea.

— E bine de ştiut că cineva ar observa, în cazul în care dispar de pe faţa pământului.

Zâmbeşte uşor, puţin sarcastic. Pisica îmi sare în poală, torcând încet şi afectuos.

— Nu prea îi plac oamenii, observă Krysia, pe un ton mulţumit.

Ne bem cafeaua în linişte. Absenţa şi expresia ei obosită nu se leagă. Trag aer în piept şi îmi iau inima în dinţi.

— Krysia, voiam să te întreb despre tinerele din parc. Clipeşte.

— De unde ştii?

— Când ai plecat de la paradă, te-ai dus în parc.

— Şi atunci m-ai urmărit? mă întrerupe brusc.

— Nu. Adică... eram curioasă unde te duci şi de ce. Mă

bâlbâi. Se pare că te-am urmărit.

— Şi de ce, mă rog, ar trebui să-ţi răspund?

Are dreptate. Am vorbit de două ori, am petrecut câteva ore împreună, nu este genul de prietenie intimă, care-mi permite să pun asemenea întrebări.

— Eram îngrijorată.

— Erai curioasă, mă corectează.

Eram şi una, şi alta, recunosc în sinea mea. Sigur că voiam să ştiu ce făcea, să-i înţeleg misterul. Totuşi, simt o apropiere faţă de Krysia mai mult decât ar trebui să simt faţă de o femeie pe care abia am cunoscut-o.

— Am făcut un copil cu ceva timp în urmă, spune monoton. Îmi înăbuş şocul. Numai la asta nu mă aşteptam. Aveam douăzeci şi doi de ani când am rămas însărcinată. Cam de vârsta mea acum, deşi nu-mi pot imagina experienţa. Destul de mare cât să aleg singură. Tatăl – pe vremea aia nu-l cunoscusem pe Marcin – nu mai era de mult. Mă abţin să mă întind spre ea. Părinţii mei voiau să fac avort, ca să evităm scandalul care i-ar fi distrus, social vorbind. M-am programat, m-am şi dus. Însă nu am putut s-o fac. Am născut. I se frânge glasul. Dar mi-era prea frică să încerc s-o cresc singură. Aşa că am dat-o spre adopţie.

O fată. Îmi amintesc de tinerele care patinau. Una era mai înaltă decât celelalte, cu părul şaten, cam ca al ei.

— Mă duc săptămânal în parc, ca s-o văd. Doar o dată pe săptămână. Dacă m-aş duce mai des, ar deveni suspicioasă.

— Ai vorbit vreodată cu ea? Clatină din cap.

— Nu vreau să mă bag şi să-i complic viaţa. Am încercat să fac cum am crezut mai bine, am dat-o când nu o puteam creşte, am stat cu ochii pe ea ca s-o protejez. Cumva însă devine totul aberant. Adică a trebuit să renunţ la ea, dar nu o pot abandona pur şi simplu, nu? Şi să-mi văd de viaţă ca şi cum nu ar exista această parte din mine

pe lume.

Pare pierdută, nu mai are încredere în ea, nu mai este puternică, ci ea însăşi e un copil. Krysia este prinsă într-un soi de purgatoriu, incapabilă să-şi părăsească fiica, dar neputând fi cu ea.

— Nu mai este copil. Poate dacă ai vorbi acum cu ea, i-ai putea explica.

— Unele uşi nu trebuie deschise, spune ferm îmi amintesc de fată, semăna cu ea, doar mai firavă, o fâşie subţire de mesteacăn pe lângă imaginea de stejar a ei.

— Pare bine îngrijită.

— Cei care au adoptat-o sunt oameni buni. Puţin mai materialişti şi mai puţin cultivaţi decât aş fi vrut. Dar are timp mai târziu, poate să studieze un an la Sorbona.

Pare că face planuri de viitor din care va fi parte, cu toate că, evident, este imposibil.

— Poate, o alin. Habar nu am dacă are dreptate, dar asta are nevoie să audă. Poate vei avea copiii tăi. Alţii, adaug, când dă să protesteze că fata este a ei.

— Era să mor la naşterea lui Emilie. Emilie. Nu ştiu dacă numele fetei i l-au dat părinţii adoptivi sau este cel pe care-l foloseşte Krysia în mintea ei. Are şaptesprezece ani. Dar din ce-mi dau seama, nu şi-a ales pretendentul, cred că din cauză că este încă la şcoală. În vocea ei simt mândrie, de parcă prin copilul înstrăinat îşi poate îndrepta greşelile tinereţii.

— Nu am spus asta nimănui. O spune parcă rugându-mă să nu îi judec alegerile. Nu ştiu de ce îţi spun ţie.

Fiindcă te-am surprins, îmi vine să-i spun, însă ar fi putut minţi, scorni o poveste despre fetele din parc. Nu, cumva are încredere instinctiv în mine. Dintotdeauna am fost aşa, fac oamenii să vrea să-mi vorbească şi să-mi împărtăşească.

— Şi părinţii tăi?

— A fost o vreme când nu voiau să vorbească cu mine. Acum ne purtăm civilizat, de când am lăsat totul în urmă. Pune un accent ironic pe ultimele două cuvinte, ca şi cum numai de trecut nu ţine povestea. Săptămâna asta nu a apărut în parc. Am tras cu urechea şi am aflat că a căzut la pat. Înţeleg atunci absenţa ei, cearcănele pe care nu le are de la boală, ci care i se trag de la grija pentru copilul ei. A fost cumplit. Am vrut să mă duc la ea la spital, dar, evident, nu am putut. Aşa că m-am dus la biserică şi m-am rugat constant să se însănătoşească. Nu, Krysia cea exagerat de libertină şi comunistă nu era religioasă. Neajutorarea şi disperarea faţă de un copil bolnav alături de care nu putea fi o puseseră pe Krysia în genunchi. A scăpat cu bine şi se însănătoşeşte deja.

Şi totuşi Krysia s-a rugat.

— Pentru că nu te-am văzut o vreme, m-am gândit că poate am spus sau am făcut ceva care te-a jignit, schimb subiectul. Apoi mă opresc, dându-mi seama ce nesigură par.

— Deloc. Mă bucur că eşti aici. Îl am pe Marcin, desigur, dar am uitat ce plăcută poate fi compania altei femei.

Încuviinţez.

— Şi eu.

Nu mă simt în apele mele printre femei. Nu-mi plac bârfa şi felul în care se privesc, de parcă ar fi mereu în competiţie. Krysia este totuşi diferită într-un fel. Îmi vine să-i povestesc ce mi-a cerut Ignatz, să-l ajut cu informaţii, dar el mi-a cerut să nu-i menţionez conversaţia noastră, ca şi cum ar considera-o prea vulnerabilă şi slabă ca să fie de încredere. Nu vreau s-o necăjesc acum, când îi duce grija lui Emilie.

Ia nişte andrele şi un ghem de lângă ea. Îşi mişcă mâinile lent în toate, când cântă la pian, când tricotează, ca două păsări pe care le ţine ocupate ca să nu îşi ia

zborul.

— Şi? Ai luat vreo hotărâre? mă întreabă brusc.

— Poftim?

— Când am vorbit ultima oară, încercai să-ţi dai seama ce să faci.

Mă priveşte expectativ, de parcă ar trebui să-mi fi refăcut planul vieţii în câteva săptămâni. De fapt, de ce trebuie s-o fac? Ca fată, nu se aştepta nimeni să fac sau să fiu ceva, pur şi simplu existam, era o stare fericită, pe care mi-ar fi plăcut s-o menţin la nesfârşit. Adevărul este că discuţia noastră şi provocarea ei nu-mi dăduseră pace defel de la ultima întâlnire. Însă nu am alte răspunsuri. Aşteptări au existat dintotdeauna: voi fi soţia lui Ştefan, mamă într-o bună zi, dacă îi mai permite starea. Îmi dau seama acum că toate lucrurile acelea presupuneau să fiu doar o anexă la viaţa celorlalţi. Oare mi-ar fi suficient? Ai un real har al cuvintelor, adaugă atunci când nu răspund. Te-ai gândit să devii scriitoare?

Râd şi-mi dau capul pe spate.

— Scriitoare? Ce să spun? Ai nevoie de mai mult decât cuvinte, ai nevoie de experienţă de viaţă şi eu nu prea am

— Unde te duci după conferinţă? încearcă să pună o întrebare mai simplă.

— Înapoi la Berlin, cu Papa, cred.

Se uită la lucrul de mână şi continuă să tricoteze.

— De ce? De ce să nu vezi puţin lumea cât mai poţi?

— Dar logodnicul meu...

— Ah, da, l-ai menţionat atunci, întrecere. Odată ce te întorci la el, urmează nunta, apoi copiii. Întotdeauna te va împiedica ceva. Nu ai decât prezentul. Du-te cât poţi!

— O să mă întorc la Ştefan după conferinţă, spun cu încăpăţânare.

— Pari subjugată.

— Nu asta am vrut să spun.

Dar nu de tonul meu s-a legat, ci de faptul că mă întorc.

— Asta îţi doreşti?

Dau să spun că da, dar mă opresc. Este o minciună.

— Atunci de ce te duci?

— Pentru că este logodnicul meu. Şi este rănit grav. Aştept să întrebe cum a fost rănit, cât de grav.

— Îl iubeşti?

Nu prea ştiu ce este dragostea de fapt. Când aveam cincisprezece ani, Ştefan şi micul nostru cartier, parcul în care ne plimbam împreună şi întâlnirile noastre liniştite la cinematograf erau singura lume pe care o cunoşteam. Ştefan avea să se schimbe în război.

— Ţin la el.

— Nu-i acelaşi lucru.

— Ştiu. Mă uit spre fereastră, la curtea de jos. Am cu totul alte sentimente acum.

— Ori poate ai aceleaşi sentimente, dar te-ai schimbat şi nu-ţi mai ajung acele sentimente.

Cuget la asta. O parte din mine a simţit dintotdeauna diferenţele dintre noi. Îmi amintesc o discuţie pe care am avut-o cu el despre mama mea. Găsisem un vechi program de teatru în care jucase în Maroc şi i-l arătasem.

— Ce fascinant să călătoreşti prin lume! comentasem.

Dar Ştefan s-a uitat inexpresiv la mine. Avea tot ce-şi dorea acolo, în Berlin, pe mine şi familia lui, aşa că nu îşi dorea să plece.

— Sigur i-a fost îngrozitor de greu, ca să nu mai zic periculos, a răspuns el. Am văzut asta şi în ochii lui, în ziua în care a plecat în armată.

— O să ajungi în aşa de multe locuri, l-am încurajat când stăteam pe peron şi ne luam rămas-bun, încercând să par optimistă. Belgia, Olanda, poate chiar Franţa.

Însă Ştefan nu voise de la bun început să plece, pe când eu abia aşteptam. Nu, eram diferiţi şi înainte de război, dar

abia după câţiva ani la distanţă mi-am dat seama. Acum deveneau mai clare, nu doar mulţumită timpului, ci şi a felurilor în care mă schimbasem eu.

— Poate, îi răspund Krysiei. Eram foarte tineri şi patru ani despărţiţi pare o veşnicie. Uneori pare că este doar o idee, nu o persoană. Nu-mi place că simt asta. Şi are nevoie de mine.

— Nu poţi începe o viaţă din obligaţie, insistă ea.

— Loialitatea contează.

Am vocea slabă şi sună metalic.

— La fel şi fericirea. Ai vrea să se căsătorească cineva cu tine din motivul ăsta?

— Nu, fireşte că nu. Doar că eu nu zac rănită într-un spital, fără nicio perspectivă. Mă enervez brusc. Abia o cunosc pe Krysia. De ce-mi pune asemenea întrebări? Ar trebui să plec. Mă ridic şi îmi pun pardesiul. Mulţumesc pentru cafea!

Îmi doresc cumva să mă oprească, dar încuviinţează şi se ridică.

— Mulţumesc pentru vizită. Sper să ne vedem curând.

Este mai cald afară, soarele mai domoleşte frigul. Trotuarele sunt pline de pietoni, negustori şi curieri care descarcă lăzi din camioane. În timp ce mă îndrept spre metrou, îmi dau ghes întrebările ei despre Ştefan. Îi aud vocea, care-mi cere să văd lumea acum, cât mai pot. Obiecţiile îmi străbat creierul cu miile. Nu-l pot lăsa pe Papa. Nu pot călători singură.

Nu s-a schimbat nimic. Problemele mele par mai mari ca niciodată, dar în ciuda iritării de mai devreme, mi-a făcut bine să-i povestesc despre fricile mele legate de Ştefan şi despre o posibilă viaţă cu el, să verbalizez gândurile şi sentimentele pe care abia îndrăznisem să le recunosc atâta timp. M-a ajutat şi faptul că ea mi-a împărtăşit povestea lui Emilie. Să aflu că cineva atât de puternic şi cu

siguranţă de sine precum Krysia se luptă cu trecutul şi cu justeţea mă face într-un fel să mă simt mai puţin singură. Pare să se bucure de compania mea, deşi poate sunt doar un substitut pentru fiica ei, pe care îşi doreşte cu disperare s-o cunoască şi nu poate. Îmi îndrept umerii şi pornesc pe stradă cu pasul mai uşor, cum nu mi s-a întâmplat de dinainte de război.

Patruzeci de minute mai târziu, ajung în apartamentul de la hotel. Deschid uşa şi mă opresc. Perdelele sunt trase şi în cameră pătrunde doar lumina slabă a zilei. Tresar auzind un foşnet la birou. Papa stă aplecat peste masă în beznă, când ar fi trebuit să fie la minister.

— Papa?

Dau fuga speriată la el. Nu se clinteşte. Îi pun mâna pe umăr, temându-mă că i-a stat inima-n loc.

— Papa, te simţi bine?

Se îndreaptă, însă pare ameţit, parcă nu mă recunoaşte. Are un ziar în faţă.

— A fost un atentat la viaţa lui Clemenceau.

Iau ziarul. Mi se taie respiraţia când mă uit la fotografia presupusului asasin. Băiatul cu ochi negri de la La Closerie des Lilas mă priveşte.

— Atacatorul avea informaţii de la conferinţă care nu erau publice, informaţii care l-au ajutat să acţioneze. Papa îşi ia capul în mâini din nou. Şi mi-e teamă că mie îmi vor pune asta în cârcă.

PARTEA A DOUA
Versailles, aprilie 1919

Capitolul 4

Mă uit pe geam la Hôtel des Réservoirs. Clădirea de şase etaje, cu faţada îngălbenită de timp şi cu intrarea arcuită, se înalţă în spatele sârmei ghimpate instalate în grabă, dând senzaţia de fortăreaţă sau de închisoare, în funcţie de ce parte te afli. Oricum ar fi, zici că delegaţia germană urmează să stea în carantină, să învingă un virus de care nu îşi doreşte nimeni să se molipsească. Florile roz de măr împodobesc hotelul de jur-împrejur.

Drumul care duce la poarta păzită a hotelului este plin ochi de reporteri, fotografi, localnici şi de cei care au aglomerat trenurile venite din oraş. Nu este nicio paradă oficială ca la sosirea lui Wilson, nicio fanfară militară, nicio procesiune care să anunţe venirea germanilor, doar hoarde de curioşi, care aşteaptă să îi vadă pe cei care vor fi traşi la răspundere pentru calvarul lumii.

Mă întorc în cameră, unde Papa lucrează la birou, ignorând circul de peste drum. Apartamentul nostru de la Versailles nu se află într-un hotel, ci într-o casă înaltă care a fost transformată în apartamente pentru a găzdui delegaţii. Seamănă cu apartamentul pe care l-am avut în oraş, are două dormitoare şi un spaţiu comun. Totul, de la vrafurile de cărţi ale tatei la fotografia mamei pe policioară, se află în acelaşi loc, ca la Paris. Călătorim parcă într-o bulă, mi-am zis când ne-am instalat, recreând în fiecare oraş un spaţiu de locuit identic. Camerele sunt totuşi mai mici aici şi au o formă ciudată, salonul are

formă de trapez, iar zidurile cu tapet decolorat se apleacă dinspre ferestre.

— Ar trebui să apară în curând, spun.

Papa nu răspunde. Nu voia să fie astăzi aici, de fapt, nu voia să fie deloc, încercase să mă ademenească cu o excursie la Paris, dar am insistat să rămânem, în ciuda batjocurii cu care vorbea despre „circul ruşinii „. Nu stă şi el la geam, ci îşi face de lucru la birou. Cum să nu se uite?

Subiectul fusese deschis la un dineu, cu trei săptămâni în urmă, când anunţaseră că germanii fuseseră în sfârşit invitaţi la conferinţă.

— O să vă mutaţi la Versailles acum, să staţi împreună cu delegaţia? îl întrebase cineva pe Papa.

Până atunci ne bucuraserăm de statutul neutru, neidentificaţi prea mult cu nicio tabără, inclusiv cea a învinşilor. Pe urmă însă a sosit o telegramă de la şeful delegaţiei, prin care eram invitaţi să ne mutăm, şi Papa nu a mai putut tergiversa. Astfel că am plecat din oraş şi am venit în această mică suburbie mohorâtă, deşi el încă face naveta aproape zilnic în Paris, la ministerul la care au loc lucrările conferinţei.

Avem apartamentul peste drum şi mai jos de hotel. Locul în sine, aproape de reşedinţa germană, dar nu în interiorul ei, reflectă rolul delicat pe care îl joacă Papa. Nu au încredere în el pentru că este german. Delegaţia germană nu-l va accepta sigur, pentru că a luat parte la conferinţă. Suntem ca o insulă.

— Mă duc la piaţă, spun, nemaiputând sta între patru pereţi şi dornică să văd mai bine ce se petrece.

Spre deosebire de hotelul din Paris, nu există o bucătărie de unde să luăm mâncare, iar puţinele restaurante rămase în sat sunt jalnice, aşa că mie îmi revine misiunea de a procura ce ne trebuie.

Îmi ţin respiraţia şi aştept ca Papa să priceapă scuza

mea. Cel mai probabil magazinele sunt închise. Nu o face. În ultimele luni, de la tentativa de asasinare a lui Clemenceau, a fost mai îngândurat ca oricând. Cu toate că prim-ministrul francez şi-a revenit repede şi povestea nu a mai apărut în ziare, pluteşte asupra noastră asemenea unui pumnal mut.

Era cât pe ce să-i spun în acea seară că fusese vina mea.

— Ce şoc! spusese el. Clemenceau n-are nimic, ba chiar glumea când îl duceau la spital după atentat. Dar ne trezeşte la realitate pe toţi, pentru că şi în vreme ce ne luptăm aici ca să ne croim drum spre o lume nouă, există unii care vor să ne împiedice. S-a încruntat.

— Ce-i? Mai este ceva?

— Câtuşi de puţin.

— Nu-i nevoie să mă menajezi. Nu sunt copil. A zâmbit.

— Nu, sigur că nu. Nu-mi place să te necăjesc şi să-ţi iau zâmbetul frumos de pe faţă nici măcar o clipă. Doar că este posibil să dau de bucluc din cauza asta. Cottin, presupusul asasin, era supărat din cauza opoziţiei franceze faţă de statul pan-slavic. Încercaserăm să fim discreţi, ca să nu ne împiedice controversele din presă şi să ducem sarcina la bun sfârşit. Tentativa de asasinat, momentul în care s-a întâmplat dau de bănuit că a fost o scurgere de informaţii legate de vot.

— Doar nu te bănuieşte nimeni că ai fi avut vreun rol.

Papa, singurul german, ca să nu mai zic evreu, trimis la conferinţă, se temea că va fi ţap ispăşitor. I-am privit chipul, întrebându-mă dacă mă suspecta sau făcea chiar o aluzie. Nu şi-ar fi imaginat totuşi că l-aş fi trădat în asemenea fel.

— Apreciez furia ta în numele meu. O să fie bine.

Cu toate că acuzaţiile nu au fost formulate pe faţă, avusese loc o distanţare tacită între Papa şi o parte dintre

consilieri, motiv pentru care plecarea la Versailles a fost aproape o uşurare.

Acum, când mă uit la el, mă simt din nou vinovată. Doar eu ştiu adevărul, căci remarca mea neglijentă a fost auzită la bar şi pe baza acestei informaţii a acţionat Cottin. Nu m-am priceput niciodată să ţin secrete faţă de Papa şi de câteva luni mă abţin să nu divulg totul, să-i caut iertarea, dar în momentul ăsta are destule pe cap şi nu vreau să-i pun şi mai mult sănătatea la încercare.

Pe stradă, aerul dimineţii se încălzeşte. Simt izul rânced al duhorii din canale. Peste drum, palatul gigantic, cu fântânile şi grădinile nesfârşite, înghite cu totul sătucul de mai jos.

Merg pe lângă clădire, spre grădina pe care am plantat-o. Când am ajuns aici, peticul de ţărână era năpădit de buruieni.

— Aş putea să mă ocup eu de el, am sugerat. Să-l trezesc puţin la viaţă.

— Ce idee bună! a spus Papa repede. Grădinăritul, făcut ca lumea, fără prea mare efort, este o pasiune acceptabilă pentru femei. Deşi nu cred că vom sta suficient aici cât să vedem florile crescând.

— Vor rămâne altora, am răspuns încăpăţânată.

Plantasem flori, lalele şi alte plante perene care speram să înflorească peste ani, când nu vom mai fi noi, ca să las ceva frumos în urmă. Văd că una dintre plante a căzut. Bag mâinile în ţărână şi mă bucur de căldura ei, după care mă ridic prea repede şi îmi murdăresc rochia cu mâinile.

Pornesc pe strada pietruită, în direcţia opusă mulţimii de la hotel, în caz că se uită Papa pe geam Mă îndrept spre piaţă, trecând pe lângă parcul de la capătul străzii. Am ajuns să cunosc ritmul tăcut al acestei zone de când stau aici: bătrâna care stă la colţ cu pudelul, ca şi cum aşteaptă un autobuz care nu mai vine, cei doi bărbaţi care apar în

fiecare dimineaţă la şapte, îşi toarnă pe furiş şnaps în cafea şi stau tăcuţi douăzeci de minute, înainte să se ridice şi să plece în direcţii opuse. Să fie fraţi, veri, prieteni? Asta le este rutina dintotdeauna sau a fost întreruptă în timpul războiului?

Uitându-mă pe alee în parc, îmi amintesc de Krysia. Nu am mai văzut-o de când am venit. Versailles este la cel puţin douăzeci şi cinci de kilometri de Paris, prea departe pentru un drum neplănuit în oraş.

Nu ajung la piaţă, unde majoritatea tarabelor sunt într-adevăr închise, ci o iau spre hotel prin spate. Se aud voci. Câteva clipe mai târziu, apar trei autobuze pe drum, nişte autocare vechi care scot fum şi fac atâta zgomot, încât mă întreb dacă mai apucă să parcurgă ultimii zece metri. În faţa autobuzelor merge un camion care se opreşte brusc şi din care sunt aruncate mai multe cutii în curtea hotelului, cu tot atâta grijă cu care se aruncă gunoiul.

Mă uit mai bine şi văd că sunt bagaje, valize frumoase pe vremuri, acum prăfuite şi murdare.

Uşile autobuzului se deschid şi din el coboară delegaţia germană. Sunt bătrâni birocraţi, cocoşaţi, slabi şi graşi, chei şi bărboşi, deloc diferiţi de ceilalţi delegaţi străini dacă nu ar avea umerii lăsaţi şi privirea în pământ. Se târăsc să-şi ia singuri bagajele, să le găsească şi să şi le care fiecare pe al său.

Un băiat face o glumă răutăcioasă. Mă aştept să înceapă şi restul. În schimb, mulţimea tace, sfredelindu-i pe germani cu ură pură. Mai bine îi insultau. De-asta stă Papa la birou şi nu suportă să se uite. Asta nu este pace, nici măcar armistiţiu, ci mai degrabă cel mai fragil acord de pace care nu prea reuşeşte să mascheze ura războiului ce bolboroseşte la suprafaţă.

În urma tuturor, mai coboară un bărbat din autobuz. Se vede că este mai tânăr, chiar şi în pardesiul militar şi cu

şapcă. Zicea Papa ceva de un militar. Prima impresie este că seamănă cu un uliu. Ochii albaştri ca de oţel scrutează mulţimea. Îmi amintesc de soldaţii pe care i-am văzut de multe ori pe străzile Parisului. Şi fără uniformă observ anxietatea, caută parcă un cotlon în care să se ascundă, ca şi cum urmează să îi sară în faţă grenade şi iperită.

Porneşte cu umerii drepţi şi-mi pare că pe măsură ce merge se face loc în faţa lui. Apoi saltă uşor capul şi ajunge cu privirea spre mine. Pot să jur că, deşi mă aflu printre sute de oameni, la mine se uită.

Mi se taie respiraţia. Fac un pas în spate şi îmi pică fularul. Dintr-odată, germanul iese din grupul lui. Vme spre mulţimea care se dă la o parte. Se apleacă, ridică fularul şi mi-l întinde.

Mă fac mică. Are ceva care mă sperie, milităresc şi înfiorător. Şi Ştefan este soldat, îmi amintesc, dar este altceva. Ştefan este un om obişnuit, ajuns la război din întâmplare. Acest bărbat este un ofiţer, soldat de meserie. Cobor privirea, brusc conştientă de noroiul de pe mâneca bluzei mele simple.

Cei din jur se uită acuzator, de parcă acceptarea acestui act de bunătate mă face cumva complice. Ridic capul, dar soldatul nu se uită în ochii mei. Să-i mulţumesc în germană sau în franceză? Iau fularul, dar până să spun ceva, bărbatul s-a şi întors la grupul lui şi s-a făcut nevăzut.

Aud petrecerea înainte s-o văd, căci râsetele inundă străzile dinNeuilly-sur-Seine. Cotim şi în mijlocul drumului zărim o casă, asemenea unui semnal luminos. Nu este cea mai mare de pe strada acestui prosper cartier parizian, dar pare să fie cea mai grandioasă, cu ghivece din care se revarsă flori şi panglici uriaşe de mătase la balcoane, de parcă Ziua Armistiţiului a fost săptămâna trecută şi nu cu câteva luni în urmă.

Mă opresc în mijlocul străzii şi mă acopăr mai bine cu şalul subţire ca să mă apăr de răcoarea nopţii, care este plăcută, dar încă suficient de tăioasă cât să-mi amintească de faptul că nu este vară. În mod normal nu aş fi avut chef de un asemenea eveniment, dar după ce am stat cu săptămânile în plicticosul Versailles, parcă mă bucur de aglomeraţia de la oraş, chiar şi cu Tante Celia gazdă. La Versailles nu are loc, fiindcă nu are un statut oficial, aşa că a rămas la Paris. Papa îi duce dorul, se vede după atitudinea mai liniştită şi scuzele pe care le găseşte să rămână în oraş după dineuri.

Celia îmi atinge cotul în timp ce urcăm.

— Ai auzit de Elsa Maxewell, n'est-ce pas?[16] Nu face diferenţa între germană şi franceză şi sare de la una la alta.

— Sigur că da.

Răspund în germană, fără să mă obosesc să cobor tonul. Doar n-o să prostim pe nimeni să creadă că suntem altceva decât suntem. Elsa Maxwell este omniprezentă. Reporter, în cel mai blând sens al cuvântului, este de fapt una dintre cele mai proeminente femei, a cărei faimă se trage din găzduirea acestor serate. Dădea petreceri la Londra în timpul războiului. Omit să menţionez că nu am fost la niciuna.

Înăuntru este cald ca în august, prea multe trupuri lipite între ele care încearcă să se îndrepte în toate direcţiile. Petrecerea a început de câteva ore, iar atmosfera festivă este ca un tren pe care l-am pierdut. Extrem de diferită de recepţiile pretenţioase la care mersesem cu Papa, aici nu sunt constrângeri. Bărbaţii şi-au dat drumul la cravată, ba unii chiar şi le-au scos de tot. Femeile şi-au azvârlit pantofii din picioare şi cele care nu au părul tuns l-au eliberat din agrafe. Femeile aflate la Paris vin din tot soiul

[16] „Nu-i aşa?" (în limba franceză în original).

de locuri, ca să fie scriitoare, amfitrioane şi jurnaliste al căror spirit liber provoca în mod sigur consternare nevestelor abandonate acasă. Aveau rochii după ultima modă, cu modele orientale, pânzeturi de vară fără corvoada corsetului. Mă simt de prost gust în rochia mea roz, cuminte, dar nu la fel ca Celia, cu gulerul ei înalt şi cu crinolină, care iese în evidenţă ca un păun sau un măscărici dintr-o piesă elisabetană.

Se umple ringul de dans improvizat în centrul încăperii şi oamenii se mişcă straniu pe muzica pe jazz veselă ce răsună dintr-un gramofon. Două femei dansează lipite una de alta, ca şi cum una dintre ele ar fi bărbat. Un parfum ciudat, puternic ca de flori arse se îmbină cu mirosul uşor de transpiraţie din aer. Femeile par disperate să se distreze. Nu-i vorba doar de a o lua de la capăt şi de a uita durerea unei lumi care se chinuie să trăiască din nou. Şansa la o viaţă normală, cu un soţ şi copii, le-a fost refuzată multora din generaţia de pretendenţi plecaţi pe front. Bărbaţii rămaşi erau ciudăţeniile, cei care scăpaseră de armată din cauza unor infirmităţi şi cei precum Ştefan, care s-au întors răniţi.

— Câtă destrăbălare! remarcă Celia în franceză. Nu mai ştie nimeni cine este, a dispărut diferenţa între bărbaţi şi femei din cauza femeilor care au început să lucreze.

— Chiar crezi că ăsta este motivul? Sunt uluită. Sunt atât de multe alte motive. Dar disperarea în urma războiului, ca să nu mai zicem de afluenţa de soldaţi care acum au prea mult timp liber, departe fiind de casă?

Celia pufneşte neconvinsă.

— Ce privelişte, nu? remarcă o femeie în dorul lelii. Încuviinţez şi ajung cu privirea pe ringul de dans, unde două femei se îmbrăţişează, aproape se sărută. A fi aici, în Paris, departe de aşteptările familiale şi sociale de acasă, pare să-ţi dea permisiunea să te porţi astfel. Sunt şi

austrieci la petrecere, de parcă am fi prieteni, adaugă.

Fac un pas în spate, nervoasă. Femeia nu se referise deloc la comportamentul străinilor, ci era inflamată de prezenţa noastră, duşmanii trataţi ca egali.

— Haide!

O urmez pe Celia în camera aglomerată. Dispare în mulţime şi după ce mă tot uit peste marea de capete, renunţ să mă mai ţin după ea şi, în schimb, mă duc spre una dintre ferestrele deschise. Aerul rece şi proaspăt este bine-venit după atâta fum şi parfum.

Lângă casă, pe alee, o femeie în haine de lucru zdrenţuite răscoleşte în gunoi. Cu toate că sunt din ce în ce mai mulţi oameni fără casă în Paris, mă surprinde această femeie de vârsta mea, care caută să mănânce din gunoi. Ce părere o avea despre noi, cum ne distrăm şi facem zgomot la petreceri? îmi imaginez că soţul i-a murit pe front şi copiii flămânzesc acasă. Mă simte şi ridică privirea cu ochii mari de teamă să nu îi reproşez ce face sau să n-o pârăsc. Disperată, bag mâna în poşetă şi arunc nişte monede pe geam, ruşinată de asprimea gestului, precum şi de ajutorul meu nepotrivit.

Celia a apărut din nou lângă mine, de data asta cu gazda, o femeie voluptuoasă şi tunsă scurt, cu părul şaten şi un zâmbet larg. O recunosc din secţiunea socială a ziarelor.

— Elsa, o ţii minte pe...

Îmi ţin respiraţia, aşteptând ca femeia să nege că ne-am cunoscut la Londra.

Însă Elsa Maxwell, obişnuită să umble în cercuri largi şi să recunoască oameni mai rar decât este ea recunoscută, mă strânge în braţe.

— Draga mea! Celia se uită la noi cu ochii mari. Elsa îmi dă drumul. Îmi cer scuze, trebuie să chem pe toată lumea la joc.

— Joc? A plecat deja, lăsând o dâră de parfum Chanel în urmă.

O clipă mai târziu sună un clopoţel şi Elsa apare deasupra scării late din mijlocul foaierului, cu o atitudine diferită de ceea ce sugerează simpla ei apariţie. Zarva din cameră încetează pe loc, dar tot este destulă gălăgie cât să nu aud bine. Face un anunţ şi ridică nişte hârtii. Mulţimea şopteşte entuziasmată. Apoi, cu un gest bombastic, aruncă hârtiile în aer ca pe nişte confeti.

Mă întorc nedumerită spre Tante Celia.

— Vânătoare de comori, exclamă încântată, străduindu-se să prindă o bucată. Cauţi comori, îmi explică, pronunţând fiecare silabă cu mare importanţă.

Citeşte hârtia şi mi-o dă. Este un soi de listă bizară de cumpărături: o pereche de ochelari de operă, costumul de baie al unui bărbat. Unele articole sunt exprimate prin ghicitori.

— Nu înţeleg. De unde să cumpărăm lucrurile astea cu magazinele închise? Chicoteşte cu superioritate, fixând uşa cu privirea.

— Nu le cumpărăm, ci le găsim, răspunde veselă ca un copil.

— Chiar trebuie să alergăm pe străzi şi să vânăm pe întuneric?

— Nu…

Dau să găsesc o scuza, înainte să ies după ea. Dar Celia a format deja un grup cu doi suedezi şi pornesc împreună printre arborii din Bois de Boulogne.

Când pornesc şi eu prin parcul mare, îmi sucesc glezna. Doare, dar trece repede. Celia se întoarce nerăbdătoare. Mi s-a prins tocul în piatra cubică şi s-a crăpat, iar pentru că simt că este momentul să profit, trag intenţionat de el până-l rup.

— S-a rupt, mă lamentez, încercând să par dezamăgită.

Du-te tu! Celia ezită.

— Dacă eşti sigură că te descurci...

Nu aşteaptă răspunsul, ci se duce după suedezii care au dispărut deja în noapte, dornici să găsească un ziar vechi de o lună. După ce se face nevăzută, suspin. Nu-i reproşez entuziasmul, când are parte de atât de puţine lucruri. Nu m-ar fi lăsat singură dacă aveam cu adevărat o problemă.

Mă întorc şchiopătând spre casă. Petrecerea s-a răsuflat, salonul este gol, cu excepţia câtorva bărbaţi care fac gălăgie în camera de fumat şi a unui cuplu care se sărută cu neruşinare pe o canapea. Dau de majordom şi îl rog să-mi cheme un taxi.

Se face miezul nopţii când ajung la Versailles. Plătesc şi cobor, după care mă uit peste drum, spre Hôtel des Réservoirs, unde luminile încă ard la parter, deşi este târziu în noapte. Curioasă, pornesc pe stradă. În bibliotecă lucrează un tânăr, cu capul plecat, scăldat în lumina galbenă. Este ofiţerul din marina germană, cel care mi-a dat fularul. Mă uit fascinată la el. Pare să aibă înjur de treizeci de ani. Saltă capul şi-mi surprinde privirea, fixându-mă un pic mai mult decât o făcuse prima oară. Ce nepoliticoasă sunt! L-am deranjat. Însă tocmai atunci se deschide uşa hotelului şi îl văd conturat în lumină.

— Pot să vă ajut cu ceva, mademoiselle[17]? Nu suntem la grădina zoologică. Mă înroşesc şi îmi vine s-o iau la fugă.

— Nu, sigur că nu. Ies din umbră atunci.

— Fraulein[18], de fapt. Mă grăbesc să mă identific drept cetăţean german când nu mă aud alţii, ca şi cum cetăţenia mi-ar scuza indiscreţia. Îmi mut stânjenită greutatea pe piciorul drept. Adică, Margot. Margot Rosenthal.

— Fiica profesorului? încuviinţez. Eu sunt Georg

---

[17] „Domnişoară” (în limba franceză în original).

[18] „Domnişoară” (în limba germană în original).

Richwalder. Ataşat militar al delegaţiei.

— Îmi pare rău dacă te-am deranjat. Mi-am rupt tocul şi mă odihneam puţin.

Ridic pantoful ca dovadă şi fac un pas pe poartă. Coboară treptele spre mine. Este mai înalt decât credeam şi îmi lungesc gâtul ca să-l privesc în ochi şi nu în piept cât vorbim.

— Îmi dai voie? îi dau pantoful.

— Cred că pot să-l repar.

Îl privesc cu scepticism

— Pe mare te deprinzi cu tot soiul de lucruri. Vrei să intri la un ceai cât încerc?

Mă codesc. Biblioteca din spate pare călduroasă şi primitoare, liniştea şi solitudinea, un contrast bine-venit faţă de petrecerea Maxwell. Dar nu s-ar cuveni.

— Nu, mulţumesc. Plec.

— Stai puţin, îmi spune ferm, ca un bărbat obişnuit să dea ordine. Mă cutremur auzindu-i tonul imperativ. Aduc uneltele şi ceaiul afară.

Mă aşez pe trepte. Câteva minute mai târziu, iese cu două căni cu ceai şi o trusă mică.

— Îmi pare rău că te-am deranjat, spun.

— Câtuşi de puţin. Zâmbeşte şi în acea clipă nu mai pare soldatul înfiorător pe care l-am zărit la sosirea delegaţiei. Este vulnerabil. Am mers mult cu trenul, îmi prinde bine aerul curat. Drumul a fost îngrozitor de lung. Într-un loc, am stat optsprezece ore dintr-un motiv cunoscut doar francezilor.

Poartă aceeaşi uniformă bleumarin, cu haina şi gulerul cămăşii desfăcute. Îmi plimb mâna pe treapta din piatră dură şi aspră.

— Şi hotelul... este chiar îngrozitor?

— Nu-i aşa rău, zău! Sunt sigur că pe vremuri era grandios, dar am petrecut patru ani pe mare, aşa că nu

sunt capabil să judec confortul.

— Ai fost în marină, nu?

— Pe SMS König, mândria flotei de război a Maiestăţii Sale. Orgoliul din glasul lui îmi aminteşte de zilele care au precedat războiul şi de paradele de pe Unter den Linden, unde fetele le dădeau sendvişuri şi dulciuri noilor recruţi care se îndreptau spre gară. Şi ca ofiţer superior, aveam camera cât un dulap. Avem aşternuturi destul de curate şi apă bună şi nu mă trezesc în foc de mitralieră în fiecare dimineaţă. Zâmbeşte. Este paradisul. Iar biblioteca este minunată. O să-mi placă să lucrez aici noaptea, când se retrage delegaţia. Sunt mai în vârstă şi nu avem prea multe în comun, dar ăsta nu este un eveniment social.

— Şi familia ta? Nu se supără că i-ai lăsat acasă? Sunt mai indiscretă decât voiam. Vreau doar să spun că i-am auzit pe unii plângându-se că ai lor nu s-au putut bucura de Paris.

— Nu. Mi-o imaginez pe Frau[19] Richwalder, elegantă şi coafată frumos, având grijă de casă în Germania. Adică nu am pe nimeni. Nu sunt căsătorit. Nu prea am cu ce să mă distrez pe-aici.

— Nu prea.

Delegaţia germană a fost nevoită să stea doar la hotel, cu excepţia şedinţelor autorizate şi a unei singure excursii.

— Poftim! îmi dă pantoful reparat.

— Zici că-i nou. Danke[20].

Se uită la mine, parcă pierdut pe gânduri. Cu rochia murdară mai devreme, cu pantoful rupt acum, sigur mă crede neglijentă.

— Nu ţi-e frig? Scutur din cap încăpăţânată. Nu ai cea mai potrivită haină.

---

[19] „Doamnă” (în limba germană în original).

[20] „Mulţumesc” (în limba germană în original).

— Asta-i moda.

Încerc să-mi maschez sarcasmul.

— Ei bine, aici nu te vede nimeni.

Îşi scoate haina şi mi-o pune peste umeri, cu un gest ciudat, prea familiar. Din guler îmi vine un iz de săpun şi de lână.

— Nu o să-ţi fie ţie frig?

— Sunt un fel de urs polar. Din cauza nopţilor din Marea Nordului.

Mă uit la forma umărului lui, neagră pe fereastra luminată.

— Papa zicea că duminică este programată o excursie pe câmpul de luptă. Te duci?

— Nu, dacă o pot evita. Am petrecut patru ani pe câte un câmp de luptă. Sigur că aş vrea să le văd şi să-mi ofer omagiile, dar singur, nu de la fereastra unei maşini. Am venit aici la muncă, nu să vizitez împrejurimile.

— Aşadar, nu te duci nici la şedinţa plenară de la Paris? Clatină din cap.

— Nu am fost invitaţi. Ce ciudat, să fii chemat de la asemenea distanţă şi sechestrat în hotel, exclus tocmai de la întâlnirile pentru care ai fost invitat. Apoi zâmbeşte forţat. Nu contează. Mai bine, pentru că am mai mult timp pentru muncă, în loc să particip toată ziua la procedurile alea.

— Aşa este. La ce lucrezi?

Face ochii mari şi mă întreb dacă l-a deranjat întrebarea.

— Nimic interesant, se scuză. Nu s-a supărat, doar se miră că mă interesează. Sunt ofiţerul militar al delegaţiei şi studiez planurile şi propunerile privind tratatul, ca să înţelegem ce recomandă experţii francezi şi britanici pentru a formula o contrapropunere. Se va naşte o lume nouă, în care naţiunile să coexiste şi să formeze alianţe puternice, ca să ne asigurăm că nu va mai avea loc

nicicând o asemenea catastrofa a omenirii. Îşi îndreaptă umerii. Pot juca un rol în povestea asta, aşa cred, ajutând marina să-şi găsească locul. O să dureze. Nu părţile tehnice, îmi sunt familiare conceptele inginereşti de pe navă. Limbile străine nu sunt punctul meu forte şi delegaţia nu poate plăti traducători din afara sesiunilor.

— Te pot ajuta eu, izbucnesc pe nepusă masă. Vorbesc destul de bine şi franceză şi engleză. Nu am pregătire tehnică, dar cu ajutorul dicţionarului, mă descurc.

Se uită cu îndoială la mine.

— Este înfiorător de plictisitor, sunt foarte multe rapoarte inginereşti.

— Am făcut matematică şi fizică în gimnaziu, răspund. Îi cam pică faţa şi buzele i se văd şi mai pline. Ştiu că nu sunt materii tipice pentru fete, adaug, mai elocventă ca de obicei. Acasă, fetele învaţă artele clasice, precum muzica şi literatura la liceu. Dar eu am gravitat natural spre ştiinţe şi Papa a lăsat curiozitatea să îmi ghideze studiile.

— Nu avem cu ce te plăti.

— Nu-i nimic. Tuşeşte uşor.

— Atunci de ce ai face-o?

— Ca să am ce face. Caut cuvintele potrivite din conversaţia cu Krysia. Ceva semnificativ. Real. Pentru că stau aici, în buricul lumii care ia naştere, şi mă duc la dineuri şi la vânătoare de comori, adaug încet.

— Bine, cedează. Mă deranjează puţin. Eu încerc să-l ajut, dar sună de parcă el îmi face mie o favoare. Astă-seară este târziu, dar dacă vrei să vii mâine-seară la opt, putem lucra după ce se retrage delegaţia. Sigur, ai nevoie de permis, dar nu poate fi greu de obţinut cu acreditarea tatălui tău.

— Deci ne-am înţeles.

— Ja[21]. Dacă... este de acord tatăl tău, adaugă.

[21] „Da” (în limba germană în original).

Mă zbârlesc şi dau să spun că sunt adult şi că fac ce vreau, dar îmi dau seama din tonul lui că nu stăm la discuţii pe tema asta şi că nu vrea să supere un alt membru al delegaţiei.

— Sunt sigură că nu-i nicio problemă. Ne vedem mâine. Mă ridic şi îi dau haina. Mulţumesc pentru pantof şi pentru ceai.

Se ridică. Aştept să se ofere să mă conducă acasă, dar nu o face. Acasă, Papa stă aplecat peste nişte documente în birou şi citeşte atât de preocupat, încât nu mă aude când intru. Fumul se ridică din pipă. Mă vede şi se încruntă.

— S-a întâmplat ceva? Parcă erai cu Celia.

— Da, dar m-am întors. Lucrezi? Scutură din cap.

— Compun o telegramă pentru unchiul Walter.

Uneori mă tem că Papa îi raportează prea mult cumnatului lui, de parcă i-ar fi superior, dar unchiul Walter este doar curios, ca un copil care nu are voie la masa adulţilor, tânjind după fiecare detaliu, şi vrea să ştie cum se descurcă germanii. Dintotdeauna s-a crezut un gânditor politic. Bănuiesc că în realitate este doar un excelent clarvăzător şi râvneşte la detalii pentru asta.

— Papa... spun timid.

— Ja, liebchen[22]!

Ridică ochii şi zâmbeşte. Tata, profesorul distrat, poate fi cu uşurinţă acuzat că îşi trăieşte cei mai frumoşi ani pierdut în negura tumultuoasă a gândurilor, însă întotdeauna îşi dă seama când vorbesc serios şi am nevoie să-mi dea atenţie. Doar că nu asta îmi doresc când sper să îl anunţ într-o doară, înainte să se poată concentra.

— Mi s-a oferit ocazia să muncesc puţin. Ridică din sprâncene. Căpitanul Richwalder din delegaţie, îl ştii?

— Tânărul ofiţer. Ne-am văzut mai devreme.

[22] „Da, draga mea” (în limba germană în original).

— Are nevoie de cineva să-l ajute cu traducerile. Te rog, Papa, sunt foarte plictisită. Nu-i spun că trebuie să muncesc seara sau la biblioteca hotelului. Vreau doar să fiu utilă.

Îşi masează bărbia.

— Nu văd niciun rău în asta. Îţi va prinde bine la competenţele lingvistice. Se întoarce la documentele lui.

A terminat cu mine, mă duc în camera mea. Peste drum, terenul imens al palatului, cu arbori şi fântâni, este învăluit în întuneric. Îmi lipesc capul de geam şi-mi lungesc gâtul să mă uit la hotel. Încă este aprinsă lumina în bibliotecă la parter şi mi-l imaginez pe căpitanul Richwalder aplecat peste documentele lui. Mă întreb cumva fi munca, dacă sunt suficiente cunoştinţele mele lingvistice. Îmi amintesc privirea lui impunătoare şi mă cutremur. Apoi, stâng lumina şi mă bag în pat, anticipând cu entuziasm şi ceva groază ziua ce are să vină.

Capitolul 5

În curând se face ora opt şi mă apropii de hotel, unde veiozele sunt aprinse în spatele draperiilor. Bat şi câteva secunde mai târziu se deschide uşa. Căpitanul Richwalder nu poartă jachetă în seara asta, doar o cămaşă scrobită şi părul scurt, încă ud după duş.

— Mulţumesc pentru promptitudine, spune, de parcă nu se aştepta ca oamenii să fie punctuali.

De fapt, mă învârtisem vreo douăzeci de minute prin apartament ca să nu ajung prea devreme şi mă uitasem în oglindă mai atent decât o fac de obicei, ca să mă asigur că par destoinică. Port haine simple, o bluza crem scrobită, cu guler brodat, şi o fustă de o nuanţă bleumarin, deja demodată.

Observându-i atitudinea oficială, mă neliniştesc brusc. Dacă este dificil şi rău şi nu pot lucra cu el? Chiar dacă m-am oferit s-o fac şi nu sunt plătită, Papa se aşteaptă să-mi onorez angajamentul făcut şi să-mi fac treaba.

Căpitanul Richwalder mă conduce prin holul hotelului, care este mai frumos decât m-aş fi aşteptat, având în vedere cât de fad este exteriorul. Perdelele maro sunt foarte puţin decolorate şi candelabrul este la fel de complex precum cel de la hotelul nostru din Paris. Deschide uşa biroului.

— Te rog să te simţi ca acasă. Vin imediat.

Închide uşa după el. Îmi scot haina. Încăperea este modestă ca dimensiune, nu mai mare decât salonul nostru, dar plăcută, cu scaune tapiţate, foarte moi şi rafturi doldora de cărţi, până la tavan. În aer se simte izul jilav şi stătut care pune stăpânire pe tot oraşul.

Căpitanul Richwalder revine numaidecât cu două căni cu ceai, pe care le aşaza pe măsuţă.

— Este puţin mai cald acum La vreme mă refer.

Tentativa lui de a face conversaţie este stângace, nu-i stă în fire.

— Într-adevăr. Îmi netezesc părul, pe care l-am strâns într-un coc lejer, la baza gâtului. Apoi încerc să fiu directă. Şi ce ai nevoie să fac?

Se relaxează odată ce primeşte permisiunea de a discuta despre muncă şi îmi face semn să-l urmez la biroul din colţ, unde îmi ţine scaunul să mă aşez.

— Există mai multe chestiuni militare legate de tratatul de pace, care urmează să fie propuse, şi, nu-i de mirare, mi s-a cerut să lucrez la cele care ţin de marină. Marina Imperială este una dintre cele mai distinse din lume, adaugă cu fală. Sau era, mă gândesc fără să vreau. Şi cred că forţele navale au rolul de a menţine pacea în noua ordine mondială.

Este prima dată când aud ideea asta.

— Crezi că la asta se gândesc Aliaţii?

— Sigur la un soi de parteneriat. Nu uita ce a spus Wilson la încetarea focului, pace fără vină. E adevărat că în eforturile disperate de a opri războiul, Wilson se grăbise cu promisiunile, însă de când suntem în Paris, retorica este mult mai incisivă. Cred, aşadar, că un asemenea aranjament este posibil, dar trebuie să militäm pentru asta. Este mai animat şi gesticulează larg şi ilustrativ. Avem foarte multă corespondenţă despre rolul pe care l-ar putea juca flotele navale, conceput înainte şi în timpul războiului. Dacă îl sintetizăm, o să clarificăm intenţiile Celor Patru şi vom putea elabora o propunere, dar trebuie să ne mişcăm repede.

Încuviinţez. Celelalte naţiuni se întâlnesc de aproape şase luni şi au invitat delegaţia germană în ultimul moment. Are sens ce zice căpitanul Richwalder, dar şansele de a contribui esenţial şi de a schimba lucrurile sunt slabe.

— Sigur, aş fi început mai devreme, dar mi s-a dat acces la materiale cu câteva zile înainte să plec din Berlin, adaugă.

— Desigur.

— Am selectat documentele care trebuie neapărat traduse.

Întinde documentele în faţa mea pe masă. M-aş fi aşteptat să aibă mâinile groase şi aspre, de soldat. Are mai degrabă degete de artist, nu de războinic, lungi, cu unghii delicate.

Se retrage la unul dintre scaunele de la măsuţa încărcată cu vrafuri de documente şi eu mă apuc de prima traducere. Este un raport asupra structurii vaselor mici de flotă şi, deşi consult dicţionarul pe care l-am adus o dată sau de două ori ca să verific cuvântul exact, nu mi se pare

prea greu. Curând traduc cursiv. Să lucrez cu căpitanul Richwalder este ca şi cum aş lucra cu Papa în birou.

După ce termin prima pagină, ridic privirea şi mă uit la el cu coada ochiului. Este impunător ca atunci când a sosit la ceremonie, cu trăsături puternice, ca de granit. Dar, de aproape, mai observ unele detalii: gene lungi, imposibil de lungi pentru un bărbat, buza de jos mai plină decât cea superioară şi pe obraji i-au crescut ţepi de o zi. Ridică ochii pe neaşteptate.

— Ai nevoie de ceva?

— Nu. Mă încing toată în timp ce mă străduiesc să găsesc o scuza că mă holbez. Mă întrebam ce se mai întâmplă la Berlin.

— Nu ai mai fost?

— De când a început războiul, nu. Am fost în Anglia.

— Anglia?

— Da, Papa a avut un post de profesor.

Par încurcată. Pe vremea aceea, fuseserăm prea grăbiţi ca să mai pun întrebări, dar apoi mă întrebasem în sinea mea: De ce am plecat într-o ţară inamică, imediat după izbucnirea războiului? Papa ar fi putut amâna slujba, dar plecaserăm degrabă. Ducea grija siguranţei noastre? Războiul nu a ajuns pe teritoriu german şi la vila unchiului Walter de la ţară sigur nu am fi păţit nimic. Ne temuserăm de altceva?

Căpitanul Richwalder scutură din cap.

— Lucrurile stau foarte rău, din păcate, răspunde la prima mea întrebare. Social-democraţii deţin puterea la Berlin, dar sudul, mai ales Bavaria, a devenit un focar de activităţi comuniste. Sunt zvonuri că guvernul ar fi nevoit să recupereze Miinchenul cu forţa pentru a restabili ordinea.

— Asta am citit în presă, dar cum este pe stradă?

Se opreşte şi se străduieşte să-mi facă o descriere

nepolitică.

— Greve, proteste, revolte. Vecini care au locuit în pace toată viaţa îşi aleg taberele şi se luptă între ei. Este anarhie. O să vezi că s-a schimbat mult oraşul. Imigranţii vin cu miile din est, trăiesc în apartamente mici şi înghesuite, familii întregi într-o singură cameră. Nu este mâncare, nici pentru ei, nici pentru cei care au bani să cumpere. S-a terminat războiul, dar femeile şi copiii continuă să facă foamea din cauza asediului.

Are un ton aspru.

— Ah!

Duc mâna la gură. Până atunci nu pricepusem Departe de continent, pitită în Anglia, războiul îmi păruse ceva îndepărtat, îl duceau bărbaţii suficient de puternici să reziste în tranşee. Poate de-asta acceptase Papa slujba din Anglia. Sigur presimţise oroarea ce avea să vină şi voia să mă cruţe. În vreme ce eu mă plângeam de vremea ploioasă şi de plictiseală, acasă oamenii mureau de foame şi de frig. Mă cutremur.

— Aşa cum descrii haosul, pare că vorbeşti de Rusia.

— Poate, dar nu cred că încolo se îndreaptă. SPD[23] este atât de divizat structural, încât nu se pot organiza să facă nimic, cu atât mai puţin să formeze un guvern eficient. Dreapta profită de asta, fructifică furia – au reuşit să convingă foarte mulţi oameni care nu erau prezenţi că noul guvern este responsabil pentru înfrângerea noastră în război. Sigur, nu-i adevărat, dar acasă oamenii nu ştiu asta şi povestea pare simplă şi atrăgătoare. Aşa că dreapta are un farmec popular, dar nu are destui oameni. Lucrurile se vor aşeza undeva la mijloc. Este cumplit de nesatisfacător.

— Poate.

Eu, una, găsesc confort în inerţie, o protecţie împotriva extremiştilor care vor să acapareze prea mult. Ridică o

[23] Partidul Social Democrat din Germania.

cană cu ceai de pe masa scundă şi vine la mine. Ni se ating degetele când mi-o dă.

— Iartă-mi grosolănia! Dacă am stat atât de mult pe vapor, am uitat cum se cade să vorbeşti cu o doamnă.

— Nicio problemă. Prefer discuţiile simple. Sorb din ceai şi pun cana departe de documente. Căpitane Richwalder...

— Georg, mă întrerupe. Dacă nu te deranjează.

— Georg. Pronunţ stângaci numele nefamiliar. Ce vei face după conferinţă? Se întoarce la scaunul lui şi îşi întinde picioarele în faţă.

— Cred că mă întorc la vasul de luptă sau la altă navă dacă este nevoie.

— Nu ţi-a ajuns războiul?

— Nu există pace fără război, spune Georg. În Asia există conceptul yin şi yang, două jumătăţi opuse ale unui întreg. La fel se întâmplă cu războiul şi pacea. Şi este nevoie de soldaţi. Fără armată, nu există ordine.

Dau să protestez că firea omului i-ar permite să coexiste în pace, dar ştiu că are dreptate.

— Ce-ai face dacă nu te-ai putea întoarce pe o navă de război? schimb uşor subiectul.

Georg înclină capul, ca şi cum nu s-a mai gândit la asta. Presupusese mereu că există o flotă şi un loc pentru el.

— Te-ai alătura noului guvern?

Scutură din cap.

— Nu am răbdare cu birocraţia şi în capitală simt că se prăbuşesc pereţii şi casele peste mine. Nu, probabil că m-aş întoarce la Hamburg şi m-aş ocupa de afacerea cu transporturi maritime a familiei. Dacă nu pot fi pe mare, cel puţin să fiu aproape.

— Ai tăi transportă bunuri?

— Nu, construim nave. Nu-mi dădusem seama până acum că Georg este înstărit. Niciodată nu am băgat de seamă banii şi clasa – prea evident, cum remarcase

cândva Tante Celia. Totuşi, uniforma şi tunsoarea nu mi-ar fi dat de bănuit. Nu prea mai există o familie, din păcate. Părinţii au murit cu ceva timp în urmă şi fratele meu, Peter, a fost ucis în Bătălia Iutlandei.

— Ce îngrozitor!

— Era pe un vas nu departe de al meu când a fost aruncat în aer. L-am văzut ducându-se la fund şi nu am putut face nimic. Relatează cu precizie, dar privirea i se întunecă. Opt vase şi nouă mii de oamenii doar în acea bătălie. Ne-am înrolat împreună, dar era mai mult visul lui să devină ofiţer. Eu doar l-am urmat.

Georg preluase ştafeta, făcând cariera pe care nu a putut s-o aibă fratele lui.

— Mai spune-mi despre Hamburg, zic, încercând să schimb subiectul de la război.

Aproape că nu suport tristeţea pe figura lui de obicei cutezătoare. Dar nu se lasă.

— Cred că Peter voia să fugă de-acasă pe mare. Vezi tu, părinţii noştri erau foarte stricţi şi aveau aşteptări foarte mari.

— Da, desigur. Încuviinţez.

— Am şi o soră. Părinţii aveau planuri s-o mărite cu un bogătan sinistru, aşa că a fugit în Austria. Locuieşte într-o căsuţă la Obersalzberg cu soţul ei, pe care chiar şi l-a dorit şi la care ţinea, şi au o droaie de copii. O mai văd uneori, îi mai trimit bani. Duc o viaţă modestă, dar foarte fericită.

— Şi fără îndoială gălăgioasă cu atâţia copii, comentez.

— Pe mine nu mă deranjează, răspunde, luându-mă prin surprindere. I se potrivesc mai bine liniştea şi disciplina. Mi-ar fi plăcut să am copii.

— Orbeşti de parcă ai optzeci de ani! exclam. Încă poţi avea copii.

— Amdouăzeci şi cinci, răspunde Georg. De fapt, mâine fac douăzeci şi şase. Are o atitudine serioasă şi

impunătoare care-l îmbătrâneşte cu câţiva ani.

— Ai destul timp.

Chiar dacă nu este foarte cald în încăpere, asud dintr-odată.

— Aşa cred. Tu?

— Vreau copii, răspund cu mai multă siguranţă decât aveam de gând. Până acum nu mă gândisem niciodată conştient.

— Nu, întrebam de familie. Sunteţi mulţi?

— Ah! Mă înroşesc pentru a doua oară în ultima oră. Avem familie mică, doar eu şi Papa. Nu o pun la socoteală pe Tante Celia sau alte rude îndepărtate. Mama a murit de gripă când eram mică.

— Îmi pare rău. O spune cu empatia unei pierderi comune.

— Am crescut fără fraţi, Papa lucra tot timpul şi uneori mă simţeam singură. De-asta aş vrea să am copii. Nu ştiu câţi, dar sigur mai mult de unul. Simt că vorbesc prea repede şi spun prea multe. De la Krysia nu mi-a mai fost atât de uşor să vorbesc cu cineva. Dacă ai fraţi sau surori, nu eşti singur. Mă opresc, dându-mi seama de gafa. Georg l-a avut pe fratele lui până a murit în război, în faţa ochilor lui. Dar nu se supără.

— Ştiu ce zici. Alice, sora mea, îmi este cea mai dragă prietenă, chiar dacă nu o văd prea des.

— Şi tu? Te simţi singur? Clatină din cap.

— A fost o vreme după ce au murit părinţii şi Peter când nu am vrut să mai trăiesc. Dar acum m-am împăcat cu ideea.

Solitudinea devenise starea lui de bază şi nu mai ştia să fie altfel.

— Vreau să fac multe înainte să fac copii.

— Cum ar fi?

— Păi, în mare parte, să călătoresc. Nu doar în Anglia şi

în Franţa, ci în toată lumea. Poate, în Africa. Sau să merg cu trenul pe calea ferată care se construieşte până în China.

M-am gândit la asta de multe ori de la discuţia cu Krysia din urmă cu câteva luni. Acum, că vorbesc cu Georg, călătoriile imaginare pe care mi le-am pus în cap par aproape posibile.

— Cu transsiberianul? Chicoteşte, de parcă exagerez cu ideea asta. Nu, serios. Vreau să văd lumea, nu doar oraşele, ci periferia şi frontierele înainte să se dezvolte şi să se schimbe ca orice altceva.

— Atunci ţi-ar fi plăcut marina. Am fost în câteva dintre locurile pe care le-ai menţionat. În Japonia, de exemplu. Dar nu m-am îndepărtat de port în inima ţării. Georg a văzut părţi mari din lume, dar mereu de la mare distanţă, doar la suprafaţă. Eu însă vreau să pătrund în inima acestor locuri, să văd copiii mergând la şcoală, felul în care mănâncă şi trăiesc oamenii aceia. Este de nepreţuit să stai pe puntea vaporului, în timp ce dispare coasta în spate şi orizontul se întinde senin în faţă. Georg are o privire visătoare, cu gândul departe. Îţi place la mare?

— Nu, mi-e frică de apă, mărturisesc. Crescând în Berlin, departe de ape, nu văzusem marea până la şase ani, când plecasem în vacanţă pe litoralul olandez, în timpul vizitei tatei la Leiden. Mă tulburase apa întunecată, de nepătruns, dar şi curenţii straşnici învolburaţi. De-atunci am avut coşmaruri îngrozitoare, un val gigantic care se înălţa şi mă trăgea la fund cu totul. Când am traversat cu feribotul, am stat în cabină şi am citit, pretinzând că nu eram acolo şi încercând să nu văd întinderea nesfârşită care ne împresura din toate părţile. Îmi pare ca o ameninţare.

Nu ştiu de ce-i spun asta unui bărbat pe care nu prea îl cunosc. Pare nedumerit, ca şi cum este de neconceput să

nu-i placă marea cuiva.

— Ştii să înoţi?

— Nu cred. Nu am încercat niciodată.

— Te-aş putea învăţa să-ţi placă apa. Parcă văd cum mă plimb cu Georg pe faleză. Briza răcoroasă a mării şi gustul de aer sărat sunt aproape verosimile. Sau cel puţin să nu-ţi fie frică. Trebuie doar să înţelegi că este o altă lume, că noi suntem musafirii oceanului, nu îl controlăm. Aşa că trebuie să-l tratezi cu respect, să ajungi să înveţi obiceiurile locale, ca să zic aşa. Are sens ce zice, dar mă îndoiesc că mi-ar plăcea cum îi place lui sau măcar să mă simt bine în preajma sa. Sigur, una este să fii în barcă, alta, pe o navă de război. Este dezgustat de amintirile care-l năpădesc. Ar trebui să-i mai dat o şansă oceanului. Este singurul loc în care poţi fi liber, adaugă.

— Nu ştiu ce să zic. În munţi te poţi deconecta extraordinar. Eu şi Papa ne-am făcut mereu vacanţele în Alpi. Luam la noi brânză şi fructe să ne ţină o zi şi porneam în păduri la răsărit. Uneori nu vorbeam cu orele, fiecare pierdut în gândurile lui, în timp ce mergeam printre copaci. Era un fel de meditaţie mută – şi o pace pe care nu o găseam nicăieri în altă parte.

Sugerasem să facem drumeţii când eram în Anglia.

— Am putea merge la Lacuri. *Papa clătinase din cap însă.*

— Doi germani care dispar în necunoscut stârnesc suspiciuni.

Şi mânie. Circulau poveşti despre o gloată care bătuse nişte expatriaţi germani la Leeds, tocmai când începuse războiul. Papa a insistat să rămânem în oraşe, unde puteam beneficia de ajutor şi să nu ne izolăm Protesta de câte ori ieşeam singură.

— Margot...

Este prima oară când Georg îmi spune pe nume.

— Da?

Înainte să mai spună ceva, se aude un scârţâit şi uşa bibliotecii, deja întredeschisă, se deschide de tot. Papa apare cu paltonul pe el. Mă uit la ceas. Este aproape zece. Eu şi Georg mai mult am vorbit decât am muncit.

— Îmi cer scuze că vă întrerup, dar mă duc acasă şi mă gândeam să te conduc.

Zâmbesc în sinea mea. Papa nu şi-a terminat treaba, la miezul nopţii abia se apucă de ea, dar a fost destul de îngrijorat că sunt cu Georg, cât să facă o pauză şi să-mi ia pulsul.

— Papa, este în regulă. Mă întorc spre Georg. Mi-e teamă că nu am făcut prea multe.

Georg încuviinţează.

— Nu contează. Reluăm mâine.

— La aceeaşi oră?

— Aş fi foarte recunoscător. Se întoarce spre Papa. Bănuiesc că veţi veni la dineul ambasadorului Bossart vineri!

Papa menţionase evenimentul în trecere, o ocazie rară pentru delegaţia germană să iasă din hotel şi să ia cina în oraş, în semn de bună-credinţă.

Papa zâmbeşte sarcastic.

— Am de ales?

Chicotesc amândoi, împărtăşind aceeaşi lehamite faţă de obligaţiile sociale şi aceeaşi preferinţă pentru munca solitară.

— Noapte bună, domnule căpitan!

Cu toate că m-a îndemnat să-i spun pe nume, mi se pare prea intim s-o fac de faţă cu Papa.

— Ciudat tip, remarcă Papa după ce ne îndepărtăm de hotel. Foarte liniştit.

Nu pare deloc să-l descrie pe Georg, cel care a vorbit cu atâta lejeritate, că abia dacă am tradus ceva. Dar îmi

amintesc cât de înspăimântător şi de impunător părea în ziua în care au sosit germanii. Ştiindu-l acum, îmi vine greu să cred că este aceeaşi persoană.

Unii ar zice că are ceva la cap.

— Nu are, protestez, prea defensivă cu un om pe care abia l-am cunoscut. Adică o fi puţin tulburat după război, dar altfel pare destul de normal.

Cum de ne uităm la acelaşi om şi vedem lucruri diferite la el?

Traversăm strada spre hotelul nostru, fără să vorbim în timp ce urcăm scara.

— Vezi să nu stai prea târziu astă-seară, mă avertizează Papa, în timp ce descuie uşa. Tante Celia a sunat să spună că mâine ai programare la nouă, ceea ce înseamnă că trebuie să iei trenul de opt fără douăzeci.

— Programare?

La magazinul de rochii, îmi amintesc. Rochia de mireasă este gata pentru prima probă. Nu vreau să mă duc şi mă gândesc să reprogramez. Dar este mai bine să nu stârnesc valuri. Am un talent înnăscut să ştiu când să mă las dusă de val şi când să-mi înăbuş impulsurile rebele. „Mica diplomată”, a glumit Papa de mai multe ori.

— Ah, da, proba! Dacă mă duc la Paris, am o scuză să mă duc şi la Krysia. Mi-a lipsit enorm de când ne-am mutat. Noapte bună, Papa!

În camera mea, îmi pun cămaşa de noapte şi halatul, după care trag draperiile. Mă străduiesc să mă uit peste drum, cu capul lipit de geam. Lumina din biblioteca hotelului este încă aprinsă. Georg. Cu toate că nu-l văd, mi-l imaginez aplecat la birou, studiind unul dintre rapoartele lui. Crede foarte mult în ce face, are capacitatea de a contribui în a convinge Aliaţii că există un loc pentru noi în această nouă ordine mondială.

Aud o bătaie la uşă şi sar de la geam.

— Da, Papa?

— Era să uit. Ai primit o scrisoare.

Simt un gol în stomac când iau plicul. Altă misivă de la Ştefan, fără îndoială, deşi nu am răspuns la ultima. Dar dacă era de la Ştefan, Papa mi-ar fi spus. În schimb se uită întrebător la caligrafia mare şi necunoscută pe plicul aspru şi maro. Pentru că nu răspund, mi-l dă şi pleacă ridicând din umeri, nedorind să fie indiscret.

Mă las pe marginea patului şi întorc plicul, brusc neliniştită. Apoi, prea curioasă să mă abţin, îl rup.

„Te rog, vino să discutăm o chestiune de maximă importanţă„.

Este semnată de Ignatz Stein.

Capitolul 6

— Vă rog să vă întoarceţi spre stânga! spune croitoreasa. Mă mişc şi mă strâmb când mă zgârie materialul băţos.

— Poate mai multă dantelă la gât, intervine Tante Celia, ridicându-se de pe scaun şi mijind ochii apreciativ. În sinea mea, mormăi. Gulerul prea strâmt deja îmi ajunge la bărbie şi-mi vine să vomit.

— Nu ştiu, murmur.

— Mamei tale i-ar fi plăcut dantela, răspunde ferm Celia.

Dau să protestez. Femeia din fotografii era naturală şi plăcută, hainele ei largi nu semănau deloc cu rochiile complexe care-i plac Celiei. Sunt sigură că i-ar fi plăcut să am o rochie simplă, dar nu are sens să mă cert cu ea. Celia invocă frecvent memoria mamei, atât ca scut, cât şi ca sabie, iar amintirile mele vagi despre ea nu reprezintă o muniţie serioasă împotriva pretenţiilor ei.

În timp ce croitoreasa îmi prinde materialul în talie, mă

văd în oglinda mare din spatele ei. Femeia solemnă, brunetă, în rochie albă, îmi pare o străină. În spatele meu, apare imaginea lui Tante Celia. Mătuşa mea este coafată imaculat, ca întotdeauna, cu părul prins într-un coc impecabil, dar ultima modă nu-i maschează bărbia prea mică şi nasul lat. Celia a ţinut mereu la aspectul lucrurilor, ca şi cum încearcă să ascundă imperfecţiunile şi defectele din viaţa ei, cum ar fi bărbatul care nu-i poate aparţine nicicând, pentru că inima lui aparţine în continuare frumoasei ei surori moarte.

Cu o oră mai devreme intrasem şovăitoare în urma ei în magazinul pitit pe o străduţă din districtul Faubourg Saint-Honoré, uitându-mă cu o groază de nedescris la manechinele îmbrăcate în tul şi satin. Mi-am imaginat apoi nunţile pe care le reprezintă acele rochii, viitorul comun, aşteptat cu sufletul la gură. Oare ar fi altfel dacă m-ar entuziasma perspectiva căsătoriei şi mi-aş alege rochia pe gustul meu, neîncătuşată de aşteptările celorlalţi?

Aşteptări. Îmi aduc aminte de biletul de la Ignatz Stein. Ce-o vrea de la mine? Doar nu speră după atâtea luni că o să-i dau informaţii despre munca tatei. Ar trebui să mă duc astăzi la el, cât sunt în oraş, şi să aflu. Mă cutremur cu gândul la ochii lui întunecaţi.

— Nu vă mişcaţi, vă rog! mă dojeneşte croitoreasa.

Rămân neclintită o veşnicie şi parcă îi simt mâinile mişcându-se uşor când îmi prinde partea de jos. În sfârşit termină şi, cu ajutorul lui Tante Celia, îmi scoate cu grijă rochia.

— Ţi-e foame? mă întreabă Celia câteva minute mai târziu, când ieşim pe strada marilor magazine, cu vitrinele late pline de bijuterii, blănuri şi mătăsuri fine pe care nu şi le mai permite nimeni. Inspir adânc, ca apoi să scot aerul închis pe care l-am inhalat în magazin. Am putea merge la restaurantele din magazinul universal, zice.

Ezit, apoi încuviinţez. Abia aştept să încerc să dau de Krysia cât sunt în oraş, dar expresia mătuşii sugerează o speranţă pe care nu i-o pot refuza. Şi mi-e foame, nu am mâncat de dimineaţă, la cererea ei, ca să rămân cât de poate de slabă pentru probă.

Mergem pe Boulevard des Capucines, plin de magazine şi de restaurante moderne, trecem pe lângă chioşcurile de ziare şi tarabele cu fructe. A venit primăvara de-a binelea, copacii de pe marginea trotuarului au înflorit şi brânduşele lila răsar din straturile de flori. Cafenelele de pe trotuare sunt pline de clienţi, femei îmbrăcate după ultima modă de primăvară şi bărbaţi cu garoafe prinse la reverul pardesiul ui. Se trece greu printre toţi cei care se ridică de la mese şi pornesc pe trotuare. Sus, toate obloanele din oraş au fost ridicate ca să intre aerul curat.

Curând ajungem la Galeriile Lafayette, unde scara grandioasă şi domul de sticlă aduc a operă şi nu a magazin. Restaurantele de la parter sunt ca înainte de război, dar spaţiul este prea generos pentru bunurile disponibile acum. Se observă subtil mândria cu care vânzătorii îşi etalează pâinea şi respectul cu care cumpărătorii primesc pachetele cu mâncare care sugerează că anii de foamete şi lipsuri nu vor fi uitaţi cu uşurinţă.

— Nu prea sunt legume, observă Tante Celia critic. Mă sperie accentul ei evident german.

— Poate când câmpurile vor fi fertilizate cu îngrăşământ în loc de sângele francezilor, răspunde înfumurată o femeie de lângă noi, înainte să se întoarcă. Brusc, mi se taie pofta de mâncare.

Tante Celia ridică bărbia cu o ostilitate surprinzătoare.

— Ce-ar fi să găseşti o masă? îmi sugerează.

Îmi croiesc drum prin mulţime spre zona de mese.

— Pardon! spun, când dă un bărbat peste mine.

Mă dau la o parte ca să-l las să treacă, dar mă atinge din nou, de data asta împingându-mă spre perete. Asaltul este intenţionat, îmi dau seama, când ridic privirea la Ignatz Stein.

Îşi scoate pălăria de fetru şi o înclină spre mine.

— Bună, Margot! spune cu un ton de prădător, în afara cafenelei, arată foarte dubios.

— Monsieur Stein... Tulburată, îmi ling buzele. Ce coincidenţă!

— Nu mi-ai răspuns la bilet.

— L-am primit abia aseară. Nu am avut timp. Îşi plesneşte limba.

— Înţeleg. Probe şi petreceri. Ai o viaţă plină.

Probabil că m-a urmărit, dar de ce? Decid să-i ignor sarcasmul.

— Ce doriţi?

— Ai zis că o să stai cu ochii în patru.

Nu mai este proprietarul cordial al cafenelei, ci un individ care mă ameninţă.

— Nu am văzut sau auzit nimic la tata care să fie de interes. Caut o explicaţie. Nu prea mai suntem implicaţi de când ne-am mutat la Versailles.

— Dar acum lucrezi pentru ofiţerul german, nu-i aşa? De unde ştia? Se întâmpla de două zile, era atât de recent, încât nu apucasem să-i spun nici Krysiei. Ar trebui să fie util, continuă, fără să aştepte să confirm. Informaţiile despre operaţiunile militare germane sunt puţine şi preţioase.

Ridic mâna.

— Nu mă interesează...

— Păcat, nu? Despre Cottin? Prostovanul chiar credea că-l va împiedica pe Clemenceau să voteze împotriva iubitei lui Serbia Mare. Să sperăm că poate fi convins să-şi ţină gura.

Ignatz ştie că voi face orice pentru a ascunde adevărul despre sursa lui Cottin, ca vina să nu pice pe tata.

Mă uit scârbită la el. Şi Stein este evreu, dar este o caricatură lacomă şi manipulatoare, cum ne descriu antisemiţii pe toţi.

— Dacă este vorba de bani...

Nu ştiu de ce am spus asta. Eu nu am banii mei, dar aş găsi undeva.

— Nu ne insulta! Nu vrem bani, nici de la voi, nici de la scursurile burgheze. Scuipă ultimele cuvinte. Contactele şi poziţia voastră sunt mult mai valoroase pentru noi decât orice sumă.

Dau să protestez, doar nu pot fura de la Georg. Apoi îmi cad umerii cu gândul la tata.

— Ce vrei să fac? Coboară tonul.

— Germanii susţin că s-au demilitarizat. Mă uit la el uluită. Abia începem să ne revenim după război, cum de Ignatz se gândeşte deja la altul? îmi amintesc tulburată de insistenţa lui Georg, că o armată puternică este esenţială pentru pace. Poate că Ignatz nu exagerează. Credem că depozitează muniţie în est, care poate fi folosită pentru susţinerea Albilor în lupta lor împotriva lui Lenin şi a bolşevicilor. Fii atentă la orice plan militar german, mai ales la cele legate de frontul estic. Rapoarte, telegrame, fă copii dacă poţi.

— Pentru cine? insist. Serios, dacă risc şi ajut...

— Un mic grup care strânge informaţii pentru a ajuta la combaterea influenţei fasciste acasă. Liderul grupului este cunoscut în secret ca Ghimpele Roşu.

— Pot să-l cunosc?

— Mi-e teamă că nu. Îmi dai mie documentele.

Dar înainte să protestez, apare Tante Celia lângă mine.

— S-a întâmplat ceva? Mă întorc spre Ignatz, care deja traversează sala şi se pierde în mulţime. Cine era ciudatul

ăla?

— Un prieten de-al Krysiei. Am întrebat de ea.

— Ah! Poloneza. Celia are un ton indiferent, parcă vorbeşte de una dintre servitoarele el. Pianista.

— Ai auzit de ea? Pentru prima oară sunt aproape impresionată.

— Normal. Eşti cineva dacă ai invitat-o pe Krysia Smok să cânte la petreceri. Şi pe soţul ei, Marcin, dacă s-a putut.

Pentru Celia, Krysia nu este o persoană, ci un bun şi un simbol al statutului.

— De fapt, este fiica ambasadorului, răspund, încercând să nu mă enervez. Rămâne sceptică.

— Suntem la Paris. Oricine se poate reinventa aici.

Un ospătar aduce tava cu brânzeturi comandate de Celia la una dintre mese şi eu iau un biscuit.

— Mă gândeam deci la tartine cu somon ca aperitiv, spune Celia, revenind la meniul de nuntă, de parcă eram în toiul acelei discuţii. Nu se bucură nimeni mai mult decât Celia de logodna mea. Cu toate că o dusese foarte greu în ultimul timp, familia Oster trăieşte de mult la Berlin şi faptul că, social vorbind, este plasată bine l-a făcut pe Ştefan o alegere acceptabilă în ochii ei. În plus, este nunta pe care nu a avut ocazia să o pună la cale pentru ea. Încuviinţez în timp ce vorbeşte, cutremurată încă de întâlnirea cu Ignatz şi ce mi-a cerut să fac. Vrei să mergem la cumpărături? întreabă când terminăm de mâncat. S-a redeschis buticul de pe Rue Fleury. Sau să chem maşina să ne ducă înapoi? Pe amândouă. Nu are niciun motiv să vină la Versailles. Să mă conducă în suburbie este doar un pretext ca să-l aştepte pe Papa.

— De fapt, aş vrea să mă duc la o prietenă, răspund. Aici, în oraş.

— La poloneză? îşi încreţeşte nasul în timp ce încearcă să înţeleagă de ce vreau să petrec timpul cu Krysia şi nu

cu ea. N-ai decât! adaugă repede.

Celia este geloasă. De mult încearcă să îi ţină locul mamei sau poate al unei surori mai mari. Este mai apropiată de mine ca vârstă decât de mama. Am fi putut fi prietene dacă am fi avut interese comune sau alte preocupări decât tata. Dar a apărut Krysia şi ne-am împrietenit pe loc. Nu încerc să fiu crudă cu sentimentele ei. Cine ştie de ce ne legăm aşa repede de un om şi nu de altul? Asta este firea umană, un construct biologic, poate, sau un simţ că ne este dat să fim cu anumiţi oameni.

Totuşi, Celia chiar încearcă să fie prezentă, nu doar pentru Papa, ci şi pentru mine, în nenumărate feluri de care, fără mama, nu am parte. Sunt foarte nerecunoscătoare.

— Vm săptămâna viitoare şi mergem atunci la cumpărături, spun.

Se luminează la faţă. Douăzeci de minute mai târziu, ies din taxi acasă la Krysia. Poate ar fi trebuit să sun înainte, dar spusese că pe polonezi nu-i deranjează vizitele neanunţate. Sun la uşă.

— Iar ai venit? mă tachinează când ajung la ultimul etaj. Mă pupă în aer pe obraji. Poartă o bluză subţire, papuci fără toc şi cu şiret, ca de balerină. Nu te-am mai văzut la evenimente.

— Am avut de lucru în timpul ăsta.

Nu m-am gândit că ar mira-o absenţa mea, cum mă mirase pe mine a ei. În spate aud un foşnet şi un bărbat apare în uşă.

— Bănuiesc că eşti Margot.

Soţul Krysiei nu arată deloc cum mă aşteptam să arate un muzician celebru în toată lumea. Spre deosebire de artiştii cugetători de la cafenea, Marcin are un zâmbet pe toată faţa. Este mult mai scund decât Krysia, cu burtă mare şi păr încărunţit prematur, o combinaţie între Moş

Crăciun dacă era puţin mai înalt şi un elf.

Mă înroşesc, flatată că-i pomenise Krysia de mine. Oare ce-i spusese?

— Sper că nu vă deranjez.

— Câtuşi de puţin, spune Krysia. Marcin tocmai pleca.

Şi fie că este adevărat, fie din politeţe, Marcin îşi ia haina.

— Pa, iubita mea!

Marcin se uită cu adoraţie la Krysia. Ea se uită la el cu o blândeţe pe care nu am mai văzut-o la ea. Ataşamentul faţă de soţul ei nu contrazice independenţa femeii pe care am ajuns s-o cunosc. Dragostea lui Marcin o susţine şi îi dă putere. Se vede că îi este devotat şi totuşi pare foarte singură. Din cauza copilului care a lăsat un loc de neumplut în inima ei.

— Ai găsit deci ceva de făcut? mă întreabă Krysia când se închide uşa.

Toarnă două cafele şi le aduce la canapea. Mă aşez. Soarele pătrunde printre perdelele de dantelă, creând umbre săltăreţe pe parchet.

— Traduc nişte documente pentru delegaţie.

Se înţelege că mă refer la germani şi mă uit atent la ea. Se supără că îi ajut? Nu-i ca şi cum mi-am schimbat viaţa. Parcă mă justific.

— Dar este un început.

— Poate. Doar că... Parcă-l văd pe Ignatz ameninţându-mă la restaurant şi mi se face un gol în stomac. Ţii minte tentativa de ucidere a lui Clemenceau?

Încuviinţează.

— Idiotul de Cottin credea că îşi ajută cauza. În schimb le-a dat celor de la putere o scuză să fie mai puţin binevoitori.

— Of, Krysia! îi spun totul despre pretenţia lui Stein de a obţine informaţii, întâi de la Papa şi acum de la Georg,

precum şi despre ameninţarea lui că va dezvălui adevărul în caz contrar. Îmi pare rău că nu am zis nimic până acum, dar nu ştiam ce să fac. Era prietenul tău şi am crezut că...

— Te-a pus într-o poziţie foarte dificilă şi nu se face. Strâmbă din gură mohorâtă. Bănuiam de mult că Stein punea ceva la cale. Este sălbatic, şi-a pierdut părinţii în pogromul de la Kiev când era mic, s-a descurcat pe seama inteligenţei de când avea nouă ani. Ia o gură de cafea şi se uită pe geam. Războiul a debitat tot soiul de pretinşi spioni ca Stein. Peste tot sunt informatori. Toate informaţiile care erau pe vremuri zăvorâte în pivniţele ministerelor au ieşit la suprafaţă, iar oportuniştii şi escrocii profită de asta. Dintr-odată, văd o întreagă lume interlopă la conferinţă. Cel mai probabil acţionează de unul singur, ca şi Cottin.

Încep să trag nădejde.

— Chiar crezi?

— Stai să mă interesez puţin, să aflu dacă se poate face ceva în privinţa asta.

— Ştii pe cineva?

— Nu personal, normal. Dar am un văr care colaborează cu CEKA.

CEKA este o organizaţie a poliţiei secrete a partidului comunist, despre care se zvoneşte că operează în numele Rusiei în toată Europa. Mă cutremur la noţiunea străină şi de temut. Cumva, totuşi, nu mă miră că are cunoştinţe peste tot.

— Nu-i spui lui Ignatz că am vorbit?

— Nu, sigur că nu.

— Dacă se întâmplă ceva cu Papa, nu aş suporta. Am un ton rugător. Şi-aşa este într-o poziţie delicată, Aliaţii îl suspectează doar pentru că este german şi germanii pentru că este evreu.

— Şi tu? Te consideri nemţoaică evreică sau evreică nemţoaică? mă întreabă, înclin capul nedumerită.

— Şi una, şi alta, insist. Nu am simţit niciodată că trebuie să aleg.

— Marcin este evreu, mă anunţă.

— Ah!

Blând şi rafinat, nu are nici în clin, nici în mânecă cu Ignatz sau cu alţi evrei din Polonia şi alte locuri din est. Şi este căsătorit cu o ariană. Chiar dacă trăim printre vecini ne-evrei, ne vedem în societate şi facem afaceri cu ei, astfel de căsătorii nu prea au loc.

— Familia lui nu ne-a vorbit de la nuntă.

Îi pică buza inferioară şi îi trage toată faţa în jos.

— Îmi pare rău.

— Nu-i de colo să fii exclus pentru ceea ce eşti. Râde. Există multe motive să nu mă placi, dar de obicei oamenii măcar mă cunosc mai întâi.

— Prostii.

Pentru mine, Krysia este minunată, misterioasă şi sigură pe ea, însă încrederea şi calmul ei, maniera în care provoacă lumea pot fi neplăcute.

— Oricum, mă ocup eu de Stein, spune, bătându-mă uşor pe mână. Nu te gândi prea mult la asta. Are un ton atât de liniştitor, încât, pentru o clipă, aproape cred că are dreptate.

Până să oprească trenul la Versailles, se lăsase deja întunericul. Am stat mai mult decât intenţionasem la Krysia şi nu am timp să mă duc acasă, să fac duş şi să-mi scot praful din păr înainte să plec la muncă. Pe măsură ce mă apropii de hotel, grăbesc pasul. Georg stă în uşă când ajung. Mă ia cu călduri şi mă bucur mai mult decât ar trebui că-l revăd.

— Îmi pare rău dacă am întârziat, mă scuz. Am avut treabă în oraş şi...

— Nicio problemă. Mi-e teamă că biblioteca nu este disponibilă în seara asta. Se face curat. Dar ţi-am făcut loc

în camera mea ca să lucrezi.

Ignor imaginea tatei care mă priveşte dezaprobator în mintea mea şi îl urmez pe coridor. Descuie uşa şi mă invită într-o sufragerie mică, cu birou, două scaune şi un cuier pentru pălării. A doua uşă este întredeschisă şi se vede dormitorul de cealaltă parte.

Rămân în mijlocul camerei şi mă uit nesigură înjur. Georg a făcut ordine înainte să vin, se vede că a deschis ferestrele ca să aerisească, fără succes, încăperea cenuşie şi umedă de mirosul de igrasie.

Tuşeşte o dată, apoi încă o dată, mai tare.

— Nu te simţi bine? îl întreb.

— Nici vorbă, am răceala asta nenorocită de când m-am întors de pe mare.

— Ai fost la doctor? Papa are un medic în oraş, pe Rue de Rochelle. Scutură din cap.

— Nu am timp. Este o simplă răceală. Face semn spre cutia de carton din braţele mele. Ce-i aia?

O deschid şi îi arăt tortul mic pe care l-am luat fără să mă gândesc înainte să plec din Paris, galben, cu puţină frişcă deasupra.

— La mulţi ani! îi urez.

Îşi schimbă expresiile de la nesiguranţă la zăpăceală şi apoi la bucurie.

— Nici nu ştiu când m-a serbat cineva ultima oară.

— Vrei o felie?

— Nu, mulţumesc!

Mă simt prost şi las cutia din mână.

— Nu în clipa asta, se corectează. Trebuie să te las puţin cât discut cu unul dintre colegii mei, se scuză. Dar dacă nu te deranjează să lucrezi fără mine, poate mâncăm tort când mă întorc.

— Sigur.

De fapt, mă deranjează să stau singură în camera asta

goală de hotel. Îmi vine să-l întreb dacă pot să iau documentele cu mine acasă, dar mă răzgândesc.

— Mă întorc cât pot de repede.

În mod straniu, mă apucă dorul de el imediat ce-l văd plecând. Îmi spun că din cauza camerei, pentru că nu vreau să fiu singură aici. Spaţiul pare şi mai rece, şi mai întunecat fără el.

Ajung cu privirea la vraful de dosare şi de notiţe de lângă birou, cele pe care nu mi le-a dat. Acum ar fi momentul oportun să caut informaţiile pe care a insistat Ignatz să i le procur. Dar nu pot. Nu doar pentru că sunt agitată şi nu ştiu când se întoarce Georg, ci datorită felului în care se uită la mine, cu atâta încredere. Nu vreau să i-o trădez.

Decid să fac un ceai. Mă uit pe furiş în dormitor. Spre deosebire de sufragerie, aici nu a făcut ordine de dragul meu şi Georg pare să fie peste tot, în aşternuturile uşor răscolite, în parfumul loţiunii după ras, care a rămas în lama încă udă, lângă chiuvetă. Caut ceaiul şi deschid dulapul plin cu biscuiţi şi fructe confiate. Bănuiesc că lui Georg nu-i place să se oprească din lucru şi să iasă din hotel ca să mănânce.

Pun ceainicul şi mă duc la chiuvetă, uitându-mă în oglinda ovală crăpată. Georg stă aici în fiecare dimineaţă, se spală şi se îmbracă. Se gândeşte vreodată la mine?

Speriată de acest gând, mă îndepărtez de oglindă şi mă apropii de pat. Îmi trec mâna peste pernă şi mi-l imaginez dormind. Ce prostie, îndrăgostirea asta ca de şcolăriţă! Dar am douăzeci de ani şi un logodnic care mă aşteaptă.

Un şuier strident mă aduce cu picioarele pe pământ şi tresar. Ceainicul. Torn ceaiul cu mâinile tremurânde şi mă duc degrabă în prima cameră.

Răsfoiesc teancul de memorandumuri şi le sortez înainte să mă apuc de unul despre flota de luptă germană.

Limbajul este complex şi apelez frecvent la dicţionar, dar curând devin absorbită de traducere şi merge mai bine.

Se deschide uşa şi intră Georg. Ridic privirea, mirată că este aproape zece şi că timpul a trecut atât de repede.

— Cum merge?

— Cred că bine.

Adevărul este că mi-e mai uşor să lucrez fără Georg şi fără tentaţia de a vorbi cu el. Împing notiţele spre el şi îi simt astfel mirosul vag de vin acru în respiraţie.

Stă în spatele meu şi se apleacă.

— Pasajul ăsta. Îmi arată şi mă trezesc uitându-mă la mâinile lui, la degetele lungi, conice, la unghiile moi bine îngrijite. Se apleacă mai mult şi îi simt căldura pe spinare. Apoi se îndreaptă.

— Mâncăm tort? Nu aşteaptă răspunsul, ci taie două felii şi îmi oferă una. Se aşază în faţa mea şi mănâncă. Delicios. Mulţumesc!

Pun farfuria deoparte şi termin traducerea cu paragraful pe care mi l-a indicat, înainte să i-o dau. Se apleacă s-o citească. Între guler şi păr i se vede pielea şi îmi vine să-mi lipesc buzele de ea. Ce naiba am?

Îmi dreg glasul.

— Să-mi spui după ce citeşti dacă ai întrebări.

— Aşa fac. Dar se uită la traducere fără s-o vadă. Cască şi lasă farfuria din mână. Ziceai că ai avut treabă la Paris. Unde ai fost?

Pare cam indiscret, dar nu mă deranjează.

— La o croitoreasă. Am avut o... probă.

— Sper că nu pentru una dintre rochiile alea oficiale. Având în vedere cât machiaj şi câte volane poartă femeile aici, tu eşti ca o boare.

— Mulţumesc.

Mă foiesc stânjenită.

Se ridică din nou şi se duce la policioară, de unde ia o

fotografie înrămată cu un vapor şi un şir de bărbaţi aliniaţi frumos pe pasarelă.

— Oamenii tăi? întreb.

— Erau, da. Până la urmă ne-am destrămat. Alcoolul face cuvintele să-i curgă uşor nedesluşit. Am primit ordine să înaintăm spre nord şi să atacăm flota britanică acolo. Ştiam că era inutil, războiul nu se terminase şi eram învinşi. Dar am dat ordine oamenilor să atace. Au refuzat. Erau flămânzi şi demoralizaţi. Şi nici nu voiau să moară. Margot, a fost o nebunie! Amărăciunea deplină a propoziţiei se prăbuşeşte peste numele meu. Marinari care se luptă cu alţi marinari. Doi dintre oamenii mei s-au omorât între ei. Războiul mi-a luat totul, adaugă Georg dintr-odată, aşezând fotografia la loc, clătinându-se.

Este deschis, expus cum nu l-am mai văzut.

— Fratele tău... încuviinţează.

— Şi pe tata l-am pierdut când eram pe mare. Am primit vestea că e pe moarte, dar era o chestiune de ore şi noi eram în larg. Nu aveam ce face. S-a întâmplat la câteva zile după ce murise Peter la Iutlanda, aşa că nici măcar nu a ştiut, lucru care a fost o binecuvântare în sine, după părerea mea. Eram la universitate când a izbucnit războiul.

Se uită în gol şi glasul îi sună aşa cum sună al meu când vorbesc despre călătorii. Şi îl văd atunci ca pe un copil, cu ochii mari şi luminoşi în faţa viitorului care-l aşteaptă. Acum este complet nefericit, ca mulţi alţii. Îmi vine să-l iau în braţe. Poate fi vindecat oare, sau este prea târziu?

— Încă te poţi întoarce.

Zâmbeşte, de parcă vorbeşte cu un copil indulgent.

— Drăguţ din partea ta să spui asta, dar ce şcoală m-ar primi? Am douăzeci şi cinci, nu, douăzeci şi şase de ani. Face semn spre tortul rămas nemâncat pe masă. Îmi tremură mâinile ca unui bătrân şi nu mă pot concentra. Acela era visul unui tânăr. Se reazemă resemnat. Dar dacă

facem ce trebuie, adică dacă putem concepe o ordine care să aibă sens, înseamnă că a meritat. Trebuie să fi meritat, nu? Mă priveşte şi îi simt disperarea în voce. Avem deja o discuţie intimă, ca şi cum ne cunoaştem de câţiva ani, nu de câteva zile. Au pierit prea mulţi oameni buni în război, adaugă. Bănuiesc că de-asta eşti singură...

Înghit în sec, stânjenită că am ajuns să vorbim despre mine.

— Am avut pe cineva.

— Ai fost logodită? încuviinţez.

— Logodnicul meu a fost la Marne.

— O tragedie. Aşadar, înţelegi ce am simţit când a murit fratele meu.

Îmi dau seama, prea târziu, că a ajuns la concluzia că logodnicul meu a murit. A fost o vreme când am crezut că Ştefan murise. Papa venise în apartamentul nostru de la universitate în toiul zilei, când ştiam că ar fi trebuit să fie la supraveghere. Ţinea o telegramă în mână şi era straniu de pământiu la faţă.

— Draga mea! exclamase. Hotărâserăm să vorbim mai mult engleză acolo, în încercarea de a ne integra, şi se întâmpla apoi şi când eram singuri. Ştefan... este dat dispărut.

— Soldaţii dispar tot timpul, spusesem eu, cu un glas tremurat la sfârşit, încercând să-l liniştesc pe Papa, când el ar fi trebuit să facă asta.

A clătinat din cap şi i-am luat hârtia din mâna întinsă, ca să-l cruţ de a relata în continuare. Cuvintele săreau din pagină sacadat, ridicându-se şi formând o tapiserie de imagini în mintea mea. O bombă crease un crater de patru sute de metri lăţime, spulberând tranşeea în care se afla. Ştefan dispăruse laolaltă cu toată unitatea şi gravitatea atacului nu lăsa loc de speranţă să existe supravieţuitori.

Ştefan murise. Îmi închipuisem în secret moartea lui în

locuri atât de întunecate, încât nici nu le recunoşteam Eu făcusem asta? Până şi în tristeţea mea, ştiam că nu erau posibile astfel de lucruri, că universul nu se comportă după cum ne trece nouă prin cap.

În zilele următoare, cuprinsă de tristeţe, mi-au venit idei noi. Puteam rămâne în Anglia să fac şcoală sau puteam să mă duc în străinătate, ca guvernantă. Doar în suferinţa mea şi în căutarea unei noi direcţii, mi-aş fi permis mai mult decât atitudinea normală.

Abia după şase săptămâni am aflat că Ştefan era în viaţă.

— A fost găsit într-un spital din Belgia. Dar, draga mea, este rănit destul de grav. Are picioarele vătămate şi poate că are şi alte răni. Trebuie să te pregăteşti.

Am tăcut câteva minute, copleşită de şoc şi de uşurare şi, spre ruşinea mea, de ceva dezamăgire.

— Va supravieţui?

— Aşa cred. Are foarte multă voinţă, din ce zice Walter. Unchiul meu îşi folosise cunoştinţele de la minister ca să obţină informaţii. Probabil că gândul de a se întoarce la tine l-a ţinut în viaţă.

— Ce veste minunată!

O spusesem însă monoton şi fără nicio semnificaţie. În ultimele săptămâni ajunsesem să mă împac cu moartea lui Ştefan. Fusesem tristă pentru el, firește, dar mă simţisem eliberată de constrângerea căsătoriei, aşa că începusem să-mi fac planuri. Acum se întorsese şi perspectiva vieţii mele se făcuse praf, luată de vânt, ca şi cum nu ar fi existat vreodată. Vechea lume începea să mă strângă ca un ştreang.

— Crezi în Dumnezeu? mă întreabă Georg, trezindu-mă la realitate. Înclin capul când schimbă brusc subiectul. Are un ton filosofic. Eşti evreică, nu-i aşa?

— Da.

Cuvintele lui îmi par brutale, aproape nepoliticoase.

— Eşti religioasă?

— Aşa cred. Am o credinţă naivă şi infantilă, care vine din lucruri învăţate, nu profund cugetate. Nu am pus niciodată la îndoială religia, era pur şi simplu ceva ce aveam printre altele, o aşteptare a ceea ce trebuia să fiu, dar nu mă gândeam la ea la un nivel profund. Tu?

— Eu am încetat să mai cred, în mod serios, din ziua în care mi-am văzut fratele înghiţit de mare. Mă întreabă şi dacă am căpătat îndoieli pierzând pe cineva drag. Mi-e teamă că oamenii s-au purtat oribil cu marinarii evrei, spune Georg. I-au hărţuit, i-au bătut, le-au luat mâncarea. La un moment dat, a avut loc un atac deosebit de grav de... natură sexuală.

Este limpede că nu-i face plăcere să vorbească despre asta, dar nu vrea să-mi ascundă adevărul.

— Ah!

Ştefan nu menţionase nimic de felul ăsta în scrisori. Părea doar vesel, vorbea înviorat despre viitorul pe care-l vom avea împreună, ca familie. Era ca şi cum trebuia să stăruie în crezul lui că avea să se întoarcă nevătămat, un crez care i-a fost strivit însă la Marne.

Mă simt vinovată. După toate cele prin care a trecut Ştefan, merită o viaţă fericită, merita să fie întâmpinat ca un erou sau cel puţin să existe o femeie care să vrea să-i fie alături.

— A fost oribil felul în care i-au tratat pe băieţii evrei, spune Georg. De-asta este aşa importantă Palestina.

— Păi? Iau foc. Vrei să trimiţi toţi evreii în deşert?

— Nu, sigur că nu, dar să aibă casa lor, un refugiu.

— Germania este casa noastră, insist.

Familia mea a venit din Prusia în secolul şaptesprezece, când doar câtorva evrei li s-a permis intrarea şi au rămas acolo, iar vieţile noastre s-au împletit cu cele ale

germanilor ne-evrei, care ne erau vecini şi prieteni. Nu mă pot identifica cu un tărâm bizar semitic pe care nu l-am văzut niciodată. Georg se aşază şi se uită mut peste umărul meu.

— Tu? îmi fac curaj să-l întreb, îmboldită de nevoia de a schimba subiectul. Ai logodnică?

Clatină din cap.

— Nu am avut niciodată o relaţie, mărturiseşte. Observ femeile, normal, ca orice tânăr, dar am muncit şi am studiat. Iar ele par toate interesate de lucruri superficiale. Una n-am găsit cu care să vorbesc cum o fac cu tine. Ultimul lui comentariu, prea intim pentru scurta perioadă de când ne cunoaştem, mă ia prin surprindere. Şi totuşi, am aceeaşi senzaţie. Mă gândeam că o să vină vremea şi pentru asta. Dar apoi, războiul te schimbă. Ai fost vreodată într-un parc de distracţii, unde caruselul se roteşte atât de repede, încât după aceea, când stai noaptea în pat, ai senzaţia că încă te învârţi? încuviinţez şi încerc să urmăresc firul poveştii fără să mi-l imaginez pe Georg în pat. Noaptea stau treaz şi aud bubuitul tunului în navă şi ţipetele oamenilor care se scufundă în moartea rece ca apa, iar noi ne uităm, complet neajutoraţi. Îşi îngroapă capul în mâini. Pornesc spre el, mânată de impulsul de a-l alina mai mult decât cu vorbe, să-l iau în braţe şi să-l legăn ca pe un copil. Dar când mă apropii, se ridică şi face un pas în spate. De-asta nu mă voi căsători niciodată şi nu voi fi destul de bun pentru o femeie. Are privirea îndârjită, de parcă regretă că a lăsat garda jos şi mi-a făcut confesiuni. Noapte bună, Margot!

Se ridică şi intră în dormitor. Mă holbez şocată la uşa închisă. Îmi iau haina şi pornesc spre hol.

— Margot! Stai! Mă întorc când se deschide din nou uşa dormitorului. Aştept să-şi ceară scuze pentru reacţia isterică. Mâine nu pot lucra, spune în schimb. Mă întreb

dacă am greşit cu ceva, dacă nu-l mulţumeşte traducerea mea. Mă duc la dineu, îmi explică.

Îmi amintesc de adunarea de la Paris care-i îngrozeşte atât pe el, cât şi pe tata.

— Desigur. Dacă vrei, pot lucra singură.

— Nu-i vorba de asta. Mă întrebam mai degrabă... Se uită drept în ochii mei acum. Ai vrea să mă însoţeşti? îmi ia câteva secunde să-mi dau seama că îmi cere să merg ca parteneră. Poate dacă-l întreb pe tatăl tău...

— Nu! răspund, prea vehement. Papa nu va fi niciodată de acord şi apoi îi va spune lui Georg adevărul despre Ştefan. Vreau să spun că i-am promis tatei că merg cu el. E o minciună. Ne vedem acolo. Mai bine să evit întrebările tatei, provocate de invitaţia lui Georg.

Mă îndepărtez iute de hotel. Senzaţiile pe care mi le dă Georg sunt complet unice. Cel puţin până acum, eram liniştită că doar eu le trăiam, o scuza demolată de invitaţia lui. Cum este posibil ca un om atât de atrăgător şi de versat ca Georg să mă placă?

Câteva minute mai târziu, năvălesc în apartament.

— Aş vrea să vin cu tine la dineu, dacă nu te superi, spun, înainte să ridice tata ochii.

Nu zice nimic, doar ridică din sprâncene. De fiecare dată am încercat să evit obligaţiile sociale ale conferinţei.

— N-aş fi gândit că vrei.

Menţionase înainte evenimentul, doar ca să fiu îngăduitoare cu lipsa lui de la masa de sabat, nu pentru că ar fi crezut că vreau să merg.

— Mi-ar plăcea o seară în oraş.

— Mi-ar plăcea să vii. Zâmbeşte la gândul că-l voi însoţi. Pentru că Celia nu are un statut oficial şi relaţia lor este discretă, ea nu poate participa la asemenea evenimente, aşa că de multe ori se duce singur. Apoi, parcă se dumireşte şi se încruntă consternat. Margot, liebchen! în

legătură cu căpitanul Richwalder...

— Îl ajut cu traducerea, atâta tot. Îmi prinde bine la exersarea limbilor. Coboară privirea în pământ, sugerând că nu l-am convins. Nu-ţi place de el, remarc, încercând să-mi maschez dezamăgirea.

— Îşi câştigă pâinea din război. Sigur este cu cel puţin zece ani mai în vârstă decât tine.

— Doar cu cinci, protestez. Practic cu şase.

— Şi este bizar, continuă Papa inflexibil.

— Din cauza războiului, Papa, atâta tot! A văzut şi a auzit multe...

Mă opresc, ştiind că îi dezvălui conversaţia noastră, intimitatea care se petrece dincolo de muncă.

— Aşa o fi, cedează. Războiul schimbă oamenii în multe feluri şi cu toţii trebuie să acceptăm cine suntem acum. Dar Georg nu este evreu.

În sfârşit, ajungem în miezul problemei. Cu gândul la Krysia şi la Marcin, mă întreb ce importanţă are. Noi ne-am adaptat. Papa nici nu mai poartă yarmulke. Unele lucruri sunt totuşi sfinte. O căsătorie mixtă presupune copii care poate nu vor fi crescuţi evreieşte, însă nu pot dezbate chestiunea asta cu Papa, fără să recunosc că are dreptate să fie suspicios.

— Sigur că nu, spun repede, evitând confruntarea care ar veni cu orice alt răspuns. Mi s-a pus un nod în gât şi înghit în sec. Oricum, sunt logodită cu Ştefan.

Explicaţia pluteşte fără greutate şi convingere. Se încruntă.

— Poate ar trebui să plecăm puţin după ce se termină conferinţa. Se teme că m-a neglijat şi din singurătate m-am ataşat de Georg. Poate vara asta ar trebui să închidem o vilă pe coastă.

Se aşteaptă să stăm aşa mult aici? Nu aşteaptă replica mea şi se întoarce la documentele lui, căci aparent

discuţia s-a încheiat. Mă duc tulburată spre camera mea, dar mă întorc. Nu mi-e nimeni pe lumea asta mai apropiat decât Papa. Totuşi, în ciuda profundei noastre afecţiuni, există zone vaste de beznă, de lucruri nespuse, frânturi din noi pe care nu le putem împărtăşi. Pe vremuri, nu concepeam să am secrete faţă de el. Între noi plana taina, faptul că el şi Celia erau un cuplu, dar asta nu era tocmai o minciună. Încrederea noastră se ţine numai într-un fir de aţă: dacă tragi, se deşiră iute.

Târziu în noapte, stau cu gândul la Georg. De ce nu i-am spus adevărul despre Ştefan, că trăieşte şi că aşteaptă să mă întorc la el? Ar fi fost o reacţie firească, dar acum este prea târziu. Georg are principii şi etică. Mă temeam că dacă ar şti că nu sunt alături de Ştefan, m-ar considera lipsită de onoare. Dar nu critica lui o percep, ci propria ruşine.

Parcă-l văd pe Georg în spatele meu, prea aproape. Mi se încing coapsele şi îmi duc mâna în jos ca să sting focul, dar parcă tânjesc şi mai tare după el. Nu ar trebui să mă gândesc la asemenea lucruri. Nu ştiu prea multe despre ce se petrece între bărbaţi şi femei. Cu Ştefan doar ne-am pipăit inocent de câteva ori. La şcoală, mai şuşoteau fetele şi am mai învăţat câte ceva din romanele pe care le ascundeam de Papa. Restul însă este dincolo de înţelegerea mea, un soi de perdea dincolo de care nu văd. Gândurile mele secrete nu au purtat niciodată nume sau feţe până acum. Apăs mai tare şi pofta îmi creşte, înainte să se domolească. În cele din urmă, mă întorc şi închid ochii, cu faţa lui Georg în minte.

Capitolul 7

— Eşti gata?

Papa stă în uşa camerei mele şi aşteaptă răbdător.

— Încă un minut, te rog!

În timp ce se retrage, îmi prind la loc o şuviţă de păr pentru a mia oară, dar se desprinde din nou Frustrată, arunc agrafa. Nu m-am priceput niciodată să mă îmbrac, să mă împopoţonez şi mereu par neglijentă, ca şi cum n-aş face niciun efort. Pare pierdere de vreme să mai încerc. „Lipsa influenţei unei mame”, spusese Tante Celia cândva, crezând că nu auzeam. Încearcă să mă ajute aşa stângace cum este, cumpărându-mi ruj şi pudră de nas, dar se vede în ele gustul ei băţos şi cu prea mult parfum. Mi-o imaginez pe mama netezindu-mi părul, sfătuindu-mă ce să spun şi să nu spun la dineu. Mă apucă dintr-odată dorul de ea, cum nu prea se întâmplă.

Mă mai uit o dată în oglindă, atingând resemnată buclele rebele care s-au strâns de la umezeală şi ceaţă. Ochii îmi ies în evidenţă, prea mari pentru faţa mea, ca ai unei bufniţe.

O oră mai târziu ajungem la reşedinţa ambasadorului Elveţiei, o casă în cartierul Le Marais, dublă ca dimensiune faţă de celelalte, cu balcoane frumoase din fier forjat. Sufrageria în care se servesc băuturile este sobră, cu draperii bej simple şi o podea de lemn care-şi arată uzura sub lustru. Spre deosebire de seratele la care am fost până acum, atmosfera este liniştită, chiar austeră. Delegaţii germani s-au adunat în cealaltă parte a camerei faţă de gazde, ca nişte adolescenţi la bal, prea timizi să socializeze.

În timp ce Papa îi dă hainele majordomului, mă uit înjur, dar nu-l zăresc pe Georg. Poate pentru că i-am refuzat invitaţia a decis să sfideze aşteptările şi să lucreze la hotel. Îmi vine să fug la Versailles şi să fac acelaşi lucru.

Îl simt după o clipă, ridicând capul în timp ce silueta lui vânjoasă umple cadrul uşii ce desparte foaierul de camera

principală. Este prima dată când îl văd în uniforma splendidă, cu ţesătură bleumarin care-i conturează umerii cu trese aurii. Are pieptul lat şi plin de decoraţii. Parcă s-a vidat încăperea şi nu mai pot respira.

Toate femeile îşi îndreaptă privirile spre el. Un bărbat frumos, chiar soldat rival, este o oază în deşertul rămas după plecarea pe front a celor care nu s-au mai întors sau care au revenit vătămaţi, ca Ştefan. Spaţiul se micşorează în jurul lui Georg, în timp ce se uită în jur cu o expresie mohorâtă. A întârziat intenţionat, îmi spun, voind să petreacă aici cât mai puţin timp posibil. Se uită sigur pe el la mulţime. Pare mai serios, mai înţelept şi mai experimentat decât îi permite vârsta. A fost martorul unor lucruri care l-au istovit, asemenea buştenilor loviţi de ape, şi a devenit fascinant într-un fel unic faţă de ceilalţi bărbaţi.

Întoarce capul spre mine şi, când ni se întâlnesc privirile, parcă se luminează. Îi susţin privirea, ştiind că mă holbez, dar incapabilă să mă uit în altă parte. Atunci, zâmbeşte cu vulnerabilitatea unui copil. Oamenii şi zgomotul dispar şi rămânem doar noi şi spaţiul nesfârşit dintre noi. Într-o fracţiune de secundă, pereţii se prăbuşesc şi dezvăluie atracţia care nu ar trebui să existe şi care totuşi este acolo.

Papa a venit lângă mine, dar îmi bâzâie urechile şi nu aud ce spune. Mă prefac atentă, încă privindu-l pe Georg cu coada ochiului în timp ce traversează încăperea. Nu mai pot de ruşine şi îmi creşte pulsul, dar atunci, fiica unui viconte britanic, pe care am întâlnit-o la câteva evenimente, îl interceptează pe Georg şi îl ia de braţ. Îl conduce spre şemineu, ca un câine gata să devoreze friptura. Mă străbate un fior. Leigh Arrington este o frumuseţe de femeie, înaltă, graţioasă ca o salcie, pe lângă ea nu am nicio şansă. Mă simt prostuţă şi infantilă.

Aş vrea să fim în camera friguroasă de la hotel, doar noi doi!

Georg se mişcă uşor, cu o expresie chinuită. Se uită la mine peste capul ei şi observ, stăpânindu-mi fiorul, că şi el tânjeşte să fie singur cu mine.

Aud ritmul cunoscut al pianului în colţul camerei. Mă întorc, încântată să o văd pe Krysia la clape. Nu ştiam că avea să cânte în seara asta. Marcin cântă şi el la violoncel. Pornesc spre Krysia, dar un bărbat în frac, pe care nu-l cunosc, ajunge înaintea mea la pian. Răsfoieşte partitura peste umărul ei şi mă aştept s-o enerveze, dar mă înşel. O clipă mai târziu, bărbatul îi şopteşte ceva şi pleacă. Krysia începe să cânte Chopin, probabil ce i-a cerut bărbatul.

În vreme ce ultima notă se stinge în aplauzele politicoase, mă apropii.

— Nu mi-ai spus că o să vii.

— Nu m-ai întrebat.

— Nu v-am mai auzit cântând împreună, sunteţi minunaţi!

— Marcin este un adevărat artist, spune ea. El zâmbeşte, dar nu ridică ochii de la instrumentul pe care-l acordează. Fac o pauză, dragul meu! îl anunţă. Se ridică de la pian şi el începe să cânte un solo sub privirea ei adoratoare. Krysia pare mereu foarte puternică. Este ciudat s-o văd retrăgându-se şi lăsându-l pe Marcin în centrul atenţiei. Dar are dreptate, omul îşi mişcă degetele peste coarde ca într-o poezie, strunind arcuşul atât de agil, încât până şi o neiniţiată ca mine ştie că este de elită. Mă bucur că ai venit, spune Krysia. Trebuie să... Bună seara! Schimbă subiectul brusc, uitându-se peste umărul meu.

Mă întorc şi îl văd pe Georg, foarte aproape în spatele meu.

— Căpitane Richwalder!

Am un ton mai mult jucăuş decât oficial. Nu răspunde, ci

mă fixează cu privirea. Din cauza rochiei pe care mi-a ales-o Celia. Materialul roz se mulează pe spatele meu lung şi zvelt, iar decolteul este mult mai îndrăzneţ decât bluzele pe care le port când mă văd cu el. La gât am şiragul de perle al mamei.

— Margot!

Îşi revine şi se apleacă să mă pupe pe obraz. Parfumul său îmi aminteşte de apartamentul lui, dar este mai intens. Înlemnesc. Nu-i vorba că nu se cade, dar nu mi-a sărutat mâna aşa cum cere eticheta. Buzele calde îmi ating o clipă obrazul, aproape de ureche. Se opreşte şi îi simt respiraţia în păr, de-mi vine să mă lipesc de el. Se îndreaptă de spate cu o expresie nedumerită, de parcă nu se aştepta să se comporte aşa.

Lângă mine, Krysia îşi drege glasul.

— Vă rog să mă scuzaţi! Georg, ea este Krysia Smok!

— Încântată, spune ea, fără căldura obişnuită şi fără să întindă mâna.

— Krysia este poloneza, încerc eu să sparg gheaţa care s-a instalat brusc.

— Mai precis, de la Cracovia. El se strâmbă.

— Sudul Poloniei este un cuib de comunişti. De exemplu, trădătoarea Rosa Luxemburg.

Are un ton mai aspru decât de obicei. Krysia se enervează auzindu-l vorbind despre activista ucisă recent.

— Eu şi Rosa am fost colege de şcoală. A fost împuşcată ca un câine şi aruncată în canal. Aici s-a ajuns?

— Cu siguranţă că nu tolerez o asemenea violenţă, dar comuniştii reprezintă o mare ameninţare pentru societatea noastră. Este nevoie de lege şi ordine, adaugă ferm.

— Dar într-o democraţie, idealurile diverselor grupuri...

— Au toate locul lor într-un for disciplinat.

Pricep acum de ce el şi Krysia nu se plac. Krysia îşi mută privirea, nemaiputând continua dezbaterea calm şi

nedorind să muşte momeala.

— Cracovia este frumoasă, spune ea, revenind pe un teritoriu comun. Oraşul Regilor îi spunem Castele, biserici şi munţi aproape. Ar trebui s-o vizitezi într-o zi.

Georg clatină din cap.

— Este pe continent. Mi-e teamă că dragostea mă trage spre mare.

— Găseşti frumuseţe unde te aştepţi mai puţin, îl împunge Krysia. „Sunt mai multe lucruri în cer şi pe pământ...”

— „... decât cele visate de propria filosofie”, încheie el în locul ei.

Se aşterne o tăcere penibilă între ei. Georg nu-i în apele lui, iar Krysia este de gheaţă.

— Margot, trebuie să vorbesc cu tatăl tău. Scuză-mă, te rog!

Fără să mai aştepte un răspuns, pleacă de lângă mine şi mă lasă cu buza umflată. Îmi dau seama că cei doi oameni pe care i-am cunoscut şi care-mi plac cel mai mult de când am venit la Paris nu par să se placă.

— Aşadar, el este neamţul tău, spune ea cu dispreţ.

— Nu este neamţul „meu”, o corectez enervată. Este german, ca şi mine. Ce-aţi citat?

— Shakespeare, din Hamlet. Înseamnă să nu pretinzi că ai toate răspunsurile şi că sunt destule mistere şi minuni de descoperit în lumea asta. Se strâmbă. Nu că ar înţelege el asta.

— Krysia, nici nu-l cunoşti!

— Este soldat fascist şi, iartă-mă, german.

— Nu-i de colo să fii exclus pentru ceea ce eşti, îi spun cu cuvintele cu care ea însăşi a descris durerea de a fi respinsă de familia lui Marcin.

— Poate.

Îmi dau seama însă după încordarea ei că nu-l va

accepta niciodată. Peste umărul ei, îi văd pe Georg şi pe Papa împreună, cu capetele plecate, vorbind încet. Sunt extrem de diferiţi, profesorul şi războinicul, dar îi iubesc enorm pe amândoi. Iubire. Mă opresc, surprinsă de gândul meu. Este prima dată când îmi permit să mă gândesc astfel la Georg şi acum sentimentul a ieşit la suprafaţă şi nu mă pot opri, este ca şi cum vreau să bag pasta de dinţi la loc în tub. Să fie posibil aşa ceva după numai câteva zile? Sentimentele mele faţă de el sunt cât se poate de reale, dar în acelaşi timp nu schimbă nimic, nici faptul că nu pot fi cu el, nici că Ştefan mă aşteaptă.

— Ar trebui să fie recunoscător bolşevicilor, murmură Krysia în barbă.

Mă întorc spre ea, recunoscătoare că îmi deviază gândurile.

— Cum poţi spune aşa ceva?

— Pentru că ameninţarea roşie, cum se spune, este singurul lucru care-i împiedică pe Cei Patru Mari să distrugă Germania cu totul. Au nevoie ca ţara voastră să fie destul de puternică să nu se împrăştie comunismul în toată Europa, dar nu suficient de puternică să creeze iar probleme. Dacă nu ar fi Rusia, puterile vestice ar trimite Germania în secolul nouăsprezece. Sigur, el nu ar pricepe asta.

Înainte să răspund, Krysia se întoarce la pian să cânte cu Marcin. Rămân singură şi mă uit înjur după Papa şi Georg. Unul dintre servitori, mai în vârstă şi mai corpolent decât ceilalţi, îmi atrage atenţia în încăpere. Icnesc. Este Ignatz. Vme spre mine să-mi umple paharul cu vin.

— Ce cauţi aici?

— Lucrez. Vărul meu se ocupă cu livrarea de alimente şi uneori o fac pentru bani.

— Ah! răspund neimpresionată. Săptămâna asta sunt zeci de petreceri în Paris, nu înţeleg de ce este tocmai aici.

— Şi voiam să te văd, continuă, trecând la subiect. Mi se face un gol în stomac. Mi-ai făcut rost de documente?

— Ieri mi le-ai cerut. Nu am avut când.

Mă uit la el şi mă întreb dacă mă crede. Să fi ştiut oare că Georg m-a lăsat singură în apartamentul lui cu o seară în urmă şi că am avut acces la documentele lui?

Nu insistă, dar face semn cu capul spre mijlocul încăperii.

— El e, nu?

Nu este drept. Georg este singurul militar din încăpere, se vede cu ochiul liber.

— Poate vorbesc chiar eu cu el. Are un ton ameninţător. Sau poate cu tatăl tău...

— Nu! Strig mai tare decât voiam. În spatele meu, o femeie se uită peste umăr. Ignatz poate dezvălui totul în faţa acestor oameni şi poate să-l distrugă pe Papa.

— Margot, nu te juca cu noi, spune încet, ameninţător. Timpul trece şi...

— Draga mea, s-a întâmplat ceva? întreabă tata, venind lângă mine.

— Nu, spun, căutând o explicaţie pentru discuţia prelungită cu un servitor. Dar când mă întorc, Ignatz nu mai este. Mă duc să mă aranjez înainte să ne aşezăm la masă.

Mă îndepărtez de recepţie, dar ocolesc şi mă întorc spre pian.

— Este aici, îi şoptesc Krysiei din spate. Nu se opreşte din cântat.

— Ştiu. Asta încercam să-ţi spun. Exact ca prostul ăla. Fii calmă, o să văd ce pot afla.

Sună clopoţelul în cealaltă parte a camerei şi ne cheamă la masă. La uşa salonului mă întâlnesc cu Georg, care stă deoparte, chinuindu-se fără succes să-şi aranjeze cravata.

— Îmi dai voie?

Dintotdeauna îl ajut pe tata cu asta, netezind nodul şi ascunzând colţurile frumos. Se relaxează.

— Te rog!

Îmi tremură degetele pe pielea lui şi înghite în sec la atingerea mea.

— Aşa. Mult mai bine.

— Mulţumesc! Tuşeşte o dată, apoi încă o dată.

— Te distrezi la petrecere?

Ni se întâlnesc privirile şi râdem, înţelegând cât ne displace să fim aici. Apoi devine serios.

— Prinde bine să mai ieşim. Îmi pare rău dacă am jignit-o pe prietena ta pianistă cu discursul meu politic. Întrucât am petrecut atâta timp pe mare, am uitat să fac o conversaţie politicoasă.

— Câtuşi de puţin.

— Aici erai! Papa apare în spatele nostru.

— Mi-am luat libertatea să cer un loc lângă dumneavoastră, spune Georg. Mi se taie respiraţia. Aş vrea să discutăm nişte lucruri legate de propunerea Ruhr. Vorbea cu tata, nu cu mine, evident. Dar când ajungem la masă, cartonaşele indică faptul că locurile sunt ca de obicei, bărbat-femeie-bărbat, în măsura în care permite proporţia, şi totuşi locul meu este între Georg şi tata. Observând asta, Papa se încruntă o fracţiune de secundă.

Georg îmi trage scaunul şi când mă aşez, observ că masa este aranjată simplu. Şervetele sunt banale, cuţitele şi furculiţele doar un pic mai acătării decât argintăria de zi cu zi, dar nu are legătură doar cu austeritatea din urma războiului. Mai degrabă este un mesaj limpede din partea gazdei: luăm masa cu voi, germanii, pentru că trebuie, dar nu vă vom accepta niciodată ca egali.

În timp ce se serveşte primul fel, crochete cu somon, Georg vorbeşte cu un ataşat militar elveţian care şade în faţa lui.

— De i-am putea face să înţeleagă că flota germană ar ajuta la menţinerea păcii şi a stabilităţii în noua ordine... începe stăruitor.

Nu este prima dată când îl aud exprimându-şi părerea, iar optimismul din tonul lui mă încântă, dar de jur-împrejur, văd că oamenii sunt sceptici.

— Cunoaşteţi scrierile lui Weber pe tema relaţiei militar-economice în Germania? întreabă un olandez din capătul îndepărtat al mesei.

Georg se poticneşte. Cu toate că vorbeşte fără probleme despre chestiuni în care are experienţă, ştie că nu şi-a terminat studiile.

— Va mai exista Germania? izbucnesc, încercând să-l ajut, schimbând subiectul. Toate privirile se întorc spre mine.

— Poftim? întreabă o femeie în vârstă, tresărind în dreapta tatei, îmi dreg glasul, nu mai am ce face.

— Este o ţară foarte tânără. Chiar dacă Germania era deja unificată când m-am născut eu, nu-i greu să uiţi că acum jumătate de secol, când era Papa copil, era formată din mai multe state suverane. Prusia, Bavaria şi alte regiuni nu sunt încă omogenizate. Dacă tratatul nu merge bine, poate fi o lovitură insuportabilă pentru republică.

— Cum poţi spune asemenea lucruri despre ţara ta? întreabă Leigh Arrington.

— Problema nu dispare dacă păstrăm tăcerea. Trebuie să ne confruntăm cu ea.

— Draga mea, este treaba ta să te necăjeşti cu asemenea lucruri?

Întrebarea condescendentă vine din partea unui bărbat cu monoclu pe care nu-l cunosc.

— Eu, unul, sunt foarte curios care este părerea domnişoarei Rosenthal, declară Georg, în apărarea mea.

Cu coada ochiului, îl văd pe Papa încuviinţând

imperceptibil. În ciuda faptului că este rezervat, Papa se bucură că Georg îmi respectă punctul de vedere şi că, intelectual vorbind, mă tratează ca pe un egal.

Se serveşte felul doi, oaie cu prea mult sos. Se schimbă subiectul şi se discută despre Africa de Nord, despre care nu ştiu nimic şi nu am păreri. Sub masă, Georg mă atinge subtil pe dosul mâinii. Mă întreb dacă din greşeală, dar apoi mă ia ferm de mână. Îi simt privirea asupra mea, încercând să vadă dacă mă deranjează. Nu pot să mă uit însă. Papa continuă să vorbească cu Georg peste capul meu şi nu observă.

Cu mâna liberă, iau o bucată de baghetă şi savurez aroma de unt. Pastele evreiesc a fost acum câteva săptămâni şi a fost o tortură să trec pe lângă patiserii, doar ca să mănânc matzo uscat şi prăfos adus de Papa din oraş, de la singura brutărie evreiască deschisă. Mă întind spre paharul cu apă şi aud un zgomot puternic în clipa în care un servitor scapă tava din mâini. Speriat, Georg tresare şi duce instinctiv mâna la pistolul pe care nu-l mai poartă.

— Nu-i nimic, îl liniştesc, cu mâna pe braţul lui, ca să se aşeze la loc. Dar este tulburat şi a pălit. Chiar dacă nu i se văd rănile ca la Ştefan, Georg este vătămat în sinea lui. Mai sunt şi alte indicii: mănâncă repede, de zici că-i ia cineva mâncarea din faţă, soarbe fiecare gură de apă de parcă-i ultima. Hai să luăm aer, sugerez.

— Este infernal de cald în camera asta, consimte. Am auzit că sunt nişte grădini superbe aici. Crezi că am putea face o plimbare?

Ezit, cu ochii la Papa, care este cufundat într-o discuţie cu un bărbat care stă mai departe, pe partea lui.

— Mă duc să-mi pudrez nasul, spun şi fac uşor semn cu capul spre uşă, îndemnându-l să vină şi el.

O clipă mai târziu, mă strecor în grădină, unde mă

aşteaptă Georg. Aerul de primăvară este răcoros, dar nu neplăcut, şi miroase a caprifoi de pe potecă.

Undeva în întuneric se aude o fântână picurând.

— Mult mai bine aici. Chicoteşte în timp ce mergem pe potecă şi vocile din interior sunt mai difuze. Sper să-mi ofere braţul, dar nu o face. Am zis că femeia aia, LeeAnn...

— Leigh Arrington, îl corectez, mulţumită în sinea mea că nu i-a reţinut numele.

— Da, aia. Am zis că o să leşine când ţi-ai exprimat părerea.

— Nu ar fi trebuit să spun nimic.

— Aiurea. Ai spus ce-ai gândit şi asta a îmbunătăţit conversaţia. Ai spus doar ce gândeau şi ceilalţi, dar nu aveau curajul s-o exprime. Îţi admir curajul.

Curajul... De-ar şti...

— De cele mai multe ori îmi ţin gura. De unde vin eu, femeile nu sunt încurajate să vorbească sau să facă prea multe, ştii? Trebuie să mergem la petreceri şi la evenimente, să arătăm bine şi să ne purtăm frumos. Pentru prima oară înţeleg pe deplin adevărul pe care-l spun. Până şi Papa, care m-a încurajat să citesc şi să studiez, a făcut-o de dragul învăţăturii, dar la ce bun dacă nu o foloseam? De-asta îmi place să lucrăm împreună... Mă poticnesc.

Îi tresaltă buza amuzat.

— Mă bucur că-ţi ofer distracţie.

— Nu la asta mă refeream

Ceea ce fac cu el şi pentru el înseamnă mult mai mult. Dar nu-mi găsesc cuvintele.

Este foarte frustrant să observ ipocrizia de zi cu zi. Wilson a venit cu promisiunea libertăţii şi autodeterminării, însăşi premisa pe care a fost fondată America. Dar în realitate, pare să fie libertate doar pentru unii.

— Da, dar dacă dăm drepturile acelea tuturor, va fi

anarhie. Iar acum, când ne aflăm printre învinşi şi ne cerem propriile drepturi, trebuie să avem foarte mare grijă.

Mă opresc şi mă întorc spre el.

— Nu, tocmai acum, când ne luptăm pentru drepturile noastre, trebuie să fim solidari cu cei care le cer pe ale lor.

Georg tace puţin.

— Desigur. Uneori, în toată lupta asta politică, uit de ce ne aflăm aici de fapt. Eşti ca nordul pe busolă, Margot! Mă ajuţi să-mi găsesc calea.

Este o declaraţie prea cutezătoare şi sinceră, având în vedere de când ne cunoaştem, şi creează un moment penibil.

— Este o primăvară frumoasă, spun, dornică să scap de tensiune.

— Da, deşi înţeleg că agricultorii sunt disperaţi să vină ploaia.

Încuviinţez. Abia au început să cultive câmpurile după atâţia ani de război. Este greu de imaginat dezastrul pe care-l poate provoca o secetă unei ţări care abia îşi revine din foamete.

Suflă briza prin grădină şi îmi desprinde o şuviţă de păr. Georg se întinde şi mi-o dă la o parte de pe faţă, apoi rămâne cu mâna în aer. I-a atras atenţia cicatricea mea vizibilă la lumina lunii. Chiar sub urechea stângă, un semn mic, incolor, care a apărut brusc acum câţiva ani, după ce a trecut gripa, poate ca reacţie la tratamentele pe care le-am urmat. În mod normal nu se vede, dar în seara asta, cu părul ridicat, o vede pentru prima oară.

Îmi ţin respiraţia, întrebându-mă dacă i se pare dezgustătoare, însă se uită cu jind la mine, cu ochii mari.

— Margot...

Îşi caută cuvintele, dar nu le găseşte.

Mergem mai departe tăcuţi. Chiar dacă lucrăm unul

lângă altul în fiecare zi, aici este altă atmosferă între noi.

— Mă bucur că te-ai hotărât să vii la dineu, spune şi tuşeşte uşor. Chiar dacă nu cu mine.

Îi ating braţul.

— Georg, voiam să-ţi spun. Era mai uşor să vin cu Papa.

— Înţeleg. Nu ar fi de acord.

Crede că el este motivul pentru care l-am refuzat, că nu este destul de potrivit. Îmi vine să-i spun că nu-i adevărat, dar cum s-o fac fără să-i explic adevărul despre logodna mea cu Ştefan?

— Tatăl tău nu mă place. Nu este o întrebare.

— Nu-i adevărat, protestez. Îi ating braţul. Consideră că eşti incredibil de inteligent.

Mă opresc şi fac un pas în spate, căci m-am înroşit. Acum Georg ştie că am vorbit despre el. Doar că este pacifist. Este împotriva războiului.

— Nu a vrut nimeni războiul, răspunde. Adică nu oamenii reali. Există bătrâni, desigur, la Berlin, la Paris şi la Londra, care se folosesc de armată ca să-şi atingă scopul.

— Parcă vorbeşti de şah.

— Într-un fel, aşa este.

— Şi nu te deranjează să fii pion?

— Dacă tot se duc războaie, ar trebui conduse de cei care se pricep. S-ar pierde mai puţine vieţi astfel. Un război bine condus se poate termina mai repede. Nu răspund. Pe geam îl văd pe Papa vorbind cu un oaspete.

— Îţi este drag, remarcă Georg.

În depărtare se văd nişte licurici care se sting în beznă precum stelele căzătoare.

— Am fost mereu doar noi doi.

— Este un om bun. Se întoarce să-şi potolească tuşea. Deşi mă tem că mediul academic nu are nici în clin, nici în mânecă cu vâltoarea politică. La fel ca timpul pe front.

Amândoi sunt intruşi aici. Trebuie să-l avertizezi să aibă grijă. Nu aş vrea să păţească ceva. I s-au mărit pupilele în lumina lunii, ca două cercuri mari care înoată în cenuşiu.

Când mă gândesc la informaţia pe care i-am dat-o lui Ignatz şi la pericolul în care l-am pus pe Papa, devin consternată.

— Orbeşti ca despre război, nu o conferinţă de pace. O altă briză tăioasă străbate grădina şi tremur fără să vreau. Înainte să protestez, Georg îşi descheie jacheta şi mi-o aşază iute pe umeri, ca în prima seară în care ne-am cunoscut. Mirosul de lână şi săpun mă împresoară şi în acel moment simt că mă ţine în braţe. Mulţumesc.

— Ai un colier frumos. Îmi dai voie?

Încuviinţez şi el îmi atinge gâtul cu degetul cald. Îmi atinge uşor pielea cu unghia când ridică nestemata.

— A fost al mamei.

Mi-l dăduse Papa când împlinisem şaisprezece ani, din cutia de la bancă în care păstrează toate lucrurile de valoare ale mamei, cele pentru care mă consideră prea neglijentă să le port încă.

Georg lasă nestemata să se aşeze uşor pe gâtul meu şi se înfioară când îşi retrage mâna. Îmi dau seama că este speriat. Este o insulă prea îndepărtată ca să lase orice să-l ajungă. Până acum Oare sunt la fel? Chiar dacă am o relaţie cu Ştefan, mă îngrozesc aceste sentimente.

Se deschide uşa din spate a casei şi apare o siluetă.

— Margot, eşti aici?

— Vin, Papa!

— Pot să te conduc acasă, spune Georg încet, în timp ce ne întoarcem. Ca să nu ne întrerupă tatăl tău discuţia. Poate ne duce şoferul pe Champs-Elysee să vedem luminile. Omul care spusese cu câteva zile în urmă că nu a venit la Paris să facă pe turistul s-a schimbat.

Îmi aduc aminte de jacheta lui Georg când dăm de

lumina casei, care pare prea puternică acum. Mi-o scot de pe umeri şi încerc să i-o dau, dar este prea târziu, tata a văzut deja. Se miră, îşi dă seama şi devine îngrijorat.

Înăuntru, lumea s-a ridicat de la masă, iar bărbaţii se retrag în bibliotecă la brandy şi trabucuri.

— Papa, Georg s-a oferit să mă conducă acasă.

Nu mă mai prefac, folosindu-i titlul oficial.

— Asta, dacă doriţi să o conduc pe Margot la hotel.

Georg intervine ca să nu cer eu permisiunea. Buza superioară îi transpiră uşor.

Văd că Papa duce o luptă în sine, pentru că şi el îşi doreşte să rămână la Paris cu Celia, dar vrea şi să mă ţină departe de Georg.

— O duci direct acasă?

Georg se înalţă ca un uriaş peste tata, dar acum Papa este cel care pare mai mare, feroce în dorinţa lui de a mă apăra.

— Papa, este doar un drum! îl împung blând. Georg nu este tocmai străin.

Observ o reacţie pe faţa lui Georg. Pentru el înseamnă mai mult. Un drum până la Versailles, doar noi doi, rămas-bun pe treptele blocului...

— Fie, cedează Papa.

Georg tuşeşte o dată, apoi mai tare a doua oară.

— Mă duc să-ţi iau haina.

Când dispare, o văd pe Krysia în vestibul, făcându-mi semn să mă duc la ea.

— Nu am avut timp să vorbesc cu tine, cu toată lumea de faţă. M-am interesat şi mi-e teamă că Ignatz are intenţii serioase. Ar fi trebuit să bănuiesc. Nu este prea subtil. Cheltuieşte mai mulţi bani decât ar câştiga servind băuturi şi prăjituri unor artişti flămânzi. S-a înhăitat cu nişte indivizi cu legături puternice. Şi mi-e teamă că nu te va lăsa în pace. Riscul de a veni aici în seara asta este o

dovadă. Probabil că te consideră foarte valoroasă. Orice pas greşit faci, tatăl tău va fi dezvăluit ca trădător.

Cariera tatei, mă plâng, distrusă din prostia mea. Mă apucă furia, dar şi simţul inutilităţii. Krysia mă încuraja să fiu eu însămi. În schimb, am devenit o piesă de şah, cum i-am reproşat lui Georg. Dar dacă nu ajut, îl discreditez pe tata.

— Urăsc politica.

— Politica este mereu de vină, nu-i aşa? Până la punctul tău de vedere. Atunci devine adevăr.

Se aude o tuse puternică. Georg. A ieşit de la garderobă, nu are aer şi se face roşu la faţă. Deodată, se loveşte de perete şi îşi dă ochii peste cap. Se prăbuşeşte.

— Georg! Dau să mă duc spre el, dar Krysia îmi pune mâna pe braţ. Herr Mitten este medic. Lasă-l pe el să se ocupe.

Câţiva bărbaţi îl înconjoară pe Georg şi îi desfac gulerul. Mă rog să nu fi păţit nimic. Minutele trec cu o lentoare cumplită. Afară se aude sirena stridentă a ambulanţei.

Fac un pas în faţă, disperată să fiu lângă Georg. Are nevoie de mine, însă a venit Papa lângă mine şi mă ţine departe de medicii care-l pun pe Georg pe targă şi îl scot din casă. Mă întorc disperată spre el.

— Ar trebui să mergem la spital.

— Nu-i treaba noastră. Se ocupă ceilalţi membri ai delegaţiei de el. Încerc să mă smulg din strânsoarea lui.

— Dar...

— Ar trebui să plecăm.

Vreau să mă opun. Nu pot concepe să mă întorc la Versailles, fără să ştiu dacă Georg a păţit ceva.

— O să verific eu, şopteşte Krysia.

Papa mă conduce spre maşină, în timp ce sirena urlă, iar ambulanţa dispare cu Georg în noapte.

Capitolul 8

A doua zi, abia ce mi-am turnat ceaiul, când sună cineva, semn că avem un musafir neaşteptat. Aud paşii pe scară şi mă întreb dacă să-l trezesc pe tata, în caz că este ceva oficial. Numai că atunci când deschid uşa, dau cu ochii de Krysia. Mă mir. Nu a venit niciodată la Versailles de când ne-am mutat aici.

— Te-am trezit? Dau din cap că nu. Nu prea am dormit de grija lui Georg. Mă uit peste umăr. Este dezordine încasă: notiţele tatei împrăştiate pe jos, pahare murdare şi scrumiere pline pe masă. Cu gândul la apartamentul elegant al Krysiei, mă pun în uşă ca să nu vadă. Îmi pare rău că nu am sunat mai întâi, zice. Dar a trebuit să iau primul tren şi nu voiam să trezesc pe nimeni.

— Stai liniştită. Consider că vizitele neaşteptate eu le-am stârnit.

Zâmbeşte uşor cu o expresie forţată. A venit personal să-mi dea veşti proaste?

— Ce e? Georg?

— Totul este în regulă, răspunde grăbită.

— Nu vrei să intri? Tocmai am făcut ceai.

— Nu, mulţumesc. Am o treabă în afara oraşului, aşa că nu stau mult. Poate ne plimbăm în schimb? Este o dimineaţă superbă.

Aerul este incredibil de cald, dar nu neplăcut, cu o briza blândă care aduce miros de levănţică dinspre câmpurile estice, domolind mirosurile urâte de pe stradă.

— Are pneumonie, spune Krysia după o clipă.

Cobor umerii uşurată.

— Deci nu este gripă.

— Nu, dar nu-i de joacă cu pneumonia. Aparent o are de ceva vreme, dar a neglijat-o. Îmi amintesc tuşea lui

persistentă, pe care o ignora ca să muncească în continuare. Seamănă cu tata şi în privinţa faptului că-şi ignoră sănătatea. Oricum, au îndesat medicamente în el şi azi ar trebui să-i dea drumul.

Cotim, pe la marginea pieţei, unde găinile, varza, ţesăturile şi uneltele se vând de-a valma pe tarabele de lemn cu copertine sau pe pânze întinse pe jos. Mirosul greu de peşte, încă viu în căzile cu apă tulbure, umple aerul. Krysia începe să vorbească în şoaptă.

— Am vorbit aseară cu Ignatz după recepţie, zice şi înţeleg atunci motivul pentru care a preferat să vină în loc să sune. M-am gândit că poate mă înţeleg cu el, dar m-am înşelat. Este foarte periculos. A venit din Pale, şi-a văzut fratele ucis de armata ţarului. Îşi pierduse fratele ca şi Georg, dar el reacţionase cu mânie şi irascibilitate. Are un trecut infracţional, a făcut lucruri despre care nu vreau să ştiu. Altădată, ar fi fost doar un infractor. Dar în lumea asta...

Încuviinţez. Parisul este la discreţia oricui, vechile reguli sunt încălcate. Puterea şi oportunitatea sunt ale celor care îndrăznesc să pună mâna pe ele.

— Poate ar trebui să refuz. În fond, Papa a primit titlu de ambasador doar pentru conferinţă. Cu imunitatea diplomatică, va fi cu siguranţă ferit de orice scandal.

Scutură din cap.

— Sunt copil de diplomat, nu uita! Imunitatea dispare în contexte politice. Dacă se află că tatăl tău a divulgat informaţia, poate fi arestat sau declarat persona non grata şi i se poate cere să părăsească ţara.

Încuviinţez. Chiar dacă nu ar fi condamnat oficial, Papa nu ar suporta scandalul şi eşecul în faţa unchiului Walter. Nu scapi de Ignatz până nu obţine ce vrea.

— Dar nu am văzut niciun document, spun evaziv. Georg îmi dă să traduc doar documente pe care le

primeşte de la englezi şi de la francezi. Nu au nimic de-a face cu informaţiile militare pe care le vrea Ignatz. Poate că Georg nu ştie nimic.

— Este ofiţer superior şi membru al delegaţiei, răspunde enervată. Normal că ştie ceva. Iar acum...

— Este bolnav.

Alungă cu mâna o insectă şi expiră exasperată.

— Cu atât mai bine. Se va odihni, e dezorientat.

— Nu o să profit de starea lui.

Există o limită peste care nu trec nici amenințată.

— De ce îl protejezi? Pentru că te-ai îndrăgostit de el?

— Nu, sigur că nu. Sunt logodită, adaug, scoţându-l pe Ştefan din mânecă şi folosindu-l ca pe un soi de amuletă în faţa primejdiei. Doar că Georg are încredere în mine.

— Ca şi tatăl tău, subliniază.

Mă doare stomacul. Cum am ajuns în situaţia asta dezastruoasă? Totuşi, Krysia are dreptate. Trebuie să-i rămân loială tatei.

— Mi-ai cerut ajutorul şi am făcut ce-am putut. De-acum trebuie să ai singură grijă de tine. Mă pupă pe obraz. Trebuie să plec. Vino la mine când ajungi în oraş.

— Stai! Se întoarce răbdătoare. Caut cuvintele să formulez întrebarea şi să-i cer sfatul, însă trebuie să mă descurc singură. Mulţumesc!

— Pentru puţin. Aş vrea să te fi ajutat mai mult. Ai grijă de tine! Odihneşte-te. Şi uite... Bagă mâna în geantă şi scoate un săculeţ. Poţi să-i dai astea lui Georg în ceai sau supă.

Ştie, chiar înainte s-o recunosc, că mă voi duce la el.

— Ce sunt?

— Ierburi, măceşe, chestii de felul ăsta. Sunt tonice. Îmi pune săculeţul în mână şi, înainte să-i mai mulţumesc încă o dată, se întoarce şi pleacă.

Mă întorc în casă, unde ceaiul pe care l-am făcut este

tot pe masă. Iau cana călâie şi mă gândesc la plimbarea cu Georg de aseară. Cu Ştefan nu am trăit asemenea senzaţie. Nu este o comparaţie justă, având în vedere că noi ne ştiam de o viaţă înainte să fim împreună. Dar şi dacă am fi fost străini şi neam fi întâlnit în alte condiţii, tot nu ar fi la fel. Ştefan. Uneori simt că nu mai este. Dar este acolo, rănit, încă în viaţă. Iar eu sunt sau ar trebui să fiu a lui.

Papa iese din camera lui, îmbrăcat pentru sesiunea din oraş.

— Mi-e teamă că am o întâlnire şi nu o să iau cina cu tine. Vrei să vii azi în oraş? Poţi merge la cumpărături cu Celia.

— Rămân aici, dacă nu te superi. Sunt destul de obosită după dineul de aseară.

Ridică din sprâncene, apoi din umeri.

— Cum vrei. Mă gândeam că dacă nu mai lucrezi cu Georg o vreme, o să te plictiseşti.

Pun cana pe masă.

— Krysia mi-a spus că astăzi îl externează.

— Este bolnav, draga mea! Nu va putea lucra. Şi doar nu-ţi dă prin cap să te duci la el.

— Are pneumonie, Papa! răspund imediat. Nu este contagioasă deloc.

— N-ai de unde să ştii. Dar apoi, cunoscându-mi expresia încăpăţânată, ridică din umeri. Mă aşteaptă maşina. Nu sta prea mult la hotel!

— Nu, promit.

— Ai grijă şi transmite-i toate cele bune.

Cum închide uşa, dau fuga la geam şi-mi lungesc gâtul spre hotel. S-ar putea să mai treacă ore bune până să se întoarcă Georg. Fac ordine în casă şi mă aşez să citesc la fereastră, dar ridic privirea să mă uit în stradă atât de des, că nu pot sta locului. În cele din urmă, renunţ şi încep să

mă fâţâi prin apartament.

Se face după-amiază când în sfârşit observ capota albă a ambulanţei pe strada pietruită. Sar în sus tocmai când se deschid uşile din spate ale maşinii, în faţa hotelului. Mi se strânge inima când îl văd pe Georg, neclintit pe targă, cum trece de poartă. După ce dispare ambulanţa, mă duc la baie să mă primenesc. Apoi, pentru că nu mai am răbdare, pornesc pe stradă. Paznicul hotelului, obişnuit să ajung seara, încuviinţează şi mă lasă să trec.

Bat la uşa lui Georg şi o clipă mai târziu deschide o brunetă frumoasă, cu şorţ şi bonetă albe.

— Oui?

— Ah! Mă poticnesc. Nu mi s-a părut că ar mai fi cineva. Este de înţeles, Georg este neajutorat şi are nevoie de îngrijire. Totuşi, mă enervează familiaritatea cu care se mişcă asistenta prin camera lui şi îi aranjează perna.

Din mormanul de pături se aude o tuse violentă.

— Georg?

Înaintez spre el, iar gelozia face loc grijilor. Zace neclintit cu ochii închişi, pielea umedă şi palidă. Chiar au considerat că este într-o stare atât de bună încât să-l externeze?

Deschide greu ochii şi se uită la mine, zâmbind uşor.

— Margot...

Se străduieşte să se ridice în capul oaselor. Îi pun mâna pe umăr.

— Odihneşte-te şi încearcă să nu te mişti.

Dă din cap cuminte şi închide ochii din nou. I-a crescut puţin barba şi arată neglijent. Îmi mut privirea ca să nu mă uit la pieptul lui şi la firele de păr negru de sub gulerul deschis. În apartament este ordine, dar simt mirosurile de antiseptic şi de iod pe care nu le recunosc.

Deschide ochii din nou.

— Bună, zice, de parcă uitase că sunt acolo. Îmi creşte

inima văzându-i zâmbetul slab. Dacă mă ajuţi să cobor din pat, putem trece la treabă.

— Treabă? Nu poţi lucra în starea asta.

Îl văd cum devine frustrat în timp ce se gândeşte pentru prima oară că va întârzia cu munca pe seama bolii.

— Cum de-am permis aşa ceva?

— Eşti om. Oamenii se îmbolnăvesc. Clatină încăpăţânat din cap.

— Eu nu. Nu acum.

Îi iau mâna şi i-o masez încet.

— Ssst! Dacă te necăjeşti, o să fie mai rău.

Sora medicală apare din nou şi pune o tavă cu supă şi pâine prăjită pe noptieră.

— Merci[24], Mildred! Asta-i tot, spune Georg.

— Dar... Pare nedumerită că o alungă. Dacă nu se simte bine, are un tonic. Mă întorc dimineaţă.

— Delegaţia a insistat s-o angajez, îmi explică după ce pleacă.

Tuşeşte din nou şi spasmele sugerează că mai are mult până să se însănătoşească.

— Bea! îi ordon, ţinându-i cana la gură şi sprijinindu-i capul. La gât are părul scurt, ca puful unui pui de găină pe care l-am ţinut în mână mai demult.

— Este îngrozitor, zice după ce îşi revine, încruntându-se atât de rău, că mă întreb dacă îl doare. Să mă vezi aşa.

— Nicidecum Dar tot nemulţumit este. Se supără că am venit? Eram foarte îngrijorată. Face ochii mari, parcă neobişnuit să îi pese cuiva de el. Vrei să plec?

— Nu, răspunde ferm, aproape înainte să termin. Dar dacă m-ai ajuta... Mă aplec, aşteptând să văd ce-mi cere, altă pernă, poate medicamente. Poţi să-mi aduci dosarul de pe birou?

— Nu eşti încă în stare să lucrezi, insist din nou.

---

[24] „Mulţumesc” (în limba franceză în original).

— Dar nu am timp.

Încearcă să se ridice. Îl împing ferm pe pernă şi simt pielea caldă de pe pieptul lui.

Dacă te ridici din pat prea repede şi recidivezi, nu mai terminăm niciodată.

— Dar...

— Lucrez eu pentru tine, îl întrerup. Se relaxează şi pare mai domolit. Mă duc în anticameră şi iau dosarul indicat, cu care mă întorc. O să traduc atât timp cât te odihneşti. Ne-am înţeles?

Zâmbeşte şi închide iar ochii.

— Da, fraulein!

Mă foiesc pe scaunul de lemn cu dosarul în poală. Mi-e incomod să lucrez aşa, dar îl pot supraveghea în caz că are nevoie de ceva. Un ventilator zumzăie uşor în colţ şi perdelele dansează un vals lent. Ridic privirea. Are capul dat pe spate şi sforăie încet, iar ochii îi dansează sub pleoape. Ce visează? îmi sunt atât de familiare trăsăturile lui acum, aşa cum ar fi trebuit să fie ale lui Ştefan, dacă mi le-aş aminti bine. Are faţa relaxată, vulnerabilă şi nevinovată ca a unui copil. Mă săgetează inima. Iată-mă, am grijă de Georg, cum ar fi trebuit să am de Ştefan. Dar în cazul ăsta nu simt că mă sufoc, aici mi-este locul şi aici vreau să fiu.

Trece o oră. Las traducerea. Georg s-a trezit şi mă priveşte.

— Cum te simţi?

— Ceva mai bine, cred.

— Vrei să mai încerci supa?

Încuviinţează. Aduc tava mai aproape şi încep să-l hrănesc cu lingura.

— Mă descurc. Mă sprijin şi mă uit cum îi tremură mâna când mănâncă în linişte, uitându-se peste umărul meu. Îi urmăresc privirea şi văd o fotografie cu un grup de bărbaţi

pe puntea unui vapor gigantic.

— Te gândeşti la mare?

— La ei. După Iutlanda ziceau că sunt erou. Dar am făcut doar ce mi s-a cerut şi noi, cel puţin majoritatea dintre noi, am scăpat. Mai târziu, am fost chemat de pe vapor la delegaţie. Marinarii au impresia că i-am abandonat.

Lasă lingura îndurerat.

— Sst, îl alin.

Continuă de parcă nu m-a auzit:

— Margot, sunt nenorocit! Şi dacă reuşesc aici... Are o privire disperată, sălbatică. Se agaţă de munca pentru conferinţă ca de o plută. Când sunt cu tine, totul pare cumva posibil. Simt un gol în stomac. În ziua în care am coborât din autobuz şi te-am văzut pe marginea drumului, am simţit că te cunosc parcă de-o viaţă.

Oare chiar crede ce spune? Mă uit la el, dar are ochii sticloşi, pierduţi într-un soi de delir.

Întind mâna spre fruntea lui. Este îngrozitor de fierbinte, i-a crescut febra la lăsarea nopţii. Poate că nu trebuia să plece asistenta. Mă duc la chiuvetă şi găsesc tonicul pe care l-a lăsat.

— Înghite, îi ordon, cu lingura plină de sirop dens şi maroniu la buze. Se supune, strâmbându-se.

— Orbeşte cu mine... Gâfâie, cu ochii închişi, prea obosit să-i mai pese dacă mai lucrăm sau nu. Mi-ar plăcea să mai am un câine, spune adormit, schimbând subiectul fără niciun motiv. Cel mai mult un terier.

— Da, spun, ca o mamă care-i dă permisiunea să aibă un animal de casă.

Se întinde spre mâna mea şi îl las să mi-o ia. Nu o să însemne nimic, îmi spun, însă atingerea lui are o intensitate care mă face să tânjesc fără să vreau.

— Alaltăieri, când ţi-am spus că nu a mai existat nicio

femeie... nu era întru totul adevărat. Îmi ţin respiraţia. A existat odată cineva. În portul din Geneva am cunoscut o tânără. Închid ochii, disperat de curioasă şi în acelaşi timp dorindu-mi să nu continue. Ne-am plimbat prin oraş şi mi-a arătat multe locuri frumoase, înainte să îmi ureze drum bun. M-a tratat ca pe oricare alt soldat, deşi aş fi plăcut-o destul de mult. Cartea care este Georg se deschide, cuvintele curg din ea şi alcătuiesc o imagine pe care o văd mai bine acum îmi aminteşti de ea. Mă îmbăţoşez. Nu vreau să înlocuiesc pe nimeni. A fost doar o imagine, preţ de câteva ore. Dar pe tine am ajuns să te cunosc mai bine. Felul în care ţi se umflă nările când te enervezi. Mă fac mică auzind descrierea deloc măgulitoare. Felul în care ochii tăi îşi schimbă culoarea odată cu starea, ca două bijuterii ce reflectă toanele...

Orbeşte nedesluşit, căci adoarme. Sunt cuprinsă de sentimente contradictorii: gelozia faţă de această femeie care i-a furat inima cândva şi uşurarea că i-a păsat, că este capabil de asta.

Nu mai zice nimic. Iau din nou dosarul, dar nu mă mai pot concentra. Georg doarme profund acum, sforăind uşor de câte ori trage aer în piept şi şuierând precum ceainicul când expiră. Îmi amintesc de Ignatz şi că trebuie să găsesc ceva să-l liniştesc. Totuşi, informaţiile pe care le vrea el, în cazul în care Georg chiar le deţine, nu se vor afla în documentele pe care mi le dă la tradus. Mă uit spre birou şi parcă aud sugestia Krysiei de a căuta în timp ce doarme. Dacă este s-o fac, acum este momentul. O să verific, o singură dată, ca să îi satisfac curiozitatea lui Ignatz şi să ştie că nu este nimic aici. Deschid uşa sufrageriei, după care mă întorc şi simţindu-mă vinovată la vederea lui Georg, care doarme împăcat. Nu vreau să-i trădez încrederea, dar trebuie să-l protejez pe Papa.

Încerc să merg normal, dar pe muteşte, şi mă duc spre

uşă. În cealaltă parte a sufrageriei se află un vraf de documente pe care le ţine separat de celelalte pe care mi le dă la tradus. Ridic teancul şi răscolesc prin documentele în germană. Sunt telegrame despre operaţiuni de construire a navelor, o nouă linie de cargoboturi. Mă relaxez puţin. De-asta nu mi-a cerut să traduc aceste materiale, nu ţin de conferinţă, ci de afacerea familiei sale.

Dau pagina şi mă opresc, cu mâna în aer. Sunt planuri tehnice şi, cu toate că îmi este străină terminologia, îmi dau seama că reprezintă un plan de a pune laolaltă cargoboturile cu armele. Mă trece un fior. Tot discursul lui Georg despre pace a fost o minciună ca să mă simt eu mai bine? Răsfoiesc în continuare şi dau peste o hartă, pe care sunt marcate oraşele estice: Arhangelsk, Murmansk, Brest. Chiar dacă nu înţeleg notiţele, ştiu că asta îşi dorea Ignatz.

Scot documentul din teanc şi îmi tremură uşor mâna. Am reuşit. Georg sforăie în cealaltă cameră, fără să bănuiască nimic. Mă cuprinde regretul. Georg este atât de sincer şi i-am câştigat încrederea. L-am trădat.

Strigă în somn, întâi un scâncet care devine răcnet. Împăturesc repede documentul şi îl bag în rochie. Cu puţin noroc, i-l arăt lui Ignatz şi îl pun la loc înainte să observe Georg că lipseşte.

În dormitor, Georg doarme agitat. Este pe navă, unde retrăieşte bătălia – cel mai probabil pe cea în care a murit fratele lui – şi se zbate. Mă aşez pe marginea patului şi îl cuprind cu braţele. Are cămaşa de noapte udă de transpiraţie şi îi simt pielea încinsă prin ţesătură.

— Sunt aici şi nu s-a întâmplat nimic.

Mă strânge în braţe, parcă de frică să nu îi scap printre degete. O clipă mai târziu, se relaxează şi începe să respire din nou normal. Mă uit la ceasul de pe noptieră. Este aproape unsprezece şi este posibil ca Papa să se întoarcă de la cină dacă nu s-a dus la Celia. O să se întrebe

unde sunt, dar nu-l pot lăsa singur pe Georg şi nu am cum să trimit vorbă. Mă sprijin obosită lângă el, pe patul mare.

Mă trezesc ceva mai târziu. Unde sunt? Acasă la Georg, îmi amintesc, inhalând mirosul de mentă al loţiunii lui după bărbierit. Nu intenţionasem să aţipesc. Îmi ajustez ochii la întuneric şi focalizez. Mă ridic iute în capul oaselor.

Se mişcă şi deschide ochii.

— Margot! Zâmbeşte, relaxat şi fericit cum nu l-am mai văzut. Eşti aici. Am crezut că visez. Clipeşte. Ai stat toată noaptea?

— Da.

Mă uit atent la el. Îşi aminteşte oare ce mi-a spus? Pare totuşi impasibil, nu remarc stânjeneala care ar fi fost prezentă dacă şi-ar fi amintit cum mi-a mărturisit sentimentele. Apoi se întunecă la faţă.

— Ce indecent din partea mea, nu ar fi trebuit să...

— N-are nimic. Eu am venit. A fost alegerea mea. Am vrut să fiu aici.

Îi zvâcnesc tâmplele şi îi văd durerea în priviri când îşi aminteşte noaptea precedentă.

— Îmi pare tare rău. N-ar fi trebuit să mă vezi în starea asta. Ar trebui să pleci.

Nu mă vrea aici. Rănită de bruscheţea lui, mă ridic şi pornesc spre uşă.

— Margot, stai! Mă apucă de mână să mă oprească. Mă ia cu călduri numaidecât. Cum reuşeşte acest bărbat să stârnească o asemenea reacţie în mine? Cu Ştefan nu am păţit aşa ceva, oricât îl plăceam Apoi îşi ia mâna repede. Atunci când dorm... Se întoarce jenat.

— Şi eu am coşmaruri, spun, ca să-i îndepărtez stânjeneala. Sigur, nu atât de grave ca ale tale.

— Tu ce visezi?

Înainte să termine, îmi dau seama de gafă. Nu-i pot povesti despre logodnicul meu şi despre inevitabila

căsătorie care îmi bântuie visele.

— Visez că sunt prinsă în capcană, spun cu băgare de seamă, nu departe de adevăr. Îmi ţin respiraţia în speranţa că nu îmi va cere să elaborez. Cum te simţi? Schimb subiectul.

— Mult mai bine.

Îi ating fruntea rece.

— Asistenta a spus că vine să te vadă dimineaţă.

— Ar trebui să te duci acasă să te odihneşti.

Cel puţin ca să mă spăl. Mi s-a lipit părul de cap când am adormit şi îmi miroase gura.

— Dacă pot să te mai deranjez cu un lucru înainte să pleci, aş vrea să mă bărbieresc.

Observ atunci cât i-a crescut barba. Nu este obişnuit să nu se îngrijească.

— Sigur.

Aduc un bol cu apă caldă şi trusa de bărbierit de la chiuvetă. Când mă întorc lângă Georg, are gulerul desfăcut mai mult şi i se vede şi mai multă piele.

Mă încing toată. Îşi pune prosopul pe gât şi îşi umezeşte faţa, dar, când se întinde spre lamă, îi tremură mâna.

— Dă-mi voie.

Fac spumă din cremă, cum l-am văzut pe tata că face, şi ridic mâinile spre obrajii lui. Are pielea neaşteptat de moale la atingere. Ridic lama pe maxilar şi mă străduiesc să nu tremur şi să nu mă uit în ochii lui.

— Mult mai bine, spune, după ce îl şterg de spumă. Îşi tamponează faţa cu prosopul pe care i-l dau. Mulţumesc!

— Pentru puţin.

Tot nu pot să mă uit la el.

— Margot, sunt foarte recunoscător pentru prietenia ta. Mă retrag, surprinsă de cuvântul folosit. Îmi pare rău, am fost prea direct? Ne cunoaştem de puţin timp.

— Deloc.

Din contră, a fost rece şi oficial, departe de ceea ce simt eu. Nu mă consideră mai mult de-atât. Normal. La ce mă aşteptam?

— Vezi tu, nu mi se pare că lucrezi pentru mine. Suntem ca doi colegi, dar felul în care vorbim despre atâtea lucruri dă o amploare... Şovăie la ultima parte şi îşi drege glasul. Ai putea să-mi aduci documentele?

— Tot bolnav eşti. Aşa am stabilit, nu? Eu lucrez şi tute odihneşti.

— Da, dar acum pleci. Are dreptate. Trebuie să mă duc acasă ca să mă spăl şi să mă asigur că nu s-a îngrijorat Papa. Nu-mi place să stau degeaba, insistă. Nu am timp de pierdut. Fiecare zi care trece ne scade şansele să dăm comisiei raportul şi să avem o contribuţie esenţială.

— Pot să lucrez în continuare, spun repede. Apoi mă opresc. Adică, nu aici, desigur, dar dacă iau actele cu mine...

Văd că îşi pune problema asta. Delegaţia se teme de scurgeri de informaţii, de spionajul în creştere, cu toate că nu ştiu dacă au dreptate sau sunt paranoici. Papa mi-a spus înainte că pun muzică la gramofon când lucrează, simfonii şi opere, atât de tare, încât să nu poată asculta nimeni.

Le duc direct acasă, nicăieri în altă parte, promit eu. Le aduc înapoi diseară.

— Aş zice că apartamentul vostru este doar o extensie a spaţiului alocat delegaţiei aici, cedează Georg.

Aştept să-mi atragă atenţia să am grijă, dar nu o face. Are încredere în mine, ceea ce cred că nu este uşor pentru el. Nu-i merit încrederea.

— Mă întorc mai târziu să văd cum te simţi. Stai în pat şi odihneşte-te. Ies singură.

Mă strecor din cameră înainte să protesteze şi iau dosarul cu mine. Câteva minute mai târziu, descui uşa

noastră. În sufragerie este liniște, observ uşurată, totul este neatins de ieri. Pentru prima oară mă bucur că tata a stat peste noapte la Celia. Pun dosarul pe birou şi scot din rochie harta pe care o luasem de la Georg. O să-i ajungă lui Ignatz?

Pun documentul în mijlocul teancului de documente din dosar şi mă duc să mă spăl. În timp ce mă îmbrac, douăzeci de minute mai târziu, mă uit spre pat, la pledul trandafiriu scăldat în soare. Am obosit cât am stat să-l supraveghez pe Georg şi pernele sunt ademenitoare, dar i-am promis lui Georg că o să lucrez în continuare.

Pun de ceai în chicinetă şi mă întorc în salon cu o cană de ceai, pe care o aşez pe măsuţa de lângă divan. Scot săculeţul cu ierburi tonice de la Krysia. Am uitat să le pun în supa lui Georg, dar poate mă ajută şi pe mine să capăt energie. Scutur puţin în cana cu ceai şi savurez aroma floral㠠care o emană. Iau o gură şi revin la dosar. Dar în timp ce mă apuc de un memorandum, cuvintele se amestecă între ele şi mi-e greu să citesc. Clipesc de câteva ori şi mai iau o gură de ceai. Mă frec la ochii uscaţi şi las hârtiile din mână. Poate ar trebui să mă odihnesc puţin. Îmi dau capul pe spate.

Mă ridic tresărind, dezorientată de crâmpeie de vise, scene obscure cu oceanul, în care mă întind spre mâna lui Georg, înainte să mă tragă un val la fund. Cât timp a trecut? Fac eforturi să-mi ajustez ochii la lumina slabă. Voiam doar să moţăi puţin, dar îmi dau seama după cât de grele îmi sunt mâinile şi picioarele şi după cum intră lumina la înserat printre perdele că au trecut câteva ore.

Mi-a căzut dosarul din poală pe jos şi documentele s-au împrăştiat. Ce neglijenţă din partea mea! Strâng hârtiile şi le aşez frumos la loc. Voisem să mă duc după Ignatz după-amiază şi să-i arăt raportul, ca pe seară să îl duc înapoi în biroul lui Georg, dar este prea târziu acum. Caut

documentul pe care l-am pitit în mijlocul dosarului. Mi se face un gol în stomac când nu dau de el. În grabă, răsfoiesc dosarul spre mijloc.

Raportul pe care l-am furat de la Georg lipseşte.

Capitolul 9

Mă uit uluită la dosar, răsfoindu-l a doua oară, apoi a treia oară. Sunt sigură că harta era în el. Încerc să-mi amintesc ce am făcut de când am intrat în casă, mă uit sub divan şi sub masă, dar nu este nicăieri. Dau fuga la geam. Să fi căzut în stradă? Credeam că am avut grijă.

Mă încalţ şi pornesc spre uşă, dar înainte să pun mâna pe clanţă, se deschide de cealaltă parte şi Papa se uită urât la mine.

— Aici erai! exclamă, cu nările umflate când intră în casă. Nu l-am mai văzut aşa furios. Am încercat să te sun aseară şi din nou azi-dimineaţă şi m-am îngrijorat aşa de tare, că am venit cât am putut de repede. Ai fost la hotel, nu-i aşa?

— Papa, am...

Caut o explicaţie pentru absenţa mea îndelungată, dar nu găsesc niciuna.

— Ştiam eu! Ziceai că treci puţin pe la căpitanul Richwalder.

— Nu aveam de gând să rămân. Dar era foarte bolnav şi nu avea cine să-l ajute.

— Şi ai ieşit dimineaţa din hotel, ca o... nici nu pot spune cuvântul. Nu se cuvine.

— Asta contează acum? Era o urgenţă. Dar este prea nervos să se oprească.

— Ce vor crede membrii delegaţiei?

Ridică tonul şi pe tâmpla stângă i se umflă o venă. Aş

zice că membrii delegaţiei au treburi mai importante decât venirile şi plecările mele. Pe tata nu-l preocupă aparenţele, dar poziţia lui aici, la conferinţă, îl supune atenţiei.

— Papa, tensiunea... îi amintesc, speriată că cearta i-ar afecta sănătatea. Îmi pare rău că te-am îngrijorat, adaug, încercând să-l liniştesc.

— Una este să traduci pentru căpitanul Richwalder, dar să stai toată noaptea şi să faci pe infirmiera...

Îşi mai domoleşte tonul.

— Papa, nu sunt copil...

— Exact! Şi mă aştept să iei decizii ca un adult. Altfel, vor decide alţii în locul meu, asta sugerează implicaţia nespusă. Ani la rând, Papa m-a încurajat să gândesc singură, dar acum văd că asta se poate întâmpla până la un punct, ca un animal care crede că are frâu liber pentru că nu înţelege unde se opreşte lanţul. Nu se cade să petreci timpul cu Georg când eşti femeie logodită, repetă.

— Şi tu cu Tante Celia? Scuip cuvintele, neputând să mă abţin. Asta se cade? Clipeşte şi roşeşte de parcă l-am plesnit.

— Eu nu... Tace, nu poate nega până la capăt. Este cu totul altceva.

Numai că acuzaţiile mele plutesc în aer. Este prima dată când vorbim despre asta de când a început relaţia lor. Îşi drege glasul apoi. Trebuie să mă întorc la Paris acum, că ştiu că nu ai păţit nimic. Aici să stai!

— Nu am de gând să fiu o prizonieră.

— Nu fi dramatică! Poţi ieşi din apartament, dar nu să te duci la căpitanul Richwalder.

Dau să protestez.

— Papa.

Se duce în camera lui şi trânteşte uşa. Mă uit învinsă după el. Cum să-mi spună să nu mai lucrez cu Georg sau să-l văd, când este bolnav? Şi să presupună ce simt... Papa

a încercat mereu să mă călăuzească blajin, dar asta pare o excepţie.

Plec din apartament, apoi ezit. Îmi vine să sfidez ordinul tatei şi să mă întorc la Georg. Deodată, pare un raport de forţe. Ce se întâmplă dacă nu-l ascult? în fond, sunt matură şi fac ce vreau. Papa mă poate renega, cum au făcut părinţii Krysiei când a rămas însărcinată. În ciuda conflictului, nu are de gând să mă îndepărteze. I-ar putea face necazuri lui Georg, dar nu este genul care să facă valuri. Nu, cel mai probabil nu vor exista repercusiuni dacă nu-l ascult. Totuşi, îmi face rău să ne certăm chiar şi puţin.

Cu gândul la documentul pierdut, gonesc pe stradă, caut în rigole şi printre ziarele suflate de vânt pe marginea drumului. Nu-i nicăieri. Ce fac acum?

Krysia. Ea ar şti ce-i de făcut. Pornesc spre gară. Aproape s-a întunecat şi magazinele se închid. La capătul străzii, mă întorc jinduind spre hotel. Georg mă aşteaptă, se întreabă de ce nu vin. Mă duc la paznicul din faţa hotelului şi îi las un bilet cu scuze pentru Georg.

O oră mai târziu sun la uşa casei ei. Când ajung la etaj, uşa se deschide şi Krysia apare într-un halat lung şi văluros.

— Îmi pare rău. Ar fi trebuit să sun, adaug, repetând refrenul nostru fără umor.

— Cred că am depăşit etapa asta, răspunde sarcastic. Văzând că sunt stresată, devine serioasă. Ce-i? îmi cuprind poşeta din reflex, jenată că fug iar la Krysia cu problemele mele. Intră!

Mă uit înăuntru cu precauţie, uşurată că Marcin nu este acolo. Krysia nu pune de cafea ca de obicei, ci, simţind nevoia de ceva mai tare, scoate o sticlă de brandy şi toarnă puţin în două pahare.

— Bea, îmi cere când mă uit şovăitoare la ea. Mă supun şi lichiorul tare îmi arde nasul şi gâtlejul. Aşa, ce s-a

întâmplat? întreabă.

Îi spun repede despre document.

— Am încercat să fac ce mi-a cerut Ignatz. Doar că acum lipseşte.

— Ai căutat în casă?

— Peste tot.

— O să apară. Aşa se întâmplă. Pare bizar de netulburată.

— Poate ar trebui să-i spun lui Georg.

— Nu, răspunde repede. Chiar crezi că ar înţelege? Sigur că are dreptate. Ar însemna să-i dezvălui înşelăciunea şi nu m-ar ierta niciodată. Încă ai timp să încerci şi să obţii altceva.

— Iar? explodez. Nu mă pot abţine. Şi-aşa este destul de rău că am furat o dată de la Georg, dar s-o fac a doua oară... Nu pot.

— Am mai discutat asta. Nu ai de ales.

— Dar să-l trădez astfel când are încredere în mine... Mă simt oribil. Ridică din sprânceană.

— Ţii la el.

— Nu. Protestez prea strident. Nu suntem de acord în nicio privinţă. Încerc să-mi amintesc un exemplu. Alaltăieri ne certam din cauza Palestinei.

— Nu înţelege nevoia unui stat evreiesc?

— Ba din contră. Crede că ar fi bine ca evreii să aibă ţara lor. Dar eu sunt germană şi nu văd necesitatea. Acum sună trivial. De ce stârneşte Georg aceste reacţii în mine? Tu ce părere ai?

— Despre Palestina? Cred că în acest moment evreii se bucură de un calm şi de o stabilitate relative în Europa. Mai ales în ţări ca Germania. Încuviinţez. Acasă suntem integraţi în orice parte a societăţii, profesori ca Papa, afacerişti ca unchiul Walter. Dar în est, de unde vin eu, nu este mereu aşa. Au avut loc pogromuri cumplite, prin care,

în cel mai bun caz, evreii au fost scoşi cu forţa din sate, chiar bătuţi sau ucişi, le-au ars casele, de multe ori pe nepusă masă. În ultimii ani au avut loc acte de violenţă pe neaşteptate, chiar şi acolo unde trăiau de secole în pace printre vecini. Cred că de-asta pe mulţi dintre ei nu-i deranjează comuniştii, mai bine cu ei decât suferinţa îndurată sub ţari.

Încerc să-mi imaginez violenţa lumii descrise de Krysia. Polonia este vecinul estic al Germaniei sau va fi acum. Locurile despre care vorbeşte se află la câteva sute de kilometri de Berlin, însă barbaria este atât de străină, că putea foarte bine să aibă loc cu secole în urmă.

— Nu contează de ce ne-am certat, nu vedem lucrurile la fel în nicio privinţă. Mă întorc fără să vreau la Georg.

— Ar trebui? Nu aveţi nimic în comun.

Aşa să fie? Avem un trecut deloc similar şi totuşi există o legătură când vorbim, care face să dispară orice deosebire între noi.

— Asta chiar nu ştiu, spun încet. Este foarte încăpăţânat. Chicoteşte neaşteptat de brusc, parcă pufneşte.

— Şi tu eşti destul de încăpăţânată, draga mea! Şi asta-i bine. Încăpăţânaţii ţin piept viscolelor, zicea bunica.

— Poate de-asta ne certăm aşa mult.

— Poate. Sau poate pentru că îţi place de el, spune din nou.

Mă opresc în timp ce beau şi uit de alcoolul care-mi arde limba.

— Îl plac?

Repet cuvintele ca să câştig timp şi să pot da un răspuns real.

— Sau te răzvrăteşti doar? Pentru că există alte modalităţi mai simple...

Mă întreb şi eu. Îmi dau seama acum de ce pare aşa – o

fată dintr-o familie bună, care se încăpăţânează ca să nu dea curs aşteptărilor. Într-adevăr, când m-am certat cu Papa, am avut instinctul să fug la Georg. Dar nu despre asta este vorba, întrucât sentimentele mele pentru el sunt reale şi tot atât mi-ar păsa dacă ar fi Papa de acord şi s-ar potrivi frumos în lumea mea.

— Nu-i asta. Cum să am sentimente pentru un bărbat pe care îl cunosc de mai puţin de-o săptămână?

Ridică din umeri.

— Uneori ştii, pur şi simplu.

Tonul sugerează o experienţă personală. Se referă la Marcin sau la cel dinainte, care i-a dăruit-o pe Emilie?

— Chiar şi-aşa, iese din discuţie. Mă crede un copil prost, îşi pleacă privirea.

— Poţi da de necaz dacă te uiţi aşa la un copil.

— Adică?

— Se văd multe de la pian. Georg te priveşte cu pasiune, o intensitate pe care rar amvăzut-o.

— Nu contează, insist. Nu avem niciun viitor.

— Din cauza logodnicului? Logodnele se mai rup. Nu este aşa greu.

— Nu, nu înţelegi. Este mult mai rău. Tac şi trag aer în piept. Krysia, sunt măritată! îmi duc mâna la gură. Este prima oară când mărturisesc asta oricui, secretul pe care l-am dosit adânc în minte în ultimele luni. Cu voce tare, cuvintele au devenit reale, nu le mai pot nega.

Cu o seară înainte ca Ştefan să plece pe front, ne-am dus la Unter den Linden. Era o seară caniculară de august. Strada era plină de oameni care sărbătoreau victoria sigură şi rapidă a Germaniei, bărbaţi şi femei ca noi se bucurau de ultima noapte împreună la cafenele şi în sălile de dans, înainte ca bărbaţii să plece la război. În faţă la Rathaus[25] se făcuse coadă. Câteva femei aveau buchete

[25] Primărie (în limba germană în original).

de flori sau Biblii.

— Stau să se căsătorească, a spus Ştefan, sugestiv.

Nu am spus nimic. Erau cupluri din clasa muncitoare, în rochii simple şi haine uzate. Femeile acelea aveau nevoie disperată de beneficiile de care se bucurau soţiile soldaţilor sau văduvele, în caz că se întâmpla ceva. Eu am avut noroc să-l am nu doar pe Papa, ci pe unchiul Walter şi moşia familiei ca asigurare. Dacă murea Ştefan, aş fi fost tristă, nu nevoiaşă.

Dar în timp ce Ştefan urmărea coada care înainta la primărie, observasem în ochii lui un licăr nemaivăzut.

— Vrei să...?

Nu putea termina întrebarea şi, dincolo de speranţă, scânteia teama de respingere. Am ezitat. Aveam foarte multe motive să refuz: voiam o nuntă adevărată (cât se poate de departe de adevăr), nu mă puteam căsători în absenţa tatei. Totuşi, văzându-i faţa lui Ştefan, am ştiut că avea nevoie s-o facem ca să suporte mai uşor ceea ce-l aştepta.

— Haide!

Ne-am dus de mână la tribunal să ne căsătorim. Coada urca treptele şi perechile ne înghesuiau. În faţă, o femeie s-a aplecat şi şi-a pus capul mulţumită pe umărul logodnicului. Ceva nu-mi dădea pace. Nu era în regulă. Se întâmpla prea repede. V) iam să-i cer lui Ştefan să aşteptăm şi s-o facem altă dată, cu familiile noastre, dar se uita înainte, cu umerii drepţi şi bărbia ridicată, plin de încredere. Au început să-mi asude palmele şi mă întrebam dacă avea să observe şi să mă întrebe ce aveam. Nu şi-a dat seama, doar m-a strâns de mână.

Minutele au trecut cu lentoarea orelor. În timp ce ne apropiam, simţeam o gheară strângându-mi pieptul până nu am mai putut respira. M-am întors, mi-am smuls mâna din mâna lui Ştefan şi am căutat ieşirea. Dar era prea

târziu – funcţionara scria numele noastre pe o bucată de hârtie şi completa certificatul. Abia am auzit întrebarea pe care o punea, aşa tare îmi bâzâiau urechile. „Ja” [26], am croncănit. Apoi s-a terminat şi am fost daţi deoparte, ca să facem loc următorului cuplu.

— Asta-i tot? am întrebat. Nu eram genul de femeie care să viseze la ditamai ceremonia, dar mi-era greu să cred că acele câteva cuvinte şi semnăturile constituiau diferenţa între libertate şi veşnicie.

— Da. I-a pierit zâmbetul. Nu te superi, nu? Facem restul data viitoare, înarmat cu ce avea, se putea duce la război crezând în data viitoare. Poate dacă vrei să ne anunţăm familiile.

— Nu. Cuvântul îmi ieşise mai vehement decât intenţionasem. Papa s-ar supăra că nu a fost de faţă.

— Ar fi trebuit să fie altfel, se lamenta Ştefan când coboram treptele primăriei. Sigur, mă bucur că am făcut-o, dar meriţi o nuntă ca lumea, cu petrecere cu tot.

Am clătinat din cap.

— Prostii. Ştii că nu am ţinut niciodată la asta. Contează căsătoria şi că sunt a ta. Dar mi s-a pus un nod în gât, ţinând în pumn hârtia care mă lega de el. Ceva mă necăjea, ca o pietricică în pantof, care te necăjeşte la fiecare pas. Nu lipsa nunţii mă tulbura. Mai degrabă mă izbise permanenţa faptei tocmai comise.

După cină, ne-am întors acasă şi am găsit o petrecere-surpriză, o adunare de rude şi prieteni apropiaţi.

— O mică petrecere, a spus Papa. Ştie! mi-am spus speriată, întrebându-mă dacă el şi Ştefan puseseră la cale nunta rapidă, precum şi logodna. Că tot nu avem timp să sărbătorim logodna, a adăugat.

Mi-am relaxat uşurată umerii. Of, Papa! am oftat, în timp ce el ridica paharul şi spunea câteva cuvinte despre mine

[26] „Da” (în limba germană în original).

şi Ştefan, dragoste şi speranţă. De-ar şti... Mă trăgea inima să-i spun. În copilărie nu aveam secrete.

— Nu era nevoie, am spus în schimb. Eşti prea bun!

— Clipele astea de fericire sunt rare şi vor fi şi mai rare în lunile ce vor veni, a răspuns el.

Umbra din ochii lui sugera adevăratele sale suspiciuni în legătură cu războiul, căci nimic nu era aşa sigur şi iute cum voiau politicienii şi jurnaliştii să credem. Papa studia războiul, din asta trăia, cercetând secole la rând de lupte începând de la mongoli şi tătari. Ştia că dacă ar fi fost aşa simplu, nu s-ar fi purtat război, ci toate s-ar fi rezolvat în altă manieră.

— Cel puţin, dacă se întâmplă ceva, vei fi fost logodită, spune Celia cu răceală.

Nu voia să fie rea, doar pragmatică. Pentru ea, să fi avut pe cineva care te voia destul cât să oficieze relaţia însemna totul. Ce-ar fi zis dacă ar fi ştiut adevărul despre faptul că ne căsătoriserăm deja? Cu siguranţă ar fi fost stânjenită de natura brută a nunţii noastre la tribunal.

— De nu ne-am fi dus atunci la tribunal... îi spun Krysiei la sfârşit. Ar fi fost totul mult mai simplu de descâlcit fără minciuni. Şi îmi pare rău că nu ţi-am spus mai devreme, dar înţelegi acum de ce nu voi putea fi niciodată cu Georg.

— Căsătoria nu este o sentinţă la moarte. Oamenii încheie căsnicii. Poate în situaţia asta, în care nu ştie nimeni, ar fi mai uşor.

— Ştefan nu ar fi niciodată de acord. Şi dacă ar fi, nu i-aş putea face asta acum, când este rănit.

— Este mai bine să-l minţi?

— Nu ar fi o minciună. Odată ce mă întorc la Berlin şi avem ocazia să ne cunoaştem mai intim, sunt sigură că lucrurile ar sta altfel.

— Adică tu şi Ştefan nu aţi consumat căsătoria? Scutur din cap şi simt cum mă înroşesc.

— Nu am avut când.

Ştefan nu venise la mine în seara aceea. Stătusem trează, întrebându-mă dacă o să se strecoare pe fereastră şi o să găsească o cale să fim împreună. În fond, eram căsătoriţi şi, în toată povestea asta, această unică şansă de a explora lucrurile despre care doar citisem în secret era poate cel mai interesant lucru.

— Trebuie să mă prezint mâine la cinci, murmurase la plecare. Şi ar trebui oricum să aşteptăm până când ne căsătoreşte un rabbi, nu să ne fofilăm

Krysia a râs încet.

— Ce? întreb furioasă.

— Îmi pare rău, draga mea! Nu bagatelizez situaţia, deloc chiar. Dar nu sunteţi căsătoriţi, nu în sensul biblic. Până şi Biserica ar anula o căsătorie în asemenea condiţii.

— Ştefan consideră că suntem

Şi nu am auzit să existe anulare la iudaici, mă lamentez în sine.

— Chiar crezi că te poţi întoarce la viaţa ta din trecut şi să te integrezi aşa uşor, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic?

Are dreptate. Nu sunt fata de acum patru ani. Viaţa ştie să ne remodeleze. Nu ştiu dacă vorbeşte despre ea sau despre mine.

— Mă rog, sigur te înşeli. Refuz cu un gest sticla de brandy pe care o ridică din nou, dar mă ignoră şi toarnă. Georg nu este interesat de mine. Sunt doar o distracţie, atâta tot.

— Eşti atrăgătoare, inteligentă, elocventă. De ce te desconsideri? Cred că este un mecanism de apărare, te protejezi de respingere, spune, răspunzând la propria întrebare. Nu laşi pe nimeni să se apropie ca să nu plece şi să te rănească din nou. Poate din cauza mamei tale. Mi-o spune verde-n faţă, nu cu răutate. Moartea este un soi de

abandon, adaugă. În sfârşit, Georg şi Ştefan sunt două chestiuni diferite, continuă, ridicând mâinile în direcţii opuse. Sentimentele tale pentru Ştefan s-au schimbat cu mult înainte să apară Georg.

Dar şi dacă aş fi fost îndrăgostită cu adevărat de Ştefan, tot l-aş fi observat pe Georg, orice-ar fi fost. Nu din cauza lui Georg nu-l mai iubesc pe Ştefan, el doar a scos la iveală diferenţa dintre desăvârşire şi deşertăciune şi pe seama asta nu mă mai pot întoarce acolo unde ultima îmi era îndeajuns.

— L-ai iubit pe Ştefan? Vreodată? Mă întreb şi eu.

— Aşa cred. Mă rog, eram foarte singură şi, ei bine, Ştefan îmi ţinea de urât.

— Există lucruri mai grave decât singurătatea.

— Nu-l plac pe Georg, protestez din nou. Nu-mi este deloc prielnic.

— Nu i-ai spus nici acum de Ştefan? Scutur din cap.

— Nu tocmai.

De ce nu-i spusesem lui Georg adevărul despre Ştefan? Acum sigur că ar fi aiurea, am ţinut prea mult secretul, dar la început, când vorbeam despre copilăriile şi despre familiile noastre, despre vieţile pe care le duceam acasă, fiind noi cunoştinţe, ar fi fost cel mai firesc lucru din lume să-i spun. Nu era vorba doar despre sentimentul de vinovăţie că mă aflu la Paris, iar Ştefan în spitalul veteranilor, în convalescenţă. Nu, încă de la început m-a făcut Georg să ascund partea asta din mine.

— Georg nu-i pentru mine, repet încăpăţânată.

— Nici Ştefan, adaugă ea cu o certitudine care mă face să mă întreb dacă îl cunoaşte cumva. Mă uit la ea nedumerită. Numai cu afecţiune nu vorbeşti despre el.

— Nu, recunosc, neputând s-o mint. Nu pentru că este rănit. În ce-l priveşte, este ca şi cum în mine s-a stins focul şi oricât încerc să suflu în el, nu pot reaprinde tăciunii.

Poate pentru că nu l-am văzut de patru ani. Îmi dau lacrimile. Nici nu-mi mai pot imagina figura lui.

— Sau pentru că aveai şaisprezece ani când te-ai logodit, erai un copil. Are dreptate. Nici nu-mi amintesc cum eram înainte de război. Ne promitem viaţa altora înainte să ne dezvoltăm. Mă bucur că l-am cunoscut pe Marcin mai târziu, nu ar fi fost la fel în tinereţe. Trebuia să facem greşeli înainte.

Însă nici explicaţia ei cu vârsta, nici a mea cu timpul nu lămuresc lipsa mea de afecţiune pentru Ştefan. Nu mi se potriveşte. Felul în care simt când sunt cu Georg a schimbat noţiunea dragostei şi îmi este imposibil să mă întorc la senzaţiile banale pe care le aveam faţă de Ştefan pe vremuri.

— Ce mă fac?

Îmi şiroiesc lacrimile. Krysia se întinde şi mă trage în braţele ei, cu mai multă afecţiune decât m-aş fi aşteptat, ca atingerea unei mame care mi-a lipsit în tot acest timp. Îmi pun capul în poala ei şi plâng ca un copil.

— Of, of!

Glasul Krysiei mă încălzeşte ca o plapumă. Îmi dă sfaturi înţelepte, ca o soră mai mare cum nu am avut sau ca o mamă pe care abia am cunoscut-o. Câteva minute mai târziu, mă ridic şi mă şterg la ochi.

— Îmi pare rău.

— Nu ai de ce. Emoţiile sunt umane şi ne fac bine. Arată că ne pasă. Dar se face târziu, observă Krysia.

Mă uit la ceasul de pe policioară. Este aproape unsprezece.

— Ce rău îmi pare, repet, ridicându-mă să plec. Am stat mai mult decât era cazul. Ar trebui să plec.

Scutură însă din cap şi mă trage uşor spre canapea.

— Nici vorbă. Nu găseşti taxi la ora asta, iar trenurile sigur nu mai merg. Ce-ar fi să rămâi aici? Nu-ţi pot oferi

lux, dar eşti binevenită. Marcin cântă la o logodnă în afara oraşului.

Cobor umerii de oboseală. Acum, când mă uit la apartamentul confortabil al ei, îmi pare cel mai ademenitor lucru din lume.

— Mulţumesc.

— Nu se îngrijorează tatăl tău? Găseşti o cabină telefonică la colţ.

— Ah!

Prefer să nu vorbesc cu el după ce ne-am certat, dar nu îndrăznesc să dispar şi azi.

— Ce-ar fi să dau eu fuga să-l sun până faci tu duş? se oferă, simţind că nu sunt în apele mele. Recunoscătoare, scriu numărul pe o cutie de chibrituri pe care mi-o dă. Baia este pe hol dacă ai nevoie.

Când mă întorc în cameră câteva minute mai târziu, Krysia mi-a pregătit pături şi o pernă pe divan.

— Aşa!

Mă afund între pături şi inhalez parfumul ei, uitându-mă înjur, pe întuneric.

— Nu ai pian să cânţi aici, observ pentru prima dată, în timp ce mi se închid ochii. Evident că nu. Nu se poate aduce în mansardă şi oricum nu ar avea loc. Nu văd nici fonograf sau radio. Mi se pare tare ciudat ca un muzician să nu aibă muzică.

— Nu. Este un magazin de muzică după colţ, unde pot să cânt în schimbul lecţiilor ocazionale. Îmi place liniştea, zice, ghicindu-mi gândurile. N-ar trebui să te temi să fii singură cu gândurile tale.

Stinge veioza şi se retrage în patul suprapus din colţ fără să mai spună nimic.

În aşternuturile moi şi în parfumul de liliac al ei, adorm imediat. Visez că alerg pe stradă dinspre apartament către hotelul din Versailles, caut ceva, poate documentul

pierdut. Nu, nu ceva. Îmi dau seama când ajung la hotel. Pe cineva. Am întârziat la muncă şi mă duc în camera lui Georg, dar patul este făcut, toate lucrurile lui au dispărut şi zici că nici n-a călcat pe acolo. Mă întorc şi, dintr-odată, nu sunt în camera de hotel, ci acasă, la Berlin, şi duc mâna spre clanţă, dar nu se deschide. Sunt captivă.

Deschid brusc ochii. Clipesc în beznă, nedumerită. Îmi amintesc că sunt la Krysia când o aud sforăind uşor. Rămân trează şi tulburată, încercând să îmi amintesc fragmente din visul care dispare de memorie.

Mă gândesc la ce vorbeam mai devreme, la faptul că i-am dezvăluit că sunt măritată cu Ştefan deja. De fapt, ce este căsătoria? Au trecut patru ani de când ne-am dus la Rathaus şi am plecat cu o bucată de hârtie care stă mărturie că suntem soţ şi soţie şi tot nu mă simt mai apropiată de el decât de un străin de pe stradă. Trebuia să îmi dea o nouă senzaţie sau să confirme ce era deja între noi? Dar dacă este doar o confirmare a statu-quoului, de ce mai avem nevoie de ea?

Uneori parcă sunt doi oameni în mine: unul care ştie ce este bine şi altul căruia nu-i pasă şi care nu cunoaşte decât nevoia şi dorinţa. Ea este cea care şi-ar azvârli rochiile astea şi ar fugi de nebună prin păduri, care s-ar îmbarca pe un cargobot spre China. Mă uit spre fereastră şi la peticul fragil de cer care se vede peste acoperişuri. Aş putea să plec pur şi simplu. M-aş duce în vest, îmi spun, peste dealuri, până ajung la mare şi la vaporul care mă va duce departe de toate. Cum aş supravieţui? Nu am avut niciodată o slujbă, nu am niciun talent, dar aş găsi de lucru ca guvernantă sau ca profesor suplinitor. Ceva îmi spune că aş putea munci din greu, că poate chiar sunt făcută pentru asta, iar nevoile îmi sunt simple, un loc de dormit, puţină mâncare. Doar că nu l-aş putea abandona pe Papa, cum nu m-aş lepăda de mine însămi.

Krysia îmi spusese odată că unele uşi nu ar trebui deschise. Atunci se referea la propria situaţie când îi sugerasem să încerce să vorbească cu Emilie, dar când îmi amintesc ziua în care am cunoscut-o, cuvintele par la fel de adevărate. Dacă mă opream la poartă la Jardin de Tuileries în acea amiază de decembrie, dacă îmi ascultam instinctul şi nu intram? Nu m-aş mai fi dus la cafenea şi nu aş mai fi vorbit aiurea în faţa prietenilor ei artişti şi nu aş fi acum implicată în beleaua asta cu Ignatz. În acelaşi timp, nu aş fi cunoscut-o pe Krysia şi ea este atât de înrădăcinată în viaţa mea, că nu-mi mai imaginez lumea fără ea. Nu, n-ai cum să scoţi o piesă din puzzle şi să îţi imaginezi restul lumii.

Mi se închid ochii şi mă las încă o dată luată de somn în briza suavă care pătrunde pe fereastra deschisă, odată cu zgomotele străzii.

Capitolul 10

A doua zi, mă trezesc pe divanul straniu, în aceeaşi rochie de aseară. Am un gust acru de brandy în gură.

— Krysia?

Nu este nimeni în casă, nu îi mai aud sforăitul. Pe masa de lângă canapea văd un bilet scris în grabă.

„A trebuit să plec cu treburi. Ne vedem la gara din Versailles azi la prânz. — K”

Nu zice şi de ce vrea să ne vedem, nici nu presupune că aş putea să nu fiu disponibilă aşa din scurt. Înaintea prânzului, stau la intrarea de la Gare de Versailles-Chantiers, după ce am trecut pe-acasă ca să fac duş şi să mă schimb. La ora asta mulţimea, formată din localnici de toate felurile, se îndreaptă spre oraş. Mă trece un fior şi mă întorc, uitându-mă la pasagerii care se duc de la

ghişeul de bilete pe peron, dar în rest nu se întâmplă nimic. Sunt paranoică din cauza lui Ignatz: teama de a fi prinsă, teama că stă în permanenţă cu ochii pe mine.

În depărtare, clopotul catedralei bate ora douăsprezece. Poate că nu o să apară Krysia. O clipă mai târziu, aud motorul unei maşini în spate. Apare Krysia, nu de pe peron cum credeam, ci dintr-un nor de ceaţă, splendidă şi suprarealistă, conducând o maşină, un Citroen lung şi negru, pe artera principală care este perpendiculară, spre gară. Poartă o pălărie cu boruri largi, legată sub bărbie cu funde care se asortează perfect cu albastrul mantiei.

Opreşte la trotuar, dar nu opreşte motorul.

— Haide! îmi face semn să urc.

— Ştii să conduci! mă minunez.

Încuviinţează, concentrându-se să pornească din loc.

— Încerc şi eu.

— Unde mergem? Nu răspunde, ci conduce cu braţele întinse, ca şi cum ar fi o mare navă, în timp ce ieşim din oraş. Curând, casele de la periferie încep să se rărească, lăsând loc câte unei ferme. Câmpurile cu recolte înalte până la genunchi şi cu flori sălbatice extrem de uscate se leagănă suav sub cerul senin.

— Frumos, observ. Ce linişte!

— Cu totul altfel decât pe timp de război, spune Krysia. Erau raiduri în fiecare noapte. Odată, am ieşit cu Marcin la plimbare şi a trebuit să ne ascundem sub o arcadă la Luvru.

Războiul era mult mai departe de Londra. Îmi vine greu să-mi închipui cum este să te afli în toiul evenimentelor.

Ajungem la un sens giratoriu şi ea îi dă roată pe trei sferturi, ieşind spre oraşele din nord-est, pe drumul spre Belgia. Câmpurile uriaşe cu maci flanchează drumul, ca un covor roşu nesfârşit.

O oră mai târziu, Krysia intră pe un drum micuţ, cât o

potecă de ţară. Desluşesc în vopseaua neagră decolorată de pe indicatoare că ne îndreptăm spre Reims. Pe un deal din depărtare stau rămăşiţele măreţei catedrale Reims. Cu toate că pilonul cel mai înalt se ţine bine, din vitralii au rămas doar cioburi, iar acoperişul este desfăcut asemenea unei cutii de conservă.

Krysia încetineşte când ne apropiem de centrul oraşului. Spre deosebire de Paris sau Versailles, Reims este un oraş-fantomă. Singura maşină este a noastră, pe strada pietruită, îngustă şi pustie, cu excepţia unei căruţe trase de o iapă amărâtă şi subnutrită. Pe trotuar, trecătorii ne privesc curioşi. Aici se văd cu ochiul liber efectele războiului. Pe toată lungimea străzii, clădirile au fost distruse de bombe şi au rămas în picioare doar zidurile care ascund craterele dincolo de faţadele care par gata să se prăvălească în orice clipă.

În aer se simte mirosul de praf de puşcă, de parcă nenorocirea a avut loc recent, nu cu luni sau chiar ani în urmă.

Există totuşi vagi semne de viaţă. La capătul străzii au rămas două ziduri scunde de garaj, faţă în faţă, ca nişte coperţi de carte. Între ele a fost ridicat un acoperiş improvizat din pânza şi hârtie de vată şi, sub el, o femeie vinde pâine şi fructe pe jos. Krysia opreşte la bordură şi coboară să cumpere mâncare de la ea. Îi dă femeii un pumn de bancnote, sugerând că vrea mai mult să ajute, decât că îi este foame. O clipă mai târziu, se întoarce cu câteva piersici proaspete.

Îmi dă una şi porneşte din nou maşina. Muşc din pulpa moale, tamponând cu batista sucul care mi se scurge pe bărbie. Pe următoarea stradă nu au rămas nici măcar faţadele, sunt doar mormane de dărâmături. Abri – 40 personnes scrie cu vopsea pe fundaţia uneia dintre clădirile distruse, indicând un adăpost de bombe.

Ieşim din Reims şi inspir adânc, dornică să-mi curăţ praful din plămâni. Cerul a început să se înnoreze, iar umezeala şi ceaţa răcesc aerul. Traversăm un pod scund, sub care copiii intră în râu. Pe cer, păsările se cheamă una pe alta, parcă pe ritmul motorului.

Krysia trage pe dreapta şi opreşte motorul. Ies din maşină în iarba până la glezne, mi se udă ciorapii şi la fiecare pas tocurile botinelor mi se afundă adânc în solul ud. Începe să bată vântul şi împrăştie ceaţa. Ne aflăm pe un câmp care se întinde până la orizont, ca un mare talaz, înainte să dispară. Este sau a fost câmp de luptă. Acum este cimitir. În jurul gleznelor, din trifoiul abundent, asemenea păpădiilor, răsar cruci mici, unele vopsite în alb, altele făcute din beţe. Deasupra solului pluteşte o ceaţă firavă.

Mă opresc brusc din mers. Evitasem să vin aici şi m-aş fi împotrivit dacă mi-ar fi spus Krysia dinainte unde mergem. Căci, deşi voiam să ştiu totul, o parte din mine suspecta de mult că nu aş putea suporta adevărul. Acum însă mă aflu aici şi nu am de ales decât să văd.

Ajungem la un şir de arbori tăiaţi la jumătate. Peste crengile amputate au început să crească noi frunze. Sobră, Krysia îşi desface şi îşi scoate pălăria.

Părul i se revarsă în jurul feţei, în bătaia vântului, precum coama unei leoaice.

Fac un pas în faţă. Krysia mă apucă de braţ şi mă trage înapoi când sunt pe punctul de a călca pe ceva tare care iese din pământ.

— Ah! Icnesc, văzând un os curăţat.

Începe să urce dealul. Pe creastă, terenul care părea nesfârşit se termină brusc. Tranşeele. Şanţul cilindric de pământ excavat este mult mai adânc şi mai lat decât mi-aş fi imaginat, un fel de oraş subteran, unde trăiseră şi muriseră oameni ca şobolanii într-un labirint. Mirosul de

turbă, ţărână şi resturi umane se ridică în aer. La cincizeci de metri în dreapta, e un mare crater, de aproximativ treizeci de metri diametru. Ca locul în care era să moară Ştefan, doar că mult mai rău în realitate.

Încep să mă simt vinovată în timp ce văd mii de Ştefani în faţa mea, tineri care au fost ucişi, răniţi sau care au zăcut sângerând. Mă strigase? Bănuiesc că motivul pentru care m-a adus Krysia aici este ca să îmi arate cât de scurtă este viaţa. Să mă ajute să merg mai departe. În schimb, toate motivele pentru care nu pot pleca devin din ce în ce mai pregnante.

— Câtă nenorocire! mă lamentez. Cuvintele îmi sună superficial şi neadecvat.

— Şi nicio picătură de sânge vărsat pe sol german, observă, privind în depărtare. Nu este o insultă, ci un fapt. Cu gândul la Ştefan, îmi vine să-i spun că am avut şi noi de suferit. A fost destulă prostie de ambele părţi, destulă vinovăţie, adaugă, ca o concesie, citindu-mi gândurile. Dar cei victorioşi vor scrie istoria în felul lor.

Încuviinţez – în panorama care ni se desfăşoară în faţă se află motivul pentru care Aliaţii nu vor ceda, motivul pentru care idealurile întruchipate în Cele Paisprezece Puncte ale lui Wilson nu vor fi destul de înalte pentru a include şi germanii. Cum de Georg nu vede asta?

Văzusem în biblioteca facultăţii, când a venit una dintre cameriste să-mi spună despre armistiţiu Câteva zile mai târziu ne-am adunat în curte la Magdalen în timp ce băteau clopotele care marcau încheierea oficială a războiului. Am stat umăr la umăr, profesori, studenţi, portari şi bucătari, englezi şi germani, cu toţii egali. Războiul schimbase multe, ducii şi moştenitorii muriseră lângă paji şi muncitori. Femeile lucraseră ca asistente medicale, ca şoferi şi în fabrici. Evident că nu se putea reconstrui totul cum fusese odată, o coajă de ou crăpată în

mii de locuri.

— Mi-e teamă că următorul război va fi mult mai grav. V) cea Krysiei mă smulge din gânduri.

Mă întorc uluită spre ea.

— Următorul? Doar nu crezi că o să mai fie unul.

— Sigur, nu cei care au luptat deja. Cei mai puternici pacifişti sunt cei care au fost pe front. Dar guvernele au simţit gustul de sânge şi de putere, iar armele vor fi doar mai puternice.

Mi se strânge inima când îmi dau seama că are dreptate. L-au numit războiul care avea să încheie toate războaiele, dar deja sunt zvonuri despre alte frici, mult mai sinistre, gaze de luptă şi alte arme care ar putea suprima cu totul populaţia civilă din oraşe întregi. Georg zice că este nevoie de armată pentru a menţine pacea. Dacă nu putem încheia războiul, atunci munca sa pentru a-l preveni, ce încearcă el să obţină, pare mai importantă ca oricând.

— Unii spun că dacă ar fi putut vota femeile, nu ar fi început războiul, zic eu.

— Aiurea. Chiar crezi că fiinţele astea stupide care croncănesc la evenimente ar fi avut mai mult bun-simţ decât soţii lor? Are dreptate. Mai mult ca orice, războiul a avut ca miză mândria prostească, iar femeile, cu pălăriile lor gigantice cu pene de păuni, nu duceau lipsă. Cel puţin putem vorbi deschis despre pace.

Încuviinţez. În timpul războiului, era o trădare şi o laşitate să vorbeşti despre orice altceva decât despre victoria armatei. Doar în ultimele luni am început să ne facem curaj să vorbim despre asta, o recunoaştere tacită a extenuării şi dorului de pace pe care ne-o doream toţi, dar nu îndrăzneam să o exprimăm Era ca şi cum nu mai ştia nimeni cum să se mai poarte pe timp de pace.

— Marcin vrea să ne întoarcem la Cracovia. Nu se uită la

mine când vorbeşte. Zice că aici nu poate compune în zgomotul ăsta. M-a implorat să plec cu el. Dar nu o pot lăsa pe Emilie.

Îmi amintesc că are suferinţa ei, despre care rar aduce vorba. Vreau să-i spun să plece cu el, să lase trecutul în urmă, dar cine sunt eu, fără copii şi incapabilă să scap de propriul trecut, să-i dau sfaturi? O strâng uşor de mână.

— Ar trebui să plecăm, zice, în timp ce cerul începe să se întunece.

— Mulţumesc că m-ai adus aici.

— Am tot vrut să vin. Şi ajută să mai ieşi din lumea ta, chiar şi puţin, să capeţi perspectivă.

Aşa este. Câteva ore am scăpat de toate grijile mele în ce priveşte documentul pierdut, întrebările referitoare la Georg şi la Ştefan şi la viitor. Dar, în timp ce şerpuim printre dealuri şi văi şi ne îndreptăm spre Paris, mă simt din nou împovărată.

— Te gândeşti la Georg.

Nu întreabă şi îi pronunţă numele cu acreală.

— Nu-l placi, îi spun dezamăgită. Ridică din umeri.

— Mă bucur pentru tine. Îmi place să văd că vrei ceva, că lupţi pentru ceva, în loc să te laşi târâtă de viaţă. Dar nu, nu-l plac. Este duşmanul.

Nu-i mai simţisem până acum amarul ăsta din voce.

— Este german. Şi eu sunt duşman? Simt din nou mânia şi ura sădite de război, chiar şi în oamenii educaţi şi sociabili ca ea, o durere prea recentă ca să fie vindecată de un act de armistiţiu sau de câteva luni, câte au trecut de când este pace. Nu înţelegi? Dacă ne urâm doar pentru ţara din care venim, nu suntem cu nimic mai buni decât proştii care au pornit războiul. Nu zice nimic, ci conduce mai departe. Ridic ochii spre cerul senin, însă spre vest, la orizont, se formează nori negri. Krysia, crezi în soartă?

— Tu sigur crezi.

Dintr-odată, mi se pare că toată viaţa am căutat răspunsurile corecte, un scenariu ascuns pe care trebuia să-l urmez fără să mi-l fi dat nimeni de fapt. Chiar şi în micile mele revolte, că am studiat engleza în loc de latină, muzica în loc de pictură, existase un plan creat cumva pentru a arăta că făceam alegeri bune.

— Cred că sigur există un fel de ordine, o cale. Dar clatină uşor din cap.

— Eu nu. Avem liberul-arbitru. O exista un scop mai înalt, dar de noi depinde calea pe care o alegem şi dacă o acceptăm de fapt. Se întoarce spre mine. Dacă nu te lepezi de teama de a face alegerea greşită, nu vei putea niciodată să profiţi de viaţă ca să o trăieşti pe deplin.

Îşi întoarce privirea spre drum.

Nu m-am mai gândit la asta. Mi se pare romantică noţiunea că există un scop în sine, ceva ce trebuie să facem, o cale, poate la fel ca cei care au preferat constructele ferme ale vremurilor apuse. Dar cum spune Krysia, ne putem alege singuri calea. Dacă totul ar fi predestinat şi am călca pe de lături, ce s-ar întâmpla?

— Facem alegeri zilnic, spun, cugetând cu glas tare. Facem dreapta sau stânga...

— Urmărim oameni care pleacă de la petreceri sau nu... mă dojeneşte.

Ignor gluma, mă interesează serios chestiunea.

— Dacă nu, lucrurile ar sta cu totul altfel.

— Ai de ales. Dar trebuie să profiţi, clipa nu se mai întoarce. Cum se zice, acum sau niciodată.

— Dar alegerile au consecinţe, protestez şi aici nu are ce zice.

Pot refuza să mă întorc la Berlin, dar aş răni mulţi oameni. Pe Ştefan, care şi-ar pierde orice speranţă, şi pe Papa. Vreau să fie ca înainte. Până şi în timp ce vorbesc, tot nu ştiu ce vreau să spun. Care înainte? Viaţa la Berlin

cu Ştefan nu va mai fi niciodată ca pe vremuri. Nici Londra, casa noastră temporară printre duşmani, nu era răspunsul. Cred că mă refer la un moment din trecut, când eram doar eu şi Papa cu cărţile noastre, dar locul acela nu există în vid. Există altele, Celia şi Krysia şi, da, Georg.

— Nu te poţi întoarce în timp, spune blajin. Trebuie să mergi mai departe, încuviinţez. În toţi anii ăştia am fost o prizonieră, dar nu a aşteptărilor tatei sau ale lui Ştefan, ci a propriilor frici. Şi apropo de asta, ce ai de gând să faci cu Ignatz?

— Nu ştiu. Dacă nu obţin documentele de la Georg, Papa va fi discreditat. Sunt prinsă între doi bărbaţi la care ţin cel mai mult. O să vorbesc cu el, să văd dacă putem găsi o soluţie. Nu pot fugi la nesfârşit de Ignatz.

— Te duc la el. În sensul giratoriu iese pe alt drum, spre nordul Parisului. Ajungem la periferie şi maşina se îndreaptă spre Montmartre, unde se chinuie să urce strada abruptă. Cartierul este în paragină, clădiri goale şi trepte murdare. Aici stăteau artiştii înainte să se mute centrul în Montparnasse, îmi explică. Opreşte maşina în faţa unei clădiri în ruină. Stein stă la primul etaj. Aştept să se ofere să vină cu mine, dar nu o face.

Uşa blocului este întredeschisă, aşa că intru şi urc scara şubredă, temându-mă să nu cad prin ea. Când ajung sus, bat.

— Da?[27] Se aude vocea lui Stein care deschide uşa larg, în maiou şi pantaloni, în spatele lui este o cavernă, deschisă şi goală, ca studioul unui artist. Pe divan stă întinsă o femeie pe care o ştiu de la bar, îmbrăcată în halat. Înţeleg atunci cât de departe mă aflu acum de lumea mea. Îşi încruntă sprâncenele stufoase într-o dungă strâmbă. Tu! Ai ce-mi trebuie?

Înghit în sec.

---

[27] „Da” (în limba rusă în original).

— Nu tocmai. Adică am găsit informaţia, era o hartă pe care erau marcate nişte oraşe estice... Mă împotmolesc, neputând să transmit semnificaţia informaţiei.

Îşi freacă mâinile.

— Perfect! Unde e?

— Am pierdut-o. Adică am luat documentul, dar a dispărut şi...

— Idioato! Iute ca o pisică, mă apucă de încheietura mâinii şi mă trage lângă el. Ţip din cauza durerii sfâşietoare. Nu am fost niciodată lovită, nici măcar uşor. Tata nu crede în bătaie, oricât i-au reproşat unchiul Walter şi ceilalţi că mă răsfăţa. Este prima oară când simt durere din cauza altcuiva şi încremenesc, neputând reacţiona. Crezi că-mi pasă de scuzele tale?

Îi duhneşte gura a votcă şi fum. Mă smulg, înăbuşindu-mi un ţipăt de durere, în timp ce mă zbat să-mi dea drumul.

— Cum îndrăzneşti? încerc fără succes să nu-mi tremure vocea. Puteam să pun să te aresteze. Îmi dau seama de gafă imediat ce-mi ies cuvintele din gură. Ameninţările doar îi alimentează furia.

— Ignatz...

Înainte să reacţioneze, îl cheamă femeia din casă.

— Trei zile, şuieră. Ai trei zile să-mi dai ce vreau.

Trânteşte uşa şi mă lasă tremurând pe hol. Cobor scara şi urc în maşină. Krysia nu întreabă cum a mers şi nu-i spun nici eu. În schimb, pornim tăcute în noapte.

Capitolul 11

Papa este la birou când mă întorc, încercând să citească la lumina foarte slabă a veiozei. În ziua în care m-am întors de la Krysia ca să mă spăl şi să mă schimb, era mai ordine

în apartament decât ştiam că lăsasem, de parcă menajera greşise ziua. Acum sunt hârtii împrăştiate peste tot. Ne privim precaut.

— Îmi pare rău, spun repede, lăsând deoparte încăpăţânarea mea.

Nu am energie să mă cert după ce am fost pe câmpul de luptă şi după confruntarea cu Ignatz.

Îl văd dintr-odată uşurat. Nu vrea nici el să ne mai certăm.

— Şi mie. Îmi fac griji pentru tine, atâta tot.

— O să lucrez pentru el în continuare, Papa! spun, făcând eforturi să nu mă bâlbâi şi să vorbesc clar şi calm. Nu am îndrăznit niciodată să-mi sfidez tatăl astfel şi nu-mi vine să cred cât de hotărâtă sunt. Este de neconceput să îl părăsesc şi să plec definitiv, însă în cazul ăsta sunt de neclintit. Ceea ce facem este important şi contează pentru delegaţie şi pentru conferinţă şi pentru Germania.

I se pleoşteşte mustaţa când îşi muşcă buza, neputând să se împotrivească.

— Înţeleg, dar sunt îngrijorat, liebchen! Pari foarte tare ataşată de căpitanul Richwalder. Nu este un moment bun pentru alianţe complicate, adaugă, până să apuc să protestez. Mai mult decât în privinţa caracterului adecvat, Papa îmi duce mie grija. Nu vrea să fiu rănită. Nu are de ce să mă mire, m-a pus mereu pe primul plan. Dar de data asta pare mai disperat, parcă stă deasupra mea pe o scară de unde vede lucrurile într-un fel în care eu nu pot. Şi mai este Ştefan, adaugă. Este om bun şi ţine mult la tine. A sacrificat multe. Sunt fiica ta, fericirea mea ar trebui să fie mai importantă, îmi vine să-i spun, dar ar însemna să recunosc că aş fi fericită cu Georg, nu cu Ştefan, şi cum să-i spun aşa ceva? Bunăstarea ta este totul pentru mine, spune Papa, citindu-mi gândurile. Aş vrea doar...

Ca lucrurile care mă fac pe mine fericită şi cele care-mi

fac bine să fie aceleaşi.

— Ştiu. Ridic mâna în semn de pace, nu vreau să dezbatem iar. Azi am fost cu Krysia la Reims să vedem câmpul de luptă.

Încuviinţează.

— Am găsit biletul în care spuneai că te duci undeva.

— Te superi?

— Din contră. Mă bucur. Am fost ocupat cu conferinţa, dar nu am nicio scuză. Am neglijat să merg şi să ne amintim motivul pentru care ne aflăm aici.

— Habar nu aveam de amploarea dezastrului. Nu mi-ai spus.

— Ştefan era pe front, m-am gândit să nu te tulbure. Uneori uit că nu mai eşti copil.

Încercase să-mi protejeze inocenţa. Totuşi, mă frustrează ipocrizia asta – vrea să fiu educată, dar nu conştientă, mă învaţă să fiu curioasă, dar îmi ascunde adevărul.

— Mă gândeam să luăm cina în oraş sâmbătă, tu, eu şi Celia, spune, schimbând subiectul.

Se aşterne o tăcere penibilă. Înţeleg nevoia lui s-o aibă alături, dar întotdeauna m-am împotrivit încercărilor lui de a o aduce prea aproape de noi. Să iau cina formal cu ei este ultimul lucru pe care mi-l doresc acum, dar el a cedat şi mă lasă să lucrez cu Georg. Văzându-i speranţa în ochi, nu-l pot refuza. Zâmbesc.

— Desigur, Papa!

Discuţia se încheie şi eu mă duc în camera mea, unde-mi pun cămaşa de noapte. Îmi perii părul în timp ce mă duc spre fereastră. Plouă, iar picăturile rotunde şi pline se izbesc de geam. Ajung cu privirea la hotel. Aş fi vrut să văd ce face Georg, dar era prea târziu, pe lângă faptul că îmi interzisese Papa să mă duc la el. Mă dezbrac, mă bag în pat şi stau trează pe întuneric.

Gândul mă duce pe nepusă masă la ziua în care a murit mama. Venisem de la şcoală la amiază, ca de obicei. Pictaserăm împreună, cu acuarele, şi eu făcusem o imagine cu grădina noastră, sperând să o pună mama în biroul ei. Nu era nimic nou în liniştea casei, stătea de multe ori în camera ei, unde moţăia sau citea. Mi-am făcut o gustare cu brânză şi biscuiţi cum fusesem învăţată şi m-am apucat de teme. Au trecut douăzeci, apoi treizeci de minute.

În cele din urmă, s-a deschis uşa bucătăriei, dar Papa a fost cel care a intrat. Nici asta nu era neobişnuit, uneori lucra acasă, doar că avea mânecile suflecate şi părul răvăşit, cum nu l-am văzut decât dacă se ducea în toiul nopţii la toaletă.

— Mama nu mai este, şoptise răguşit. Am crezut că se dusese la piaţă sau la ceai cu o prietenă, deşi nu ştiam să aibă. Când i-am văzut pleoapele roşii ca ale actorilor machiaţi la teatru, am înţeles că murise. Şi atunci, ca şi acum, încercase să mă ferească de greutăţi.

Un zgomot la geam mă smulge din gânduri. Dau pătura la o parte şi, în timp ce mă duc nedumerită, aud zgomotul din nou, o pietricică în geam.

Georg este în faţa clădirii, cu capul ridicat şi luminat de lună.

— Ce faci aici?

Nu răspunde. Mi se face un gol în stomac. O să atragă atenţia dacă stă în stradă sub geamul meu. Brusc, îmi dau seama că sunt în cămaşă de noapte.

— Poţi să aştepţi puţin? Vin imediat. Mă îmbrac repede şi mă duc la uşă.

— A venit cineva? strigă Papa de la birou.

Nu aş suporta întrebările care ar scoate adevărul la iveală, aşa că mă prefac că nu aud. Deschid uşa.

— Bună, Margot! spune Georg, ca şi cum ar fi normal să

ne vedem în astfel de condiţii. Are ochii precum două lacuri negre.

— Ai înnebunit? Ar trebui să fii în pat.

În spatele lui, cu un sunet ritmic, apa picură pe streaşina umedă. Ridică din umeri.

— Mă simt mai bine.

Îmi vine să protestez că nu avea cum să se însănătoşească aşa repede. I-a revenit culoarea în obraji şi mai are doar nişte cearcăne slabe. Parcă s-a descotorosit de o boală gravă ca de o pelerină greoaie.

Îmi dau seama că mi-a lipsit abia când îmi ajunge parfumul lui la nări. Ultimele două nopţi au părut mult mai lungi. Apoi îmi aduc aminte de documentul pierdut şi mă cuprinde panica. Poate a venit pentru că a observat lipsa lui.

— Nu ai venit...

Se poticneşte. M-am îngrijorat. Sunt uşurată şi sper atunci că nu a observat.

— Am trimis vorbă. Scrisesem în bilet că aveam să lipsesc ieri, nu şi azi. Am vrut să-ţi aduc documentele azi. Ţi le pot da acum, dacă ai nevoie de ele.

— Nu despre asta-i vorba, voiam să ştiu de ce nu ai mai venit. Deodată, în spatele lui apare Tante Celia în uşă.

— Ah!

Rămâne cu gura căscată la vederea ofiţerului înalt şi frumos. Mă uit şi eu uluită la ea. Cu toate că ştiam de mult că vine pe furiş la tata, este prima dată când ne întâlnim aşa târziu în noapte, când nu are nicio explicaţie respectabilă pentru apariţia ei.

— Mă scuzaţi, spune Georg şi se dă la o parte ca s-o lase să intre.

Celia îl ocoleşte şi uită să-şi lase umbrela udă afară. Apoi se întoarce spre mine.

— Margot?

Ne privim stânjenite.

— Tante Celia, dă-mi voie să ţi-l prezint pe căpitanul Georg Richwalder. Georg, ea este... Şovăi, căutând o prezentare mai explicită, dar mă răzgândesc. Este mătuşa mea.

Îşi mută şapca în mâna stângă şi o întinde pe dreapta, sărutând mâna ei, de parcă suntem la bal, nu în faţa uşii, la o oră nepotrivită.

— Încântat!

Ea se uită de la el la mine şi momentul de linişte pare interminabil, întrerupt numai de picăturile care-i cad de pe umbrelă pe podeaua de marmură.

— Am auzit multe despre dumneata, spune ea încet.

Poate îi spune lui Georg despre logodna mea cu Ştefan... îmi ţin respiraţia, aşteptând următoarea picătură să cadă.

La etaj, Papa tuşeşte.

— Ar trebui să plec, spune, trecând pe lângă noi.

— Nu ar fi trebuit să vin neanunţat la ora asta. Georg se agită după plecarea ei. Dar am văzut astea... Observ atunci că are şapca plină cu flori, ude încă după ploaie. Caprifoi. Ziceai că-ţi place şi sunt primele pe care le-am văzut în acest anotimp. Abia au început să înflorească, adaugă, cu o privire de copil, plină de speranţă.

Ies din casă şi închid uşa, apoi mă întind spre flori. Sunt un pretext, normal, o scuza să vină la mine. În fundul pălăriei, dau de ceva rece şi metalic. Florile au tulpinile prinse cu o brăţară elegantă de perle.

— O, Georg! Nu aş putea primi aşa ceva.

— Este doar un mic gest de recunoştinţă pentru munca ta şi pentru bunătatea de care ai dat dovadă cât am fost bolnav. A fost a mamei mele. Ia brăţara din jurul florilor şi mi-o prinde la mână. Ea credea că astfel de lucruri trebuie purtate, nu ţinute într-un sertar la întuneric.

Vreau să protestez. Nu se cade să primesc un astfel de

cadou. Nu-l cunosc atât de bine şi sigur are o valoare sentimentală pentru el, dacă a ţinut atât de mult să-l aducă în Franţa. Însă brăţara pare să mi se lipească de piele, e făcută pentru mine şi nu o pot refuza. Îmi ridică mâna să-mi potrivească închizătoarea.

— Ce-i asta?

La lumina felinarului stradal se vede zgârietura, roşie şi umflată, unde m-a apucat Ignatz când m-a ameninţat. Îmi vine să-i mărturisesc totul lui Georg. Calmul şi încrederea pe care o afişează mă determină să vreau să am încredere în el şi ştiu că ar putea pune lucrurile la punct. Dar nu pot.

— M-am zgâriat mai devreme, mint, jenată că îi răspund la grijă cu o minciună. Oare mă crede? Dornică să-i distrag atenţia, scot un fir de caprifoi din bucheţel şi inhalez mirosul cald şi proaspăt. Mi-l pun în părul desfăcut, pieptănat şi răsfirat lung peste umeri. Sunt minunate. Mulţumesc!

Dă din cap formal, îşi ia pălăria şi vrea să plece. În spatele lui scânteiază licuricii în noapte.

— Stai! Pun florile pe masa din hol şi ies în stradă. Trotuarul ud miroase a ţărână, a piatră şi a deşeuri.

Se întoarce nădăjduind.

— Vrei să ne plimbăm?

— Nu ar trebui să te plimbi în starea ta.

— Aiurea. Haide! îl urmez pe strada vag luminată. Se simte un aer de vară deja şi nu mai este răcoare. Greierii cântă nevăzuţi şi apa şiroieşte în rigole.

Îmi place să mă plimb noaptea, adaugă.

Încuviinţez. Cu geamul deschis, simţeam mereu nevoia să mă plimb pe străzile goale şi să ascult toate sunetele care nu se aud în haosul zilei. Sigur, nu am făcut-o, nu aş fi în siguranţă de una singură, dar cu Georg, mă simt ocrotită. Trecem pe lângă o biserică şi ridic privirea la statuile sculptate în piatră care se uită pios, cerându-ne

căinţă. Străzile îşi ţin respiraţia, de parcă în orice clipă ar putea să apară cineva şi să ne vadă.

Ajungem în parcul de la capătul străzii, unde trotuarul se pierde în poteca de ţărână paralelă cu râul. Georg îmi oferă braţul, dar eu ezit. Apoi îi cuprind braţul gros, peste materialul aspru al uniformei sub care are pielea caldă. Mergem tăcuţi câteva minute. Pârâul se lăţeşte până ajunge într-un mic lac, cu maluri în paraginǎ, pline de stuf cu tulpini înalte şi curbate.

— Uite! Arată în sus. Mă uit şi mă minunez de puzderia de stele. Pe stradă nu vezi bine cerul din cauza luminii şi a clădirilor înalte, dar în bezna parcului nu stă nimic între noi şi ele, cu excepţia coroanelor din ramuri şi frunze. Centura lui Orion. Pe mare, stelele sunt un fel de unealtă de navigaţie. Sigur, avem echipamente moderne, dar în secolele trecute, marinarii navigau conduşi de stele. Atât timp cât găseam Centura lui Orion, nu mă rătăceam. Stelele m-au ajutat să mă echilibrez, vocea îi sună deşartă, de parcă chiar acum tânjeşte după un astfel de echilibru.

— Îmi pare rău că nu am putut veni la tine în ultimele două seri. Nu menţionez cearta cu Papa, ştiind că presimţirile lui l-ar răni pe Georg. Sper că nu ai rămas mult în urmă din cauza mea.

— Nu de-asta îmi făceam griji. Am crezut că eşti supărată. Se pierde. Îşi făcea griji că nu m-am dus din cauza celor spuse de el ultima oară. În ciuda delirului, îşi aminteşte şi nu mai poate nega cuvintele care au devenit reale. Nu trebuie să mai lucrezi pentru mine. Este de neconceput poziţia în care te-ampus. Îmi ţin respiraţia. Oare ştie despre Ignatz şi despre documentul dispărut? Mă simt în clipa asta transparentă, expusă. Aş înţelege dacă nu ai vrea să-l necăjeşti pe tatăl tău.

Mă relaxez puţin. A intuit grijile tatei, dar nu-mi place că asta mă face să par un copil.

Mă gândesc la ce a spus. Nu-mi imaginasem să nu mai lucrez pentru el. Ba chiar i-aş putea cere tatei să mă lase să mă întorc la Berlin. Asta ar rezolva multe probleme. Tata nu ar mai fi mânios, iar Ignatz, dacă ar crede că nu a depins de mine, ar trebui să accepte că nu-l mai pot ajuta. Dar ar fi ca şi cum aş renunţa şi nu vreau să mă lipsesc de întâlnirile cu Georg.

Nu, nu vreau să-l las.

— Nu se pune problema, spun în cele din urmă. Nu vreau să renunţ la munca noastră.

Se relaxează vizibil.

— Foarte bine. Şi eu voiam să te văd, pentru că am veşti foarte bune.

— Ah!

— Am primit un nou dosar de la Berlin, unul care se pierduse prin arhive sau cel puţin aşa se credea. A aparţinut unui diplomat pe nume Leimer, care avea foarte multe idei asemănătoare cu ale noastre, despre modul în care ar putea armata germană să colaboreze cu Vestul pe timp de pace. Dar apoi Germania a semnat alianţa cu Rusia şi n-a mai avut nicio relevanţă. Leimer s-a sinucis în semn de protest.

— Ce îngrozitor!

— Într-adevăr, dar notiţele lui ar putea conţine sugestii despre modalitatea de a îmbina forţele celor două armate, care, prin analogie, ne-ar prinde bine în munca noastră.

— L-ai citit? Scutură din cap.

— Dosarul este masiv şi abia astăzi a sosit. Şi totuşi şi-a întrerupt munca să vină la mine. Mă gândeam că dacă-l împărţim, am trece mai repede prin el. Sigur, documentele sunt deja în germană, dar mă gândeam că dacă lucrăm împreună, ar merge mai repede.

Fără să fie nevoie de traducere, Georg îmi încredinţa materialele, tratându-mă ca pe un partener. Mă gândesc la

documentul pe care-l luasem pentru Ignatz, aparent dispărut, nu ştiu unde şi nu ştiu cât rău ar putea face dacă ajunge pe mâini greşite. Georg încă nu a observat că lipseşte. Mă uit neajutorată la el. Vreau să-i mărturisesc totul, dar ar trebui să recunosc ce am făcut şi m-ar dispreţui. Şi ce-ar putea face? Mai bine nu zic nimic.

Tremur. Georg vrea să-şi scoată haina. Îi resping gestul.

— Nu mi-e frig, mulţumesc!

O spun mai aspru decât voiam. Suntem pe marginea prăpastiei, un singur pas face imposibilă întoarcerea. Nu-l suport mai aproape de-atât, nici măcar prin intermediul hainei lui.

— Ah... Se bâlbâie. Îmi pare rău, se scuza, crezând că m-a supărat. Brusc, vorbim despre ceva mult mai important decât o jachetă. Dacă am spus sau am făcut ceva...

Crede că sunt nervoasă. Dar nu ăsta este adevărul, căci sentimentele şi atracţia faţă de el m-au făcut să-l resping. Nu mai suport ideea că l-am rănit şi îi ating braţul.

— Nu-i vorba de asta. Ni se întâlnesc privirile.

— Margot...

Se apleacă şi dintr-odată îmi atinge buzele uşor cu ale sale, ca o întrebare. Ezit cât să respir superficial şi îl sărut şi eu, mai apăsat, luată de valul lucrurilor la care nu îndrăznisem să visez. Îmi cuprinde obrazul cu mâna. Gura lui are gust de mare, nisip, porturi îndepărtate, jind, singurătate şi moarte, un val care fuge de mal, gata să mă ia în larg cu el. M-a sărutat şi Ştefan, dar niciodată aşa...

Ştefan. Îmi apare faţa lui în minte. Îmi pun mâna pe pieptul lui Georg, dar mi-o retrag.

— Nu pot. Fac eforturi să respir şi să opresc lumea care se învârte în jurul meu. Mi s-au încins obrajii. Nu-i bine. Sunt o femeie oribilă, sărut alt bărbat în timp ce soţul meu zace rănit într-un pat de spital! în braţele lui Georg se află tot ce am avut nevoie vreodată, cu toate că nu fusesem

conştientă până în această clipă că exista. Dar nu contează, am făcut o promisiune de care mă voi ţine. Nu pot, repet.

Se pleoşteşte.

— Am înţeles greşit intenţia ta şi îmi cer scuze. Mă întind spre el.

— Nu ai de ce. Doar că lucrurile sunt foarte complicate acum îşi trage braţul din mâna mea şi se dă la o parte.

— Nu trebuie să-ţi faci griji, spune. Orbeşte pe un ton oficial, ca în ziua în care ne-am cunoscut, urme ale familiarităţii şi apropierii pe care o construiserăm de-atunci. Înţeleg acum. Nu mă priveşti în felul ăsta. Nu contează dacă are legătură cu poziţia sau cu religia sau cu altceva. Accept şi nu te voi mai deranja...

Nu, îmi vine să strig. Nu mi-a păsat niciodată de regulile sociale, iar noţiunea că nu-l plac, ei bine, nimic mai departe de adevăr. Dar logica lui are sens, suntem doi tineri, amândoi, crede el, singuri. Nu există niciun motiv să nu fim împreună dacă vrem. Zâmbeşte îndurerat.

— Ar trebui să-ţi mulţumesc. Era cazul să-mi amintesc de ce nu intru în relaţii amoroase. Se întoarce brusc. Ar trebui să te conduc acasă.

— Georg, stai...

Nu vreau să plec sau să pierd momentul ăsta, cel mai real din viaţa mea. Dar el s-a îndepărtat deja de apă şi a pornit spre potecă. Mă întind din nou spre el. Brusc, se clatină pământul sub mine. Malul. M-am apropiat prea mult, iar ţărâna udă este moale şi cedează. Cad pe spate cu încetinitorul parcă şi cu mâinile întinse spre Georg, dar nu-l prind.

Zbor prin aer câteva secunde în mintea mea, înainte să cad în apa de gheaţă care mă împresoară, şi mi se îmbibă în haine. Dau din mâini şi din picioare, dar mi s-au agăţat picioarele în fustă. Încep să mă duc la fund.

Atunci apare Georg lângă mine şi mă scoate la suprafaţă, ţinându-mă cu un braţ de gât şi cu celălalt de mijloc, în timp ce mă duce pe mal.

— Ai păţit ceva?

— Nu chiar. Tremur, o dată din cauza groazei la întâlnirea cu apa şi apoi din cauza aerului nopţii pe care-l simt rece pe pielea udă. Ţi-am spus că nu prea ştiu să înot.

Râde când ajungem pe mal.

— Puţin spus. Apa nu este mai adâncă decât înălţimea ta, dar panica face lucrurile să pară mult mai grave. Apoi devine serios. Eşti leoarcă, zice, fără să-şi dea seama că şi el este ud. Mă înveleşte în jacheta lui şi de data asta nu mai protestez. Trebuie să ne întoarcem la hotel.

Stau cu fusta udă ridicată să nu mă împiedic de ea.

— N-am nimic. Dar tot îmi clănţănesc dinţii. Mă duc acasă.

— Vmo la hotel şi până ţi se usucă hainele, îţi arăt dosarul Leimer.

— Fie!

Cedez, curioasă de noile documente. Şi ar fi bine să nu mă întâlnesc în halul ăsta cu Papa şi cu Celia şi să le suport privirile.

Zece minute mai târziu, ajungem la hotel şi el mă conduce pe scara din spate pentru a evita holul principal. Înăuntru, aştept nesigură în sufragerie până reapare cu o cămaşă de noapte gri şi moale.

— Pune asta pe tine. Mă duc la baie şi ies după câteva minute în cămaşa lui largă. Îmi ia rochia şi o pune lângă focul pe care l-a aprins. Se usucă numaidecât.

Se uită spre biroul plin cu vrafuri de acte şi mă aştept să scoată dosarul. În schimb, îmi dă o cană cu ceai.

— Ia loc.

Mă codesc. Este ridicol şi nu se cuvine să vorbesc cu el în halul asta, dar am o senzaţie ciudat de delicioasă să fiu

înfăşurată în cămaşa lui mare şi să-i simt parfumul în guler. Îmi dau seama că mi-am dorit să fiu aici în seara asta, fără nicio legătură cu noile documente sau cu evitarea tatei. Îmi strâng genunchii sub mine în timp ce el mai pune lemne pe foc.

Se ridică şi se duce din nou în dormitor, apoi revine cu un mic tub.

— Hai să-ţi văd zgârietura, spune ferm, aşezându-se în genunchi în faţa mea. Scoate unguent din tub şi îmi pune pe rana făcută de Ignatz, iar plăcerea la atingerea lui caldă se îmbină cu o durere surdă şi stârneşte ceva în adâncul meu.

În sfârşit, se aşază în faţa mea şi se uită în foc, fără să vorbească. Se gândeşte la sărutul nostru sau la faptul că l-am respins? Cuprinsă de regret, alung gândul la buzele pline ale lui Georg lipite de ale mele. Sărutul a fost ceva ce nu mai experimentasem. Trăieşte clipa, ar fi spus Krysia. Atât mai aveam, oricare dintre noi. Dar eu refuzasem, lăsând îndoielile să distrugă sărutul. Cu siguranţă altul nu va mai fi.

Observ pentru prima oară sabia de pe policioară. Mă trece un fior.

— Ne-au lăsat să păstrăm armele, zice. Sigur, eu nu o aduc pe a mea aici.

— Ai folosit vreodată sabia?

— Tehnic, este un paloş. Nu o spune cu răutate, dar tot sunt stânjenită că ar fi trebuit să ştiu. Nu. Îşi încleştează fălcile. Nu am folosit-o, dar răul pe care l-am făcut este la fel de cumplit. Urăsc războiul.

— Dar eşti încă în armată. Nu este o contradicţie?

Scutură din cap.

— Sunt marinar şi nu pot renunţa la asta. Şi sunt mândru să servesc Germania chiar şi acum. Cred că o armată bine concepută poate reprezenta o forţă

descurajatoare, o parte preţioasă din relaţiile internaţionale şi din pace.

Stăm în linişte câteva minute. Ar trebui să lucrăm Sunt multe de făcut. Îmi dau seama atunci că nu doar îl ajut pe Georg. A devenit şi misiunea mea.

— Ziceai ceva de dosarul Leimer?

— Ah, da! O spune de parcă uitase de asta. Se duce iar la birou şi scoate un dosar gros de câţiva centimetri. Nu par să fie într-o ordine anume, remarcă, împărţind teancul în două şi dându-mi jumătate.

Încep să răsfoiesc documentele, notând pe o hârtie separată paginile de interes. Lucrăm unul lângă altul în linişte.

— Cred că ţi s-a uscat rochia. Se dă bătut puţin după miezul nopţii, pe un ton şovăitor. Dacă vrei să iei o parte din documente, te poţi uita peste ele cât sunt mâine cu delegaţia.

— Sigur, răspund, mirată de uşurinţa cu care îmi dă acces la materiale. Cum să-l trădez din nou?

— S-a întâmplat ceva? Pari tristă.

— N-am nimic, spun, căutând o explicaţie plauzibilă. Uneori mă pierd în gânduri.

Se întinde spre mine şi încremenesc. O să mă sărute din nou? Doar îmi ia nişte mizerie de sub ochiul drept, atingându-mi genele cu degetul, înainte să-şi retragă mâna.

Mă duc cu rochia în camera lui Georg şi îmi scot cămaşa. Mă opresc, dezbrăcată în centrul camerei, tânjind să mă întind pe patul lui, care este atât de aproape de mine.

— Margot? strigă din sufragerie.

În grabă, îmi pun rochia. Este puţin aspră din cauză că s-a uscat rapid şi miroase uşor a apă de lac.

Mă întorc în sufragerie.

— Ar trebui să mă întorc acasă înainte să se îngrijoreze Papa. Se încruntă.

— Îl deranjează că ai ieşit cu mine?

De fapt, întrebarea este mai profundă: Papa ştie ce sentimente s-au născut între noi?

— Nu ştiu. Georg se încruntă, uşor dezamăgit, că nu am fost sinceră faţă de Papa în ce priveşte evoluţia relaţiei noastre. Dar cum aş putea? Abia au trecut câteva zile şi ceea ce se petrece între noi este prea recent şi prea ciudat să înţeleg până şi eu, darămite să explic. Nu i-aş fi putut spune nici dacă nu exista Ştefan sau alte complicaţii. Adică a fost foarte ocupat. Nu am avut ocazia să vorbesc cu el.

Este o minciună, având în vedere cearta pe tema lui Georg şi conversaţia de mai devreme. Dar Georg ridică mâna, nevoind scuzele mele.

— Desigur. Nu trebuie să-mi explici. Ce prostie din partea mea să cred că... Tatăl tău îşi doreşte cu siguranţă un evreu erudit.

— Nu-i vorba de asta, protestez imediat. Nu mi-ar păsa de asta dacă ar fi totul în regulă.

— Dacă ar fi totul în regulă, repetă încet, uitându-se la mine cu mai multă speranţă decât până acum. Iar mă simt vinovată. Îl fac să creadă altceva şi nu mă pot opri. Se luminează la faţă. Nu ar fi trebuit să mă aştept să-i fi spus. Mâine la prima oră mă voi duce la tatăl tău să-i cer permisiunea de a ne întâlni oficial.

Panica îmi inundă creierul. Dacă Georg se duce la Papa, o să afle tot adevărul.

— Georg, nu! Se albeşte crezând că prima lui grijă, că nu ar fi destul de bun pentru mine, este adevărată. Papa este foarte ocupat cu munca pentru conferinţă acum. Îi afectează sănătatea, care oricum nu este deloc bună. Mă blestem că folosesc boala de inimă a tatei ca alibi. Dacă putem aştepta până după sesiunea plenară de săptămâna

viitoare, poţi veni la cină şi să vorbeşti atunci cu el.

În sinea mea mă îngrozeşte minciuna. Nu va fi niciodată momentul ca Georg să-i ceară permisiunea tatei să îmi facă curte, dar cel puţin mai câştig timp.

— Fie, spune, mai liniştit.

— Ar trebui să plec, spun din nou, luând documentele.

— Te conduc acasă.

— Serios, nu este nevoie.

Nu vreau să fiu văzută cu el la ora asta şi îmi va fi mai uşor să găsesc scuze dacă sunt prinsă singură. Ridică mâna, nevoind să cedeze. Nu zice nimeni nimic pe drumul scurt până la bloc. Se opreşte la câţiva metri de uşă, o concesie faţă de secretul pe care cer să-l ţină. Acest moment de tăcere pare o veşnicie. Privirile ni se întâlnesc nesigure. O să încerce să mă sărute din nou?

Dar dă din cap şi îşi ridică pălăria, conştient de limitele actuale – o retragere tactică. Ne privim nesiguri, într-o ezitare stângace.

— Aşadar, mâine ne întoarcem la muncă?

Cu toate cele întâmplate între noi, rămâne munca.

— Noapte bună! spun în şoaptă.

Între noi s-a schimbat totul într-un fel care nu poate fi trecut cu vederea. Mă întorc şi intru în bloc fără să mă uit în spate, simţindu-i ochii aţintiţi asupra mea.

Capitolul 12

Seara următoare, când intru în biblioteca hotelului, este întuneric şi pustiu, neaerisit, ceea ce înseamnă că Georg nu a venit încă.

Merg pe hol cu documentele pe care le-am adus şi bat la uşa lui.

— E cineva?

Nu răspunde. Apăs clanţa şi deschid uşa, dar şi în casă este linişte. Ceasul de pe perete arată şapte fără un sfert. Probabil este la întâlnire cu delegaţia. Nu avusesem de gând să ajung devreme, dar dacă tot am ajuns... ajung cu privirea la biroul şi la vraful de documente pe care l-am răscolit în noaptea în care a fost bolnav. Poate dacă mă uit din nou, găsesc alt raport cu informaţiile pe care le vrea Ignatz. Sigur, este riscant, Georg se poate întoarce oricând, însă timpul se scurge şi nu am motive să cred că o să mai am vreo şansă să fac asta singură în casă. Trebuie să încerc.

Mă duc spre birou şi mă uit peste umăr. Ridic teancul la mijloc, cam acolo unde găsisem harta prima oară. Sunt telegrame, dar care privesc alte chestiuni, aparent nelegate de instalarea bazelor militare în est. Răsfoiesc mai departe.

Deodată, scârţâie uşa. Tresar şi documentele se împrăştie ca frunzele care cad.

— Georg, îngaim, punându-mă în genunchi să le ridic. M-ai speriat. Am ajuns mai devreme, adaug. Mă bâlbâi deja. Am venit să caut restul dosarului Leimer.

Se apleacă şi îmi ia documentele adunate dintr-o mişcare, după care le pune pe masă.

— Este în bibliotecă.

Mă ţin după el pe coridor. Nu pare suspicios sau enervat, dar când ajungem în bibliotecă, este încruntat. Pare obosit şi are cearcăne. Poate l-a obosit plimbarea de aseară.

— Ce-i? întreb, punându-i instinctiv mâna pe braţ.

— Lipseşte un document. Mi se taie respiraţia. Uşurel, îmi spun. Sunt mii de documente. Poate se referă la altul. O hartă cu depozitele de arme din est. Acum chiar nu mai pot respira. M-a sunat un membru al delegaţiei să-mi spună că au nevoie de el şi când m-am dus să-l iau din

dosar, nu mai era.

Mi se înteţeşte pulsul. E chiar hârtia pe care o furasem. Care sunt şansele? Parcă cineva a prins de veste. Dar cum să fie posibil?

— Nu-ţi face griji, mă mângâie, văzându-mă stresată. Nu se afla în dosarul pe care l-ai luat şi nici în cele pe care le-ai consultat aici. Nu, era în teancul pe care l-am răscolit când aveai febră şi delirai. Dar mă tulbură foarte tare.

— Poate este o greşeală şi lipsea dinainte să vii la Paris?

— Mi-e teamă că nu. Toate documentele au fost meticulos catalogate. Georg era mult prea ordonat ca să nu fi pregătit totul. Şi pe ăsta anume l-am mai văzut de când am venit. Este limpede că lipseşte. Se aşaza. Şi este un dezastru.

— Doar nu vor crede că l-ai pierdut intenţionat. Sare în sus.

— Poate că nu, dar ar putea provoca probleme. Vezi tu, există facţiuni profunde în delegaţie. Încuviinţez. Făcuse şi Papa aluzie la asta. Ca orice grupare politică, există puncte de vedere diferite. Cei intransigenţi, majoritatea membri în vârstă, simt că nu există o reconciliere cu Vestul, că şi înfrânţi ar trebui să ne menţinem pe poziţii şi să rămânem izolaţi. Deja se fâţâie, cu o mână la ceafă. Consideră că viziunea mea de posibilă colaborare în vederea viitoarelor demersuri militare este prea liberală. Singurul motiv pentru care mă tolerează este palmaresul meu militar. Iar dacă ajung să creadă că am pierdut un document, poate chiar intenţionat, asta îmi va submina substanţial credibilitatea, iar munca mea va fi pusă în pericol.

Deodată, necinstirea încrederii lui îmi pare mai flagrantă ca niciodată.

— Trebuie să putem face ceva ca să atenuăm impactul daunei.

— De fapt, este şi mai grav. Documentul nu conţinea doar informaţii germane. Vezi tu, am un aliat. Înclin capul. În minister există un tânăr locotenent francez, rus la origine. Am avut ocazia să facem cunoştinţă acum câţiva ani, înainte de război, la un antrenament comun şi am păstrat legătura. Locotenentul Bouvier crede, ca şi mine, într-o cooperare viitoare. Aşa că am – hm! — făcut schimb de informaţii atunci când era benefic cauzei respective.

— Înţeleg.

Georg are un contact în interiorul Ministerului francez de Externe. Habar nu aveam. În tot acest timp m-au stresat propriile griji şi nu mi-am închipuit că poate şi el le are pe ale lui.

— Margot, îmi pare rău că nu ţi-am spus. La început nu te cunoşteam aşa bine. Una este să-ţi povestesc despre munca mea, dar să pun în pericol pe altcineva este cu totul altceva. Şi atunci nu părea să conteze aşa mult.

— Nu-i nimic. Nu mă aflu în poziţia în care să stau supărată din cauza secretelor.

— Trebuie să-i trimit vorbă locotenentului Bouvier că informaţiile au fost compromise. Dar nu am putut vorbi lunile astea şi nu îndrăznesc să sun la minister sau să mă duc acolo, ca să nu atrag atenţia.

— O fac eu, izbucnesc înainte să gândesc. Adică îi pot transmite un mesaj locotenentului Bouvier de la tine.

— Margot, nu! Nu ţi-aş putea cere asta.

Dar chiar în timp ce protestează, se întreabă dacă nu cumva este o soluţie bună.

— Cunosc ministerul. Exagerez, dar am fost înăuntru de câteva ori cu Papa când eram la Paris. Şi nimeni nu o să interogheze o tânără ca mine, care poate trece drept curier. Scrie biletul, îi cer, cu mai multă îndrăzneală decât aş fi zis că am.

A doua zi la ora nouă cobor din taxi în faţa Ministerului

de Externe. Traversez repede ca să nu-mi vină să fug şi să atrag atenţia, în timp ce mă îndrept spre intrarea laterală a clădirii impunătoare. Timpul este esenţial, spusese Georg cu o seară în urmă şi m-aş fi dus pe loc, dacă nu ar fi fost aşa târziu. În schimb, am stat trează toată noaptea, plănuind cum să ajung la locotenentul Bouvier. Mă opresc la poartă şi îmi iau inima-n dinţi. Sub arcada de la intrare este un furnicar de oameni: sosesc diplomaţi, pornesc curieri, vizitatorii care cer întrevederi şi aşteaptă ora stabilită. Îmi fac loc autoritar prin mulţime. Nu mă opresc la poartă, ci arăt în fugă ecusonul de vizitator găsit acasă, în speranţa că paznicul nu va observa de-acolo că era expirat de câteva luni.

În schimb, înăuntru, în foaierul vestic, este linişte şi pace, doar câţiva bărbaţi la costum care vorbesc, adunaţi pe canapele din catifea roşie. Tocurile mi se aud răsunător pe marmură.

— Mademoiselle?[28] aud o voce în spate, când ajung la baza scării, încremenesc şi mă întorc, sigură că am fost prinsă.

— Oui?

În faţa mea stă un paznic în uniformă, care nu are mai mult de optsprezece ani.

— Păreţi pierdută. Pot să vă ajut?

— Încerc să-l găsesc pe tata, profesorul Rosenthal, consilier la conferinţă.

— Cred că în acest moment se află în salonul de la etajul doi.

Urc două etaje. Când ajung, pornesc pe coridorul cu tavan înalt şi tapiserii înrămate. La ferestre atârnă draperii groase de catifea, legate cu brocart auriu. La capătul coridorului găsesc o scară de serviciu mai îngustă. Departe de sălile de ceremonii, decorul este mai simplu: un şir de

[28] „Domnişoară” (în limba franceză în original).

uşi din lemn de stejar, cu plăcuţe de alamă lângă ele, lămpi modeste în loc de candelabre. Urmez instrucţiunile lui Georg, ajung la uşa pe care scrie. „E. Bouvier” şi bat.

— Oui? strigă o femeie.

Deschid uşa. Înăuntru, la birou, stă o femeie cu bluză şi fustă bleumarin.

— Îl caut pe locotenentul Bouvier.

— Eu sunt.

Mă blochez. Nu îmi trecuse prin cap că ar putea fi femeie. Este frumoasă, tunsă scurt, cu bucle negre şi ochi albaştri luminoşi.

— Îmi pare rău, nu mă aşteptam la...

— O femeie? Zâmbeşte obosită. Eram în divizia asistentelor medicale. Titlul meu militar era de locotenent. Uitându-mă la năsucul şi la buzele ei perfecte, pline fără ajutorul rujului, mă cuprinde gelozia. Cât de bine îl cunoaşte pe Georg? Au fost împreună? Pot să te ajut? mă întreabă.

— M-a trimis căpitanul Richwalder, spun.

— Georg? îi citesc familiaritatea în ochi, confirmând tot ce mă speria despre ei. Nu l-am văzut de mulţi ani.

— Voia să îţi dau asta.

Întind biletul. Îl desface şi, în timp ce citeşte, face ochii mari de groază. Apoi striveşte hârtia în pumn. Mulţumesc!

— Voia să ştii, ca să poată compensa pentru orice daună, spun, dornică să-i arăt că nu sunt doar un mesager, ci partenera lui Georg la muncă. Îmi vine o idee. Georg zicea că ai putea avea copia hărţii pierdute.

Mijeşte ochii.

— O voia? încuviinţez.

— Da, un şapirograf.

Îmi ţin respiraţia, aşteptând să mă întrebe de ce nu a cerut-o în bilet, dar se întoarce şi dispare pe altă uşă. Îmi bubuie inima. Dacă o conving să-mi dea copia hărţii, i-o

pot da lui Ignatz, cum intenţionasem de la bun început.

Câteva minute mai târziu, se întoarce cu o bucată de hârtie şi vrea să mi-o întindă. Ezită, lăsându-mă cu mâna în aer.

— Ai grijă cu asta. Mulţi, inclusiv Georg, o pot păţi dacă pică în mâini greşite.

Înghit în sec în timp ce pare să se uite prin mine.

— Aşa fac.

Ies din birou tremurând, apoi pornesc pe coridor spre scara lată de marmură, împăturind hârtia. Când dau colţul, apare Papa câteva trepte mai jos.

— Aici erai! Bag repede hârtia în geantă. M-a sunat paznicul să îmi spună că ai venit să mă vezi, dar nu ai mai apărut. Ce e, Margot? Eşti bolnavă?

— Deloc. Caut o explicaţie. Eram în oraş şi voiam să văd dacă ai timp de o cafea.

Se uită atent la mine şi parcă nu mă crede. Mă uit în ochii lui, dorindu-mi să nu se uite în jos şi să observe hârtia care-mi iese din geanta întredeschisă. Dacă şi-ar da seama că am venit să-l ajut pe Georg şi că devenisem atât de implicată în munca sa, ar fi ultima picătură.

— Mi-e teamă că nu pot, spune Papa. Te superi?

— Câtuşi de puţin. Mă duc la Krysia atunci.

Îl pup pe obraz şi trec pe lângă el pe scară, ca să închei orice discuţie.

Afară, mă îndrept spre malul Senei, dornică să mă îndepărtez de minister cât mai mult cu putinţă. Merg pe chei tremurând. Am reuşit, am transmis mesajul lui Georg şi chiar şi documentul pentru Ignatz. Îl scot din geantă şi îl ţin bine din cauza brizei tăioase care bate dinspre apă. Mă uit atent la hartă, e copia fidelă a celei pe care o pierdusem Pot să i-o dau chiar acum lui Ignatz şi să termin cu asta o dată pentru totdeauna. Mă uit peste fluviu la Turnul Eiffel şi îmi aduc aminte durerea pe care mi-a

provocat-o Ignatz când m-a apucat de mână. Odată ce are harta, voi fi liberă.

Două ore mai târziu, mă întorc la Versailles şi intru în hotel. Bat la uşa sălii de conferinţe, vizavi de bibliotecă, unde se întâlneşte delegaţia germană.

— Îl caut pe căpitanul Richwalder, vă rog! îi spun aghiotantului. După o clipă, apare Georg.

— Margot, ce cauţi aici? întreabă, închizând uşa după el.

Mă uit peste umăr să mă asigur că nu trage nimeni cu urechea.

— Am luat legătura cu contactul tău, spun, omiţând intenţionat numele ei. Îl văd uşurat. Şi uite! îi dau documentul. Face ochii mari. Documentul îl va ajuta enorm Mă plimbasem pe mal aproape o oră, încercând să îmi dau seama ce să fac şi să-mi fac curaj să-i dau harta lui Ignatz. Dar până la urmă nu am reuşit să i-o predau. Căci şi aşa cum stăteam pe chei, cu gândul la uitătura lui, îmi apăruse în minte figura încrezătoare a lui Georg. Documentul care i-ar fi dat satisfacţie lui Ignatz l-ar fi salvat şi pe Georg. Nu puteam să-i fac asta.

Văzând acum recunoştinţa şi uşurarea, am ştiut că am făcut alegerea corectă.

— Margot, nu ştiu cum să-ţi mulţumesc!

— Locotenentul Bouvier este femeie, spun, urând gelozia din tonul meu. Nu mi-ai spus asta.

Ridică ochii din hârtie.

— Contează?

— Deloc, spun repede. Însă este foarte frumoasă.

— O fi, nu prea am observat. Nu sună plauzibil deloc, dar este sincer. Ciudat, nu-i aşa? Că simţim asta faţă de unii şi nu de alţii. Nu răspund. În spatele lui se deschide o uşă şi un bărbat în vârstă scoate capul nerăbdător. Trebuie să mă întorc la şedinţă.

— Desigur.

Când mă întorc, mă apucă de braţ. Înlemnesc, luată prin surprindere de atingere şi căldura mâinii lui pe pielea mea.

— Margot, stai... Pleacă ochii, mirat parcă şi el. Dar nu-mi dă drumul. Trec câteva clipe de tăcere. Dă-mi voie să-ţi arăt recunoştinţa mea! Luăm cina la Paris în seara asta? Fac rost de permis şi de maşină şi luăm o masă bună. Nu vorbim despre muncă sau despre conferinţă sau tratat, promit!

Ezit. Pleacă! îmi cere conştiinţa. Sărutul de aseară, spontan, neplănuit, pare cumva mai puţin vinovat decât o înşelăciune pusă la cale.

— Cum să nu lucrăm o seară?

Se gândeşte, dornic să mă scoată în oraş, dar şi să continue să muncească.

— Întâi luăm masa, apoi ne întoarcem şi lucrăm până târziu. Am fluturi în stomac.

— Aşa e bine, spun, fără să vreau.

— Aşadar, ieşi cu mine la o întâlnire serioasă?

Repetă întrebarea, nevenindu-i să creadă primul meu răspuns.

— Da.

Nu ar trebui, dar o voi face. Se luminează la faţă ca un băieţandru.

— Te iau la şapte?

În spatele lui apare un bătrân în uşă.

— Domnule căpitan Richwalder, îmi cer scuze, dar chiar trebuie să...

Se opreşte când observă mâna lui Georg pe braţul meu. Georg însă nu se retrage şi, în acel moment, suntem expuşi în faţa lumii. Bărbatul îşi drege glasul şi dispare în sală.

— Pe diseară, şopteşte Georg.

Se retrage apoi, închide uşa între noi şi mă lasă tremurând pe coridor.

Capitolul 13

Seara, la ora şapte, stau în faţa oglinzii în rochia simplă de satin albastru, punându-mi doar colierul mamei şi brăţara de la Georg. Mă privesc agitată. Georg spusese că nu-i place moda rigidă, cu multe volane, dar poate că am făcut o alegere prea banală pentru o sâmbătă seara în Paris. De-aş avea ceva mai feminin de purtat sau poate mai multe din lucrurile pe care insistă Celia să le port, cum ar fi un dermatograf pentru sprâncene sau puţin ruj...

Cineva sună la intrare şi eu apăs butonul interfonului.

— Intră, spun, când ajunge Georg la etaj.

Poartă aceeaşi uniformă ca la dineu, cu epoleţi pe umeri şi trei banderole aurii pe antebraţe. Rămâne însă stângaci în uşă. Chiar dacă am fost singuri de multe ori la hotel, aici este altceva şi ezită să intre.

— Tatăl tău nu este aici, remarcă.

Nu-mi dau seama dacă este dezamăgit sau uşurat. Observ un plic pe masă de lângă uşă. Este o scrisoare primită mai devreme de la Ştefan, pe care am deschis-o în grabă, fără s-o citesc cu atenţie. Se află chiar lângă Georg, cu fotografia pe care a inclus-o Ştefan, cu faţa în sus. Îmi ţin respiraţia, aşteptând ca Georg să mă întrebe de bărbatul din fotografie, să ajungă la concluzia pe care nu o voi putea tăgădui. Îmi imaginez că aş inventa un frate dacă întreabă. Un văr. Apoi mă opresc îngrozită. Cât să mai mint?

Dar nu coboară privirea, se uită doar la mine.

— Mergem? întreb.

Îşi drege glasul şi încuviinţează.

Cerul este încă luminos patruzeci şi cinci de minute mai târziu, în vreme ce maşina îşi croieşte drum în Paris, iar

soarele amiezii lâncezeşte asemenea clienţilor care beau cafea pe terasele de pe trotuare. Georg se uită pe geam cu nerăbdare, în pofida lipsei de interes de care dăduse dovadă când am vorbit prima dată. Îmi dau seama că a venit în oraş o singură dată de când este aici, şi anume, în seara în care s-a prăbuşit la dineu. Maşina opreşte lângă râu, chiar sub Luvru.

— Vrei să ne plimbăm puţin? întreabă Georg, după ce ocoleşte maşina să-mi ofere braţul. Are un aer oficial, cum nu se întâmplă atunci când suntem împreună.

Ne plimbăm pe chei, trecând pe lângă căruţele înclinate, din care negustorii vând cărţi şi alte mărfuri. Apele Senei au crescut şi sunt sălcii. La piciorul unui pod se ascund nişte copii care se prefac că se împuşcă între ei cu arme imaginare. Georg scutură din cap.

— Cum de se mai joacă de-a războiul după tot ce s-a întâmplat?

Câteva minute mai târziu ne îndepărtăm de fluviu şi urcăm spre Champs-Élysées. Când trecem pe lângă unul dintre hoteluri, pe fereastra deschisă se revarsă o muzică veselă. Înăuntru, cuplurile lunecă elegant pe ring. Dansul de sâmbătă seara a devenit un soi de instituţie în oraş şi se ţinea chiar şi în cele mai negre zile ale războiului. Întotdeauna m-au minunat valsurile şi alte dansuri moderne, prin felul lejer în care se mişcă perechile în tandem îmi închipui cum ar fi să mă ia Georg în braţe şi să mă ducă pe ring.

— Mi-e teamă că nu prea dansez, spune, observând interesul meu.

— Nici eu, răspund repede. Vreau să-l liniştesc.

Nu dansul în sine îi displace. Petrecerile sunt sponsorizate de britanici şi nu ar fi bine-venit. Mergem mai departe, pe trotuarele aglomerate de trecători care se bucură de plimbare într-o seară de vară. Câteva femei cu

rochii la modă se uită pieziş la Georg, dar el nu pare să observe. Puţin mai târziu se opreşte în faţă la Maxim.

— Mă gândeam să mâncăm aici, spune. În clipa în care trecem pe sub marchiza roşie cu auriu şi intrăm pe uşa dublă de stejar, îmi spun că facem o greşeală. Georg nu a petrecut destul timp în oraş să-şi dea seama că restaurantul elegant pe vremuri s-a schimbat de când cu afluenţa de străini, dar nu vreau să-i rănesc sentimentele.

Înăuntru, camera principală este extrem de aglomerată. La una dintre mesele înalte, un grup de ofiţeri americani iau cina cu şampanie, consumând cantităţi uriaşe de alcool mai mult decât orice altceva, vorbesc tare cu două femei de la bar, care, machiate strident şi îmbrăcate sumar, nu fac eforturi să ascundă faptul că sunt prostituate. În cealaltă încăpere răsună muzica şi perechile dansează lipite, învârtindu-se fericite, de parcă ar fi miezul nopţii. S-a schimbat ceva de când n-am mai fost aici. Conferinţa se mişcă în pripă şi totuşi planează o senzaţie că totul este pe ultima sută de metri. În câteva zile sau săptămâni se va proclama tratatul şi conferinţa se va încheia. Oamenii se bucură atât de intens, încât se pare că au nevoie să absoarbă totul înainte să se termine.

— Poate undeva la linişte. Georg se agită în timp ce ne facem loc printre mesele din bar, apropiindu-ne de cele din restaurant. Mi l-a recomandat un coleg, dar...

— Nu-i nimic, îl liniştesc.

Şi-a făcut planuri măreţe pentru seara asta, nu vreau să-l dezamăgesc. Strâmbă din nas când se ridică fumul de la una dintre mese.

— Te deranjează? întreb.

— Pe vapor am stat într-un spaţiu foarte mic şi am inhalat fumul altora cât pentru o viaţă. Ridică tonul uşor ca să se facă auzit în zgomot. Nu-i o problemă majoră. Dar este ciudat cum te schimbă viaţa în altă parte, nu-i aşa?

De exemplu, cabinele ofiţerilor erau destul de frumoase, dar rămâneam fără mâncare, şi o dată, când eram în derivă şi nu puteam ajunge în port, mai aveam doar napi pentru două săptămâni. De-atunci n-am mai pus unul în gură.

Râd, pentru că ştiu cum este. Şi pe mine m-a schimbat viaţa în străinătate, nu atât de mult cum l-a schimbat războiul pe Georg, ci în multe feluri, mult mai subtile. În bar, tachinarea s-a înteţit şi soldaţii nu se feresc să fluiere femeile de la bar. Georg se încruntă.

— Foarte indecent. Îmi pare foarte rău.

— Nu ai de ce.

Georg mă ia de braţ fără să întrebe şi mă trage lângă el. Se uită în jur după ospătar, timp în care un burtos intră în el.

— Mă scuzaţi, spune Georg din reflex, cu toate că nu este vina lui.

— Fără scuze, cocoşule! Bărbatul beat îl ia peste picior. Uniforma ta este o relicvă.

Îmi imaginez atunci privirile pe care le-a atras pe stradă. Poate nu erau admirative, ci mânioase la îndrăzneala de a se identifica pe faţă ca soldat german.

— Suntem pe timp de pace, domnule! răspunde Georg băţos, înroşindu-se ca în urma unei palme.

— Tot o insultă este, răspunde bărbatul.

Georg se strâmbă. Pentru el, uniforma este a doua piele, singurul lucru pe care-l cunoaşte. Ce viitor are fără ea? Nu poate şi nu vrea să nege cine este, doar pentru a astâmpăra sensibilităţile sociale şi politice ale momentului. Neprovocat, bărbatul scuipă spre Georg. Îi simt braţul încordându-se de furie şi îl strâng de braţ ca să nu reacţioneze, apoi îl trag spre ieşire.

— Îmi pare rău că ai fost martoră la asta, spune când ajungem în stradă, ştergându-se de flegma de pe rever.

— Ţi se întâmplă des?

— Mi-e teamă că da.

— Te-ai gândit să nu porţi uniforma?

— Ca să nu dau de bucluc? încuviinţez. La început, da. Dar sunt ofiţer al flotei germane. Este o chestiune de onoare.

Onoare. Tot ce face Georg are legătură cu onoarea. Nu este încăpăţânare, ci ceva născut dintr-un principiu mai profund. Dar eu? L-am minţit în legătură cu Ştefan, l-am trădat luând documentul. Nu, numai onorabilă nu sunt.

— Îmi pare rău, spune din nou.

— Poate ar trebui să ne întoarcem la Versailles.

Îi citesc dezamăgirea în ochi când se uită peste râu, la panglica de cer roz, ca o glazură de tort peste acoperişuri.

Scutur din cap, hotărâtă să salvez seara la Paris.

— Amo idee. Haide!

Este rândul meu să-l conduc şi îl iau de mână, întorcându-mă pe acelaşi drum, spre cartierul în care stătuserăm la hotel. Mă opresc în faţa unei crémerie[29].

— Stai aici! Ies câteva minute mai târziu cu un coş. Nu am terminat, spun jucăuş şi mă urmează cuminte mai departe, la magazinul cu biciclete la care veneam pe vremuri. Închiriez două biciclete şi le scot pe trotuar.

— Mergem cu bicicleta? întreabă uluit, în timp ce împing una spre el. Nu prea pare...

Prind coşul de ghidon.

— Nu mergi cu bicicleta?

— Am mers de câteva ori când eram mic. Şi cu calul, normal.

— Nu-i mare diferenţă. Apoi mă opresc. Pare foarte fericit acum, aproape uit că acum câteva zile era bolnav. Să nu fie efortul prea mare.

— N-amnimic. Îşi îndreaptă umerii, acceptând

[29] Magazin cu produse lactate (în limba franceză în original).

provocarea. Mă urc pe bicicletă.

— Atunci prinde-mă dacă poţi. Pornesc cu grijă spre parc.

— Margot...

Focea lui Georg se aude mai slab după ce rămâne în urmă. Mă uit peste umăr, zâmbind când văd cât de nesigur este pe bicicletă, tremurând ca un viţel nou-născut. Când ajungem la intrarea parcului, accelerez. Nu am mai pedalat de când ne-am mutat la Versailles şi savurez senzaţia bine-cunoscută a durerii musculare.

Georg apare lângă mine şi îmi apucă ghidonul ca să încetinesc.

— Ai milă! Râde şi lasă bicicleta în iarbă, căzând dramatic, mai zglobiu ca niciodată.

Şovăitoare, îmi las bicicleta lângă a lui.

— Ar trebui să ne îndepărtăm de potecă, ca să nu fim alungaţi la amurg.

Ducem bicicletele într-un luminiş înconjurat de tufişuri înalte. Deodată, mi se pare că suntem foarte departe de oraş.

— Mult mai bine aşa, zice. Se referă la faptul că suntem doar noi, fără aglomeraţia din restaurant şi de pe străzi. Noi doi, împreună, doar aşa putem funcţiona. Deşi ne-ar trebui o pătură. Se încruntă. O să-ţi murdăreşti rochia.

Îmi plimb mâna peste peticul moale de muşchi uscat pe care stăm.

— Aiurea. Scot mâncarea din coş. Doar nişte brânzeturi şi pateuri. Sper să-ţi placă.

— Mănânc orice nu este murat. M-am săturat de conserve şi de chestii sărate pe vapor, nu mai mănânc în veci.

— Şi napi, nu uita de napi, îl tachinez.

Flămândă în urma cursei, întind nişte brânză de capră, densă şi sărată, pe o bucată de baghetă şi muşc. În timp

ce mestec, mă uit printre copaci. Cu toate că nu văd de-aici, ştiu că de cealaltă parte a tufişurilor se află lacul lângă care am văzut-o pe Krysia uitându-se la copii în prima zi.

— Ce?

Brusc, îmi dau seama că Georg se uită la mine.

— Mănânci cu mare poftă, observă şi simt cum mă înroşesc. Încă o dată, mă urmăreşte eşecul de a mă purta ca o doamnă. Vreau să zic că-i de bine. Pari să înşfaci viaţa şi să o zgâlţâi ca pe un pom, bucurându-te de roadele care pică.

Râd şi mi se pare că în clipa asta suntem ca oricare alt cuplu, îndrăgostiţi şi lipsiţi de griji, fără toate secretele şi lucrurile nespuse care stau între noi şi viitor.

— Ai mai avut timp să te uiţi pe dosarul Leimer? întreb, scoţând sticla de Chardonnay din coş şi dându-i-o s-o desfacă.

— L-am răsfoit aseară, răspunde, vârând tirbuşonul cu dibăcie şi răsucindu-l.

— Am plecat atât de târziu, că se făcuse aproape dimineaţă, zău!

— Poate. Oricum, este fascinant. Ideile lui referitoare la sincronizarea puterilor diverselor armate ar putea fi foarte utile şi... Se opreşte în toiul discursului şi zâmbeşte timid. Am promis că nu vorbim despre muncă.

— Nu mă deranjează, răspund.

Aşa şi este. Munca reprezintă o parte din cine suntem noi împreună. Noi. Eu am deschis subiectul.

Ridic paharul să-l umple, dar când ridic al doilea pahar, Georg scutură din cap.

— Am decis să nu mai beau o vreme.

Sigur este o decizie recentă, având în vedere că acum câteva seri mirosea a băutură.

— Pe seama bolii?

— Pe seama multor lucruri. Pe mare îţi vine uşor, bere când este apa murdară, vin la cină, apoi brandy. Cu toate că îşi păstrează tonul calm, îl simt uzat ca un disc de fonograf folosit de prea multe ori. Cu o seară înainte de bătălie am sărbătorit. Cu toate că nu specifică, ştiu că se referă la Iutlanda. Orbeşte cu grijă, pronunţă cuvintele atent, ceea ce-mi spune că nu a mai povestit nimănui episodul ăsta. Se vorbea despre victorie, din ce în ce mai rar. Intraserăm în ultimele provizii de carne şi de şampanie bună. Am băut mai mult decât de obicei şi m-am retras. Dacă nu aş fi făcut-o, poate aş fi observat semnele de alarmă, aş fi văzut cum se comasau navele britanice. Până când ne-am trezit, Pommern fusese deja lovit.

Se învinovăţeşte pentru faptul că nu a putut împiedica lupta în care a murit fratele lui.

— Georg, nu ai fi avut ce face! Chiar dacă ai fi simţit...

Dar scutură din cap, nevoind să accepte nici o altă versiune care nu se potriveşte cu firul narativ pe care şi-l repetă de atâta timp.

— Poate aş fi reuşit să chem întăriri sau să repoziţionez flota. Ce anume ne face să credem că putem schimba evenimente importante cu gândul sau cu fapta? Este un soi de orgoliu. Şi pe urmă m-au transformat într-un fel de erou. Am protestat, am încercat să le spun adevărul, dar au spus că era necesar pentru moralul oamenilor. Era o minciună.

Poate mai mult ca orice, lipsa de sinceritate nu o putea suporta Georg. Acum înţeleg mult mai multe despre el, despre natura lui solitară, despre felul în care o parte din el pare mereu să fie altundeva. Ce-ar zice dacă ar şti adevărul despre mine şi despre lucrurile pe care le-am făcut?

Ridică privirea, de parcă uitase că sunt aici.

— Mă crezi probabil un mare laş.

— Câtuşi de puţin. Mă întind să-i iau mâna, fără să-mi mai pese de protocol, încercând să-l salvez de dispreţul de sine. Îmi vine să-i spun că este nevoie de curaj să spui adevărul. Eu sunt cea laşă aici.

— Aş vrea să plec, spune Georg. Mă doare, crezând că se referă la întâlnire. L-am supărat cu ceva? Să plec în sud, poate, spre Mediterana.

Se referă la conferinţă şi la oraş, dar pare absorbit şi motivat de munca pe care o face aici. Încuviinţez, recunoscând dorinţa de a fugi de barierele înăbuşitoare pe care le pune oraşul.

— Hai s-o facem! exclamă. Există locuri, să ştii, în munţi, dar şi la mare. Locuri care ne-ar plăcea amândurora.

Orbeşte serios.

— Georg! Şi conferinţa? Şi munca ta?

Şi tata, soţul meu şi nenumăratele motive pe care nu le pot admite.

— Poate când se termină conferinţa şi ne întoarcem amândoi în Germania, încearcă din nou.

Nu răspund. Berlin înseamnă Ştefan şi viitorul care mă aşteaptă inevitabil, sfârşitul acestei relaţii. Apoi se detaşează: Sigur, nu presupun că ai vrea să fii cu mine. Confundă ezitarea cu împotrivirea. Îi iau mâna, neştiind ce să spun. Parisul este ca un vid în care mulţi oameni au ajuns laolaltă într-un vârtej straniu în care regulile nu se aplică. Acasă, viaţa este stratificată, divizată, iar eu şi Georg venim din lumi şi religii diferite, politic şi social. Chiar şi fără Ştefan, vieţile noastre în Germania ar fi întru totul incompatibile. Totuşi, aş trece peste orice ca să fiu cu el. Ar putea oare ca orice zi să fie aşa, glorioasă şi luminoasă? Parcă-l şi văd pe Georg bătrân, cum bem o cană de ceai în salonul nostru, mult după ce au crescut şi au plecat copiii de-acasă. Mă opresc, şocată de viziune. Este mult prea diferită de viaţa pe care mi-o imaginez şi

totuşi, în acel moment, ştiu exact ce vreau.

— Ne-ar putea fi la fel de bine în fiecare zi, plimbându-ne, râzând şi vorbind. Margot! îmi strânge mâna. Putem fi împreună. De ce te împotriveşti? Nu ştie ca mine că zilele ne sunt numărate, că fiecare noapte ce trece ne aduce mai aproape de sfârşitul sortit.

Ce o să faci după război? Cuvintele Krysiei îmi răsună în minte. Am alt răspuns acum. Nu fug de Ştefan, ci spre Georg, şi totuşi, în acelaşi timp, se va termina inevitabil. De-asta este aşa bine? Pentru că ştiu că furăm aceste puţine momente pe care le avem împreună? Nu, decid, uitându-mă la Georg. Avem o legătură, o scânteie care ar arde zeci şi zeci de ani, în fiecare zi şi în orice mare triumf şi suferinţă. Apoi îmi imaginez un copil, un băiat, cu trăsăturile puternice ale lui Georg. Mi se pune un gol în stomac.

— Ssst...

Mă aplec, disperată să nu mai aud întrebări, să îmi opresc mintea care se învârte ca un carusel. De data asta îl sărut, lipindu-mi stângaci buzele de ale lui. Aştept să se retragă, să-mi spună că nu se cuvine, dar se adânceşte în sărut cu intensitate, cercetând, ridicând miza. Vocile binelui şi răului dispar din mintea mea, înecate de geamătul slab care-mi sună străin pe buze în timp ce mă lipeşte de pământ.

De cealaltă parte a tufişurilor se aude un zgomot puternic, ca o explozie care ne desparte dintr-odată.

— Ce naiba? Georg sare în picioare şi duce mâna la brâu, spre arma pe care nu o are.

Zgomotul se aude din nou, într-o succesiune de pocnituri.

— Nu-i nimic, îl alin, ridicându-mă repede. Dar rămâne în faţa mea, în timp ce ieşim pe potecă, ţinându-mă ocrotitor cu un braţ.

Artificiile erup în depărtare, în spatele Turnului Eiffel.

— Ah! exclam. Ne oprim să admirăm spectacolul uluitor de verde, roşu şi albastru care luminează cerul nopţii.

— Dar de ce? întreabă, mai mult nedumerit decât încântat. Are dreptate, nu este sărbătoare şi nici alt motiv pentru artificii. S-a întâmplat ceva. Ar trebui să mergem

Strâng rapid lucrurile şi pornim spre magazinul de biciclete. După ce le lăsăm, ne îndreptăm spre râu. Spectacolul de artificii se termină şi în urma lor rămân nori de praf pe cer. Fumul de praf de puşcă persistă în aer. Străzile sunt aglomerate, fremătând de entuziasm, ca în ziua în care a sosit Wilson.

Georg mă ia de mână şi apoi bagă mâinile noastre în buzunarul lui, la cald. Se opreşte brusc, se întoarce spre mine şi îşi lipeşte buzele de ale mele. În acel moment, dispare orice mulţime în jurul nostru.

— Îmi pare rău, dar trebuia să o fac pentru ultima oară, înainte să...

— Înţeleg.

Înainte ca artificiile şi ceea ce vine odată cu ele să ne schimbe lumea pe veci.

Mă ia încă o dată de mână, mă duce spre un stand de ziare şi îi dă băiatului câţiva bănuţi pentru un ziar care miroase a cerneală proaspătă.

— Tratatul, spune, citind titlul principal. Au anunţat termenii.

În timp ce citeşte, face ochii mari de uimire. Mă aplec peste umărul lui. Milioane de mărci pentru reparaţii, armata germană urmează să fie destrămată pe loc.

— Asta nu este pace, spune, încercând să nu se enerveze. Este crucificare. Trebuie să mă întorc îndată la Versailles.

— Da, desigur.

N-am cum să nu fiu dezamăgită că ni se încheie seara

brusc. Ţinându-mă bine de braţ, Georg străbate mulţimea.

— Traversăm râul, spune, trăgându-mă spre pod. De cealaltă parte, opreşte un taxi şi, odată urcaţi în maşină, îi dă şoferului câteva bancnote.

— La Versailles, urgent!

Nu zice nimic în timp ce ieşim din oraş. Chipul îi este ca o mască împietrită şi în norii învolburaţi din ochi văd o beznă cum nu mi-aş fi putut imagina. O oră mai devreme râdeam şi ne gândeam la noi strategii de muncă. Cum de se schimbase totul aşa repede?

Când ajungem la Versailles, nu mă mai pot abţine.

— Georg, încă putem face ceva!

Maşina opreşte în faţa clădirii şi pare să fi uitat de orice noţiune de a lucra împreună. Georg mă conduce iute la uşă, cu capul plecat, apoi urcă în maşină şi o clipă mai târziu dispare.

Capitolul 14

Răsăritul vine ca de obicei peste câmpurile din est, luminând oraşul cu un galben pal, ca reflectoarele pe o scenă de teatru. Traversez dormitorul şi îmi iau rochia aruncată aseară pe jos. Febra pregătirilor pentru întâlnirea cu Georg parcă am trăit-o în altă viaţă. Îi văd chipul, bucuros într-o clipă şi chinuit în următoarea. Îşi pusese nădejdea în procesul de pace, dar acele vise s-au stins acum.

Îmi duc mâinile la buzele moi şi umflate de la sărut. Încep să mă simt vinovată. Prima dată putea fi o întâmplare, dar de data asta îl sărutasem pe Georg deliberat, prelung. Revăd momentul şi mă întreb ce s-ar fi întâmplat dacă nu ne-ar fi întrerupt artificiile. Cum ne-am putea întoarce la ce a fost, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat

nimic?

Sigur, nu există cale de întoarcere, îmi spun în timp ce mă îmbrac. Lumea pe care o cunoşteam eu şi Georg, a serilor liniştite în care lucram împreună, se sfârşise aseară, odată cu proclamarea tratatului de pace.

Papa nu era acasă când am ajuns, dar este acum, s-a trezit neobişnuit de devreme şi stă aplecat peste birou.

— Papa, tratatul...

Se îndreaptă şi se întoarce spre mine. Este palid şi are cearcăne, de parcă nu a dormit deloc.

— Ai aflat.

Orbeşte pe un ton dramatic şi nesigur. Îmi imaginez că este la fel de neliniştit ca Georg. Papa fusese precaut în privinţa planului lui Wilson, dar sperase la o lume care se putea cumva reface după război. Acea lume nu pare să existe. Ridică nişte hârtii.

— Ăsta e? întreb.

Încuviinţează.

— Tratatul oficial nu va fi prezentat în conferinţă până mai târziu, dar am primit copia prin curier. Mă duc la birou şi mă aplec peste umărul lui. Este un dezastru. Milioane de mărci pentru daune. Pierdem Alsacia-Lorena şi Regiunea Sudeţilor. Nu-mi dau seama cum o să treacă ţara prin aşa ceva. Aştept să dea dovadă de optimism, ca de obicei, sau să încerce să mă menajeze de realitatea dură a ceea ce s-a întâmplat, dar nu o face. Azi ar trebui să mă duc să mă interesez de rezervare pentru plecarea noastră acasă.

— Nu! strig.

Face ochii mari când izbucnesc. Adică nu s-a terminat conferinţa. Dar explicaţia mea nu-i diminuează mirarea. Mereu m-am plâns de Paris şi văd că încearcă să înţeleagă de ce mi-am schimbat atitudinea, de ce aş fi supărată că plecăm acum.

— Treaba mea aici s-a terminat, draga mea! Nu avem

de ce să mai rămânem.

— Dar munca lui Georg... Am putea oferi o propunere alternativă. Nu trebuie să fie aşa.

— Căpitanul Richwalder se amăgeşte, draga mea! S-a terminat.

Şi ştiu că are dreptate. Ca şi Georg, îmi imaginez, amintindu-mi cât de dezamăgit a fost la întoarcerea din Paris. Aşa că ne întoarcem la Berlin.

Nu ar trebui să mă mire, având în vedere că şi-a terminat treaba la conferinţă, nu avem motive să rămânem.

— Am vorbit cu Greta să redeschidă casa, adaugă Papa.

Nu mă gândisem lunile astea la scumpa noastră menajeră. Cu toate mutările noastre din ultimii ani, viaţa părea uneori ca un platou de filmare, cu locuri şi oameni care încetează să existe după ce-i lăsăm în urmă.

Acum îmi dau seama că nu avea cum să dea de Greta aşa repede. Probabil că a făcut asta înainte să se anunţe termenii tratatului. Chiar dacă şi-a petrecut mare parte din timp cu delegaţia germană în ultimele săptămâni, munca lui la minister sigur i-a indicat că se apropia sfârşitul şi că nu era de bine. Acum îmi explic privirea lui tulburată şi grija de a nu mă implica prea mult în munca lui Georg.

Acasă. Ideea mă înţeapă ca un cactus. Ştiam că într-o zi se va termina. Parisul a fost un amortizor între mine şi viaţa care mă aşteaptă. Nu putea ţine la infinit, dar Germania, cu haosul politic şi cu protestele, îmi pare întunecată şi primejdioasă, o ţară care nu ne mai aparţine.

— Tu o să fii în siguranţă la Berlin după tot ce ai scris? întreb, amintindu-mi ce spusese Ignatz cu luni în urmă, că Papa nu foloseşte pseudonim.

— Nu mă tem, răspunde, fără să răspundă de fapt.

Îmi răsună în cap vocea Krysiei: „Acum sau niciodată”.

— Papa... îmi ling buzele, pregătindu-mă să-i spun că nu

mă întorc. Ţi-aduci aminte când am vorbit despre studiile în străinătate? Aş vrea să mă duc când terminăm aici, poate la Londra.

— Dar credeam că dacă se termină războiul, abia aştepţi să te întorci.

— Nu-mi trebuie o diplomă oficială, bat eu în retragere. Poate nişte cursuri de limbi străine.

— Dar poţi face asta la Berlin.

— Ar fi mult mai bine să studiez în limba maternă. Nu-l mai pot minţi şi încetez să mă mai prefac. Vreau să văd puţin lumea. Nu mă pot întoarce. Nu acum.

— Dar Ştefan... Se opreşte când pricepe că tocmai logodnicul meu este motivul pentru care nu mă pot întoarce. Văd cum se perpeleşte. Papa nu este tânăr şi cel mai mult vrea să-şi vadă copila la casa ei şi cu cineva care să aibă grijă de ea înainte să moară el. Nu doar din motive financiare – unchiul

Walter va avea mereu grijă să nu îmi lipsească nimic. Mai degrabă vrea să am compania care i-a lipsit lui de când a murit mama, să am pe cineva drag, dar oare nu înţelege că există lucruri mai rele ca singurătatea? Mai putem sta câteva zile. Face o concesie. Poate facem o excursie în sud.

— Nu, nu-i nevoie.

Dacă tot plecăm, mai bine să înfrunt imediat inevitabilul.

— Şi Georg este din Berlin, nu-i aşa? Ocoleşte întrebarea pe care vrea să o pună de fapt.

Scutur din cap şi îmi mut privirea.

— Din Hamburg.

Oraşele sunt la câteva ore unul de celălalt, cu trenul, dar nu contează. Odată ce mă întorc în Berlin şi mă mărit cu Ştefan, lumile noastre ar putea foarte bine să fie pe planete diferite.

— Liebchen, spune Papa blând.

Mă întorc. Îmi curge o lacrimă pe faţă.

— Of, Papa! Alerg la el şi îi sar în braţe. Se zguduie puternic de plâns, cu un şuier sec, nefamiliar. Nu plec. Nu trebuia să fiu aşa insensibilă şi să aduc vorba tocmai astăzi...

Se îndreaptă de spate şi se şterge la ochi.

— Îmi pare tare rău! Nu despre asta e vorba. Atunci? Scoate batista şi se duce la oglindă să se adune. După o clipă se întoarce. Uneori vrem lucruri pe care nu le putem avea. Trebuie să acceptăm asta. Mi se taie respiraţia aşteptând să vorbească despre Georg. Oare să neg sau să-i spun adevărul orice-ar fi? Dar ocoleşte cu atenţie chestiunea şi vorbeşte la modul general şi abstract. Nu este posibil...

— Dar mi-ai cerut mereu să fiu sinceră cu mine, protestez, folosind citatul lui preferat: „Reuşeşti să te înţelegi cu tine însuţi?”

— Încerc. Dar este asemenea conferinţei de pace – uneori lucrurile pe care le vrem şi la care aspirăm trebuie să coexiste pe tărâmul posibilului. Se uită cu nostalgie şi îmi vine să-l întreb ce a fost obligat să compromită. Între noi se cască o prăpastie pe care n-o pot trece, un loc în el la care nu pot ajunge, oricât de mult ţinem unul la altul. Nu insist, ştiu că nu va mai spune nimic.

Cineva sună la uşă. Ezită, nedorind să întrerupă discuţia noastră.

— Mi-a venit maşina. Putem continua mai târziu.

Încuviinţez şi mă întorc în camera mea, uitându-mă pe geam spre hotel. Georg. Parcă-i văd expresia când a citit pentru prima oară termenii draconici al tratatului de pace care i-a distrus din temelii toată munca. Îmi vine să mă duc să văd cum se simte şi să-l liniştesc, dar bănuiesc că s-a retras într-un loc mult prea obscur şi prea îndepărtat ca să ajung la el.

După ce pleacă maşina tatei, mă întorc în sufragerie şi mă duc la birou, căutând copia tratatului de pace. Poate dacă înţeleg mai bine, văd şi un licăr de speranţă în detalii. Papa a luat documentul cu el, dar poate găsesc ceva în presă. Caut Le Journal pe masă, îl citesc adesea după ce-l lasă tata împrăştiat pe birou, însă astăzi nu-l văd nicăieri. Probabil l-a luat cu el, ca să digere articolul din presă.

Cobor la chioşcul cu ziare de la colţ.

— Le Journal, cer.

— Non[30].

Scutură din cap. Având în vedere ştirile de astăzi, cred că s-a epuizat. Iau în schimb Paris Herald, curioasă ce are de spus presa străină. În timp ce plătesc, vânzătoarea rânjeşte dispreţuitor, de parcă termenii duri ai tratatului urmează să-mi fie personal impuşi. Îmi feresc privirea şi plec cu ziarul acasă. Articolul de pe prima pagină descrie lucruri pe care le cunosc deja de aseară. Mă uit mai departe, caut alte articole.

Pe a doua pagină, în partea de jos, este o fotografie cu o femeie frumoasă care pare să nu aibă legătură cu tratatul. Este un reportaj oarecare: „Incendiu fatal în West End” spune titlul. La scurt timp după începerea programului, izbucnise un incendiu de amploare la unul dintre teatrele Londrei. Era o piesă de natură politică şi o parte dintre ieşiri fuseseră blocate pentru a împiedica protestatarii să iasă. Şase oameni, inclusiv actriţa din imagine, care se odihnea în cabina ei înaintea spectacolului, muriseră.

Eu şi Papa fuseserăm cândva în West End, ca să vedem un spectacol înainte de restricţiile de călătorie impuse germanilor, o piesă de Oscar Wilde, al cărei titlu nu mi-l amintesc. Teatrul vechi de secole, cu balcoane şi ornamente în jurul scenei, era frumos, dar cortina de pluş şi scena de lemn erau ca o cutie de lemn, cu culoare

[30] „Nu” (în limba franceză în original).

strâmte şi uşi acoperite, din care nu ai fi putut scăpa în caz de incendiu.

Mai uit din nou la fotografie. Îmi atrag atenţia ochii mari şi luminoşi ai femeii, extrem de cunoscuţi. Dintr-odată, parcă mă uit în oglindă. Citesc titlul. Actriţa era Lucinda Rose, originară din Berlin. Mă trece un fior. Şi mama fusese actriţă înainte să se căsătorească, dar murise cu ani în urmă.

Mă uit apoi de la fotografia din ziar la cea de pe policioară. Chiar dacă femeia din ziar este mai bătrână, figura în formă de inimă este negreşit aceeaşi.

— Ah! ţip şi duc mâna la gură.

Aud un zgomot la uşă şi paşi în spate.

— Am uitat nişte hârtii.

Îmi bubuie urechile de abia aud vocea tatei.

— Dragamea, eşti...?

Se opreşte când se apleacă peste umărul meu şi vede ziarul. Nu ridic privirea.

— Ea este, nu?

Ridic ziarul şi aştept să nege. Tăcere. Mă întorc la timp, să văd cum se pleoşteşte. Lacrimile de mai devreme nu erau legate de conferinţă. Văzuse articolul şi ascunsese ziarul de mine.

— Margot, stai... strigă, în timp ce mă ridic şi mă duc în camera mea, trântind uşa.

Bate la uşă şi deschide uşor.

— Hai să vorbim despre asta.

— Ce mai este de spus? Este mama, nu?

Aştept să nege, să-mi dea o explicaţie pentru care ultimii zece ani nu au fost o minciună.

— Da, ea este. Mai bine zis, a fost. Îi piere glasul la ultimul cuvânt.

— Dar de ce, Papa?

Se aşază pe marginea patului. Brusc, pare foarte obosit

şi mult mai bătrân.

— Am crezut că o să-ţi fie mai uşor să accepţi că a murit – decât adevărul, că ne părăsise. Când am cunoscut-o pe mama ta, era o stea în devenire, hărăzită măreţiei. Am curtat-o şi am convins-o să lase totul pentru mine. O femeie căsătorită nu ar fi avut voie să joace pe scenă şi să plece în turnee. Toată lumea se aştepta să aleagă între reflectoare şi familie. Nu avea nicicând stare şi îmi reproşa că am abătut-o de la calea măreţiei de care s-ar fi putut bucura. Povestea pe care ţi-am spus-o era parţial adevărată. A avut gripă şi era să moară, dar, deşi trupul s-a însănătoşit, spiritul i-a rămas suferind. Era mereu posomorâtă şi zicea că se simte ca o prizonieră. Un soţ şi un copil o ţineau în cuşcă. Eu. Voia să plece şi nu am putut s-o opresc.

Aşadar, ne părăsise, fie mânată de depresie, fie de altceva, nu ştiu. Parcă-i văd piatra funerară din cimitirul din Berlin. Fusese un şiretlic, de dragul meu – şi al ei. Mai bine amintirea preţuită a unei mame care murise decât ura că mă abandonase.

— Aveam de gând să-ţi spun când te făceai mare. Am douăzeci de ani, nu ajunge? Ca să alegi singură, poate chiar s-o întâlneşti...

Dar mi se refuzase această ocazie. În articol scria că spectacolul în care juca fusese cu câteva luni în urmă în turneu la Paris. Ne-am aflat în acelaşi oraş, poate chiar am trecut una pe lângă alta pe stradă. Dacă aş fi ştiut...

— Bănuiai că avea să plece? Clatină din cap.

— Niciodată. Ştiam că era nemulţumită, dar când trăgeam de ea ca să aflu ce voia, nu zicea. Pentru că nu-i puteai da ceea ce îşi dorea – libertatea. Nu cred că aş fi putut s-o opresc – se sufoca.

Papa o privise mereu pe mama ca pe un obiect fragil, prea frumos să fie a lui, o profeţie care se dovedise

adevărată în ziua în care plecase.

Eu aş fi putut face altceva? Poate, dacă aş fi fost un copil mai ordonat, cu părul pieptănat, cu rochii curate şi bune maniere, în loc să mă împiedic de lucruri, să fac crize şi să mă caţăr în copaci. Într-o clipă sunt de nouă ani şi retrăiesc abandonul, dar pierderea, laolaltă cu respingerea, este mai rea. Moartea de gripă nu era o alegere. Putea rămâne, dar a ales să plece.

Îmi vine în minte o imagine de mult uitată. Intram în fugă în camera mamei după ce-mi căzuse un dinte. A sărit în sus, mascând şifonierul în grabă. Aşteptam să mă certe că nu bătusem la uşă. În schimb mi-a luat dintele plin de sânge cu mâna elegantă, fără repulsie, închizând un sertar în spate, crezând că nu eram atentă. Ascundea ceva.

Mai târziu, când dormea, m-am furişat în camera ei şi am deschis sertarul pe care-l închisese aşa repede. Bani, multe teancuri de bancnote prinse frumos, umpleau sertarul. De ce i-ar fi ascuns? Putea să-i ceară orice lui Papa. Se agitase atunci.

— Margot, exclamase, neputându-şi masca neliniştea din glas.

— Pentru ce sunt toţi banii ăştia? am întrebat cu încredere de copil, convinsă că-mi va răspunde la întrebări.

— Un cadou pentru Papa.

Mi-a făcut cu ochiul, făcându-mă complice parcă. Urma să-i ia ceva practic, cum ar fi fost o pălărie sau ceva mare, pentru toţi? Darul nu se materializase şi apoi am uitat de el. Acum ştiu că banii erau pentru plecare. Cu aproape optsprezece luni înainte să plece, mama punea bani deoparte pe furiş ca să dispară. Dintr-odată, mă cuprinde vina. Dacă i-aş fi spus lui Papa...

— Nu am fi putut s-o oprim, zice, citindu-mi gândurile. Libertatea era ca oxigenul pentru ea şi nu am fi putut s-o

oprim, cum nu poţi trăi fără aer.

Mă gândesc la toate lucrurile ei, la bijuteriile şi hainele lăsate frumos în şifonier, de parcă plecase la o cafea. Îmi fusese uşor să cred că murise, pentru că totul rămăsese la loc. Acum înţeleg că lăsase totul şi plecase. Nu voia ca vechiul trai să se amestece cu plecarea de care era complet absorbită.

Îi cad umerii.

— Credeam că o să te superi pe mine că nu-ţi dau destul.

— Of, Papa!

El rămăsese, avusese grijă de mine şi ca tată, şi ca mamă, doar noi doi, că alţi fraţi nu mai puteam avea. Îmi dau seama că şi asta fusese o minciună. Mama nu suporta nici măcar un copil. Papa nu a insistat, de teamă că ar fi afectat-o.

— Nu aş simţi nicicând asta. Dar dacă mi-ai fi spus... Mă bate uşor pe obraz.

— Ce fată frumoasă! Nici nu şi-ar fi imaginat.

Preţ de o clipă savurez căldura mâinii lui pe faţă, dragostea lui puternică şi ocrotitoare, cum fusese în fiece zi din viaţa mea. Apoi mă retrag.

— M-ai minţit, spun, iar aerul se răceşte şi ne îndepărtează unul de altul.

Fiecare amintire dragă pe care o am cu noi doi din ultimii zece ani pare pătată, bazată pe o scorneală.

— Margot, te rog...

Mă întorc, nu vreau să mă consoleze. Trădarea lui este mai rea decât a mamei, în atât de multe feluri, pentru că în el credeam. Se retrage învins.

— Mi-e teamă că trebuie să mă întorc la delegaţie, vorbim diseară.

La ce bun? îmi vine să întreb. Asta nu o va aduce înapoi, nu-mi va da şansa să vorbesc cu ea înainte să fie prea

târziu. Dar a închis deja uşa. Mă întind pe pat şi mă mai uit o dată la fotografia din ziar. Îmi dau lacrimile, care pică pe ziar ca ploaia. Am fi putut fi surori sau chiar prietene. Nu, nu prietene. Nu o pot ierta pentru ce a făcut. Ce i-aş spune dacă ar fi acum aici? Aş fi vrut s-o întreb de ce a plecat. Acum nu o să mai am ocazia.

O oră mai târziu, Celia dă buzna în apartament.

— Ai aflat. Nu mă întreabă. O fi sunat-o Papa şi i-o fi cerut să mă aline în absenţa lui. Nu-l judeca, mă roagă Celia. Are intenţii bune, încearcă să aplaneze conflictul dintre mine şi Papa, dar tot mă cuprinde furia. Cine e ea să-mi vorbească despre părinţii mei? A iubit-o... Este îndurerată, conştientă de profunzimea sentimentelor lui faţă de sora ei, o dragoste de care nu se va bucura niciodată. Şi a încercat, chiar a încercat.

Pentru el mă roagă, nu pentru ea. Ridic mâna.

— Încetează, te rog!

— Nu da vina pe tatăl tău, insistă Celia, mai vehement decât o ştiam. Ar fi simplu să spunem că era distrat şi foarte preocupat de muncă, dar este cel mai iubitor om pe care-l cunosc. Mă sperie tonul ei autoritar. Adevărul este că lui Lucy nu i-ar fi ajuns niciun bărbat. Aşa era şi în copilărie, mereu flămândă, mereu dornică de mai mult. A fost un blestem.

Oare de la ea am moştenit neliniştea, nesfârşita căutare în zadar? Poate de-asta nu mă mulţumeşte Ştefan, nu pentru ce a devenit, ci din cauza a ceea ce am devenit eu

Numai suport să ascult explicaţiile ei, aşa că ies din casă. În toiul dimineţii, străzile sunt sumbre, mute, perdelele trase. La colţ, fântâna din centrul micului scuar a amuţit. Mirosul apei murdare îmi stârneşte o amintire. Stau în parc la Grădina Zoologică într-o haină roz, am, aşadar, cam patru-cinci ani. Papa era în străinătate la una dintre conferinţele lui şi dădaca era liberă, aşa că eram

singură cu mama, o raritate. Când se întâmpla asta, ne mişcăm în permanenţă, prin parcuri, pe străzi, de parcă nu suporta să stea liniştită acasă, doar cu mine. Mă dusesem spre lacul cu raţe, fascinată de lebedele albe despre care mă tot avertiza Papa. Deodată, m-am întors. Eram singură, pierdută într-o mare de picioare şi tivuri de haine necunoscute.

Am strigat cu jale şi cu disperare şi mulţimea s-a dat la o parte, de parcă necazul meu ar fi fost contagios. În cele din urmă, i s-a făcut milă unui vânzător de mine.

— Cum te cheamă? M-a plimbat prin parc, strigând: „A pierdut cineva un copil pe nume Margot?”, pronunţând „g”-ul prea moale. La fântână am recunoscut haina mamei, am sărit din braţele omului şi am dat fuga la ea. S-a întors absentă, de parcă nici nu-mi observase absenţa. Aşteptam să mă certe că dispărusem, dar i-a dat o marcă vânzătorului în semn de mulţumire şi a plecat cu mine. Mă întreb acum dacă i-a părut rău că mă găsise.

Văd mai limpede acum în tot acest timp m-au obsedat secretele mele, că n-am stat să mă gândesc, dar după tot ce mi-a povestit Papa, întregul fir al vieţii noastre a fost bazat pe o minciună.

Merg aiurea pe străzi, fără să-mi dau seama încotro mă duc, până ajung pe treptele hotelului. Sun la interfon. Încep să am dubii. Nu ar trebui să-l deranjez pe Georg acum. Pe coridor, bat la uşă. Nu răspunde. Pun mâna pe clanţă şi împing uşa.

— E cineva aici?

Nu-l văd la birou, ci pe un scaun la fereastră, prăvălit într-o parte.

— S-a terminat, spune nedesluşit.

Observ atunci sticla goală de vin pe jos, criza făcându-l să renunţe la rezoluţia de a se tempera. A băut aseară sau azi sau şi aseară, şi azi? Tot în uniformă este îmbrăcat.

Jacheta, de obicei impecabilă, este descheiată şi are o pată de vin roşu pe reverul cămăşii albe care-i iese la iveală.

Mă îngrijorez şi uit de problemele mele.

— Ai dormit vreun pic?

— Ne-au dat tratatul, spune, ignorându-mi întrebarea. Avem trei zile să spunem da sau nu. Nici măcar nu au adoptat Cele Paisprezece Puncte ale lui Wilson, adaugă mâhnit. Studiile navale? Scuipă, dărâmând un dosar de pe pervaz. Hârtiile se împrăştie pe jos. Nu va exista nicio flotă. Am fost trădaţi.

Îşi îngroapă capul în mâini. Mi se rupe inima să-l văd distrus de unul dintre lucrurile la care ţinea aşa mult.

— Conferinţa nu s-a terminat încă. Poate le vor adopta. Dar ştiu chiar în vreme ce pronunţ cuvintele că este improbabil. Wilson şi delegaţia lui îşi făceau bagajele, conform ziarelor. Poate dacă revizuim notiţele, ne vine o contrapropunere în minte, adaug, dar mă opresc. Numai contează şi nu vreau să-l insult pretinzând altceva.

Ridică privirea.

— Margot... Parcă abia atunci îşi dă seama că sunt acolo. Dă să vină spre mine, dar ezită, uitându-se la uniforma şifonată şi pătată. Îmi pare tare rău. Scuză-mă o clipă...

Se ridică şi se duce în dormitor. Se întoarce după câteva minute. S-a spălat pe faţă şi s-a bărbierit, arată mai bine.

— Îmi pare rău că m-ai văzut aşa, doar că toate astea... Se pierde, văzându-mi ochii înroşiţi. Margot! repetă, traversând camera şi îngenunchind în faţa mea. Te simţi bine? Din cauza tratatului?

— Georg... Nu-mi place deloc că trebuie să-l împovărez şi mai mult, dar nu mă pot abţine şi îi povestesc tot. Rămâne mut de uimire.

— Nu a murit de gripă?

— Nu, în tot acest timp era în viaţă, doar că nu ştiam. Mi se frânge glasul.

— Ce nebunie! izbucneşte, uitând pe moment de catastrofa legată de tratat.

— Toată viaţa mea a fost o minciună, mă plâng. Mă ia şi mă strânge în braţe.

— Câtuşi de puţin. Nu-i nimic mai rău decât trădarea unui om în care avem încredere. Mă gândesc la documentul pe care l-am furat de la el şi mă apucă durerea de stomac. Dar tatăl tău a făcut cum a crezut mai bine ca să te protejeze. Asta nu-i schimbă dragostea sau felul în care te-a crescut.

— Şi mama? întreb, desprinzându-mă de el. Şi ea a făcut cum a crezut mai bine?

Întoarce palmele în sus, neajutorat.

— Nu ştiu, dar ai primit de la mama ta cele mai frumoase trăsături. Cred că semeni mult cu ea.

Vreau să protestez. Nu vreau să fiu deloc ca ea. Dar are dreptate.

Oare la ce se gândise mama în ultimele ei clipe? Se gândise la mine? îşi dorise să fi procedat altfel? Sau fusese mulţumită de alegerile ei?

Se cască o prăpastie care ameninţă să mă înghită.

— Of, Georg! Mă apropii, ignorând lacrimile care-i pătează uniforma. Dintr-odată, se schimbă rolurile. În tot acest timp eu l-am alinat, acum el mă ţine în braţe şi eu sunt cea vulnerabilă ca un copil. Multă vreme m-am descurcat singură şi mă sperie de moarte să am un sprijin, să am nevoie de el pentru putere. Iartă-mă, îngaim după o clipă. Nu trebuia să vin aşa, mai ales cu tratatul...

Fac semn spre documentele împrăştiate pe jos.

— Ai fost alături de mine de foarte multe ori. Este o plăcere să pot face la fel. Ridică din umeri. Nu mai contează nimic. Pur şi simplu, mă bucur că eşti aici.

— Ce pierdere... tot acest timp. Ani la rând, Papa ţinuse secrete faţă de mine, împiedicându-mă să-mi cunosc mama, dar sunt oare mai bună când îmi refuz sentimentele pentru Georg şi nu îmi trăiesc viaţa? Pe vremuri mi se părea că dacă fac ce trebuie, o să fiu în siguranţă. Acum înţeleg că nu există aşa ceva. Toate regulile şi convenţiile, lucrurile pe care credeam că le cunoşteam ca fiind bune şi adevărate nu mai sunt. Dar lucrurile astea, chiar dacă m-au ţinut într-un loc pe care l-am detestat cu toată fiinţa mea, au creat o structură şi o ordine în lumea mea. Încep să privesc peste buza abisului. Nu-i doar atât, spun, dându-mi seama în acest timp că nu venisem la Georg doar pentru alinare. Papa ţinuse secretul îngropat cu anii. Nu vreau să mai pierd timpul aşa în viaţa asta. Noi doi... Şovăi.

— Înţeleg. Stabiliserăm să discut cu tatăl tău. Dar după toate astea, nu mă aştept să mai vrei...

— Nu, din contră, îl întrerup. Vezi tu, acum ştiu că asta trebuie să facem

Nu-mi găsesc cuvintele, mă aplec şi îmi lipesc buzele de gura lui. Mă cuprinde bucuria. Acolo mi-e locul, acolo vreau să fiu acum, cu orice preţ. Apoi mă sărută, îşi pune mâinile pe mijlocul meu.

— Margot...

Nerăbdătoare, îi iau mâna şi i-o cobor, îndemnându-l cu siguranţă, în ciuda lipsei mele de experienţă. Alunec de pe scaun pe jos, strivind hârtiile sub noi.

În timp ce mă cuprinde dorinţa însă, aud un glas în cap: nu aşa. Nu doar că nu se cuvine, îl vreau pe Georg prea mult ca să mă opresc din cauza normelor sociale, numai că acesta este începutul unei relaţii frumoase şi nu poate începe cu o minciună.

— Georg... îmi pun mâna pe pieptul lui ca să-l domolesc şi mă ridic în capul oaselor.

Se retrage.

— Îmi cer scuze, nu ar fi trebuit să-mi iau asemenea libertăţi.

— Nu, nu-i vorba de asta. Vreau. Face ochii mari. Dar trebuie să-ţi spun ceva mai întâi.

Îi voi spune despre Ignatz şi despre document. Despre faptul că sunt căsătorită. Tot. Îmi iau inima în dinţi, dar înainte să deschid gura, mă sărută din nou.

Ceva trosneşte afară şi fulgerul izbeşte un copac. Zgomotul se aude din nou, mai aproape de data asta. Bate cineva la uşă. Îl sărut mai apăsat, ca într-un vis din care nu vreau să mă trezesc. Dacă nu ne oprim, nici asta nu se va încheia vreodată. Dar Georg, pragmatic, se retrage.

— Îmi pare tare rău, dar cu tot ce s-a întâmplat, trebuie să...

Mă ridic şi îmi netezesc rochia. Prin ferestruica îngustă de lângă uşă, văd borul inconfundabil al pălăriei lui Papa. Intru în panică. Ce caută aici? îmi trece prin cap să rămân ascunsă. Apoi îmi aduc aminte de hotărârea de a dezvălui minciunile şi mă duc să-l înfrunt.

— Papa?

Deschid uşa şi înlemnesc. Lângă tata este Ştefan.

Capitolul 15

— Ştefan?

Nu-mi vine să cred. Ce caută aici? Stă pe coridor, proptindu-se doar într-un baston, dar se vede după poziţia instabilă şi după felul în care se ţine de uşă că are nevoie de mai mult sprijin. Poartă vechea uniformă uzată, de parcă nu i-a spus nimeni că nu mai este soldat. Are părul de culoarea grâului acum, poate decolorat de la soare, dar pare o schimbare permanentă în urma traumei suferite.

Este agitat şi ochii îi fug în toate părţile.

Îmi dau seama că Papa l-a chemat. Era îngrijorat de relaţia mea cu Georg. Nu-i stătea deloc în fire, căci în orice altă situaţie din viaţă, tata mă încuraja să fiu independentă şi încerca să mă lase să iau propriile decizii, dar faptul că Georg ameninţa siguranţa viitorului meu era ceva ce Papa nu putea suporta şi astfel a intervenit. Cu toate că blestem alegerea lui, nu mă pot supăra că a făcut ce credea că este bine.

Eu şi Ştefan ne privim stângaci. Au trecut patru ani şi chiar dacă recunosc veteranul palid din pozele pe care mi le-a trimis, îmi este străin, fără nicio asemănare cu băiatul pe care l-am cunoscut în Berlin. Mă priveşte cu speranţă. Ar trebui să-l îmbrăţişez sau cel puţin să fiu mai primitoare, dar am încremenit.

— Margot, spune Papa blând. Ştefan a venit tocmai de la Berlin să te vadă.

— Ştefan... îl văd în panica mea cum a călătorit mii de kilometri, în pofida rănilor, nădăjduind să mă găsească. Sentimentul de vinovăţie se cască asemenea unui abis, ameninţând să mă tragă la fund. Fac un pas în faţă şi îi sărut obrazul supt, pe vremuri plin. Ce surpriza minunată! Zâmbeşte, scăldându-se în stropul de afecţiune pe care i-l ofer, de parcă vorbele mele fac să merite efortul de a ajunge aici. Arăţi foarte bine, adaug.

Mă soarbe din priviri.

— Şi tu, frumoasă ca întotdeauna! Cuvintele par repetate, parcă a exersat de o sută de ori pe drum. La început m-am gândit doar să fac o vizită, îngaimă cu un glas mai fragil decât îmi aminteam, o replică slabă a celui puternic, de bariton, care cântase splendid în corul şcolii. Dar dacă s-a terminat cu tratatul...

— Ştefan a venit să ne conducă acasă, încheie Papa în locul lui.

Acasă. Ăsta este coşmarul pe care l-am avut de zeci de ori. Dacă deschid gura să urlu, o să mă trezesc?

— Margot?

Mi se taie respiraţia când simt mâna caldă a lui Georg pe cot, unde nu vede nimeni. Atingerea lui mă alină, dar este dulce-amară, pentru că sunt sigură că o simt pentru ultima oară. Mă uit de la Ştefan la Georg, dorinţă şi nevoie, datorie şi poftă personificate în bărbaţii care stau în faţa mea. Georg îi zâmbeşte tatei.

— Domnule profesor... Are un ton cordial, numai puţin nedumerit. S-a întâmplat ceva? Dincolo de nenorocitul de tratat.

Aerul este dens şi umed. Papa mă priveşte nădăjduind. Au trecut câteva ore de când ne-am certat, de când am descoperit adevărul despre mama. Acum minciunile noastre stau laolaltă, juxtapuse. Înghit în sec, ca să-mi dreg glasul.

— Georg, dă-mi voie să ţi-l prezint pe Ştefan Oster. Nu pot să spun mai mult şi să dezvălui tot adevărul. Ştefan, el este căpitanul Richwalder.

Ochii lui Ştefan fug la umerii lui Georg şi, văzând însemnele gradului militar, se îndreaptă şi ridică braţul să salute. Dar Georg, neştiind ce presupune prezentarea, îi strânge mâna.

— Un coleg, membru al armatei imperiale. Încântat!

— Margot îl ajută pe căpitanul Richwalder cu munca pentru delegaţie, spune Papa, încercând să aplaneze tensiunea. Traduce documente.

Ştefan se uită de la Georg la mine şi înapoi şi în acel moment ştiu că îşi va da seama ce se petrece. Oare o să vrea să-l lovească pe Georg? Dar Ştefan încuviinţează.

— Un efort nobil. Mă uit la el să văd dacă este suspicios, dar degeaba. Este oare aşa greu să creadă că m-ar dori alt bărbat? Nu, Ştefan a văzut deja lumea în cei mai simpli

termeni, acceptând lucrurile ca atare. Nu poate înţelege că eu vreau să fiu cu Georg şi el cu mine. Mă bucur că ai găsit ceva de făcut, pe lângă pregătirile de nuntă, îmi spune.

Nuntă. Cuvântul răsună în atmosfera încărcată. Georg se mişcă imperceptibil şi, cu toate că nu îndrăznesc să ridic ochii la el, îi simt privirea întrebătoare, cerându-mi să neg.

Papa intervine, vorbind în locul meu.

— Ştefan este logodnicul lui Margot, explică frumos.

Simt că Georg se clatină pe călcâie, ca împuşcat. Îmi ţin respiraţia şi aştept ca Ştefan să-l corecteze pe Papa şi să dea lovitura finală, anunţând căsătoria de care nici tata nu are cunoştinţă. Mă uit drept la el, dorindu-mi să tacă şi să ţină secretul jurămintelor noastre.

Georg îşi drege glasul, mânat de instinctele de supravieţuire pe care le are un soldat.

— Vă rog să mă scuzaţi, trebuie să mă întorc la muncă în bibliotecă. Bună seara!

Nu suportă să-mi spună pe nume. În timp ce înaintează pe coridor, încerc să-i atrag atenţia, să-i vorbesc fără cuvinte, cum o facem de multe ori. Dar se uită peste capul meu, refuzând să mă privească şi să vadă explicaţiile şi rugăminţile din ochii mei.

Uşa bibliotecii se închide în urma lui într-un mod definitiv, tăcut, care-mi spune că nu voi mai călca acolo, că s-a terminat pe veci şederea noastră printre vrafuri prăfuite şi că nu-l voi mai auzi pe Georg respirând lângă mine.

Mă întorc. Ştefan are un zâmbet luminos, plin de speranţă, fie neobservând, fie alegând să ignore scena care s-a desfăşurat în faţa lui.

— Acum mă simt bine, zice. Pentru el, „bine” înseamnă că poate sta în picioare şi cel puţin merge puţin cu ajutor. Îi simt ezitarea în cuvinte, un mod prin care caută cei mai

simpli termeni de exprimare, lucru care spune multe despre suferinţa îndurată, absenţa inteligenţei şi umorului pe care le avea pe vremuri. Am fost lăsat la vatră. Mă bucur enorm să te văd. Doar asta m-a ţinut în viaţă în ultimii ani.

Mă simt ruşinată în timp ce mi-l imaginez pe Ştefan zăcând în patul de spital, tânjind după mine. Scrisorile mele scurte şi ocazionale, cu puţine amabilităţi, îl ţinuseră pe linia de plutire. Şi imediat ce a putut, s-a dat jos din pat şi a venit la mine când a văzut că eu nu mă mai duceam îmi ia mâinile într-ale lui.

— Acum ne putem căsători.

De dragul meu şi al tatei, continuă şarada, că nu am fi căsătoriţi deja.

— Da, reuşesc să spun, zâmbind forţat, ştiind că venise momentul să rezolv o problemă restantă. Hai acasă.

— Cum ai ajuns aici?

A doua zi, la amiază, stau cu Ştefan pe una dintre terasele de la Versailles. Mare parte din zi am vizitat palatul, pe care nu-l văzusem pe îndelete de când ne mutaserăm aici. Păruse mai simplu decât să încercăm să ne ducem la Paris. Dar Ştefan se mişcase îngrozitor de lent şi ghidul se plictisise de noi. Aşa că exploraserăm saloanele aurite de la parter într-un ritm agale, fără să îndrăznim să urcăm scările la etaj.

Acum stăm în grădina de nord a palatului şi ne uităm peste pajişti la grădinile cu flori. Dedesubt se află o fântână rotundă, mare cât un lac. Apa ţâşneşte vesel în arcuri din sculptura complexă spre centru.

— Cu un transport pentru veterani, răspunde. Soldaţi care se întorc acasă.

— Ai călătorit cu soldaţi francezi? întreb uluită.

— Da, au fost destul de prietenoşi de fapt, acum, că s-a terminat războiul.

Ce ironic este că pe străzile Parisului ura nu se domolise, în timp ce printre răniţi, prietenia înflorea. Poate din cauza experienţelor comune prin care trecuseră.

Mă uit la Ştefan cu coada ochiului. Stă singur în picioare, sprijinindu-se în două bastoane şi tot şchiopătează îngrozitor. Când plecaserăm mai devreme din apartament, ieşise neatent în stradă. L-am apucat şi l-am tras înapoi din faţa unui autobuz care a trecut în viteză, claxonând. Dar nu părea să-şi fi dat seama că era să fie lovit. În ciuda faptului că poate umbla singur, inconştienţa îl face aproape neajutorat. Este remarcabil că a ajuns la Paris nevătămat.

Mă uit la pajiştile verzi care se întind pretutindeni. Am un coş mic cu mâncare, căci speram să facem un picnic pe seară, însă până la cea mai apropiată grădină sunt şase trepte.

— Hai să mâncăm aici, propun, făcând semn, deloc plauzibil, spre curtea de marmură dură.

— Prostii, zice, târându-se spre scări şi coborând timid prima treaptă. Întind mâna spre braţul lui, dar se fereşte. Mă descurc singur.

Apoi se împiedică şi cade trei trepte până jos.

— Ştefan!

Dau fuga la el. Nu a păţit nimic, dar este dezamăgit, are orgoliul rănit. Fără să spună nimic, mă lasă să-l ajut să ajungă pe pajişte.

Nu zicem nimic în timp ce întind pătura pe iarba încălzită de soarele amiezii. Scot sendvişurile pe care le-am pregătit şi îi dau unul, gonind insectele care zboară pe lângă noi. Iau o gură din sendviş şi înghit cu un nod în gât. Îmi amintesc fără să vreau de picnicul cu Georg din Jardin des Tuileries. Mă apucă dorul. Cum de s-au schimbat aşa mult lucrurile în câteva zile doar?

— Mă bucur să te văd, spune Ştefan sincer. Am aşteptat

atâtea luni să te întorci acasă...

Încerc să-mi dau seama dacă este un reproş, dar pur şi simplu spune un fapt.

— Îmi pare rău. Am vrut să vin, dar Papa a trebuit să plece direct la Versailles.

— Înţeleg perfect. Mă consolasem deja când s-a terminat conferinţa. Dar apoi am primit de veste de la Celia...

— Celia? îl întrerup.

— Mătuşa ta mi-a trimis o telegramă în care mă invita aici, spune mulţumit. Credea că o să-ţi prindă bine să mă ai cu tine.

Îmi vine să vărs. Aşadar, Celia fusese cea care-l chemase pe Ştefan. Ar fi trebuit să ştiu că Papa, oricât de îngrijorat ar fi fost, nu şi-ar fi băgat coada astfel, însă Tante Celia devenise obsedată să mă căsătoresc cu Ştefan. Se îngrijorase de un potenţial scandal din cauza relaţiei mele cu Georg şi se hotărâse să facă ceva în privinţa asta.

— Am aflat şi despre mama ta, mă refer la adevăr.

— Ţi-a spus Papa?

Încuviinţează. Ştefan a fost la aşa-zisa înmormântare când eram mici, cea care fusese o prefăcătorie. Sigur ştie cât doare.

— Îmi pare foarte rău. Aştept să mai spună ceva, poate din trecutul nostru împreună. Dar nu o face. Georg, care nu o cunoscuse deloc pe mama, oricât de stresat era, mă ajutase mai mult să trec prin asta. Niciodată nu-mi păruse la fel de mare diferenţa dintre cei doi. M-am mutat la oraş, spune.

— Da?

— Da. Tata a modificat treptele din faţa casei şi a mutat dormitorul în locul biroului. Mă priveşte cu speranţă şi încerc să zâmbesc. Totuşi, sună foarte neplăcut să locuiesc

la parterul aglomeratei case a familiei Oster, ca într-un acvariu. Este mult mai bine decât să fiu la spital, adaugă.

— Normal, răspund imediat, simţindu-mă ca un copil nerecunoscător. Ai auzit de tratat?

Schimb subiectul cu unul mai neutru. Încuviinţează.

— Am aflat în tren când tocmai ajungeam la graniţa franceză.

— Se zice că americanii nici nu au de gând să semneze.

Nu răspunde. Îmi dau seama că până acum nu am discutat niciodată politică. Conversaţiile noastre înainte de război erau legate de lucruri pragmatice sau simple, cum ar fi filmele. Cu toate că ne plăcea amândurora să citim şi Ştefan asculta când povestea tata despre munca lui, nu existaseră dezbateri sau discuţii pe teme ca cele pe care le avusesem cu Georg sau cu Krysia, scânteia schimbului de idei de care ajunsesem să mă bucur de la venirea la Paris. Iar după ce plecase pe front, scrisorile noastre fuseseră scurte şi familiare. Scrisesem despre Oxford şi despre viaţa noastră acolo, vorbind mereu în general şi nu vital, în caz că erau citite de cenzori. Şi el fusese vag, poate ca să mă cruţe de realitatea dură a vieţii pe front. Pe vremuri nu mă deranja. Doar că acum, după atâtea luni la Paris, în care am discutat idei măreţe, mai pot oare aprecia superficialitatea conversaţiilor nesatisfacătoare? Cum ţine Ştefan la mine fără să-i pese de opiniile mele şi de ceea ce gândesc? Dar poate că nici el nu şi-a pus problema.

Poate că sunt nedreaptă. A trecut prin multe, este de înţeles că nu vrea să discute despre tratat. Pentru el, acesta reprezintă scopul pentru care a luptat şi a eşuat.

— Aşadar, trebuie să stabilim data nunţii, spune vesel.

Mă codesc. Suntem căsătoriţi, dar, desigur, va fi o ceremonie cu părinţii pentru a păstra aparenţele.

— Să zicem septembrie.

— De ce atât de târziu? insistă. Acum, că te întorci, mă gândeam să ne căsătorim imediat.

Mă întorc. Cuvintele îmi răsună în cap.

— Noi, femeile, avem nevoie de câteva luni de pregătiri. În aşa fel încât Celia să aibă parte de nunta ei, glumesc. În plus, o să fie mai rece şi vei avea timp să te vindeci.

— Timp să mă vindec, repetă încet, de parcă nu-i vine să creadă ce aude. Draga mea, dacă nu o să fie mai bine de-atât?

— Va fi, spun. Clatină din cap.

— Margot, nu pricepi? Asta este viaţa mea acum. Face semn, frustrat, spre bastoane. Nu pot intra în afacerea familiei şi probabil că nu voi putea face nici copii.

Nu mă gândisem nicio clipă la această posibilitate. Aşa cum îi spusesem lui Georg, dintotdeauna îmi dorisem o familie mare. Pentru Ştefan este o lovitură şi mai mare, pentru că nu-şi va putea duce numele mai departe, ceea ce avea nevoie ca unic băiat.

— Mai sunt soluţii, insist. Putem adopta.

Scutură furios din cap. Nu vrea să-l consolez. Deziluzionată, încep să strâng coşul de picnic. Când termin, mă ridic.

— Haide! spun, cu pretinsă veselie, întinzându-i mâna. Dintr-odată, perspectiva unei plimbări lente pare mai puţin obositoare decât să continui discuţia. Mai avem timp să vedem o parte dintre fântâni înainte de lăsarea serii.

Este aproape opt când ne întoarcem la hotel. Extenuat, nu mai protestează când îl ajut să urce scara îngustă până la noi. Înăuntru nu este nimeni.

— Cred că Papa s-a dus la Celia, zic.

Ştefan se uită la divan, acum un pat improvizat. Suntem soţ şi soţie, singuri, împreună şi văd cum caută afecţiune, chiar dacă nu este capabil de intimitate în adevăratul sens al cuvântului.

— Sunt îngrozitor de obosită şi se poate întoarce tata, adaug.

— Fireşte.

Se întoarce, încercând să-şi mascheze dezamăgirea.

— Ştefan, stai! Mă duc la el şi îl iau stângace în braţe. Se afundă în mine, bucurându-se de afecţiunea de care avea atâta nevoie. O să fie bine, mai spun, dar mai mult pe mine încerc să mă conving. De ce nu-l pot ajuta? într-un fel, pe Georg l-am ajutat sau cel puţin asta a spus. Poate sunt bună şi pentru Ştefan să-l ajut să îşi găsească speranţa, dar ca să fac asta, ar trebui să cred înnoi.

O clipă mai târziu, mă desprind din îmbrăţişarea deja prea strânsă.

— Noapte bună!

Mă duc la uşa camerei mele şi o închid.

— Prin urmare, pleci, spune Krysia a doua zi, la amiaza, când termin povestea. Stăm pe banca de lângă lac şi ne uităm la Emilie şi la prietenele ei: care joacă croquet pe un petic de iarbă verde, nu departe de apă. Krysia nu era acasă şi bănuiam unde se dusese. Am găsit-o aici, ceva mai aproape azi, la vedere, nu ascunsă între copaci.

În timp ce se uită la Emilie, mă gândesc la mama, o femeie căreia nu i-a păsat destul cât să rămână, cu atât mai puţin să se uite pe furiş de departe ca să se asigure că îmi este bine. Krysia şi-a abandonat copilul. Să fiu furioasă pe ea? Nu, Krysia nu avusese de ales şi făcuse tot posibilul pentru copil. Chiar şi acum stă şi se uită şi îşi face griji, pe când mama mea avea toate motivele să rămână, dar alesese să plece şi să nu se mai uite înapoi.

— Da, poimâine.

— Trebuia să se termine şi petrecerea asta.

Mă pregătesc să îi văd dezamăgirea că mă întorc la Berlin, că am eşuat să-mi croiesc singură drumul în viaţă, dar vorbeşte detaşat, ca cineva care a văzut multe în viaţa

asta, lumi căzute şi născute, oameni pierduţi şi găsiţi şi pierduţi din nou. Cuvintele ei îmi sună în minte. Parisul, cu toată veselia lui, nu păruse o petrecere, ci o escală înainte să fim cine vor alţii să fim în vieţile noastre obişnuite. Escalele, ca şi petrecerile, trebuie să se termine, nu? Altfel, excepţia devine regulă. Dar, mă întreb, încingându-mă când îmi amintesc de atingerea lui Georg, ce-ar fi aşa rău în asta?

— Şi Ignatz?

Încă aşteaptă să-i dau documentele. Nu-i spusesem despre a doua hartă pe care o luasem de la locotenentul Bouvier, cea pe care aş fi putut să i-o dau lui Ignatz, dar nu o făcusem.

— Nu va şti că ai plecat. Strâmbă din gură. Şi cred că autorităţile vor deveni mai interesate de activităţile din camera din spate a barului. O să-i ia destul de mult să rezolve problema asta în viitor.

Mă uit copleşită de admiraţie că a avut curajul şi inteligenţa să-l raporteze pe Ignatz ca să-l potolească.

— Mulţumesc.

O bilă de croquet lovită prea tare vine înspre Krysia şi Emilie fuge spre ea s-o recupereze. Krysia încremeneşte, ca un animal departe de vizuină. O să fugă? Dar se apleacă, ridică bila şi i-o dă fetei. Degetele lor lungi, aproape identice, li se ating.

Krysia pune bila în mâinile fetei şi în acea clipă îmi imaginez că trăieşte toate zilele de naştere şi triumfurile la care nu a fost martoră, lacrimile inevitabile care nu i se vor usca niciodată. Apasă bila cu o intensitate care, mă tem, o poate speria pe fată, venind din partea unui străin. Numai că Emilie se întoarce şi fuge, fără povara tristeţii de care nu are cunoştinţă. Krysia rămâne cu braţele întinse spre ea. Mă duc în spatele ei şi o iau de mână.

— Hai! Este timpul să mergem acasă.

A doua zi dimineaţă, soarele încălzeşte pământul când îngrijesc mica mea grădiniţă pentru ultima oară. Scot un fir de ferigă din sol şi îl pun în ghiveciul mic pe care l-am adus, cât o cană de ceai. Este nevoie de numai trei zile pentru a destrăma viaţa pe care ne-am făcut-o aici. M-am ocupat de împachetat mecanic, o sarcină care nu necesită raţiune, ca să îmi ţin ocupate mâinile, poate chiar inima, în timp ce tata îşi strângea dosarele pentru conferinţă şi Ştefan se plimba prin oraş cu un şofer plătit şi cu ghidul „Baedeker's Paris", ocolind câmpurile de luptă. Bătătoresc ţărâna cu degetul arătător, sădind planta în pământul ei. O s-o plantez acasă dacă supravieţuieşte pe drum

— Liebchen, strigă Papa din poarta grădinii.

Maşina, încărcată cu toate lucrurile noastre, e oprită pe stradă. Mă ridic şi şterg pământul de pe rochie. Mă uit spre hotel. Nu l-am văzut pe Georg din seara în care a venit Ştefan, cu toate că m-am uitat mereu pe fereastră după el. Mă aşteptasem într-un fel să vină la Papa pretinzând că nu au terminat treaba. Dar ar fi fost prea ciudat, nu era deloc stilul lui. Nu, se sechestrase în birou, fără îndoială, se îngropase în restul de muncă, pentru a-şi astâmpăra durerea.

După ce se culcase Ştefan aseară, extenuat după turul la Luvru, mă uitasem îngrijorată la lumina din biblioteca de peste drum. Tratatul fusese o lovitură şi acum venise şi asta. Oare Georg dormise, mâncase? îmi venise să mă strecor din casă şi să mă duc la hotel. Ce anume să spun? Nu aveam cum să-i explic trădarea mea. Georg ţinea la loialitate şi la onestitate mai presus de orice. Prin faptele mele, făcusem contrariul.

Mă duc la taxi şi mă urc, fără să mă uit în ochii tatei. Nu am vorbit nici despre mama, nici despre secretele pe care le-a ţinut în anii ăştia şi care vor rămâne ca o rană deschisă între noi.

Mai arunc o ultimă privire spre hotel prin lunetă. Merii care înfloriseră odată stăteau trişti acum. În timp ce plecăm din Versailles, ridic ochii spre palat, spre ferestrele întunecate care mă privesc cu sute de ochi goi, reproşându-mi tot ce am încercat să facem la conferinţă şi am eşuat. Cerul cenuşiu este plin de remuşcări. Mi-am imaginat că nu vom apuca semnarea tratatului, că Georg va înfrunta realitatea inevitabilă pe care se străduise s-o schimbe. „Cică germanii se vor împuşca între ei la semnare”, spusese o femeie la metrou când mă dusesem la Krysia, vorbind încet, cu entuziasm. Mi se întoarce stomacul pe dos. Să aibă oare dreptate?

Patruzeci şi cinci de minute mai târziu ajungem la Gare de l’Est şi mă mir s-o văd pe Krysia aşteptând în uşa gării.

— Nu trebuia să vii. Este foarte devreme. Dar sunt emoţionată. Întinde braţele.

— Hai!

O urmez în gară în timp ce Papa şi Ştefan îi supraveghează pe cei doi hamali înjachete roşii, care descarcă bagajele.

— Ai timp de o cafea, zice, şi mă duce prin arcadă spre chioşc, de unde cumpără două ceşti.

Aici mâncarea este tipic germană, bere şi cârnaţi, parcă anunţând prematur că deja părăsiserăm cumva Parisul.

Stau în faţa ei la tejghea şi mă joc cu linguriţa.

— Nu era nevoie să vii, repet.

Îmi spusese de mult că-i displac despărţirile.

— Oricum trebuia să caut bilete, mă anunţă. Înclin capul curioasă. Plecăm şi noi.

— Unde vă duceţi?

— Acasă. Pentru prima oară în viaţa mea există din nou o ţară pe nume Polonia şi abia aştept s-o revăd.

Încerc să-mi dau seama din tonul ei adevăratul motiv pentru care s-a hotărât în sfârşit s-o lase pe Emilie şi să se

ducă acasă, cum îşi dorea Marcin. Să aibă oare de-a face cu plecarea mea? Mai degrabă pentru că este conferinţa pe sfârşite, Elsa Maxwell şi anturajul ei ridică pânzele spre următorul mare oraş, iar atunci muzicienii nu ar mai avea atât de mult de lucru aici şi s-ar plictisi mult mai mult.

— Dar casa ta din Paris? Turneele lui Marcin...

— Călătoriile sunt pentru tineri, răspunde Krysia obosită. Acum vreau doar să mă duc acasă. Tace şi soarbe din cafea. Marcin are familie acasă la ţară, lângă Cracovia, unde putem sta acum Pot preda muzică la universitate.

Zâmbeşte şi îmi dau seama că în sfârşit îşi oferă şansa la fericire.

— Şi Emilie?

Asta era întrebarea pe care voiam să i-o pun de la bun început.

— Ai avut dreptate, trebuie să mă detaşez. E timpul să merg mai departe. Poftim! Krysia îşi drege glasul. Lasă ceaşca şi deschide geanta. Am croşetat asta pentru tine. Este un fular cu puncte aurii ţesute în lâna mov, groasă. Probabil a lucrat câteva săptămâni la el. Ca să nu mă uiţi.

Emoţionată, iau darul de la ea.

— Mulţumesc.

— Avem munţi frumoşi lângă Cracovia, spune. Vino în vizită şi o să facem drumeţii.

Nu răspund. Odată ce mă întorc în Germania cu Ştefan, în mijlocul familiei şi ocupată cu planurile de nuntă, va fi dificil să călătoresc. Învecinata Polonie, cu trenul din Berlin peste căile ferate în mare parte distruse de război, îmi pare o altă planetă.

Ne uităm fără să vorbim la mulţimea de pasageri care traversează gara în toate direcţiile.

— Voiai să pleci din Paris, îmi aminteşte.

Foiam cândva. Dacă aş fi ştiut ce presupunea asta, cum o să mă simt...

— Şi acum?

— O să-ţi găseşti calea, spune, atât de ferm că pentru o clipă aproape o cred. Fiecare o face la timpul lui. Se închide o uşă, se deschide alta.

Ce-o să mă fac fără înţelepciunea ei?

— Cel puţin de-acum n-o să mai am de-a face cu Ignatz şi cu spionajul, zic. Înainte să răspundă, la difuzoare se anunţă trenul nostru.

— Ar trebui să plecăm.

Mergem pe peron, unde Papa îl ajută pe Ştefan să urce în vagon. Mă întorc spre Krysia.

— Ar trebui să-i spui, zic brusc. Mă refer la Emilie. Se uită la mine neajutorată, de parcă m-ar întreba: Cum poţi să spui asta când tocmai mi-am găsit liniştea? Ar trebui să aibă şansa să te cunoască, adaug încet, gândindu-mă la mama.

— Margot... strigă Papa din vagon.

Ezit, a venit momentul inevitabil pe care l-am tot amânat. Mă uit peste umăr ca să mă asigur că nu aude Ştefan.

— Krysia, mai e ceva... Georg... Mă macină că nu mi-am luat rămas-bun, că ultima lui amintire cu mine ar fi momentul trădării. Dacă îl vezi... Apoi mă pierd. Ce să-i spun ca să-i transmit sentimentele într-un fel cuviincios, când soţul meu este la câţiva paşi de noi?

Dar Krysia încuviinţează, părând să înţeleagă ce vreau să spun.

— Îi voi spune.

Oricât îl displace pe Georg, va găsi o cale să-i transmită mesajul de rămas-bun şi regret, găsind cuvintele care mie îmi lipsesc.

— Să vii să mă vezi! o rog, în timp ce o strâng în braţe.

Nu răspunde, nu vrea să facă promisiuni pe care nu le-ar putea ţine. În schimb, îşi lipeşte obrazul de al meu.

— Mergi cu Dumnezeu!

Nu-i pot răspunde. Nu mă aşteptam să rămânem prietene, două vapoare cu steagurile unor naţiuni diferite, care s-au oprit puţin în acelaşi port. Totuşi, o să-mi fie dor de ea.

Urc treptele şi intru în vagonul în care mă aşteaptă Ştefan. Mă întorc să-i spun la revedere pe geam. În spatele ei văd o siluetă înaltă, cunoscută, ascunsă în spatele unei balustrade de piatră. Mi se taie respiraţia. Georg. Pentru prima oară îl văd îmbrăcat civil, o tentativă poate de a rămâne anonim, cu toate că l-aş recunoaşte într-o mare de mii de oameni. Ni se întâlnesc privirile şi îmi ţin respiraţia, aşteptând să vină în fugă şi să-şi declare dragostea, să mă implore să nu plec. Doar că rămâne pe loc, ascuns, înainte să dispară, înghiţit de mulţime.

Atunci apare Ştefan lângă mine şi mă trage de braţ să mă aşez.

— Hai, draga mea!

Îmi vine să urlu, ştiu că până la urmă s-a adeverit coşmarul pe care l-am trăit de mii de ori în somn.

PARTEA A TREIA
Berlin, august 1919

Capitolul 16

— Mai doriţi cafea?

Un servitor aşteaptă nerăbdător în dreapta mea.

— Bitte[31].

Când se apleacă, mirosul de pomadă din părul lui blond, tuns scurt, se îmbină cu aroma de cafea. Mă uit dincolo de capătul mesei şi de uşa glisantă, unde Papa şi unchiul Walter discută în şoaptă. Terasa din spatele vilei duce spre lacul inert ca oglinda la sfârşit de vară. Un roi de ţânţari pare suspendat deasupra apei.

Au trecut mai bine de trei luni de când ne-am întors de la conferinţa de pace. Nu am avut de ales decât să ne întoarcem acasă. Vizita tatei la Oxford se „încheiase fără posibilitatea prelungirii”, conform scrisorii pe care o primise în timp ce eram la Paris, şi celelalte universităţi erau la fel de neprimitoare. Oricum nu ne mai permiteam să trăim în străinătate, iar unchiul Walter îl informase pe tata că nu-şi mai permitea să ne ofere acel „stil de viaţă”. Fierbeamde furie când Papa îmi împărtăşise acea discuţie, gândindu-mă la programul lung pe care-l avusese el la conferinţă, care-i afectase sănătatea şi îl lăsase fără energie. Nu fuseserăm în vacanţă, ci la Paris, la cererea unchiului Walter.

Astfel că ne întorseserăm la Berlin sau, mai bine zis, la vila de la Grunewald. Casa noastră era în paragină, spusese Papa. Cu toate că bombardamentele nu

[31] „Vă rog” (în limba germană în original).

afectaseră deloc cartierul, oamenii care ieşiseră în stradă la aflarea veştii că Germania fusese înfrântă spărseseră geamurile şi furaseră tot. Papa fusese evaziv când îl întrebasem cât de mari erau daunele sau care ar fi data la care ne-am putea întoarce. În schimb, îmi explicase cât de greu ar fi să schimbăm acoperişul, având în vedere că nu existau tineri capabili să facă această muncă şi nici nu aveam lemnul necesar pentru repararea podelelor cu scândurile putrezite.

De când ne-am întors, nu am fost pe îndelete în Berlin. După mai bine de patru ani, abia aştept să-l văd, dar Papa mi-a interzis să mă duc, ba chiar a aranjat o altă maşină care să-l ia pe Ştefan de la gară în ziua în care am sosit, ca să mergem direct la Grunewald.

— Este periculos, mi-a răspuns neobişnuit de sec, refuzând să mă lase în oraş când îl rugam. Sunt revolte şi greve.

Ţara, mânioasă pe un guvern care şi-a trădat poporul, se destramă, ca un câine care îşi roade piciorul ca să se elibereze din cursă.

Nu că s-ar simţi asta în casa unchiului Walter, îmi spun, în timp ce se aşaza vasele de porţelan pentru desert. Conacul uriaş de lângă lac este la câteva lumi distanţă de haosul din Berlin, într-o perpetuă vacanţă. Ziarele descriu cozi la piaţă pentru alimentele care nu mai sosesc, găleţi de mărci germane cu care nu mai poţi cumpăra nicio pâine, cartele de raţii pe care le poţi foarte bine arde în loc de combustibil. Însă aici, mâncarea se apropie de abundenţa dinaintea războiului, cum se vede după coşurile încărcate de fructe din mijlocul mesei şi supa plină de carne.

Ajung cu privirea la capătul îndepărtat al mesei, unde Papa şi unchiul Walter vorbesc tare acum despre politică. Când Papa îşi scoate ochelarii şi se freacă la ochi, mă

îngrijorez. S-a întors epuizat de la conferinţă. Cândva credea în frăţie, în faptul că interesele lui comune cu ceilalţi profesori vor triumfa asupra militarismului şi identităţilor naţionale. Acel crez însă a fost zguduit de trădarea de la Versailles. Încă suntem şi probabil vom fi întotdeauna duşmanul.

Întoarcerea noastră la Berlin a fost la fel de tulburătoare. Oamenii sunt deziluzionaţi, înţeleg acum că nu a fost un război de autoapărare, ci de agresiune, numai că în loc să dea vina pe guvernul care i-a minţit, oamenii şi-au păstrat nervii pentru cei care i-au negociat sfârşitul. Poziţia tatei la universitate a fost oferită altcuiva, din ce i s-a spus, o rară excepţie privind un post pe care ar fi trebuit să-l aibă pe viaţă. Aşa că îşi face de lucru în casa de la Grunewald, organizându-şi însemnările şi spunând că vrea să scrie o carte.

— Evreii le dau suficientă carne de tun prin faptul că se aliază cu comuniştii, declară unchiul Walter, îndreptându-şi pince-nez-ul care-i atârnă precar pe nasul lat. De zeci de ori i-am auzit acest argument. Trebuie să facem parte dintr-un sistem orânduit pentru a-l reforma.

Spre deosebire de Papa, unchiul Walter arată mai bine ca niciodată, rumen la faţă şi cu burtă sub costumul de în alb. Unchiul Walter a fost unul dintre artizanii efortului de război: dibăcia lui deosebită în menţinerea proviziilor şi a liniilor de producţie ţinuseră armata germană pe linia de plutire mai mult decât ar fi crezut cineva că era posibil. Dacă nu era el, Germania s-ar fi putut preda cu doi ani mai devreme şi mii de tineri ar fi fost încă în viaţă. Totuşi, a scăpat basma curată, mai puternic şi mai prosper ca niciodată, un jucător esenţial în regimul de la Weimar. Unii spuneau că ar putea chiar să obţină un post în cabinet. Papa îl corectează cu blândeţe:

— Walter, nu sunt sigur că şi cu asimilarea ar... Dacă

citeşti... Unchiul Walter ridică mâna.

— Prostii! Sigur, ca profesor universitar, este normal să vezi lucrurile teoretic.

Cei doi se privesc cu răceală. Fratele mai mare al mamei s-a exprimat foarte clar în ziua în care ea s-a căsătorit cu Papa, că profesorul din cartierul evreiesc nu avea să fie niciodată destul de bun pentru sora lui şi că situaţia nu se putea sfârşi cu bine, o predicţie pe care acum o vedea ca adeverită. Dă vina pe tata pentru nefericirea care a făcut-o să plece, iar acum, că nu mai trebuie să continue şarada de dragul meu, dispreţul lui faţă de Papa este mai vădit ca oricând.

— Ce brăţară minunată! observă Tante Cel ia din stânga mea, încercând să aplaneze tensiunea.

Îmi atinge încheietura mâinii. Mă fac mică de teamă. A observat brăţara de la Georg. Am purtat permanent brăţara, de când am venit la Berlin, alinându-mă cu ultima legătură pe care o mai am cu el. Nici Papa, nici Ştefan, care stă pasiv lângă mine, nu ar fi observat de capul lor.

Acum se uită toată lumea la mine.

— Un mărunţiş pe care l-am luat de la piaţă, mint.

Celia se încruntă. Ea, mai mult ca oricine, cunoaşte bijuteriile şi nu mă crede. Îmi ţin respiraţia, aşteptând să mă confrunte, dar nu o face.

Celia a plecat din Paris la câteva zile după noi şi de-atunci este doar în preajma noastră, ocupând apartamentul din vila în care a crescut, nu doar din dorinţa de a fi aproape de Papa, ci şi pentru că pregătirile de nuntă o atrag ca într-o pânza de păianjen. Îmi dorisem o nuntă mică, o ceremonie pe malul lacului dacă permitea vremea sau poate în foişor, cu o recepţie modestă pe terasă. Doar familia şi prietenii. Având în vedere toată suferinţa din urma războiului, mi se părea bătător la ochi să fac mai mult de-atât şi voiam să-l cruţ pe Ştefan de

ruşinea de a încerca să şchioapete prin biserică şi să îşi croiască drum prin mulţime.

Dar unchiul Walter insistase că se cerea o nuntă adevărată.

— Suntem datori să arătăm poporului că Germania rămâne puternică şi veselă.

Mi se pare o farsă, ca şi cum Maria Antoaneta ar îndemna proletariatul flămând să mănânce cozonac. Nunta complexă nu are legătură cu moralul germanilor, ci cu unchiul Walter, care vrea să anunţe că a atins un anume statut politic. Totuşi, cu Celia alături şi Papa prea distras ca să intervină, nu m-am putut lupta. Nunta a ajuns la trei sute de oameni, inclusiv premierul. Celia îşi asumase rolul pe care l-ar fi avut mama, punând la cale petrecerea miresei, făcând invitaţii şi ocupându-se de starea civilă, lucruri care mă scot din minţi şi care reprezintă în acelaşi timp nunta şi fiica pe care nu le-a avut.

Ar trebui să mă bucur că Celia nu insistă în privinţa brăţării şi să mă retrag graţios. Dar încă mă doare că unchiul Walter l-a împuns pe tata.

— Munca tatei la conferinţă numai teoretică nu a fost, spun, nedorind să mă las descumpănită în apărarea lui.

— Liebchen... spune Papa, cu un avertisment tacit.

Chiar dacă asta este casa mea, ca şi a unchiului Walter, tot oaspeţi suntem aici. M-am avântat prea mult ca să mai tac.

— Războiul a fost o ruşine. Am văzut nenorocirea din Reims, tineri vlăguiţi la colţuri de stradă în Paris. Numai cineva ca unchiul Walter, care nu a văzut nenorocirile de aproape, ar mai crede că a existat un scop. Foarte multe vieţi pierdute.

— Viziuni pacifiste ca ale tale îi fac pe germani să nu aibă încredere în evrei, răspunde el.

— Dacă nu aş avea viziuni deloc, ar fi oare poziţia

noastră mai justificabilă? întreb.

Unchiul Walter ridică din sprâncene. Niciodată nu a fost de acord cu exprimarea directă a femeilor, dar asta este mai mult decât impertinenţa mea în copilărie. Acum argumentez cu încredere, ca şi cum canalizez stilul Krysiei în dezbaterile cu artiştii de la cafeneaua din Montparnasse.

— Tot ce spun este că... Se opreşte, complet debusolat. Până se liniştesc lucrurile, cea mai înţeleaptă politică este neutralitatea.

Mă uit drept în ochii lui.

— Mare păcat atunci că nu ai descoperit asta acum patru ani. Retrospectiv, trebuie să fie încântător, adaug. Mai ales pentru cei care au rămas la Berlin. Nu-mi vine să cred ce tupeu am. Mă ridic. Vă rog să mă scuzaţi!

— Uite cum ai crescut-o! îl aud pe unchiul Walter în timp ce ies din cameră. Şi acum, că femeile au şi drept de vot...

— Într-adevăr, răspunde Papa. Ziua în care va vota fiica mea va fi cea mai fericită din viaţa mea.

O iau la fugă pe coridor, tremurând. De ce până acum nu mă deranjau toate astea? Sau poate mă deranjaseră şi nu îmi dădeam seama. Aşa cum îl schimbaseră pe Georg experienţele pe mare, la fel mă schimbase şi pe mine timpul petrecut în străinătate şi nu-mi mai găseam locul în vechile forme şi restricţii.

Tocurile îmi răsună pe podeaua de marmură a foaierului cu tavan înalt. În casă este linişte când urc scările pe sub portretele sumbre în ulei ale străbunilor noştri, aşezate pe pereţii de lemn negru. Intru în apartamentul nostru. Fusese al mamei în copilărie, un spaţiu ocupat de ea şi de guvernantă, cu toate că decorul roz de fetiţă fusese schimbat cu unul bej şi mobila înlocuită. Rochia de mireasă din dantelă ca de fildeş atârnă de şifonier. A sosit acum două zile din Paris. Când mă uit la ea, mi se face rău.

Mă prăvălesc pe unul dintre divanurile de catifea din sufragerie, scrâşnind din dinţi în urma discuţiei cu unchiul Walter. Mai mult decât politica lui conservatoare, mă înfurie obsesia lui constantă cu asimilarea. Parcă vrea să uităm că suntem evrei cu totul ca să ne putem integra. Îmi fuge gândul la o amiaza de vineri, curând după ce ne-am întors din Paris. Coborâsem în salon, aşteptându-mă să văd obişnuitele pregătiri de sabat, faţa de masă albă şi sfeşnicele lustruite, însă aerul era uscat şi nu simţeam mirosul de challah proaspăt coaptă. Mă dusesem în bucătărie.

— Elsa...

— Ja, fraulein![32]

Menajera palidă nu zâmbea. Presupuneam că de la întoarcerea noastră existase o ranchiună mascată printre membrii personalului. Oare pentru că nu fuseserăm acolo în timpul războiului şi nu suferiserăm ca ei?

— La ce oră este cina de sabat? Parcă era la şapte. Dar Elsa clătinase uşor din cap.

— O să vă trimit o tavă în apartament cu tot ce doriţi, dar Herr Rappaport s-a dus la întâlnire în oraş. Întâlnire. Vineri seara, nu prea sună plauzibil. De peste un an nu s-a mai ţinut cina de vineri seara, a adăugat Elsa mai încet.

Cina de sabat la unchiul Walter nu fusese niciodată o chestiune deosebit de religioasă, se aprindeau repede lumânările, se binecuvânta vinul şi challah înainte să ne aşezăm şi să mâncăm o friptură savuroasă de curcan. Apoi, până târziu în noapte, se bea şnaps şi se vorbea. Zicea că era o pauză în iureşul săptămânii. Aşa este peste tot, a adăugat menajera, uitând să îşi ţină gura. Fratele meu zice că din cauza războiului, că evreilor le este ruşine de rolul lor, că nu au luptat.

Mă înfuriasem rău şi îmi venea să-i spun atunci despre

[32] „Da, domnişoară” (în limba germană în original).

Ştefan şi preţul cumplit pe care-l plătise pentru Germania, doar că nu vorbea cu convingere, pur şi simplu repeta şi ea ce auzise.

— Nu se mai ţine, mi-a răspuns Papa când am dat fuga să-i spun despre cina de sabat. Evrei ca unchiul Walter vor doar să se integreze, ca oamenii să uite. Se cred mai întâi germani şi pe urmă evrei.

Eşti germană sau evreică? întrebarea Krysiei mă bântuia. Lucrurile se schimbaseră în viaţa noastră la Berlin, oamenii ne priveau altfel şi acum înţelegeam la ce se referea. Cumva ni se cerea să alegem.

— Doar nu asta crezi! Şi-a ţuguiat buzele.

— Nu, dar s-a schimbat totul. Aici, evreii par să fie ori ortodocşi, mai retraşi ca oricând, ori asimilatori, ca unchiul tău. Nu mai există cale de mijloc. Şi-a dus degetele la bărbie, profund tulburat. Chiar nu ştiu cum va fi viitorul nostru aici. Sunt prea bătrân ca să mă mut permanent. Sigur, dacă tu şi Ştefan vreţi să vă duceţi în Palestina sau chiar în America... Se pierde şi îi sesizez conflictul din ton.

— Nu, am spus repede.

Nu l-aş fi putut părăsi pe tata şi nu simţeam nicio legătură cu ţările acelea îndepărtate. Dar întrebarea lui nu-mi dădea pace. Cum ar fi viaţa mea dacă aş rămâne aici?

— Îţi ajunge dacă iei cina doar cu mine? a întrebat, aproape zâmbind.

Mă dojenea, amintindu-mi în câteva cuvinte de vremea când detestam sabatul la unchiul Walter, drumul lung până la Grunewald, formalismul şi rigiditatea de care nu aveam parte la cinele liniştite pe care le luam la noi acasă. Dar era o parte din lumea noastră, cea care pare să fi dispărut odată cu războiul şi săpam în gol, căutând orice urmă de care să mă agăţ din viaţa de pe vremuri, înainte de Paris, când nu ştiam destule cât să fiu nefericită.

Ajung cu privirea la feriga pe care am adus-o din grădina de la Versailles, plantată în ghiveciul de pe pervazul vast. Oricâtă grijă am de ea, se chinuie să supravieţuiască mutării într-un mediu străin. Ud planta şi mă duc la masa de lângă uşă, răsfoind scrisorile de ieri. Krysia a dat de veste o singură dată de când ne-am întors, o vedere scrisă în grabă, în care zicea că ea şi Marcin ajunseseră cu bine la Cracovia. I-am trimis o invitaţie la nuntă, dar, având în vedere că nu te poţi baza pe poştă, nu am speranţe prea mari că voi primi un răspuns.

Gândul îmi fuge apoi la Georg. Îi văd figura, cum se întâmplă atât de des de când am plecat din Paris. În fiecare zi verific poşta, ca şi cum aştept o scrisoare de la el, deşi, evident, nu s-ar cuveni să scrie sau să sune. M-am gândit să-i scriu, dar ce să-i spun? Nu pot uita expresia rănită pe care a avut-o când l-a văzut pe Ştefan şi şi-a dat seama care e adevărul.

Ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi venit Ştefan la Paris? Oare puţinele zile fericite cu Georg s-ar fi prelungit la nesfârşit? La un moment dat, conferinţa s-ar fi terminat şi ar fi trebuit să plecăm. Nu, soarta ne era hotărâtă înainte să ne întâlnim şi acele câteva săptămâni au fost o amânare, o excepţie care nu putea încălca regula.

Sigur, poate nu s-ar fi întâmplat deloc. Dacă nu mi-aş fi rupt tocul şi nu aş fi venit mai devreme de la petrecere în acea seară, nu aş fi vorbit cu Georg. Acum totul pare la voia întâmplării, faci dreapta în loc de stânga în intersecţie şi viaţa intră pe un cu totul alt făgaş.

Probabil că Georg a plecat din Paris la casa familiei din Hamburg, de ochii lumii. Mi-l imaginez undeva aproape de apă, privind Steaua Nordului. Zicea că nu se va mai întoarce pe mare, dar poate şi-a îndeplinit visul de a pleca fără să mai privească înapoi. Oare se gândeşte la mine, şi dacă da, cu dor sau cu ură? Păruse atât de trist şi de uluit

când îşi dăduse seama că l-am minţit. M-ar mai vrea oare dacă aş fi liberă?

Bate cineva la uşă.

— Draga mea... Ştefan deschide şi intră şchiopătând, cu un singur baston. Mă uit atent la faţa lui. Încă are ochii găunoşi din cauza celor văzute, cearcăne întunecate în urma coşmarurilor care nu-l lasă să doarmă. Niciun grup nu a fost mai ostracizat decât soldaţii evrei, trădători stigmatizaţi care-şi înjunghiaseră cumva fraţii arieni în spate, prin faptul că nu luptaseră destul de vehement. Mă întreb dacă l-a deranjat discuţia despre război la masă şi dacă îi erau insuportabile permanentele referinţe la suferinţă şi la moarte. Am vrut să vin să te văd înainte să mă întorc în oraş, să mă asigur că nu eşti prea supărată. Într-o clipă vine maşina. Mătuşa ta m-a programat iar la probă pentru frac.

Îi zâmbesc neputincioasă.

— Mi-e teamă că Tante Celia îşi consumă toată energia cu nunta. Nu te superi, nu?

Scutură din cap.

— Deloc. Mă bucur să pot oferi oamenilor ocazia să sărbătorească din nou. Aş vrea doar să pot merge drept alături de tine la altar.

Este conştient că şchioapătă, dar este pregătit să suporte privirile prietenilor şi rudelor pentru privilegiul de a se căsători cu mine în public.

Trag aer adânc în piept.

— Nu cumva ne grăbim? Am putea aştepta până te pui pe picioare. Şi mă gândeam să fac un curs între timp...

Clipeşte de două ori.

— Adică aici? Sau vrei să pleci iar?

Îi tremură glasul.

— Nu, sigur că nu Simt cătuşele din nou Mă gândeam că ai timp să te refaci...

— O să mă refac alături de tine. O să stau în picioare când ne spunem jurămintele, promite, făcând ochii mari, hotărât.

— Sigur că da. Reuşesc să par convinsă.

— Ai certificatul de căsătorie? întreabă Ştefan încet, de parcă nu suntem singuri. Poate ar trebui să luăm altul ca să se potrivească datele.

Mă simt vinovată acum când îmi amintesc că am aruncat certificatul în foc, crezând că Ştefan fusese ucis şi privisem colţurile cum se îndoiau sub tăciuni. Nu ştiusem. Dar ce fel de femeie nesimţitoare ar face asta când abia ce-a aflat că i-a murit soţul? Ar fi trebuit să-l păstrez, să preţuiesc faptul că fuseserăm legaţi în acel fel, cum se întâmpla cu brăţara de la Georg.

— N-nu ştiu unde este, mint. Ne-am tot mutat, probabil l-am pierdut printre lucrurile mele.

Îl văd consternat.

— Nicio grijă, răspunde vesel. Cerem un duplicat.

— Dar incendiul...

Cu şase săptămâni în urmă, protestatarii dăduseră foc primăriei şi multe registre fuseseră distruse.

— Atunci luăm unul nou. Mi-ar plăcea să ne căsătorim din nou. Doar dacă nu vrei...

Dintr-odată, vorbim despre ceva mult mai important decât certificatul. Poţi să te duci, spune cu greu. Mă eliberează de promisiunea unei vieţi împreună, îmi dă drumul. Aş înţelege.

În mintea mea văd uşa pe care o deschide şi îmi imaginez cum ar fi să ies pe ea, să îmi croiesc drum în viaţă şi poate să îl găsesc şi pe Georg dincolo de ea.

Apoi revin cu picioarele pe pământ. Ochii lui Ştefan sunt lângă ai mei, mai limpezi ca niciodată de când s-a întors. Îşi ţine efectiv respiraţia şi aşteaptă răspunsul. Uşa se închide pe muteşte. Îl iau de mână ca să-l liniştesc.

— Sigur că nu.

— O să te fac fericită, spune Ştefan, cu un ton disperat, îmi strânge degetele mai tare decât credeam că ar putea.

— Sst, nu fi prostuţ, deja mă faci fericită. Clatină din cap.

— Nu va fi mereu aşa.

Îi simt deznădejdea din ultimele luni şi faptul că ştie că la un anumit nivel, lucrurile s-au schimbat ireversibil între noi. Dar nu trupul sau spiritul lui vătămate sunt problema, ci eu.

— Of, dragul meu!

Mă întind să-l iau în braţe. Atunci sună cineva la uşă.

— Probabil a venit maşina.

Mă sărută uşor şi se ridică cu greu. Mă uit după el cuprinsă de tristeţe. Eu şi Ştefan eram prieteni şi companioni cândva, însă fără nicio scânteie sau pasiune. Dacă nu l-aş fi întâlnit pe Georg, poate mi-ar fi ajuns. Poate aş fi acceptat că iubirea trece şi existenţa în armonie este tot la ce pot spera doi oameni să aibă de-a lungul anilor. Doar că acum înţeleg diferenţa insuportabilă şi asta mă sufocă.

Ajung cu privirea la fotografia mamei care se află tot pe policioară, stima tatei pentru ea rămânând neschimbată după tot ce s-a întâmplat. Ne-au trimis cenuşa ei din Londra, am îngropat-o în mormântul din Berlin, săpat pentru ea cu ani în urmă, cu o mică ceremonie la care mă dusesem doar de dragul tatei. Nu plânsese şi, când a cântat Kaddish alături de rabbi, cu un glas stins şi răguşit, m-am gândit că poate nu îi era aşa de greu, având în vedere că o jelise după ce plecase. Dar, în noaptea aceea, l-am auzit plângând în camera lui, în spatele uşii închise. Cu toate că ea plecase de mai bine de zece ani, moartea mamei era acum certă. Jelise şi pierderea visului improbabil de care ţinuse cu dinţii că poate s-ar răzgândi

şi s-ar întoarce la noi.

Aud paşi la uşă şi ridic privirea. A uitat Ştefan ceva? Dar este Elsa, menajera.

— Pot să intru?

Se strecoară în cameră şi începe să aranjeze aşternuturile fără să vorbească. Vizitele nedorite ale personalului sunt un lucru cu care a trebuit să ne obişnuim la vilă.

Nu vreau să rămân cu Elsa, aşa că mă duc la parter şi ies pe terasa din spate, spre poteca din jurul lacului. De sus se vede că nu mai este nimeni în salon. Probabil că Papa s-a dus în biroul lui, fără să treacă pe la mine cum făcea în trecut. Între noi există o tensiune mută, mai rea decât cearta de la Paris. Papa îmi ascunsese adevărul despre mama. Eu îl minţisem în privinţa lui Georg. Cum ajunseserăm în situaţia asta?

Partea bună – dacă o fi vreuna – este că de când ne-am întors la Berlin am scăpat de Ignatz şi de ameninţările lui. Îmi imaginez furia lui când a descoperit că i-am scăpat printre degete.

Mă uit peste lac la lebedele care lunecă pe suprafaţa apei. Îmi petrec zilele plimbându-mă ca acum şi ducându-mă în biblioteca masivă de la parter, cu rafturi atât de înalte, încât ai nevoie de o scară cu roţi ca să ajungi la rafturile de sus. Parcă o văd pe mama făcând traseul ăsta. Vila este luxoasă în toate sensurile, dar pentru o tânără care vrea să vadă lumea, viaţa liniştită, cu aşteptări rigide de căsătorie şi familie, sigur e sufocantă. Deodată, mi se pare că suntem una şi aceeaşi. Dorinţa de a pleca – că este a mea sau a ei, nu ştiu – creşte în mine, mai abitir ca niciodată.

Mă gândesc să mă duc cu bicicleta în oraş, să fac ceva ca să scap de liniştea sufocantă a vilei, dar încep să se adune norii la vest şi ceaţa se aşterne peste lac, semn că

vine ploaia. Pornesc spre casă.

Înăuntru, trec pe lângă biroul unchiului Walter. Aud voci şi mă opresc. Unchiul Walter, care are un program foarte strict la birou, nu obişnuieşte să aibă vizitatori acasă, cu atât mai puţin duminica. În toiul conversaţiei, aud un accent străin. Îmi dau seama că este rusesc. Mă cutremur şi îmi aduc aminte de Ignatz din cauza inflexiunii ciudate.

Apoi aud alt bărbat vorbind, în germană de data asta, cu un glas profund şi bine-cunoscut. Încremenesc. Este, fără urmă de îndoială, vocea lui Georg.

Capitolul 17

Uşa biroului stă să se deschidă. Intru în panică, pornesc în direcţia opusă şi o iau la fugă pe coridor, ieşind din nou pe terasă. Mă opresc afară, tremurând câteva secunde în ceaţa deja densă, vocea lui Georg. Nu se poate!

După un minut, uşa terasei scârţâie.

— Margot!

Georg, care probabil a ieşit brusc din şedinţă, iese din ceaţă şi traversează curtea cu paşi mari. Se opreşte în faţa mea, înalt şi magnific. E şocat, la fel ca mine. Nu a fost un vis. Ochii ni se întâlnesc şi ne privim îndelung.

Încremenesc, incapabilă să respir. Ce naiba caută aici? Georg era ultimul om pe care mă aşteptam să-l revăd, cu atât mai puţin în casa asta. În timp ce-l sorb din priviri, mă trec toate senzaţiile de entuziasm, groază, spaimă şi bucurie, trăgând de mine în mai multe direcţii deodată. Pentru o fracţiune de secundă, mă întreb dacă a venit după mine, dar îmi dau seama după expresia lui nedumerită că şi el este surprins. Pe hol, în spatele lui, se află un grup de bărbaţi la costum. Georg a venit la o întâlnire. Unchiul Walter este industriaş şi familia lui Georg

activează în transporturi, e normal să facă afaceri împreună.

Stăm şi ne uităm unul la altul, prea miraţi ca să ne salutăm oficial.

— Nu ştiam că eşti în Berlin, spun, brusc înfuriată.

De ce nu-mi spusese că urma să vină în oraş? Nu s-ar fi cuvenit să ia legătura cu mine. Totuşi, ideea că era atât de aproape şi că putea veni şi pleca de-aici fără să mă vadă, cum făcuse mama la Paris, mă străpunge ca un cuţit.

— M-am întors abia acum câteva zile. Are glasul stins. Sperasem să primesc veşti despre tine. Dar văzându-te aici... îşi drege glasul. Este cu totul altfel decât mi-am imaginat.

— O, Georg! îmi vine să fug să-l iau în braţe, ca şi cum am fi la Paris şi nu s-a schimbat nimic. Dar s-a schimbat totul, îmi amintesc. Stăm la unchiul Walter până se termină reparaţiile la noi. Fac eforturi să vorbesc monoton.

— Nu mi-ai spus că Walter Rappaport este unchiul tău.

— Nu ai întrebat. Sigur, numele nostru de familie este Rosenthal, aşa că nu avea motive să bănuiască. Noi suntem mai puţin Rappaport, glumesc.

Nu reacţionează la gluma mea, ci mă priveşte flămând.

— Nici nu am visat... îl privesc cu nerăbdare în timp ce îşi caută cuvintele. Nu mă urăşte. Cu tot ce s-a petrecut înainte să plec din Paris, îi citesc în ochi aceleaşi sentimente, la fel de reale ca în ultima noastră seară împreună. Mă cuprinde o senzaţie de simt că explodez. Adică... să te revăd.

— Margot! Unchiul Walter strigă în spatele nostru, după ce i-a condus pe ceilalţi oaspeţi. Îl bate pe spate pe Georg, de parcă este un copil, nu cu două capete mai înalt. Văd că ai cunoscut-o pe nepoata mea.

V) rbeşte pe un ton mai cordial decât cel pe care mi-l rezervă mie, fără nicio urmă a dezacordului nostru de mai

devreme. Însă în spatele zâmbetului, ochii îi trepidează. De când eram mică şi i-am întrerupt un dineu venind cu o oală de broaşte prinse în lac, unchiul Walter mi-a dat frâu liber, conştient de haosul pe care l-aş putea provoca printre oaspeţii lui.

— De fapt, eu şi Margot ne-am cunoscut la Paris, dar nu ştiam că sunteţi rude sau că stă aici.

— Se renovează casa cumnatului meu. Mi-e teamă că derbedeii au lăsat-o de nelocuit. Georg dă din cap înţelegător. Situaţia noastră nu este unică, zone mari din Berlin au fost distruse de război şi de revoltele care au urmat. Şi fiindcă nunta se va ţine aici în mai puţin de o săptămână, este cel mai convenabil să locuiască la mine.

Mă uit la Georg. O să-l şocheze vestea că eu şi Stefan ne căsătorim aşa curând? Dar pare impasibil, nemaifiind vulnerabil la astfel de lovituri. Papa apare atunci la uşa terasei.

— Walter, eu... Văzându-l pe Georg lângă mine, se opreşte. Căpitanul Richwalder?

— Îl ştii şi pe cumnatul meu, tot din Paris, spune unchiul Walter. Georg încuviinţează.

— Natürlich[33]. Încântat, Herr Ambasador!

— Acum este din nou profesor, îl corectează unchiul Walter, dornic să-i smulgă tatei titlul, cândva prestigios.

— Nu contează, spune Papa blând, străduindu-se să nu arate cât îi displace că Georg a intrat din nou în vieţile noastre. Şi acum lucrezi pentru guvern?

Georg încuviinţează.

— La departamentul pentru armament.

— Serios? Având în vedere termenii tratatului, nu aş fi zis că este necesar departamentul.

— Va exista din nou o armată germană, spune Georg, mai aspru decât îl ştiu. Şi va trebui să fie mai puternică

[33] „Desigur” (în limba germană în original).

decât oricând, ca să ne reconsolidăm puterea peste hotare.

— Pare foarte diferit de rolul pe care-l vedeai când eram în Paris, remarcă Papa. Ţi-ai schimbat punctul de vedere?

— Totul s-a schimbat, spune Georg încet. Unchiul Walter însă nu cunoaşte substratul.

— Un tânăr minunat, spune, vorbind de parcă Georg nu ar fi de faţă. Deştept, muncitor. Cel mai probabil îl aşteaptă un viitor strălucit în guvern. Unii sugerau chiar politica. Georg, erou de război puternic şi frumos, ar fi candidatul ideal. Dar el protestează:

— Nu sunt destul de elocvent pentru politică.

Îi sunt mai comode diagramele şi schemele decât discursurile.

— O să dureze puţin până este gata raportul despre care am discutat, îi spune unchiul Walter lui Georg, luând încă o dată tonul omului de afaceri. Margot, te superi dacă-i ţii companie căpitanului până mă ocup de nişte treburi?

Fără să aştepte răspunsul, dispare în casă. Papa ezită înainte să se retragă şi el. Când rămânem singuri pe terasă, Georg se întoarce spre mine. Nu zice nimic, doar mă soarbe din priviri. Îmi frâng mâinile ca să nu mă întind spre el.

— Ce mai faci? întreb în cele din urmă.

Are ridurile mai adânci, dându-i o profunzime care-l face şi mai arătos.

— După cum îi spuneam tatălui tău, acum lucrez în departamentul de armament al guvernului. Răspunsul legat de muncă nu este cel pe care-l voiam. Şi mă ia prin surprindere. Georg spusese că ura Berlinul şi că nu avea timp de politică, dar se schimbase de la semnarea tratatului. Guvernul este la ananghie mai mult ca niciodată. Avem nevoie de lideri puternici dacă vrem să

evităm anarhia.

Aştept să se lanseze într-unul din discursurile lui despre o influenţă asupra noii lumi, însă visul acela a murit la Versailles. Observ că poartă paloşul din nou, nu ştiu dacă din ceremonie sau ca precauţie împotriva violenţei şi haosului care răvăşesc oraşul.

— Armament? Dar credeam că... Sunt la fel de mirată ca Papa. Tratatul de pace a demilitarizat Germania şi orice noţiune de armată sau de echipament militar a rămas de neconceput. Îmi amintesc apoi vocea rusului din biroul lui Walter. Aliaţi noi, care ne permit să facem în ţara lor ce nu putem face noi în a noastră, pentru că întotdeauna vor exista armate, arme şi război. Stai în Berlin deci?

Mi se strânge stomacul în mod straniu, şi de bucurie, şi de groază.

— Doar un timp. Stau la pensiunea Grand până decid ce urmează.

Încuviinţez, cunoscând numele celebrei pensiuni cu multe camere şi grădini maiestuoase. Chiar dacă Georg ar avea de gând să rămână, în oraş sunt prea puţine locuri în care să stea permanent. Dar nu de post îl întrebam. Vreau să ştiu dacă îi merge bine, cum se descurcă acum, că s-a terminat conferinţa şi visele lui de cooperare s-au destrămat.

— Te întorci pe mare? Clatină din cap.

— Era un vis de om tânăr.

S-a schimbat. Onoarea şi principiile le mai are, dar realitatea politică le-a uzat, ca pe o plută care a stat prea mult în apă. Suntem cu toţii mai bătrâni acum.

— Şi cum ţi-ai petrecut restul timpului la Paris? Am auzit că vremea a fost înăbuşitor de caldă.

Forbesc în dodii deja. Ridică din umeri.

— Nu am observat. Dar eram pregătit să plec. N-a mai fost nimic la fel după ce ai... adică, după ce s-a terminat

conferinţa. Îmi vine să plâng. Clipesc. Îşi drege glasul. Este frumos aici. Cred că nu-ţi place deloc. Râd tare şi-mi şterg lacrima care mi se prelinge din ochiul drept. Numai Georg, care are aceleaşi gusturi ca şi mine în privinţa formalităţii şi prefăcătoriei, ar înţelege ura mea viscerală faţă de vila Grunewald. Mă bucur să te văd, Margot! Mă bucur şi eu să-l văd, mai mult decât mi-am imaginat. Ţi-ai tăiat părul, spune brusc.

— Da. Îmi ating părul lucios, tuns bob, care-mi încadrează faţa.

Mi s-a ondulat de la umezeală şi pare mai scurt ca niciodată. Este foarte diferit de pletele pe care le aveam la Paris. Georg întinde mâna spre tâmpla mea, ca şi cum ar fi uitat ce s-a întâmplat de când a făcut asta ultima oară şi până acum. Se opreşte în aer şi ezită înainte să şi-o retragă.

— Îmi place, pare mai sofisticat. Nu zicem nimic câteva clipe. Margot... Oricât de dur este, simt intensitatea sentimentelor pe care le are faţă de mine.

— Georg, îmi pare tare rău! izbucnesc. Nu am vrut să te mint. Apoi şovăi. Îmi pare rău că nu am putut să-ţi spun despre căsătorie, pentru că nu voiam să fie adevărat, ca realitatea să stea între noi şi tot ce voiam pentru noi.

— Ar fi trebuit să îmi dau seama, se tânguieşte. Şi poate am ştiut într-un fel. Credeam că eziţi din cauza diferenţei de vârstă şi de statut. Însă nu am crezut... Nu a crezut că l-aş minţi astfel. Nici măcar acum nu îi vine să creadă ce-i mai rău în mine şi se luptă cu adevărul. Krysia, prietena ta, a venit şi mi-a spus că ai plecat, adaugă.

Aşadar, se ţinuse de cuvânt. Fireşte că ştia deja, îmi spun, amintindu-mi că l-am zărit în gară când pleca trenul din Paris.

— Am vrut să vin personal, dar credeam că mă urăşti.

— Să te urăsc? Nu aş putea în veci. Fără să-mi dau

seama, ridic mâna să-l ating pe braţ. Zâmbeşte atunci şi preţ de o clipă nu mai există nimeni în afară de noi doi, cum era pe vremuri. Brăţara... Face ochii mari. O porţi.

— Întotdeauna, spun solemn. Dar ar trebui să ţi-o dau înapoi.

Vreau s-o desfac de la mână. Scutură din cap şi refuză s-o primească.

— Îmi prinde bine să ştiu că o parte din mine este la tine. Unchiul Walter iese iar pe terasă şi îi dă un dosar lui Georg.

— Mă bucur că lucrezi cu noi. Vrei să rămâi la ceai?

Georg se uită involuntar spre mine şi îmi dau seama de conflictul care-l trage în două direcţii deodată şi mica distanţă dintre noi devine brusc un ocean. Nu s-a schimbat nimic. Sentimentele noastre sunt la fel de reale şi de puternice ca la Paris, dar cu unchiul Walter aici şi cu nunta care se apropie, nu este nimic de făcut.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră, dar mă aşteaptă şoferul. Ar trebui să mă întorc în oraş.

Unchiul Walter încuviinţează.

— Te conduc.

— O zi bună, Margot!

Mă uit uluită la Georg care se întoarce şi porneşte spre uşă. Nu pleca! urlu în mintea mea. Vreau să stea timpul în loc, ca să nu se termine aşa repede momentul ăsta. Îmi vine să alerg după el, dar rămân neclintită în timp ce se închide uşa terasei. O clipă mai târziu aud zgomotul motorului şi scârţâitul roţilor pe pietriş.

Pe măsură ce sunetul se pierde în depărtare, mă cufund pe unul dintre scaunele din fier forjat din grădină, complet dezamăgită. Cum a plecat aşa repede când abia ne-am regăsit? Putea să fi rămas, dar a ales să plece cât de repede cu putinţă. În ciuda sentimentelor pe care le are, o parte din el nu m-a iertat pentru Paris, iar acum s-a

petrecut momentul la care am visat de mii de ori, dar pe care nu-l credeam posibil. Doar că s-a terminat la fel de repede.

Deschid brusc uşa şi intru în casă. Aleea este pustie, cu excepţia unui nor de praf, singura dovadă că a fost cineva aici. Nemaisuportând zidurile restrictive ale vilei, pornesc pe alee. Am în faţă chipul lui Georg şi îmi ard obrajii din cauza lacrimilor fierbinţi. Nu doar din cauza surprizei de a-l vedea tocmai aici, nu, am aceleaşi sentimente pentru el, la fel de reale ca întotdeauna. Nu trec în timp aşa uşor. Mă sfâşie dorinţa şi durerea.

La capătul aleii, îmi iau bicicleta şi încep să pedalez, nu spre lac, ca de obicei, ci spre drumul principal. Pedalez mai repede, încercând să-mi alung gândurile şi sentimentele. Dar imaginea lui Georg pe terasă nu-mi dă pace. Credeam că mi-au fost ascultate rugile. Credeam că venise după mine.

Abia când ajung la gară îmi dau seama unde mă duc. Leg bicicleta, cumpăr un bilet şi mă urc în trenul care soseşte repede, gol la ora prânzului. Banchetele de lemn uzate sunt la fel ca atunci când am călătorit ultima oară, cu ani în urmă. Câţiva pasageri stau respectuos la distanţă în vagon şi se uită în faţă. Conductorul vine pe culoar, se uită la biletul meu, dar nu-l cere.

Pe măsură ce ne apropiem de oraş, mă uit pe geam, dornică să văd cerul. Prin geamurile murdare însă văd că s-a schimbat totul. Berlinul a devenit un monstru la scara Parisului, dar fără graţia surorii mai mari, ca un adolescent stângaci care creşte prea repede pentru corpul său. Construcţiile se întind peste câmpuri şi străzi, macaralele planează asupra craterelor.

Traversăm întinderea vastă din Spree, unde barjele au început să navigheze din nou cu bunurile necesare care intră în oraş, ca printr-o perfuzie, una câte una. Trenul

încetineşte, strecurându-se printre clădiri ca un şarpe cu clopoţei. De fiecare parte, în apartamentele lor, oamenii iau masa, citesc ziarul şi calcă haine, indiferenţi că se expun ca animalele de la Tiergarten[34].

Trenul scârţâie şi opreşte în Alexanderplatz. Cobor în marea de pasageri care se mişcă în toate direcţiile. În faţa gării, mă opresc nehotărâtă, copleşită de luminile puternice şi de zgomot după atâtea luni în bucolicul Grunewald. Piaţa este congestionată de maşini, taxiuri şi autobuze care au aplatizat străzile pietruite.

Chinuindu-mă să respir în aerul îmbâcsit de gazele de eşapament, încep să merg, trecând pe lângă berării şi pe lângă restaurantul Aschinger, prin ferestrele căruia iese miros de cârnaţi şi fum de trabuc. La colţ, un tânăr băiat roma stă pe jos şi cântă la acordeon, cu cutia deschisă ca o mână întinsă, plină de speranţă. Fac dreapta, apoi stânga, bâjbâind după cartierul evreiesc, mânată parcă de o forţă din afara mea. Departe de piaţă, străzile sunt mai înguste şi dau o senzaţie de claustrofobie. Noii stâlpi de lemn sunt înalţi şi plini de cabluri care biciuiesc cerul.

În timp ce mă apropii de cartier, străzile se îngustează şi mai mult, iar mirosul de ceapă şi varză este mai puternic decât cel de benzină şi de gaze de eşapament. Intru pe Hirtenstrasse şi mă opresc. Parcă am ajuns în alt secol. Trotuarul este plin de trupuri, femei şi copii adunaţi în jurul căruţelor cu legume, bărbaţi care stau la coadă în faţa clădirii comunităţii evreieşti ca să primească de lucru sau ajutoare. Limbile străine, rusă şi altele estice, răsună peste tot. Îmi dau seama că sunt refugiaţi. Pogromurile au trimis mereu mici grupuri de imigranţi la Berlin, mici valuri în lacul nostru liniştit, dar acum, cu războiul şi graniţele retrasate, au rămas cu sutele de mii ai nimănui şi valul se transformă într-un talaz gigantic care ameninţă să

[34] „Grădina zoologică” (în limba germană în original).

cuprindă întregul cartier.

Dintr-odată, devin conştientă de privirile celorlalţi asupra mea, căci fusta şi bluza mea călcată nu îşi au locul aici. Locul meu nu mai este aici. Merg repede mai departe. Casa noastră se află la mijlocul următoarei străzi şi, lângă treptele de la intrare, grădina năpădită de buruieni pare un crâmpei dintr-un vis uitat. Mă uit la etajele superioare. Cu toate că au curăţat geamurile sparte, a rămas doar o carcasă. Nici urmă de lucrările despre care-mi spunea tata că au loc pentru întoarcerea noastră. Mă minţise, ţinuse visul real, dar adevărul este că şi dacă se putea restaura casa, cartierul este pe veci transformat.

Oricât de neliniştită sunt, văd fantoma mea peste tot, amintiri din copilăria cu şotron pe trotuar sau aşteptând nerăbdătoare la fereastră să se întoarcă Papa. Acum par întinate însă de o femeie brunetă, tristă, care nu voise să stea aici cu mine, şi mai târziu, de şoaptele menite să ascundă adevărul. Mă întorc şi mă îndepărtez de casă cu senzaţia că s-a terminat, că am închis uşa.

Suflă o briza tăioasă pe stradă şi ziarele zboară pe trotuar. Soarele începe să apună mai repede decât mă aşteptam, căci parcă uit în fiecare an şiretlicul prin care se scurtează zilele pe măsură ce vine toamna. Întorc spatele cartierului şi pornesc spre gară.

S-a înserat deja şi în timp ce trenul traversează canalul, mă uit pe geam la apa în care dansează luna. De ce venisem? Nu a mai rămas nimic aici. Mă căutam pe mine sau pe fata care fusesem odată. Oare aş mai găsi-o dacă m-aş întoarce la Paris sau la Londra? Doar că nu o să găsesc răspunsurile astea întorcându-mă în trecut.

O briză tulbură apa, spărgând-o în mii de fragmente de lumină. Mor în sinea mea, ca biata plantă adusă de la Versailles, incapabilă să supravieţuiască într-o cană de pământ. Poate aşa am fost dintotdeauna, dar Parisul m-a

schimbat, a scos asta la suprafaţă şi este ca şi cum mă înec o dată pentru totdeauna. Înţeleg acum ce-mi spunea Krysia, că dacă nu sunt sinceră cu mine, nu o să-mi fie bine în viaţă.

Nu pot sta cu Ştefan şi să trăiesc toată viaţa într-o minciună. Prea mult am dat vina pe tata, pe societate, pe orice, numai pe mine nu, dar adevărul este că acum suport consecinţele alegerilor mele. Ar fi trebuit să fiu sinceră cu Ştefan, să îi spun că nu eram gata de măritiş înainte de război, sinceră cu Georg, să îi fi spus că sunt căsătorită, sinceră cu tata în privinţa sentimentelor mele. Sinceră cu mine.

Pot începe să fiu sinceră acum.

Când trenul ajunge la Grunewald, traversez peronul şi îmi iau bicicleta, pedalând spre vilă cu o nouă convingere. *Yoi* vorbi cu Papa, îi voi spune din nou, de data asta ferm, că nu sunt pregătită – poate o plecare în Anglia, mai mult timp să învăţ înainte să mă aşez la casa mea. Nu aş trăi cu Georg, departe de asta, dar voi fi liberă.

La poarta vilei, mă opresc. Papa se va înfuria, Ştefan va fi nefericit, familia scandalizată. Dar trebuie s-o fac. Parcă iese aerul dintr-un balon, aşa de uşurată mă simt pentru că am luat hotărârea asta. Brusc, mă simt plină de energie şi de putere. Intru în casă şi urc în fugă scările spre apartament.

Mă opresc din nou. Dacă deschid uşa asta, nu o mai pot închide, nu mă mai pot întoarce, însă am întredeschis-o deja la Paris. Acum doar o deschid larg. Nu prea mai am de ce să mă tem sau ce să pierd. Scandalul nu mă va afecta, nici pe tata care deja a fost terminat după rezultatele conferinţei. Unchiul Walter va fi livid, fireşte, poate nu-mi va mai oferi sprijin, dar niciodată nu mi-a trebuit mult ca să mă descurc.

La intrare mă opresc din nou şi îmi iau inima în dinţi să

deschid uşa spre viitor. Intru. Papa stă la birou, aplecat peste nişte hârtii. Aştept să mă certe că nu am anunţat că plec. *Yor* urma întrebările despre excursia mea în oraş. Rămâne totuşi neclintit.

— Papa, dacă ai o clipă, aş vrea să-ţi spun... Tac. Nu citeşte, îmi dau seama că stă aplecat ţinându-se de marginile biroului şi încercând să respire. Papa!

Se întoarce brusc spre mine şi se prăbuşeşte la pământ.

Capitolul 18

Nu-mi aduc aminte când am ţipat. În clipa în care l-am văzut pe tata căzut la podea, a fost ca şi cum mă întorsesem în liftul hotelului din Paris, în care mi se făcuse rău. Parcă picase podeaua şi mă prăbuşeam în beznă. Mintea nu-mi stătea locului. Era 24 august. Nu se putea întâmpla pe 24 august, nu duminica, şi când cina era neatinsă pe tavă şi suporturile de ouă miroseau straniu.

— Te rog, am spus cu voce tare o dată, apoi iar şi iar. Te rog! Papa e toată lumea mea. Nu aşa. Nu aşa curând. Aş face orice, aş da orice. Mă pedepsea Dumnezeu pentru greşelile mele, pentru că întrecusem limita şi fusesem necredincioasă? Aş fi o fiică, femeie, persoană mai bună, orice pentru a doua şansă.

Tante Celia mi-a spus mai târziu că unul dintre servitori auzise ţipetele şi chemase ambulanţa. M-am dus cu el la spital, am stat lângă targă, lipită de metalul rece al maşinii, ca să las medicul să se ocupe de el, dar îl ţinusem de mână în tot acel timp. Apoi, când tata a dispărut în spatele uşilor clinicii, m-am prăbuşit peste unchiul Walter, care apăruse lângă mine.

Asta se întâmpla acum trei zile. Papa zace acum într-un pat de spital alb ca cearşaful de sub el. Nu a murit cum m-

am temut iniţial, dar făcuse infarct. De-atunci stau lângă patul lui, ore, zile, printre mirosurile antiseptice şi maşinăriile care bâzâie, familiare acum ca propria respiraţie.

Îmi amintesc acum masa de sabat din apartamentul nostru, vinerea trecută, mai puţin de-o săptămână. Era rutina noastră. Să fi fost aceea ultima ocazie? Părinţii pleacă primii sau aşa se întâmplă de obicei. Aşa este lumea şi nimeni nu ştie mai bine ca mine lecţia învăţată de la nouă ani. Dar tata e totul şi nu poate să înceteze să existe, cum nu poate soarele să nu răsară.

Încetează! îmi alung gândurile din minte. Voi avea timp de aduceri aminte mai târziu. Acum este încă aici.

Mă uit pe fereastra lată dinspre curte, unde asistentele împing cărucioarele pacienţilor care pot sta în capul oaselor. Este amiază după soarele care se strecoară pe poteca de piatră. Încerc să îmi găsesc locul într-un timp care stă în loc. Spitalul este printre cele mai bune din Germania. Papa are salon privat şi îngrijire permanentă, mâncare mai bună decât majoritatea berlinezilor în perioada asta.

De cealaltă parte a patului, Celia moţăie pe un scaun, cu gura căscată. Nici ea nu prea s-a mişcat de lângă tata de când a intrat în fugă în spital şi s-a aruncat peste targă.

— Dragul meu, striga fără să-i pese cine sau ce auzea.

Uitându-mă cum îi ţinea faţa în mâini şi îşi trecea degetele prin părul lui cărunt, de parcă erau tineri îndrăgostiţi, mi-am dat seama cât de puţine lucruri ştiam despre cealaltă viaţă a lui. Voise sau eu alesesem să rămân un copil naiv.

Văzând-o pe Celia lângă patul lui, mă gândesc doar la Georg şi la cum am avut grijă de el când era bolnav. De-ar fi acum cu mine... Acum câteva ore mă pregăteam să-i spun totul tatei şi să-mi cer libertatea. Parcă a trecut o

viaţă de-atunci. Ce simplu şi prostesc îmi pare planul acela! Crezusem că nu mai am nimic de pierdut. Nu înţelesesem cât de adânc puteam să mai cad în acel abis.

— Margot? Ştefan apare lângă mine cu o cană în mâna tremurândă. Mă gândeam că poate vrei nişte ceai.

Observ când iau cana că are mâna udă şi pete de lichid maro pe cămaşă. Încă se luptă vitejeşte cu cele mai simple lucruri, cum ar fi să ducă o cană şi să se sprijine de baston.

— Mulţumesc. Stă lângă mine în timp ce beau şi se uită neliniştit înjur. Îl tulbură să vină aici după lunile lui de convalescenţă? A stat zilnic cu mine fără să crâcnească, încercând să ajute, deşi nu este nimic de făcut. Ar trebui să te duci acasă să te odihneşti, îi spun.

Îl văd uşurat.

— Eşti sigură?

— Ne descurcăm. Te sun dacă se întâmplă ceva.

Mă uit cum pleacă pe hol, vinovat că nu mângâierea lui o caut. Mă întorc spre tata.

— Papa? Ar trebui să-l las să doarmă. S-a trezit de câteva ori, dar a căzut numaidecât într-un somn adânc şi lung, care, zice doctorul, îi face bine la sănătate. Deodată, sunt disperată să-i aud vocea. Nu răspunde şi mă cuprinde panica, întocmai ca în clipa în care l-am găsit pe jos. Papa?

Mă întind spre clopoţel să chem asistenta, dar atunci deschide ochii cu greu.

— Liebchen?

Auzindu-l, Celia se mişcă. Mă aplec în faţă.

— Te doare?

Dă din cap că nu.

— Niciun pic.

Celia se ridică în picioare.

— Chem asistenta, spune, neconvinsă. După ce pleacă, Papa înghite în sec.

— Vreau să-ţi spun... Se opreşte şi îşi linge buzele. Dacă

ar fi să... Se pierde. Nu îi este greu să vorbească, dar nu-şi găseşte cuvintele.

— Nu, nu spune asta. Nici nu te gândi. Îi strâng mâna pentru că am nevoie să-l ating mai mult acum

— Promit că nu mă las. Nu te-aş lăsa singură cu Walter şi cu Celia. Îmi dau lacrimile şi el zâmbeşte vitejeşte. Dar într-o zi se va întâmpla şi atunci să nu uiţi că am avut totul.

Încuviinţez. Eu şi tata ne-am bazat unul pe altul şi am iubit, am avut ani de conversaţie, mese împreună şi momente speciale. Tocmai frumuseţea relaţiei noastre face insuportabilă ideea de a-l pierde. Tot ce mai pot cere este timp.

— În legătură cu mama ta, zice. Vreau să-ţi explic.

Vorbeşte de parcă abia de câteva zile am aflat adevărul despre ea, nu cu luni în urmă. Preţ de o clipă mă întreb dacă are mintea tulbure, dar privirea îi este limpede.

— Nu-i nimic. Înţeleg.

Şi chiar aşa este. Chiar dacă mi-ar fi spus şi m-aş fi dus după ea, nu s-ar fi schimbat nimic. Ar fi fost aceeaşi persoană care voise să plece şi respingerea ar fi fost mai gravă dacă ar fi văzut cine sunt şi cum i-aş fi întors spatele. M-a minţit în toţi acei ani ca să mă cruţe de suferinţă.

— Înainte să leşin, voiai să-mi spui ceva.

Strâng buzele. Stătusem pe marginea prăpastiei şi privisem abisul, gata să-i spun adevărul şi să stric ceva ce nu ar mai fi putut să fie reparat, însă totul s-a schimbat când s-a prăbuşit. Papa are nevoie de liniştea că cineva are grijă de mine. Căsătoria cu Ştefan este singurul lucru pe care i-l pot oferi. Aşa slăbit cum este, pare să mă creadă.

— Sunt sigură că nu era important.

— Tot ce spui tu este important, zice şi în acel moment îl

iubesc mai mult ca oricând.

Trag aer în piept.

— Papa, la Paris... îmi pare rău. Încă ocolesc adevărul. Nu am vrut să te pun într-o situaţie jenantă sau dificilă.

Clatină din cap şi îmi strânge mâna.

— Eşti tânără şi erai singură. Dar dacă nu-i doar asta? Tace să îşi tragă sufletul şi se uită drept în ochii mei. Era mai mult, aşa-i? La Georg mă refer.

Dau să-i spun că a trecut mult timp, că lumea distrusă la Versailles în acea noapte nu mai poate fi reconstruită, dar înainte să răspund, Celia se întoarce cu doctorul după ea.

Stăm în tăcere cât timp îl examinează pe tata. Mă uit la Celia. Ea a fost cea care l-a chemat pe Ştefan la Paris şi aş putea s-o urăsc pentru asta. În schimb, mă trezesc că o privesc cu milă – momentele astea cu tata sunt tot ce are, nu are familie, nu are soţ. Voia mai mult sau nu credea că merita? Şi încercase din răsputeri. Ar fi făcut orice să aibă loc căsătoria, ca onoarea familiei să rămână intactă. Cred că în multe feluri îl proteja pe tata de altă lovitură.

— O să fie bine, declară doctorul. Celia expiră sonor şi întreg corpul meu se moleşeşte de uşurare. Poate merge acasă într-o zi sau două.

— Pare repede, remarc. Medicul ridică din umeri.

— Are nevoie doar de odihnă.

Boala tatei nu se vindecă, dar va plana mereu în fundal ca un ceas care ticăie constant.

— Ar trebui să amânăm nunta, spun, prea repede, după ce pleacă doctorul. Celia ridică din sprâncene. Până te faci bine, Papa! Nu mă căsătoresc fără tine.

— Nici vorbă, mă liniştеşte el. Nunta este în câteva zile. O să fiu acolo şi pe targă dacă trebuie. Dar nu va fi cazul, te voi conduce la altar.

Încuviinţez, deloc liniştită de răspunsul lui.

— Dar poate ar trebui să lărgim culoarul, în caz că ai

nevoie de scaun, se agită Celia, revenind la preocupările ei cu nunta.

— Putem discuta mai târziu. Trebuie să se odihnească, o spun cu un aer protector.

— Şi tu, răspunde Papa, cu glas stins, dar ferm. Ar trebui să te duci acasă şi să dormi.

— Rămân eu, se oferă Celia.

Mă uit nesigură la ea. Nu neg bunăvoinţa ei faţă de tata, dar încă ducem o bătălie teritorială.

— Fie, cedez, spun recunoscându-i rolul şovăitoare şi în sfârşit împărţind responsabilitatea pentru binele lui. Îl pup pe tata pe obraz. Vin mai târziu.

Ies din spital şi ezit. Soarele s-a înălţat peste clădiri, strada Kurfurstendamm freamătă de cumpărători. Scena bucolică pare un interludiu în haosul care a cuprins recent oraşul. Tramvaiele electrice alunecă mute prin mijlocul marii artere principale. Trec pe lângă terasa de la Schwanneckes, forfotind de oameni care se bucură de cină pe o vreme superbă. Chelnerul oferă ziare clienţilor înstăriţi, a căror lume nu a stat în loc din cauza unei boli.

Uitându-mă la cuplurile care râd la un pahar, mă apucă dorul de Georg mai mult ca oricând. După ce am plecat din Paris, când bănuiam că era acolo sau poate se întorsese la Hamburg, era mai simplu cumva să mi-l imaginez într-un oraş îndepărtat. Mi-l imaginasem la Versailles, într-un hotel sau plimbându-se prin parc, dar ştiind acum că este în Berlin, la câţiva kilometri, faptul că nu putem fi împreună este insuportabil.

Deodată, mă simt obosită, aşa că mă urc într-un taxi Renault. În timp ce gonim prin oraş, mă prăvălesc pe banchetă, copleşită. Papa era să moară. Georg nu este departe, dar ar putea foarte bine să fie peste mări şi ţări dacă tot nu mă pot duce la el.

La vilă, urc scara întunecată. Mă opresc la uşa noastră,

amintindu-mi clipa în care stăteam cu o zi în urmă acolo, cu gândul să-i spun adevărul tatei. Fireşte, acum nu se mai poate. Planul meu de a mă elibera de căsătoria cu Ştefan începe să se estompeze şi să se ducă pe apa sâmbetei.

Mă arunc în pat plângând.

Capitolul 19

A doua zi mă trezeşte clinchetul clopoţelului. Deschid ochii. Soarele se strecoară prin perdelele transparente de dantelă, creând modele ce dansează pe aşternuturile crem. Prin fereastra deschisă aud o voce cunoscută la uşa casei. Krysia!

Sar în sus şi mă îmbrac degrabă, apoi ies în fugă din apartament. Krysia este în foaier, stânjenită de luxul din jur, neobişnuit.

— Ai venit! strig, în timp ce gonesc pe scări.

Îi sar în braţe, uitând în entuziasmul meu să o pup pe fiecare obraz, cum se cuvine. Îşi scoate pălăria.

— Îmi pare rău că am venit neanunţată. Am trimis răspunsul, dar abia acum două zile, când am fost sigură că pot veni. Îi trimisesem dintr-un capriciu invitaţia la nuntă, fără să mă aştept să vină de fapt. La cât de lentă este poşta în perioada asta, se pare că am ajuns înainte. Abia am coborât din tren, adaugă, arătând spre rochia ei cu regret. Pare totuşi curată şi neşifonată, cu părul imaculat. Pot să rezerv o cameră.

— Aiurea, este destul spaţiu aici. Mă întorc spre majordom Charles, poţi s-o pregăteşti pe cea de lângă mine, te rog?

— Imediat, fraulein!

— Marcinâţi transmite salutări, spune Krysia după ce pleacă majordomul. Ar fi venit, dar lucrează la o nouă

piesă.

— Compune iar?

— Mai mult ca niciodată. Zice că-l inspiră liniştea rurală, dar sunt sigură că l-a ajutat toată energia din Paris.

O sorb din priviri pe Krysia, care prin familiaritate îmi oferă un echilibru în lumea mea întoarsă cu susul în jos. Având în vedere că trenurile sunt în stare proastă şi graniţa bine păzită, nu i-a fost deloc uşor să vină din Polonia în Germania. Nu, mutase munţii din loc ca să fie aici. Venise la nuntă, deşi ştia că este o farsă sau poate tocmai pentru că e o farsă şi am nevoie de sprijinul ei mai mult ca niciodată ca să pot trece prin asta.

— Mă bucur că ai venit, vorbesc serios. Nu mi-am dat seama până la Krysia cât de singură eram, dar de când a apărut şi a dispărut din nou, i-am simţit lipsa acut. Hai să te duc în camera ta. O conduc pe scară şi îi arăt camera de lângă a mea. Sunt apartamente mai mari în cealaltă parte a casei, mă scuz. Dacă vrei cu vedere la lac...

Clatină din cap.

— Este superb.

Expir încet. Am ales camera pentru că o voiam alături de mine.

— Te las să te aranjezi.

Cobor în sufragerie şi mă afund într-unul din scaunele de catifea. A fost o săptămână plină de reuniuni – mai întâi Georg şi acum Krysia. Parcă tot Parisul m-a urmat. Dar mă bucur s-o văd.

Douăzeci de minute mai târziu, Krysia coboară într-o rochie nouă de bumbac, pe care nu o ştiu de la Paris.

— Ţi-e foame? o întreb.

— Nu, tind să nu mănânc mult după ce călătoresc. Dar mi-aş întinde picioarele după atâta drum. O conduc prin foaier. Deci asta-i casa familiei tale, spune când ieşim pe terasă.

— Stră-străbunicul meu a construit casa la începutul secolului 19, spun ca un ghid. După care au contribuit fiii lui la construcţie.

Casa, ridicată de-a lungul unui secol, pare peticită în mai multe stiluri arhitecturale, adunate la întâmplare.

— Cred că era distractiv ca loc dejoacă.

Aşa să fi fost? Casa păruse mereu foarte liniştită. Unchiul Walter, căsătorit cu munca lui, nu avea familie. Fusesem singurul copil şi inventasem propriile jocuri.

— Erau destule locuri de explorat, recunosc.

— Da?

— Există tuneluri subterane, construite în timpul războiului franco-prusac pentru a aduce provizii de la piaţă acasă.

— Ce interesant! Mai sunt folosite?

Mergem pe poteca din jurul lacului. Un miros sălciu se ridică din apa mâloasă.

— Nu ştiu. Poate de către servitori iarna, dacă este vremea proastă. Lasă casa, povesteşte-mi despre Cracovia!

Zâmbetul i se întinde pe toată faţa.

— Este frumoasă, la fel de încântătoare cum mi-o amintesc din copilărie. Avem un apartament în centrul oraşului şi o casă la ţară, unde îi place lui Marcin să lucreze. Mă duc şi eu acolo la sfârşit de săptămână. Apoi i se întunecă privirea. Fireşte, mi-e dor de Paris. Se referă la Emilie. Nu mai este nimic la fel după ce ai fost în altă parte, nu?

Scutur din cap, amintindu-mi vizita în fostul nostru cartier din oraş. Berlinul copilăriei mele, casa cu toate cotloanele secrete şi cu grădina nu mai este. Totuşi, chiar dacă strada noastră din cartierul evreiesc nu ar fi fost adusă în stare de ruină de către vandali şi preschimbată de imigranţi, tot nu ar mai fi fost la fel. Acum nu mai

înseamnă nimic, atât din cauza mea şi a locurilor în care am umblat, cât şi a lucrurilor care s-au petrecut aici.

— Şi tatăl tău? Se bucură să muncească departe de conferinţă? Mă opresc şi mă întorc spre ea.

— Of, Krysia!

Mă bucurasem aşa tare de venirea ei neaşteptată, că aproape uitasem ce se întâmplă de câteva zile. Îi povestesc repede despre infarctul tatei.

— O să fie bine, mă asigură ferm

— Ştiu. Mâine ar trebui să vină acasă. Mă ia pe după umeri.

— Tatăl tău este puternic şi tu îl motivezi să vrea să trăiască. Eu şi nunta, îmi spun. Mi se strânge inima.

— Mă simt aşa deznădăjduită.

— Atunci, bine că sunt aici.

Mă uit în jos şi lovesc o piatră cu piciorul.

— L-am văzut.

— Pe Georg? Parcă se ducea la Hamburg. Are apartament aici?

— Stă la Grand. Nici nu ştiam că e în Berlin. Dar a apărut aici la o întâlnire de afaceri cu unchiul Walter. Parcă soarta...

— Prostii. Nu ai de ce să dai un înţeles mai profund întâmplării. Nu contează de ce este aici. Întrebarea este ce ai de gând să faci.

— Era să-i spun tatei că vreau să anulez nunta, îi explic. Dar a făcut infarct.

Am un ton plângăreţ, ca un student care cere credit pentru un răspuns parţial corect.

Krysia însă nu oferă puncte pentru efort.

— Şi acum?

Faptul că urma să-i spun tatei nu înseamnă nimic, doar rezultatul şi felul în care îmi schimbă viaţa contează.

— Nu este nimic de făcut. Mă mărit cu Ştefan. Adică,

încă o dată. Nu am de ales, având în vedere că tata este bolnav.

Deschide gura şi îmi fac curaj pentru discurs.

— Poate-i cel mai bine aşa, spune, luându-mă prin surprindere. Georg s-a schimbat mult după tot ce s-a întâmplat.

Îmi vine să-i spun că, dincolo de dezamăgirea legată de tratat şi de felul în care l-am rănit eu, este acelaşi bărbat de care m-am îndrăgostit.

— Vrei să cânt la nuntă? întreabă, înainte să răspund.

— O, Krysia... Mă emoţionează gestul ei, dorinţa de a-mi fi alături la eveniment, cu toate că îl consideră o greşeală. Mi-ar plăcea. Dar eşti oaspete.

— Poate câteva piese doar.

— Ar fi minunat. Deşi aş prefera mai mult... — fac o pauză – să-mi fii domnişoară de onoare.

Mă aştept să refuze să fie martorul acestei înşelăciuni.

— Aş fi onorată.

Ne plimbăm câteva minute în tăcere, înainte să ajungem la podeţul care separă lacul în două elipse. Se opreşte şi se uită peste apă, la o barcă ancorată care se izbeşte de doc.

— Nu i-am spus înainte să plec din Paris. Lui Emilie, adaugă, deşi, evident, ştiam la cine se referă. Se uită la mine, cerând confirmarea că făcuse ce trebuia.

— Ai făcut cum ai crezut că era mai bine.

Îi ofer iertarea păcatelor, fără să am acest drept. Cel puţin Krysia a încercat să facă ce trebuia. Oare mama s-a gândit că făcea ce era mai bine, lăsându-mă pe mâna celor care voiau într-adevăr să mă crească? Sau pur şi simplu nu i-a păsat? Krysia încuviinţează, îi ajunge răspunsul meu.

Câteva minute mai târziu, în timp ce ne apropiem de casă, sună clopoţelul care ne cheamă la masă.

— Acum sigur îţi este foame, spun.

— Puţin, recunoaşte.

În salon, barul lateral a fost pregătit cu mâncăruri reci: carne maturată, hering cu smântână, somon afumat, fructe proaspăt tăiate. Ne umplem farfuriile şi pornim spre masa de pe terasă. Pe aleea de serviciu, lungă, cu pietriş, care merge pe lângă dreapta casei, a oprit un camion din care se descarcă mese şi scaune. Mai sunt două zile până la nuntă şi pregătirile au început serios. Mă simt gâtuită.

Unchiul Walter scoate capul pe uşă.

— L-ai văzut pe Noel? întreabă, referindu-se la asistentul lui. Dau din cap că nu.

— Unchiule Walter, dă-mi voie să ţi-o prezint pe Krysia Smok. A venit de la Cracovia la nunta mea.

Krysia se ridică şi unchiul Walter îi ia mâna absent.

— Bun venit! Apoi se întoarce spre mine. Sunt sigur că ai văzut că au început livrările.

— Da. Şi chuppa?

A fost una dintre puţinele mele pretenţii pentru nuntă să facem rost de cupolă din sinagogă, pe care am văzut-o în fotografia de nuntă a părinţilor mei.

Unchiul Walter clatină din cap.

— Mi-e teamă că a fost distrusă în timpul jafurilor din cartierul evreiesc.

Pronunţă ultima parte ferm, de parcă dovedeşte tot ce încearcă să-i spună tatei despre pericolul de a rămâne printre ai noştri. Îmi vine să-i răspund că nu evreii au fost ţinta violenţelor. Mai degrabă au fost prinşi la mijloc în haosul general din oraş şi li s-au distrus bunurile care se aflau în calea protestatarilor, la fel ca ale vecinilor arieni, orice bogăţie fiind în egală măsură o ţintă.

Ştiind că orice dezbatere politică este inutilă, decid să mă concentrez la chuppa.

— Şi nu mai putem face rost de una la fel? Unchiul

Walter ezită. Nu trebuie să fie sofisticată, insist.

Cupola de nuntă evreiască trebuie să aibă doar patru stâlpi şi o bucată de pânză, dar nu este vorba de dificultatea de a o procura. Pentru el, chuppa este o ruşine, semn că suntem cumva diferiţi de prietenii ne-evrei şi că asimilarea nu este completă. Krysia mă bate uşor pe mână pe sub masă ca să mă liniştească şi să nu fac scandal. Dar nu mai pot da înapoi.

— Nu mă căsătoresc fără chuppa, declar, trăgând linie. Asta reprezintă ultima fărâmă din ceea ce suntem, din viaţa noastră de evrei înainte de război.

— O să văd ce pot face, spune, într-o retragere tactică. Deşi Celia este încă la spital şi tatăl tău vine mâine, va trebui să te asiguri că livrările pentru nuntă se fac aşa cum trebuie. Florile vor ajunge dimineaţă, aşa că trebuie să fii aici când sosesc.

— Dar mâine mă duc la urne şi vreau să plec devreme.

Alegerile parlamentare sunt poimâine, încă o tentativă nefericită de a construi o coaliţie guvernamentală printre Social-Democraţi şi aliaţii lor.

Sunt primele alegeri de când ne-am întors în Germania şi prima mea şansă să votez.

— La urne? Doar n-ai de gând să te duci!

— Femeile au dreptul să voteze acum.

— Ştiu. Este un drept pe care l-am sprijinit şi pentru care am depus foarte mult timp şi efort. Sună de parcă este personal responsabil pentru dreptul femeilor de a vota. În principiu este o mare victorie, dar nu-mi spune că ai de gând să te bagi în haosul ăla.

Nu a înţeles niciodată alegerea tatei de a rămâne în cartierul urban aglomerat unde crescuse şi nu la vilă. Are dreptate, sigur, locurile de votare sunt periculoase, alegerile fiind un punct al violenţei fără control într-o atmosferă deja tumultuoasă politic.

— Nu doar că am de gând, ci mă duc. Îmi încleştez falca, încăpăţânată.

— Nu-i ca şi cum contează un vot.

Pentru un bărbat este uşor de zis, el a avut mereu acest drept. Dar îmi amintesc cuvintele tatei: Ziua în care va vota fiica mea va fi cea mai fericită din viaţa mea, spusese când vorbeam despre faptul că vreau să-mi exercit dreptul la vot. Trebuie s-o fac atât pentru el, cât şi pentru mine.

— Mă ocup eu de livrări, intervine blând Krysia.

Uitasem că era lângă mine. Mă simt stânjenită că a fost de faţă la discuţia asta. Unchiul Walter ridică din umeri cu indiferenţă şi se retrage în casă.

Cerul se înroşeşte deasupra lacului a doua zi de dimineaţă, când ies din vilă. Afară casc, mai obosită decât sunt de obicei la ora asta. Eu şi Krysia am stat până târziu azi-noapte, sărind de la un subiect la altul, recuperând lunile care trecuseră după Paris. Mă duc cu bicicleta la gară din ce în ce mai nerăbdătoare, lucru care mă face să uit de oboseală, e ca şi cum ai curăţa pânzele de păianjen cu mătura. Grunewald doarme încă şi nici măcar vânzătorii din piaţă nu au venit să-şi expună mărfurile. Dar când cobor din tren la Alexanderplatz, oraşul este plin de viaţă, de parcă nu s-a dus deloc la culcare. Oameni de afaceri la costum se amestecă printre petrecăreţii care pleacă din baruri spre băile termale sau spre casă, îmbrăcaţi în hainele de ieri.

Nu este nici opt când mă apropii de clădirea municipală din cărămidă distrusă, aproape de fostul nostru cartier, reşedinţa oficială de unde mi se cere să votez. Îmi piere entuziasmul şi încep să mă agit. Pe stradă este haos: demonstranţi din toate partidele, ţinuţi deoparte de poliţie, sufocă trotuarul, sfătuind masele de votanţi care se îndreaptă spre urne să voteze cu un anume partid. Trag aer în piept şi îmi fac loc în mulţime, spre clădirea

municipală, îmi dau seama că sunt singura femeie când mă aşez la coadă. În timp ce mă apropii, bărbaţii care se înghesuiau şi vorbesc fac linişte şi se uită la mine ca la o creatură ciudată. Mă întreb dacă m-am înşelat şi nu cumva n-a trecut proiectul de lege.

Coada urcă pe treptele umede de piatră ale clădirii. Pe uşa deschisă iese mirosul de cafea râncedă. Deodată, am cinci ani şi vin cu Papa să mă înscriu la şcoală. Mă doare stomacul de dor. Ar fi trebuit să fie cu mine aici acum.

— Ce haos! se plânge un bărbat în faţa mea. Nu-i ca pe vremurile bune. În sinea mea, râd. Vremurile bune totalitare, cu împăraţi şi regi. Erau oameni cărora le plăcea să li se spună ce să facă şi care se simţeau bine între limitele rigide ale diviziunilor sociale. Lumea e mai haotică acum ca niciodată, dar în acelaşi timp plină de posibilităţi.

În spatele meu, vocile se înteţesc. Doi dintre demonstranţi au pătruns în clădire şi se ceartă cu un funcţionar care le cere să plece. Încep să se îmbrâncească şi mulţimea se împinge în spate ca să evite altercaţia. Oameni necunoscuţi mă înghiontesc din toate părţile şi nu mai pot să respir. Ţip.

Atunci cineva mă apucă de o mână şi mă trage prin învălmăşeală spre uşă. Strig, zbătându-mă să scap, dar nu mă pot lupta cu cel care mă ţine bine. Când văd cerul, mă relaxez uşor, dar omul încă trage de mine. Mă smulg şi ajung în stradă, înainte să mă întorc şi să-mi confrunt atacatorul. Georg stă în spatele meu, gâfâind.

— Ce cauţi aici? întreb autoritar.

Mă trezesc că mă uit la gura lui şi-mi amintesc de sărutul de la lacul din Versailles.

— Sau ai putea să-mi mulţumeşti, răspunde apăsat, ştergându-se pe mânecile uniformei.

Mă înfurii, uitând ce poftă îmi face.

— Pentru ce? Nu aveam nevoie să fiu salvată. Arăt spre

mulţimea din clădirea municipală, mai mare ca până acum. Iar acum mi-am pierdut locul la coadă.

— A fost o prostie să vii, mă dojeneşte. Seamănă cu unchiul Walter mai mult decât credeam că este posibil.

— Tot nu mi-ai spus ce cauţi aici. Mă urmăreşti?

— Într-un fel, da. Mă trece un fior. Tatăl tău m-a sunat din spital, cu ajutorul lui Tante Celia, fireşte. Ştia că vii să votezi şi mi-a cerut să am grijă de tine. Aşadar, nu fusese alegerea lui să vină după mine, ci o făcuse dintr-o datorie, la cererea tatei. Începuse Papa să-l placă pe Georg? Cel mai probabil era îngrijorat de mine şi l-a considerat pe Georg cel mai capabil să ajute. Georg se uită peste mulţimea care face vâlvă. Este o nebunie.

— Tot o să votez.

Un zâmbet îi joacă pe buze.

— Nu aveam nicio îndoială. Hai cu mine!

Fără să mai aştepte, Georg îmi ia mâna şi mi-o bagă sub braţ, pornind hotărât spre scările clădirii municipale. Vreau să protestez că nu am nevoie de ajutorul lui. Apoi, văzând cum se îmbulzesc şi se răfuiesc bărbaţii în jurul meu, mă răzgândesc. Georg are mâna caldă peste a mea în timp ce mă conduce prin mulţime. Bănuiesc că o să mă cuprindă din nou neliniştea, dar nu este cazul. Aici, în cel mai ticsit loc, mă simt confortabil şi în siguranţă, înţeleg atunci că nu eram claustrofobă din cauza spaţiilor mici, ci din dorinţa de a respira liber, ceva ce pot face când sunt cu el.

Înăuntru, Georg îşi vântură legitimaţia ca să treacă de coadă. În faţa sălii se opreşte aproape de masa de înregistrare şi îmi face semn să o iau înainte.

— Tu ai votat deja?

— Da, de la distanţă, în Hamburg. Cred că Partidul Naţional este foarte promiţător.

Mă uit uluită la el. Georg a fost dintotdeauna ceva mai conservator. Observ atunci că poartă o albăstrea la rever,

albastrul strălucitor care sugerează că a devenit de dreapta.

— Dar, Georg, sunt barbari! Deodată, suntem în biroul din Versailles unde ne certam pe politică. Cum poţi să le sprijini poziţia?

— Weimar este un stat slab. Dreapta este cea care doreşte să strivească opoziţia şi să creeze o poziţie puternică pentru viitorul Germaniei.

Fusese atât de afectat de tratat, încât acum consideră că militarismul este singura soluţie.

— Poate că americanii... dau să spun.

— Americanii? Mă întrerupe cu un ton mai dur decât l-am auzit vreodată. Mă uit neliniştită peste umăr. Nu este înţelept să discutăm politică în public în perioada asta, dar nu pare să-i pese cine-l aude. Au venit şi au stârnit haosul ăsta şi pe urmă nici nu au ratificat tratatul.

Are indiscutabil dreptate, americanii sunt peste ocean, neafectaţi de dezastrul lăsat de ei în urmă.

Mă străduiesc să-mi găsesc cuvintele pentru a-l face să gândească raţional, dar nu reuşesc. Cândva, îl ajutasem să vadă calea cea dreaptă. Adevăratul nord, mă numise. Totuşi, Versailles îl schimbase. Acum sunt amândoi mai puţin deschişi, calcifiaţi fiecare în poziţia lui.

Arăt actele şi femeia mă conduce la o cabină unde am de ales dintr-o varietate ameţitoare. Pontez cartelele pentru candidaţi. Asta este pentru tine, Papa! îmi spun când termin.

După ce ies din cabina de vot câteva minute mai târziu, mulţimea s-a mai dispersat cu ajutorul poliţiei Freikorps în cămăşi brune, zdrahonii cunoscuţi a fi eficienţi cu bâtele. Afară, Georg mă duce departe de mulţime spre colţ, unde se află maşina lui. Aştept să mă invite la o cafea, orice menit să ne dea timp să mai stăm împreună, ca să nu fie nevoie să ne luăm rămas-bun la fel de repede ca la vilă.

— Mergem? spun, când nu o face el, arătând spre Unter den Linden, bulevardul larg, mărginit de arbori.

Ezită şi îmi fac curaj să mă refuze, dar încuviinţează.

Niciunul dintre noi nu spune nimic cât ne plimbăm pe sub ramurile aplecate ale castanilor înspre Tiergarten. Mă uit la el cu coada ochiului, căutând un semn că se bucură să mă vadă sau este dornic să plece, dar este imposibil.

Câteva minute mai târziu, aud zgomotul caruselului nevăzut în spatele tufişurilor. Intrăm în parcul care în această dimineaţă din mijlocul săptămânii este plin de bone în fuste apretate, care împing cărucioare, şi de copii care sar cu cercul în iarbă. În tufişul de lângă potecă, un bărbat se apleacă să strângă frunze pentru combustibil. Trecem podeţul peste canal, o fâşie îngustă de apă maronie între două maluri de ţărână abrupte. Georg coteşte pe aleea învăluită până sus, de ambele părţi, de mesteceni şi tufişuri. Deodată, parcă suntem în Grădinile Tuileries în seara în care s-a anunţat tratatul, singuri într-o lume făcută doar pentru noi doi.

Se opreşte atunci şi se întoarce spre mine.

— M-a întristat să aud ce-a păţit tatăl tău. Probabil că te-ai speriat îngrozitor.

— Îşi revine încet, dar sigur. Este un luptător, mai puternic decât pare. Zâmbeşte.

— Este o trăsătură de familie, fără îndoială. Apoi devine serios, voiam să vin să vă văd, adică pe el, dar mă temeam că aş complica lucrurile în ceea ce te priveşte.

Aşa ar fi fost. Nu-i spusesem lui Ştefan despre întâlnirea cu Georg la vilă sau despre faptul că locuia în Berlin. O ceartă între cei doi ar fi fost o continuare de nesuportat a nopţii din Versailles, dar în suferinţa mea, după alinarea lui tânjeam

— Îmi pare rău că nu am mai avut timp să vorbim ieri, spun. M-am mirat să te văd.

— Nu contează.

Strâmbă din gură. Probabil că eşti foarte ocupată cu pregătirile de nuntă. Ultimul cuvânt aproape că îl scuipă cu dispreţ. Este mai supărat decât bănuiam când ne-am văzut ultima oară. Oare faptul că mă văzuse scosese la iveală sentimentele de trădare şi suferinţă sau pur şi simplu fusesem prea mirată de întâlnirea noastră ieri ca să observ?

Mă întind să-l ating pe braţ.

— Georg, în legătură cu asta... Nu ştiu dacă să-i spun adevărul: că mă pregăteam să anulez nunta cu Ştefan şi să mă întorc la el când făcuse tata infarct. Dar ştiind cât de aproape eram de acel moment, ar fi şi mai insuportabil faptul că nu putem fi împreună. Înghit în sec şi îmi retrag mâna. Nunta este mâine.

— Ştiu. O spune pe un ton neutru, dar simt durerea pe care nu o poate masca. Ideea că mă mărit cu Ştefan era cumplită şi când momentul era în viitor. Acum, că este atât de aproape, masca i se ridică de pe faţă. Văzându-l acum, înţeleg că nu fugise ieri de la vilă pentru că era supărat pentru Paris. Mai degrabă nu suporta să fie atât de aproape de mine şi să nu putem fi împreună.

Înghit în sec, încerc să mă abţin să nu îi sar în braţe.

— Georg, ştiu cât de greu este... Apoi tac. Par condescendentă şi nu vreau să-l rănesc şi mai tare. Sunt sigură că într-o zi o s-o urăsc pe logodnica ta, glumesc vlăguită.

Dar scutură din cap, nevoind să observe umorul.

— Nu am de gând să cunosc pe nimeni. Mi-e foarte bine singur. A redevenit un om solitar, ca înainte să mă cunoască pe mine. Izolarea lui şi retragerea într-un loc în care nu pot ajunge sunt mai rele decât orice gelozie aş simţi faţă de altă femeie. Oricum... îşi drege glasul şi se întoarce, iar atunci îi văd în colţul ochiului drept lucind o

lacrimă. Plec din Berlin, mă anunţă.

— Dar nu se poate! Şi postul la guvern?

Nu răspunde. Îl alung. I-a ajuns să mă vadă din întâmplare, dar ne învârtim în cercuri concentrice şi, cu toate că oraşul este mare, inevitabil ne vom lovi unul de altul sau vom afla veşti despre celălalt. Ştiindu-mă atât de aproape, dar măritată şi niciodată a lui, este mai mult decât poate îndura.

— A fost prea frumos să fie adevărat. Zâmbeşte cu regret. Aşa trebuia să fie, nu-i aşa? Felicitări pentru căsătorie, spune ţâfnos. Nu te agita în legătură cu nunta, am auzit că este doar o mare petrecere şi foarte puţin angajament pe viaţă.

Se întoarce.

— Georg! strig, cu disperare în glas. Nu mai pot să-l văd plecând şi, după ce s-a înteţit iar focul, să se răcească încă o dată. Se uită în spate şi vulnerabilitatea şi furia se sparg în mii de cioburi în el.

— Adio! Mă pupă pe obraz, apăsându-şi buzele pe pielea mea, ca şi cum ar încerca să-mi dea în acea clipă tot ce nu este posibil. Mă întind şi îi cuprind ceafa cu mâna, ţinându-l aproape. Tot ce mi-am dorit vreodată este în acelaşi timp lângă mine şi foarte departe.

Apoi îi dau drumul şi el se îndreaptă de spate.

— Mergi cu Dumnezeu, Margot!

Se îndepărtează cu umerii lăsaţi şi pe mine mă ia cu frig. Simt doar pustiu în jur. Georg dispare printre copaci. Mă uit cu tristeţe şi mă abţin să nu fug după el. La ce mă aşteptam? Nu este drept să-i cer să stea şi să se uite cum îmi încep viaţa cu altcineva. Mă întorc pe acelaşi drum dinspre Tiergarten, cu o senzaţie deşartă acum, că Georg nu mai merge alături de mine. O femeie râde de cealaltă parte a arborilor şi îi percep fericirea ca pe un afront.

Când ajung la colţul clădirii municipale, apare maşina

Model T a unchiului Walter, care coboară din spate. Pare nervos şi cred că o să mă certe că m-am dus să votez.

— Margot! Sună disperat, cum nu l-am mai auzit. A sunat Celia. Zicea că are nevoie urgent de tine, este vorba despre tatăl tău.

Capitolul 20

Mi se clatină pământul sub picioare. Unchiul Walter vine şi mă ajută să urc în maşină. Înăuntru, Krysia stă lângă celălalt geam, încruntată.

— Ce s-a întâmplat? Mă apropii şi ea îmi strânge mâna tare. Maşina nu se îndreaptă spre spital, ci iese din oraş, pe şoseaua dinspre Grunewald. Sigur este bine dacă l-au trimis acasă, nu-i aşa?

Nu mi se răspunde. Treizeci de minute mai târziu ajungem la vilă şi eu sar din maşină, înainte să oprească de tot. În timp ce gonesc pe coridor spre apartament, îmi fac curaj pentru ce-i mai rău. Dar când ajung în cameră, Papa stă în capul oaselor pe pat, fără să pară deloc tulburat.

— Papa, ce s-a întâmplat? Nu te simţi bine? Scutură din cap.

— Din contră. Mă simt mai bine, doar că sunt acasă. Pentru tine îmi făceam însă griji. Am auzit la radio ceva despre conflictele de la urne.

— N-am nimic, spun. Ar trebui să ştie, doar l-a trimis pe Georg după mine. A fost o bătaie, dar apoi Georg...

— O să mai fie o nuntă, anunţă Tante Celia, întrerupându-mă. Se aşaza pe patul tatei, strângându-l de mână, luându-şi locul de drept. Ridic capul, tulburată de izbucnirea ei. Celia ridică mâna. Ne-am logodit!

Aşadar, asta era urgenţa. În sfârşit respir uşurată pentru

prima oară de la telefonul ei. Fac semn spre Krysia, care a apărut, dar rămâne în uşă.

— Îţi aduci aminte de Krysia?

Papa zâmbeşte.

— O plăcere să te revăd. Pentru fiica mea, prezenţa ta este o mare alinare. Apoi se întoarce spre mine. Îmi pare rău că te-ai îngrijorat, voiam să fii prima care află şi să-ţi spunem personal.

— Logodiţi, repetă Celia, vânturând mâna ca pe un steag.

Mă fac mică şi nu vreau să mă uit. Papa chiar i-a dat inelul mamei mele, cel pe care-l lăsase în urmă când fugise? Nu, nu avea cum să fie atât de crud. Inelul de pe degetul ei este mai modern, genul ei, cu multe pietre şi detalii. Mă întorc spre Papa.

— Cum ai...?

Probabil l-a cumpărat din Paris şi l-a păstrat, aşteptând momentul potrivit să o ceară. Îmi amintesc apoi cum încercase să organizeze o cină, dar apoi aflasem adevărul despre mama şi lucrurile au fost din nou amânate.

— Ne căsătorim la primăvară, spune Celia, veselă ca o fetiţă.

Simt că Papa mă priveşte şi caută semne de dezaprobare.

— Cu toate ce s-au întâmplat, nu mai vrem să aşteptăm, adaugă Papa.

Este ceva mai mult, în toţi anii ăştia, cât mama era încă în viaţă, era practic căsătorit încă. Acum, în sfârşit, este liber. În mod improbabil mă gândesc la unchiul Walter, care a dispărut din cameră, şi îmi amintesc furia lui când neam întâlnit la urne. Ce părere are despre relaţia asta, prea publică acum ca s-o mai ignore? O să fie furios că Papa i-a „distrus” o soră înainte să treacă la următoarea sau uşurat că Celia, rămasă nemăritată atâta timp, urma

să aibă un partener?

Ezit. Să le spun că este prea curând după moartea mamei? Papa ar asculta, poate ar convinge-o pe Celia să amâne. Au aşteptat ani la rând totuşi, prinşi într-un purgatoriu de care nu erau responsabili. O parte din mine vrea ca Papa să fie doar al meu, dar nu le pot refuza şansa la fericire, care poate nu se mai întoarce. Zâmbesc forţat.

— Mazel tov!

Îi văd cum se liniştesc deodată.

Intră un valet în cameră şi lasă o tavă cu sendvişuri.

— Mi-ar plăcea să-mi fii domnişoară de onoare, sune Celia. Fără să aştepte răspunsul, Celia ridică platoul cu sendvişuri de pe tavă şi ni le oferă ca la picnic. Mă gândesc să ne facem luna de miere la băile de la Baden. Apa îi face bine la sănătate tatălui tău.

În felul ei ciudat, chiar ţine foarte mult la el.

— Celia, te deranjează să te ocupi de primirea florilor azi? întreabă Krysia după ce mâncăm.

O trage deoparte ca să mă lase puţin cu tata. Îl iau de mână şi mă uit pe fereastră fără să spun nimic.

— Pari tulburată, draga mea! Din cauza logodnei noastre? Nu voiam s-o anunţ în ajunul nunţii tale, dar Celia...

— Nu, n-are nimic, răspund repede. Sunt puţin geloasă – Papa şi Celia pot fi cu persoana pe care o iubesc cu adevărat. Dar mai este ceva: văzându-i fericiţi, îmi amintesc ce ar trebui să simt faţă de căsătoria mea şi nu simt. Nu mă deranjează şi mă bucur că eşti acasă.

— Atunci?

Se încruntă. Plec privirea şi îmi trec mâinile peste marginea aşternutului să-l netezesc. Nu ar trebui să-l îngrijorez în starea asta. Îmi dau lacrimile.

— Nimic. Dar ocolirea adevărul ne-a adus unde suntem. Nu mai pot să-i ascund. Dacă nu sunt pregătită să mă

mărit cu Ştefan?

— Cred că nu vei fi niciodată pregătită, răspunde. Despre asta voiai să-mi vorbeşti atunci, nu-i aşa? încuviinţez. Atunci n-o face.

Mă uit la el cu gura căscată.

— Adică nu trebuie să mă mărit cu el?

Chiar şi acum mi-e greu să recunosc că suntem deja căsătoriţi.

— Draga mea, nu mai suntem în secolul al XVIII-lea. Nu trebuie să te căsătoreşti cu nimeni. Mi-ar plăcea să te văd la casa ta, fireşte, cât mai sunt pe lumea asta. Dar sunt lucruri mai grave decât să nu te căsătoreşti.

Se gândeşte la mama şi la anii de singurătate cu care s-a confruntat după plecarea ei.

— Dar nunta este mâine. Scutură din mână.

— Este doar o mare petrecere, zice, întocmai ca Georg mai devreme. Acum fugi după el.

Subliniază ultimul cuvânt şi este limpede la cine se referă. Fac ochii mari.

— Orbeşti serios? Este prima dată după Paris când vorbim despre situaţia asta.

Încuviinţează.

— Orice tată ar vedea lumina din ochii tăi când te uiţi la el şi este nedrept să ţi-o refuz. Să-mi fie ruşine că ţi-am impus aşteptările societăţii în defavoarea fericirii tale. Boala i-a dat avânt cumva, l-a făcut să vadă lucrurile mai clar. Du-te! Fii fericită!

Îmi tresaltă inima. Îmi dă binecuvântarea lui, spunând cuvintele pe care nu credeam să le aud vreodată.

— Apreciez. Dar nu-l pot răni pe Ştefan după toate prin câte a trecut. Apoi văd faţa lui Georg, alienat şi singur, când ne-am luat rămas-bun. Nu ar mai avea încredere în mine niciodată. Oricum, este prea târziu.

— Eu şi Celia suntem dovada că niciodată nu este prea

târziu. Lasă, tu ştii mai bine. Dar, draga mea, dacă nu se poate, uită! Nu rămâne prizoniera trecutului.

Înainte să mai spună ceva, Krysia şi Celia se întorc. Îmi strânge mâna, acceptând mut orice decizie iau.

— Ar trebui să te lăsăm să te odihneşti, spune Krysia.

Aştept ca tata să protesteze, dar se întinde, palid în urma efortului conversaţiei.

— Ai grijă de tine, bine? spune el, iar Krysia, deja veche prietenă, râde conspirativ.

— Ce m-a speriat toanta aia! spun, când nu ne mai aude nimeni.

— Nu o schimbi nici pe Celia, nici pe altcineva. De ce să-ţi pierzi minţile încercând?

— Din cauza ei. Ea l-a chemat pe Ştefan la Paris, ca să mă ţină departe de Georg.

— Înţeleg. Este limpede că această informaţie din trecut i se pare irelevantă. Ai avut ocazia să-i spui adevărul tatălui tău?

— Da. De fapt, el a deschis subiectul. Ne oprim pe coridor între uşile noastre.

— Ce ai de gând?

— Nu am ce face. Este prea târziu.

— Chiar dacă este prea târziu pentru tine şi Georg, asta nu înseamnă că trebuie să stai captivă cu Ştefan. Du-te în America, vezi lumea!

— Nu-l pot lăsa pe Papa.

— Nu eşti mama lui, spune blând. Copiii trebuie să plece. Iar acum o are pe Celia. Deschide uşa camerei, intră şi o închide în urma ei.

În timp ce traversez coridorul, sună telefonul în sufrageria noastră şi dau fuga să răspund ca să nu-l deranjeze pe tata.

— Hallo, Margot hier![35]

[35] „Bună ziua, Margot la telefon” (în limba germană în original).

— Margot, sunt Ştefan!

Se prezintă de parcă nu l-aş recunoaşte. Strâng receptorul în mână.

— Ştefan, s-a întâmplat ceva?

Nu îi stă în fire să sune şi mă rog să nu fie ceva serios, doar ceva care să amâne nunta.

— Câtuşi de puţin, voiam să te mai sun o dată astăzi. Să confirm că este real, să mă asigur că o duc până la capăt. Ce face tatăl tău?

— Acasă, se odihneşte.

— Verii mei au încercat să pregătească seara burlacilor, mărturiseşte. În oraş, cu bere şi trabucuri, chestii din astea.

Pare entuziasmat, cu o bucurie că poate face lucruri normale, ca orice ginere.

— Păi, să nu te surmenezi!

— Poate trec pe la tine pe urmă, mă tachinează. Ca avanpremieră la noaptea nunţii.

— Să nu îndrăzneşti!

Am un ton jucăuş, amintindu-mi cum eram înainte de război şi înainte să ne strivească maturitatea. Poate că viaţa noastră împreună nu va fi aşa de rea până la urmă.

— Dar deja...

— Sst! îl întrerup, brusc conştientă că oricine poate asculta conversaţie pe linie şi afla secretul. Deşi chiar mai conta?

— Oricum, voiam să-ţi urez noapte bună!

Foia o confirmare că totul este real şi că nunta va avea loc, conform planului.

— Ne vedem mâine.

Pun receptorul în telefon cu un clic. Puteam sărbători şi eu seara burlăciţelor, echivalentul petrecerii miresei, dacă aş fi avut prietene în zonă care s-o pună la cale. Dar nu mă deranjează.

Sunt neliniştită şi ies din apartament, spre scară. Portretele de pe pereţi, figuri solemne de bărbaţi care au mers pe aceste coridoare de-a lungul secolelor, mă privesc pios, şoptind. Îmi chiorăie stomacul şi îmi amintesc că nu am luat cina şi nici prânzul. Mă duc prin foaierul întunecat spre bucătărie. Nu este nimeni şi soba proaspăt lustruită sclipeşte în lumina lunii. Mirosul de soluţie cu lămâie pluteşte în aer.

Mă uit pe fereastră, peste chiuvetă, în noapte, cu vorbele tatei în cap. Ideea că mă susţine dacă îl părăsesc pe Ştefan pentru Georg, în ciuda faptului că nu este evreu şi a altor mii de diferenţe, este monumentală. Dar nu contează – sunt deja măritată cu Ştefan şi amjurat să-i fiu alături. Chiar dacă aş putea pleca, l-am izgonit pe Georg, de data asta definitiv. Nu mai există cale de întoarcere.

Aud un foşnet, se mişcă cineva în spatele meu.

— Cine e?

Nu este nimeni. Deodată, bucătăria mă sperie. Nu-mi mai este foame şi mă întorc spre apartament. În timp ce traversez foaierul, mă opresc în faţa uşii deschise a sălii mari. Este pregătită pentru nuntă, cu rânduri de scaune despărţite de un culoar. Chuppa, mai modernă decât cupola de dantelă pe care o dorisem, e o concesie din partea unchiului Walter şi se află în partea din faţă. Îmi trece prin minte o imagine cu o încăpere pregătită identic. Doar că în loc de cupolă, se află un coşciug. Îmi înăbuş un strigăt. Este un coşmar recurent, dar nu mi l-am amintit până acum. Mâine nu este nunta, ci înmormântarea mea.

La etaj, mă duc la fereastra deschisă a dormitorului, unde suflă o briză suavă care împinge perdelele înăuntru. Dintr-odată, cuprinsă de reflexul de a sări, mă retrag, înspăimântată de gând.

Nu fi prizoniera celor care s-au dus, a spus Papa. Ştiu, se referea la mama şi la felul în care lăsase amintirea ei să-l

împiedice să trăiască din plin atâţia ani. Dar şi eu făcusem la fel. Încercasem să mulţumesc pe toată lumea şi să răspund aşteptărilor, fără să trăiesc.

Pleacă! îmi cere o voce. Nu ar mai trebui să mă mărit cu Ştefan. Papa o are pe Celia. Aş putea, cum sugerase Krysia, să văd lumea.

Ideea devine din ce în ce mai atrăgătoare, mai puternică. Impulsiv, scot o valijoară şi arunc lucruri în ea. Pot cumpăra restul lucrurilor de care am nevoie după ce plec. Înşfac fularul de la Krysia de pe spătarul scaunului şi mă îndrept spre uşă.

Mă uit spre camera în care stă Krysia. Nu pot să plec fără să-i spun, mai ales după ce a bătut atâta drum Bat încet la uşă să nu-l trezesc pe tata sau pe altcineva.

— Krysia? şoptesc.

Nu răspunde. Încerc clanţa, dar este încuiat. Va trebui să-i las un bilet ei, unul tatei. Mă întorc în apartament şi găsesc două coli pe biroul tatei, apoi caut în van un stilou.

Cobor cu hârtia şi cu bagajul şi pornesc spre biroul unchiului Walter după stilou. Observ că uşa este întredeschisă. Ce ciudat! Spre deosebire de obiceiurile nocturne ale tatei, unchiul meu are un program foarte strict ziua. Sper că Papa nu a încercat să se dea jos din pat ca să muncească.

Împing uşa. Nu este nimeni, iar lumina e stinsă. Probabil a lăsat-o deschisă una dintre femeile de serviciu. Vreau să plec, când un miros cunoscut îmi gâdilă nările. Miroase a parfum de liliac.

— E cineva? strig în beznă, cu un sentiment straniu.

Nu răspunde nimeni şi preţ de o clipă sunt uşurată. Dar apoi, parcă mânată de o forţă din afara mea, mă duc spre biroul unchiului Walter. Îmi pică din mână hârtiile care zboară pe jos. Aplecată lângă un dosar luat din seif se află Krysia.

Capitolul 21

— Ce...? Nu pot termina întrebarea. În timp ce Krysia se ridică încet, caut o posibilă explicaţie. Poate s-a rătăcit. Se întoarce spre mine şi, neputând ascunde adevărul, faţa ei impasibilă se pleoşteşte. Tu, spun, uluită. Eşti spion!

Deschide gura, dar nu scoate niciun sunet. Documentul pe care îl ţine în mână în întunericul din biroul unchiului meu nu o lasă să nege. O face pentru bani? Poate Ignatz o şantajează şi pe ea.

Apoi, pe neaşteptate, râde, dându-şi la o parte părul care i-a căzut din coama ei mereu aranjată.

— Spion... Ce termen măreţ! Oamenii cred că spionajul este o maşinărie vastă şi sofisticată. În realitate, sunt foarte multe amănunte, ţărani, poliţişti, gospodine care trăiesc în oraşele de graniţă. Nu există nicio conspiraţie gigantică. Cumva, oamenii se simt în siguranţă crezând asemenea temeri, pentru că-i distrage de la lucrurile care ar trebui să-i îngrijoreze, probleme mai grave, ca sărăcia şi dreptatea.

Orbeşte în dodii acum, plină de energie ca întotdeauna. Trage de timp. Îi transpiră buza superioară. Nu neagă.

— Nu se poate, spun încet.

— De ce? Pentru că sunt femeie?

— Eşti muzician. Nu aş fi crezut vreodată... Dar nu pare să se supere.

— Toată lumea a jucat un rol în timpul războiului. Călugăriţele obţineau informaţii de la prizonierii şi bolnavii aflaţi în convalescenţă. Tinerele urmăreau rutele trenurilor ca să depisteze mişcarea inamicului. Pe mine m-au racolat la începutul războiului, cu mulţi ani înainte să ne cunoaştem noi.

A fost un alt muzician care m-a întrebat dacă vreau să ajut. Am văzut că mă pricep. Turneele ne-au oferit scuza perfectă să călătorim prin diverse ţări, să ducem documente şi informaţii peste graniţă. Nu se gândea nimeni să verifice căptuşeala viorii. Un pian putea deveni un container securizat.

Container securizat. Mă ia cu ameţeală. Până şi muzica a devenit un fel de cod. Îmi amintesc atunci de bărbatul care venise la pian în seara dineului.

— Partitura...

— Un mod eficient de a transmite informaţii, recunoaşte. Invizibil cu ochiul liber.

— M-ai trădat. Te-ai apropiat de mine ca să furi informaţii de la tata şi de la Georg.

— Nu aveam de gând. Când m-ai găsit şi ai început să pui întrebări, am luat-o ca pe un inconvenient. Abia după ce a descoperit Ignatz cât de utilă poţi fi...

— Ai decis să mă foloseşti pentru propriile scopuri, completez cu amărăciune. Revăd ultimele luni ca pe un film, dar acum este altfel, fiecare scenă orchestrată ca la teatrul de păpuşi. Fiecare conversaţie în care am făcut mărturisiri, iar ea a ascultat compătimitor, a fost pusă la cale, căutând în fiecare fraza informaţii. Ai spus că nu erai implicată.

— Era o minciună. În parte pentru că voia să-şi asume meritul că te găsise şi că te convinsese să ne ajuţi, în parte ca să-mi protejeze autoritatea.

Ghimpele Roşu nu este deloc un bărbat, Krysia este liderul organizaţiei. Nu o făcea din disperare sau pentru bani, ci credea în misiunea ei.

— Nu am pus nimic la cale, repetă. Prietenia noastră a fost reală, Margot, aşa să ştii! Am simţit o legătură cu tine din prima clipă, chiar înainte să-mi dau seama cine erai. Dar da, lucrez în spionaj. Nimeni nu are grijă de interesele

noastre în afară de noi. Nici acum şi nici într-o sută de ani. Se referă la interesele ei personale sau ale ţării ei? îmi pare rău, spune, dar fără lipsă de patos, destul de rece. Am făcut ce trebuia să fac. Şi tu ai fi făcut la fel.

Nu-i adevărat, îmi vine să spun, dar nu mai contează.

— Şi Marcin?

— Dulcele Marcin este violoncelist, unul foarte talentat. Nu ştie nimic din toate astea. Nu-l pot împovăra cu asemenea griji şi s-ar înfuria dacă ar şti ce riscuri mi-am asumat. Este pragmatic, ca tatăl tău, crede că oamenii nu sunt cu totul nici buni, nici răi cum par, că totul se schimbă în timp şi că nu putem avea nicio influenţă. Un pic mai calmă, arată spre geanta de la picioarele mele. Pleci undeva?

— Eu... Mă bâlbâi, brusc în defensivă. Mi-ai spus să văd lumea. Să-mi iau soarta în mâini.

— Există o diferenţă între a pleca într-o aventură şi a fugi. Are dreptate. Fugisem din Paris, acum din Berlin. Dacă aş pleca aşa, în secret, în toiul nopţii, ar trebui să fug toată viaţa.

— Documentul din biroul lui Georg, spun, nevoind s-o las să schimbe subiectul. Tu l-ai luat, nu? îşi ia privirea şi în ezitarea ei observ straturile cepei la locul lor. Îmi adusese ierburile pentru ceaiul lui Georg, poate intenţionând să fure chiar ea documentul de la el. Îl băusem eu în schimb şi atunci, când ameţisem şi adormisem, acţionase. Dar de ce să te oboseşti atât? Oricum urma să-i dau documentul lui Ignatz.

Impulsiv, duc mâna spre documentul din mâinile ei. Este o schiţă a vilei, care arată intrările în casă şi tunelurile subterane construite cu un secol în urmă între căsuţele servitorilor şi conac. Acces la casă. Dar are deja acces. Nu, documentul era pentru altcineva.

— Krysia... Un moment de tăcere interminabilă între noi.

Nu lucrezi cu comuniştii, nu? Nu răspunde. Atunci cu cine? Cu americanii? îmi îndrept umerii şi mă uit drept în ochii ei. Fie îmi spui mie, fie poliţei.

— Ce vrei de la mine?

— Adevărul. Măcar atât îmi datorezi.

— Cu Vestul. Îşi coboară umerii. Mai precis, cu britanicii. Chiar am început să lucrez cu un prieten muzician ca să-i ajut pe comunişti. Dar spionajul britanic m-a prins imediat şi m-au abordat cerându-mi să lucrez pentru ei. „M-au corupt” ar fi termenul. Nu că ar fi fost greu. După ce au aflat, nu aş mai fi putut continua. Iar comuniştii erau foarte dezorganizaţi atunci din cauza harababurii şi a luptelor dintre ei. Să lucrez pentru Vest părea într-adevăr cea mai bună cale să ajut în război şi să asigur un viitor Poloniei.

— Aşa că ai trecut de cealaltă parte.

Îl predase pe Ignatz poliţiei nu ca să mă protejeze pe mine, ci poate pentru că era cât pe ce să afle adevărul despre ea.

— Probabil. Sau am devenit, cum spun ei, agent dublu. Sună spectaculos, nu? Face o mică glumă.

Nu reacţionez. Indiferent pentru cine spionează, sunt la fel de trădată.

— M-ai spionat pe mine.

— Nu neapărat pe tine. Nu, sigur că nu. Nu eram atât de importantă. Dar mă folosise ca să aibă acces la informaţiile de care avea nevoie. Când te-a racolat Ignatz, a fost ca un bonus, puteam afla ce avea de gând şi în acelaşi timp să aflu dacă erai utilă. Nu credeam că vei avea curajul să îl ajuţi. Nu ne aşteptam să iei aşa repede documentul pe care-l voia. Trebuia să mă asigur că nu ajunge pe mâini greşite.

Aşa că l-a interceptat înainte să i-l dau lui Ignatz.

Îmi dau seama, auzindu-i tonul triumfător, că există părţi, limite care fac imposibile anumite laturi ale

prieteniei.

— De ce nu mi-ai cerut să te ajut?

Se sprijină de birou şi mă priveşte de la acelaşi nivel.

— Ai fi făcut-o, dacă ţi-aş fi cerut? Mă întreb şi eu. Nu, erai prea deşteaptă ca să mă urmezi orbeşte, oricât de prietene eram. Ai fi avut aceleaşi întrebări şi dubii, doar că nu ai fi avut cu cine să te consulţi. Şi dacă ai fi vrut să ajuţi, informaţiile în sine ţi-ar fi schimbat atitudinea. Trebuia să ştim exact cine eşti.

Krysia are dreptate. Părând neutră, prietenă şi mentor care nu-mi voia decât binele, mă putea ghida exact în direcţia în care voia să merg şi probabil că asta era cea mai mare trădare dintre toate.

Sau poate că nu. Mă gândesc brusc la Krysia în parc, când i-a dat tinerei mingea.

— Emilie, spun încet, cu greutate în glas, nevenindu-mi să cred în timp ce adevărul mi se cristalizează în cap.

Krysia scutură din cap.

— Nu, Emilie nu este fiica mea. Ce ţi-am spus este adevărat, am rămas însărcinată acum douăzeci de ani. Dar copilul nu s-a născut. Sunt curioasă şi în acelaşi timp recunoscătoare că nu spune mai mult. Emilie are vârsta copilului pe care l-aş fi avut. Este tot agent secret. Când a venit la mine, m-am recunoscut atât de mult în ea, încât ar fi putut fi... Am încercat s-o conving să nu lucreze cu noi, dar era chitită. S-a oferit voluntar în loc să fie recrutată şi avea o adevărată pasiune şi talent natural pentru cauză.

Mă sprijin uluită de marginea biroului.

— Dar erai foarte îngrijorată când s-a îmbolnăvit. Te rugai pentru ea. Sau drumul la biserică fusese o întâlnire, parte din munca ei?

— Emilie nu este fiica mea, repetă, de parcă încearcă să-şi reamintească. Toate intrigile ei – dacă făcuse ce trebuia, dacă o putea da uitării, îngrijorarea când fusese

bolnavă – erau doar ficţiune. Poate că dezvoltase o afinitate pentru fată de-a lungul anilor şi povestea începuse să pară reală.

Dar similitudinile între noi ofereau o faţadă utilă în caz că cineva – şi din întâmplare ai fost tu – ne prinde.

Aşadar, Krysia se dusese în parc săptămânal, nu ca să-şi privească nostalgic copilul, ci ca să obţină sau să transmită informaţii.

— Cu ce altceva m-ai mai minţit? încerc să aflu. Este imposibil să fi fost doar lucrurile astea. Oare mai luase şi alte lucruri de la Papa sau de la Georg?

Dar strâmbă din gură. Plină de remuşcări doar pentru că a fost prinsă, tot nu vrea să divulge toate secretele.

— Mai este ceva, acum, că ştii, bănuiesc că nu pot să-ţi cer asta, dar este încă foarte multă muncă de făcut. Se pierde, e prea stânjenită să termine ideea. Fac ochii mari. Oare chiar crede că după tot ce s-a petrecut, după toate minciunile şi trădările, aş mai ajuta-o? Cândva, aş fi urmat-o oriunde. Mă simt puţin flatată. Krysia crede că merit să mă implice. Poate de-asta a venit la Berlin. Scutur din cap. Nu, recrutarea mea a fost un plan de urgenţă, care urma să fie implementat doar în cazul în care descopeream adevărul. Altfel, m-ar fi ţinut ca pion. Credem că germanii îşi refac armamentul în ciuda tratatului, că fac planuri în secret. Nu poate fi adevărat, deşi nu i-aş învinovăţi dacă ar face-o, îmi spun, aducându-mi aminte deziluzia lui Georg. Poţi fi de ajutor şi ai cu adevărat talent. Poate dacă eşti de acord cu ce facem, dacă ai încredere că...

Scutur din cap. Cândva, aş fi crezut că ea şi prietenii ei au toate răspunsurile, îmi doream cu disperare să fac parte din grupul lor, aş fi făcut orice să mă accepte. Dar ei sunt politicieni şi mincinoşi ca toată lumea. Acum vreau doar să fiu liberă.

Mă uit atent la ea şi mă gândesc. Aş putea striga şi

unchiul Walter şi servitorii ar veni degrabă şi ar chema poliţia s-o aresteze pe Krysia. Asta merită pentru trădarea ei. Dar scandalul şi tot ce s-ar afla l-ar implica sigur pe tata, ca la Paris. Totuşi, mai este ceva pe lângă grija pentru tata: Krysia mi-a schimbat viaţa în acea noapte din Montparnasse, când m-a provocat să fiu ceva mai mult. Şi o parte din mine vrea s-o cruţe, s-o salveze la fel cum mă salvase ea.

— Cred că este momentul să pleci, spun cu mare efort.

— Să plec? Adică nu ai de gând să... Krysia presupunea că, ştiind că ea fusese în spatele tuturor acestor lucruri, o să pun să fie arestată. Se relaxează uşurată. Apoi se îndreaptă. Sper să înţelegi într-o zi. Porneşte spre uşă, dar se întoarce. Margot, mai este ceva... trebuie să ai grijă cu Georg. Este distrus şi cam dezechilibrat după Versailles. După tot ce s-a întâmplat, nu ai de unde să ştii de ce este în stare.

Mă uit şocată la ea. Chiar are de gând să-mi ofere sfaturi după tot ce a făcut? Poate este doar o altă încercare de a mă manipula. Nu mai are ce câştiga însă din asta şi pare cu adevărat îngrijorată, dar nu mai pot avea încredere în ea.

— La revedere, Krysia!

Mă întorc, ştiind că o văd pentru ultima oară. O clipă mai târziu, uşa se închide uşor şi dusă este.

Capitolul 22

Mă întorc şi mă uit la locul în care stătuse Krysia, întrebându-mă dacă a fost un vis. Am la gât fularul tricotat de ea, unul dintre puţinele lucruri de care-mi păsase destul cât să le iau cu mine. Acum îl simt ca pe un ştreang aspru. Îl scot şi mă uit la model, frumuseţea lui fiind o bătaie de

joc. Îl desfac atunci cu mâinile goale, smulgând fiecare ochi în parte.

Când termin, mă uit cu regret la mormanul de lână mov de pe birou, încă tremurând. Acum ştiu de ce venise Krysia la Berlin. Nu pentru nuntă sau sprijin. Venise din motive proprii, pentru a continua decepţia.

Dar ce căutase? Ignor emoţiile care ameninţă să mă cuprindă cu totul şi ridic dosarul cu documente pe care-l lăsase pe jos. Asemenea hârtiei pe care i-o smulsesem din mână, sunt schiţe şi hărţi ale proprietăţii. Îmi amintesc când întreba despre proiectul vilei şi despre tunelurile care duc în casă. De ce voise să ştie?

Văd sala mare cu scaunele înşirate drept. Nunta. O listă de sute de oaspeţi, cu zeci de ambasadori şi oficiali din guvern, inclusiv prim-ministrul. Ar fi ocazia perfectă pentru o tentativă de asasinat dacă treceai de securitate.

Cu gândul la ipoteza mea, dubiile continuă să încolţească. Krysia lucrează pentru guvernul britanic, care nu se ocupă cu asasinate. Dar cei de la putere fac orice ca să-şi atingă scopul. Dacă au trimis milioane de oameni să moară în tranşee, ce mai contează doi-trei? Şi dacă pot face să pară că a făcut-o cine trebuie – comuniştii, de exemplu-, guvernul german i-ar penaliza cu tot ce au. Poate nici măcar nu era vorba de asasinat, ci de repercusiuni.

Fireşte că nu vor îndrăzni să comită un atentat la nuntă, acum, că am aflat, dar vor încerca altfel. Trebuie să spun cuiva. Lui Georg. Iau hârtia goală pe care voiam să-i scriu Krysiei că plec. S-o folosesc ca să-i scriu lui Georg? Nu ajunge o scrisoare – orice complot de asasinat, dacă mai îndrăznesc să-l ducă la capăt, poate avea loc curând şi răul, făcut înainte să ajungă misiva mea. Nu, trebuie să-i spun personal.

Înşfac geanta, ies în fugă şi mă urc pe bicicletă. Încep să

pedalez, chinuindu-mă să văd drumul întunecat. Aerul nopţii este dens şi umed. Tunetul bubuie în depărtare. Când mă apropii de centrul oraşului, mă opresc. S-a dat ora stingerii şi s-ar putea să nu găsesc taxiuri sau trenuri. Mergând pe lângă gară, îmi amintesc de autobuze. Un autobuz în paragină scoate fum lângă bordură. Plătesc şoferul, ignorând privirile curioase ale celor doi pasageri, muncitori care se duc probabil în oraş la tura de noapte.

Autobuzul hurducăie pe drumul neasfaltat care iese din oraş şi intră pe şosea, iar eu îmi sprijin capul de fereastră, uitându-mă în beznă, neputând să mi-o scot din cap pe Krysia. Îmi era ca o soră mai mare şi cel mai apropiat prieten. Mă folosise, mă trădase pentru ce credea ea că este bine. Fusese un rol? Dar Krysia nu este singura vinovată de decepţie. Eu l-am minţit pe Georg, cum mă minţise ea pe mine. Nimic nu mai pare simplu de înţeles.

Patruzeci de minute mai târziu, autobuzul opreşte la Potsdamer Platz. Cobor în noapte. Plouă deja cu picături mari care mi se izbesc de faţă în timp ce ies din piaţa cu pietriş şi-mi croiesc drum spre hotelul lui Georg. Străzile sunt pustii şi ameninţătoare şi un miros straniu de ars pătrunde în aer. Merg repede, uitându-mă peste umăr la fiecare câteva secunde. În depărtare, se aude un pocnet puternic. Focuri de armă, îmi spun instinctiv, şi mă opresc. Urmează strigăte şi sirene. Este un protest politic sau vreo infracţiune?

Străduindu-mă să respir în fumul jilav care-mi zgârie nările şi gâtul, îmi continui drumul. Curând ajung la Grand. Mă opresc şi mă uit nesigură la faţada hotelului. Nu vreau să am de-a face cu întrebările recepţionerului care sigur se va întreba ce caută o femeie străină aici noaptea. La fereastra de la etajul doi în dreapta intrării arde o lumină. Plouă mai tare când mă apropii. Printre perdele îl văd pe Georg stând şi lucrând la birou şi în acel moment sunt

parcă transportată la Paris, când puteam la el.

Îmi şterg o lacrimă şi mă apropii.

— Georg! şoptesc tare, prin căuşul mâinilor, ridicând capul.

Dar sigur că nu mă aude de-aici. Disperată, caut o cale să-i atrag atenţia. Iau o mână de pietriş de pe jos şi arunc o pietricică spre geamul întredeschis, cu toate că plouă. Ajunge la un metru şi cade pe jos. Mă uit la faţada hotelului. Ferestrele de la parter au gratii de fier, ca să descurajeze potenţialii jefuitori. Îmi salt fusta şi pun piciorul pe grilaj, căţărându-mă ca pe tunul din Paris, în ziua în care a sosit Wilson. Chiar dacă metalul ud este alunecos, îmi găsesc echilibrul şi ajung mai sus. Îmi prind bine acum anii copilăriei când mă căţăram în copaci, spre disperarea mamei şi apoi a mătuşii Celia.

Aud un scârţâit. Întind mâna stângă în sus, rugându-mă să mă ţină grilajul şi să nu mă vadă nimeni din stradă. Cu dreapta arunc pietricica în geamul lui Georg, încercând să nimeresc sticla, dar piatra trece prin fereastra deschisă şi o clipă mai târziu aud un scâncet.

— Georg! Mă fac mică auzindu-mi vocea de data asta, sigură că o să atrag atenţia vecinilor.

Vme la geam, frecându-se la cap.

— Margot?

E uluit şi tulburat când cobor de pe grilaj, cu părul ud lipit de faţă. Apoi se dă la o parte şi perdelele se închid în urma lui. Mi se strânge inima de disperare. Este aşa de supărat pe mine încât să-mi întoarcă spatele?

Se deschide uşa hotelului. Georg stă în picioarele goale, îmbrăcat cu o cămaşă albă şi pantaloni, conturat în lumina aurie care arde în spatele lui. Are barba crescută puţin. Nu l-am mai văzut aşa de frumos. Îmi stă inima-n loc.

Clipeşte de două ori, ca şi cum vrea să se asigure că nu a visat când m-a văzut la geam.

— Margot? întreabă din nou cu vocea hodorogită.

Ne despărţiserăm neplăcut şi nu se aşteptase să mă revadă deloc, cu atât mai puţin în pragul uşii lui, în toiul nopţii.

— Îmi pare rău că am venit aşa. Puteam să dau telefon. Să fi sunat la hotel şi să cer să vorbesc cu el. Ar fi durat mai puţin, în schimb a trebuit să vin.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu, adică da... Mă codesc. Continuă să plouă în jurul meu, cu toate că sunt atât de leoarcă încât nu mai contează. Pot să intru? Nu răspunde imediat şi mă întreb dacă o să refuze. Dar apoi se retrage şi mă duce sus, în camera în care lucra. Rămân în uşă, cu apa picurând pe parchet. Mulţumesc, spun, când îmi dă prosopul.

Îmi iau ochii de la patul nefacut în colţul îndepărtat şi mă fac mică văzând sticla de coniac pe jumătate goală pe noptieră.

Îmi eliberează un scaun la birou, dar nu mă aşez.

— Ceai? Scutur din cap. Nu am venit într-o vizită. Ce s-a întâmplat? A păţit tatăl tău ceva?

— Nu, trebuie să-ţi spun ceva. Trag aer în piept. Un bărbat din Paris a încercat să mă şantajeze să te spionez. Face ochii mari. Îţi aminteşti de tentativa de asasinat a lui Clemenceau care a avut loc înainte să vii tu la Paris? Nu aştept răspunsul. Spusesem ceva în public ce nu ar fi trebuit să spun despre munca tatei şi asta i-a dat idei celui care a încercat să-l ucidă pe Clemenceau. Şi, mă rog, pe urmă, celălalt bărbat m-a şantajat să obţin informaţii de la tine. Dacă nu o făceam, urma să pună totul în cârca tatei. Oricum, am crezut că totul s-a terminat la Paris. Dar pe urmă am descoperit asta. Ridic schiţa vilei. Plănuiau o tentativă de asasinat la nunta mea, cred.

— Cine anume? întreabă.

Ezit. Am ameţit povestea, amestecând rolul lui Ignatz cu

cel al Krysiei. Dar abia în timp ce vorbesc îmi dau seama ce am de gând să fac.

— Cel care mi-a cerut să iau documentele de la tine se numeşte Ignatz Stein. Este ucrainean şi ţinea un bar în Montparnasse, care a fost închis de poliţie. Lucrează pentru cineva, poate pentru comunişti sau pentru britanici.

Tace câteva secunde şi se gândeşte.

— Harta?

Plec capul.

— Eu am făcut asta. Dar a dispărut înainte să i-o pot da. Mă opresc, neputând să continui fără s-o implic pe Krysia.

— Stai aici! îmi cere Georg, după care dispare din cameră.

Îl aud că dă un telefon şi vorbeşte încet. Mă uit înjur la camera la fel de goală ca cea de la Versailles. Oare de ce nu pare să fie nicăieri acasă?

Mă aşez pe scaun cutremurată. I-am spus lui Georg despre trădarea mea şi l-am implicat pe Ignatz, dar am omis-o pe Krysia şi restul adevărului. Chiar şi acum, după tot ce s-a întâmplat, instinctul îmi spune s-o protejez. Oare fărâma de adevăr îi va împiedica pe Krysia şi pe cei pentru care lucrează să o ducă la capăt?

O clipă mai târziu Georg se întoarce.

— Ai avut dreptate să fii suspicioasă. Agenţii noştri prinseseră un fir din tentativa de ucidere a prim-ministrului, dar până acum nu aveam idee unde şi când. Ţara ar fi ajuns în anarhie totală. Am alertat poliţia şi grănicerii.

Expir uşor. Ar trebui să o menţionez pe Krysia, dar nu pot.

— Georg... Ne privim nesiguri, în faţa întregii mele trădări. Spune ceva, te rog! Sigur înţelegi, au ameninţat reputaţia tatei...

— Aşa că în schimb ai decis să o rişti pe a mea.

— Nu a fost aşa.

Ba exact aşa a fost. Papa e sânge din sângele meu şi îl alesesem pe el. I-ar fi cedat inima din cauza scandalului.

Nu este impresionat.

— Ar trebui să pleci.

— Georg, te rog! îmi pare rău. Am luat într-adevăr documentul de la tine. Ştiam că aveai încredere în mine şi m-am detestat că am făcut-o. Însă a doua oară, când am luat documentul de la locotenentul Bouvier, puteam să-l predau. Şi nu am făcut-o. Te-amales pe tine.

Mă priveşte întrebător şi pare să cedeze.

— Îţi protejai tatăl, atâta tot. Nu aveai de ales.

Mă relaxez. Georg m-a iertat, cel puţin pentru acea greşeală, dar se deschisese în faţa mea şi se păcălise. După cât de încordat are maxilarul, îmi dau seama că este o greşeală pe care nu o va mai face.

— Îmi pare rău că te-ampus într-o asemenea poziţie fiind atât de apropiaţi. Se referă la cu totul altceva. Şi ai riscat foarte mult să vii aici şi să-mi spui. Vreau să-ţi spun că nu ar fi trebuit, dar slavă Domnului că ai făcut-o! Ezită şi camera se răceşte deodată, ca o peşteră. Se uită la geanta mea de voiaj, de care uitasem. Pleci?

Are glasul răguşit de mirare.

— Da, răspund.

Parcă l-am plesnit peste faţă. În acea clipă îmi dau seama pentru prima oară ce profunzime au sentimentele lui. M-a iubit, încă mă iubeşte şi, cu toate că până de curând nu ne văzuserăm de câteva luni, încă simte la fel de real şi de intens ca la Paris.

— Când mă şantaja Ignatz ca să obţin informaţii de la tine, mă gândeam că singura cale să nu îl rănesc pe Papa şi pe tine era să plec.

Văd conflictul prin care trece în timp ce procesează ideea, că mi-a păsat de el destul cât să plec ca să-l

protejez, dar că aş fi putut pleca fără să-mi iau rămas-bun.

— Dar acum, că va fi împiedicat, nu este nevoie să pleci.

— Mai este ceva.

Mă întorc, neputând explica. Chiar şi în aceste ultime momente, nu-i pot spune totul.

— Ah! Se chinuie să îşi păstreze speranţa. Dar mâine o să te măriţi. Mă ridic.

— Exact.

— Şi preferi să pleci singură? încuviinţez.

— Da, mai bine decât să trăiesc în minciună.

— Păi, şi...?

Face semn spre spaţiul dintre noi, fără să continue.

Mă uit la el mută şi încremenită. Cum este posibil, după toate minciunile şi faptele, ca Georg să mă mai vrea?

— Mâine o să te măriţi, repetă.

Fac un pas spre el. Se uită nestânjenit la mine. Înghit în sec.

— Dar în seara asta sunt aici, cu tine.

Şi, dintr-odată, momentul devine unic. Îl trag spre mine şi el se aruncă în braţele mele. Buzele lui nu-mi nimeresc gura şi se lovesc de bărbie. Mă sărută pe gât, pe umăr, mă zgârie cu barba şi îmi inflamează pielea. Îi iau faţa în mâini şi i-o ridic.

Îmi pune mâinile pe mijloc şi mă arcuiesc spre el, udându-i hainele cu ale mele în timp ce mă mulez pe forma mângâierilor lui. Apoi se opreşte. În ezitarea lui simt totul, teama pentru căsnicia mea şi cea de a nu fi rănit încă o dată. De data asta nu mai este cale de întoarcere.

— Margot, şopteşte. Cred.

— Nu!

Îl încurajez, luându-i mâinile şi mişcându-i-le acolo unde am nevoie să fiu atinsă. Coboară mâinile şi îmi ridică fusta, exact cum am visat de mii de ori, dar acum, după toată trădarea, este real. Mă lipesc mai tare de el şi mă pierd.

Geme încet, ridicându-mă de pe jos cu intensitatea îmbrăţişării. Îi scot cămaşa peste cap, apoi o smulg pe a mea într-o explozie de nasturi care se împrăştie pe jos. Are pielea încinsă şi umedă când îl trag peste mine pe jos, dar mă protejează cu braţele de podeaua tare. Toată viaţa mea am fost cuminte şi de fapt nu am protejat nimic. Acum vreau să trăiesc. Mă ridică în poală şi muşc din umărul lui sărat, iar ţipetele lui se îmbină cu ale mele.

Apoi mă predau.

La sfârşit, stau în braţele lui, crezând că urmează ruşinea pe care nu o simt.

— Margot... murmură în umărul meu. Nu ar fi trebuit să...

— Nu. Să nu-ţi pară rău! Mie nu-mi pare.

— Margot, nu te căsători cu el, mă roagă, întorcându-se spre mine şi dându-mi o şuviţă de păr transpirat de pe faţă. Toată realitatea lumii exterioare năvăleşte înapoi, tulburând ceaţa plăcerii. Le vom face pe toate, promite. Yom lua trenul spre China, vom vedea Africa. Va fi o aventură minunată. Rupe logodna cu el.

— Dar...

— La naiba, Margot! Tresar, neobişnuită să înjure. Orice s-ar fi întâmplat, tot te iubesc. Cuvintele-i răsună şi plutesc în aer între noi: te iubesc. De-ar fi aşa simplu...

Se întoarce pe spate şi îşi prinde mâinile la ceafa. Văzând cum i se încordează muşchii, îmi vine să sar din nou pe el.

— Putem fugi, insistă. Mi se formează o imagine în minte, eu şi Georg sărind în cargobot şi călătorind prin lume fără să ne mai uităm înapoi. Am fi fericiţi, ştiu în clipa asta. Sau dacă vrei să rămâi lângă tatăl tău, putem locui la Berlin. Cu tine aş suporta oraşul pe termen lung. Nu răspund. Nu mă pot căsători nici cu el, nici cu altcineva. Sunt deja căsătorită cu Ştefan.

Bate cineva la uşă.

— Ja? strigă Georg, uşor iritat.

— Mă scuzaţi că vă deranjez, răspunde o voce de cealaltă parte a uşii, probabil a recepţionerului. Aveţi un oaspete jos. Mă ridic. Cine să fie la ora asta?

Georg se întoarce spre mine.

— Nu aştept pe nimeni, dar s-ar putea să aibă legătură cu telefonul pe care l-am dat la minister. Mă bate uşor pe braţ să mă liniştească. Stai aici.

Se îmbracă şi iese din cameră. Neliniştită, cobor din pat şi mă îmbrac, încheindu-mă la rochie cât de bine pot. Apoi mă uit pe coridor şi înjosul scărilor.

La uşa hotelului este Ştefan.

— Margot! zbiară în ploaie.

Cum de m-a găsit? Nu fusese o glumă că vine să mă vadă după petrecerea burlacilor şi mă urmărise cumva?

Aud vocea lui Georg la uşă, vorbind încet şi rugându-l să fie calm.

— Caporal Oster, te rog...

— Ştiu că este aici, urlă Ştefan, cherchelit. Poartă uniforma militară ponosită, cea pe care nu am văzut-o de când am venit la Berlin. Georg nu neagă. Margot!

Ştefan zbiară din nou, de data asta mai tare. Îmi vine să rămân ascunsă, dar nu-i pot cere lui Georg să mintă pentru mine. Trag aer în piept şi ies din casă.

— Margot! Ştefan ridică tonul uluit. Se uită la părul meu răvăşit şi la rochia care nu are toţi nasturii încheiaţi, se pleoşteşte şi se sprijină mai tare în baston. Prietena ta, Krysia, a sunat şi a spus că este îngrijorată. Dar nu mi-am închipuit...

Aşadar, l-a anunţat, sperând să mă împiedice să-i spun adevărul despre ea lui Georg şi l-a trimis pe Ştefan.

Văzând confruntarea dintre cei doi, parcă suntem iar la Paris. De data asta, retrăind momentul, Ştefan înţelege

totul. Toată trădarea mea, de care nu voise să fie conştient la Paris, se află în faţa lui, imposibil de negat.

— Este o neînţelegere, spune Georg, încercând, aşa neverosimil, să îmi păstreze onoarea. Iese din hotel. Tânăra Margot lucrează ca traducătoare pentru mine, asta-i tot. Încearcă să aibă un ton superior. Cu toată trădarea mea, încă încearcă să mă protejeze. Dar explicaţia lui nu este deloc credibilă – de ce sunt aici în toiul nopţii, mult după ce ne-am terminat treaba cu luni în urmă. Georg întinde mâna spre Ştefan. Ce-ar fi să intri ca să te adăposteşti de ploaie şi să ne înţelegem?

Au început să apară oameni din camerele lor şi câţiva din clădirile vecine au ieşit în stradă, atraşi de zgomot, în pofida ploii.

Ştefan se uită de la Georg la mine şi iar la el. A trecut prin iad şi nu mai este cine era, dar prost nu este.

— Scoate arma, domnule! Cerul pârâie şi se albeşte în spatele lui. Georg, fireşte, îmbrăcat doar pe jumătate, nu are paloşul la el. Te provoc la duel, declară Ştefan.

Mulţimea care s-a strâns murmură. Pare o prostie dintr-o carte romantică de secolul al XIX-lea, dar tonul lui este extrem de serios.

Georg scutură din cap şi expiră lent.

— Nu am de gând să mă lupt cu un soldat din armata imperială. Se întoarce.

— Laşule! Eu am scuipat sânge în tranşee în timp ce tu navigai pe mare. Este o ofensă să spui că suntem la fel. Se aude un şuier în timp ce Ştefan scoate paloşul. George se răsuceşte şi întinde braţul în dreptul meu ca să mă apere. Şocul lui Ştefan devine furie. Ia mâna de pe soţia mea! mârâie, cu arma în mână şi vânturând sălbatic bastonul în cealaltă.

Fulgeră în depărtare, o clipă prea târziu ca să nu i se audă ultimul cuvânt. Georg se întoarce spre mine uluit.

— Soţie?

Procesând informaţia, şocul şi tristeţea îi întunecă faţa. Îi cade braţul de lângă mine, ca ars.

— Georg, nu, nue...

Dar Ştefan îl atacă. Stângaci acum, cât de iute poate, profitând de şocul lui Georg. Ridică paloşul şi lama sclipeşte în lumina felinarelor. Înainte ca Georg să reacţioneze, Ştefan atacă, mânuind paloşul sălbatic. Georg strigă furios când îl atinge pe faţă.

— Georg! strig, năvălind, dar nişte mâini nevăzute mă apucă din spate şi mă ţin departe de luptă.

Nu a păţit nimic, îmi dau seama uşurată. Deşi îi curge sânge printre degete, acolo unde s-a atins pe faţă, stă în picioare. Mă încordez, bănuind că îl va ataca pe Ştefan, că se va răzbuna cum se cuvine acum Dar scutură din cap şi mârâie, nevoind nici vătămat să îşi atace un camarad de arme, mai ales unul încă rănit.

Înfuriat că Georg nu a căzut, Ştefan atacă din nou.

— Georg! strig din nou.

Dar are reacţii încetinite de durere şi nu se clinteşte când vine Ştefan spre el, cu lama îndreptată spre mijlocul lui, de data asta voind să-l ucidă, nu doar să-l rănească. Disperată, îl împing pe Georg şi întorc umărul să îl deviez pe Ştefan în timp ce se apropie.

Ştefan se izbeşte de mine şi bastonul îi zboară în aer, alunecând pe treapta udă şi pierzându-şi echilibrul. Mă întind spre el, dar înainte să îl ating, se dă în spate, părând să rămână suspendat câteva secunde înainte să cadă pe scări. Tot restul vieţii o să mă minunez la vederea unghiului braţului său, a modului straniu în care a căzut paloşul sub el şi cum i-a penetrat mijlocul.

— Nu! Pornesc spre locul în care Ştefan zace nemişcat pe trotuarul ud. Cheamă ambulanţa!

Are ochii deschişi, uitându-se în gol la cer, şi ştiu că nu

vede cerul ploios al Berlinului, ci norii de pe câmpul de luptă din Marne.

Cineva, nu Georg, vine lângă mine, mă acoperă cu o pătură şi mă trage din stradă.

— Haide, nu ar trebui să fii văzută aici!

În timp ce sunt luată de-acolo, mă uit înapoi spre Georg, dar mulţimea a închis cercul în jurul lui şi sirenele urlă în depărtare.

Epilog

Ceaţa dimineţii pluteşte dens peste golful din Hamburg când cobor din autobuz în faţa terminalului de autobuze. Caut un hamal printre docherii care descarcă marfa din cargoboturi. Nu găsesc niciunul şi pornesc mai departe. Am valiza mai grea decât mă aşteptam şi mă chinui să merg drept cu toată greutatea asta, ridicând nori de praf sub paşi.

Intru în clădire şi las bagajul, apoi ies de cealaltă parte. O mare întindere de apă se desfăşoară în faţa ochilor mei, plină de bărci de toate dimensiunile, vapoare cu catarge înalte şi cargoboturi. Mă uit de sus la docul plin de oameni care îşi iau rămas-bun şi mă simt deodată singură. Când îmi luasem rămas-bun cu o seară în urmă, Celia se oferise să vină cu mine în locul tatei, călătoria spre coastă fiind prea mult pentru el, însă mă angajasem să-mi iau viaţa în mâini şi aveam de gând s-o încep cât de curând posibil.

Ultima noastră seară împreună fusese o cină liniştită, cu mult vin, la care Papa a interzis lacrimile.

— Du-te! spusese el. Aici nu mai ai nicio viaţă.

— Tu eşti viaţa mea.

După ce a murit Ştefan, îi spusesem tatei adevărul despre nunta noastră. Acum nu mai aveam niciun secret.

Dar a scuturat din cap.

— Nu mai este suficient. Asta încercat să-mi spui la Paris. Trebuie să clădeşti singură.

M-am bucurat că nu mai fusese nevoie să mă furişez în toiul nopţii, ci că plecam cu binecuvântarea lui. Papa fusese cel care îmi asigurase un post de guvernantă pentru doi copii ai unei familii din Londra, pe care îi cunoştea din timpul şederii noastre acolo. Făcuse imediat aranjamentele după ce îl rugasem, lăsând pe perna mea un plic cu bilete de feribot pentru Anglia. Era un mod tăcut de a-şi cere scuze că Celia îl adusese pe Ştefan la Paris şi pentru toată nefericirea produsă.

Familia din Anglia oferea o cameră ca parte din plată, dar am refuzat, cerând în schimb mai mulţi bani ca să-mi închiriez singură. Oricât de entuziasmată sunt de perspectivă, bănuiesc că nu voi sta mult acolo înainte să plec mai departe – vaporul mă va duce la un tren şi trenul la o potecă, poate cu bicicleta. La un moment dat, poate voi obosi şi voi decide că am văzut suficient şi că va fi timpul să mă întorc acasă. Sau poate voi merge mai departe, dar excursia asta reprezintă mai mult decât evadare. Este timpul să îmi dau seama cine sunt şi care îmi este direcţia în viaţă.

Celia insistase să vină cu mine până la gară şi am fost foarte emoţionată de cadoul ei de despărţire, o nouă umbrelă, roz pal, dar fără volănaşe.

— Ai grijă de el! i-am spus când am plecat de la maşină.

— Aşa fac. Ne vedem la nuntă. Şi, Margot, vreau să-mi cer scuze. Când l-am chemat pe Ştefan la Paris, nu am vrut să-ţi fac rău. Se învinovăţeşte pentru tot ce s-a întâmplat, de parcă ea şi nu eu am pus în mişcare cumplitele evenimente care au dus la moartea lui. Am vrut doar ce era mai bine.

Am ridicat mâna.

— Nu-i nevoie să-ţi ceri scuze. Vina este doar a mea. Eu sunt cea care îşi cere scuze, că nu am fost mai bună cu tine şi mai recunoscătoare pentru tot ce faci pentru tata şi pentru mine. Suntem foarte norocoşi să te avem în familia noastră. Mă bucur foarte mult să ştiu că îi vei sta alături şi că vei avea grijă de el.

Radia, bucurându-se de cuvintele mele şi abia atunci mi-am dat seama cât însemna validarea mea pentru ea, cât aşteptase să o accept cu adevărat.

— Atunci hai să nu ne mai întrebăm şi să ne despărţim ca prietene. Mama ta ar fi fost foarte mândră.

— Dar tu?

Pare agitată, neobişnuită să-mi pese de opinia ei.

— Foarte!

— Atunci asta îmi este mai mult decât suficient.

Dar, în realitate, nu mai caut acceptarea ei sau a tatei.

Singură, mă uit spre ţărm, pe lângă vaporul gigantic cu trei punţi proaspăt lustruite, spre est, unde canalul se deschide către marea largă. Aerul este rece şi tăios, semn că se apropie toamna. Apa este întunecată şi adâncă, întinzându-se la nesfârşit, spre orizont. Nu aş fi crezut pe vremuri că o să fac un voiaj pe mare singură. Dar acum, necunoscutul îmi oferă o promisiune. Simt un imbold, ca şi cum mă cheamă o altă lume.

Fac un pas spre vapor.

— Margot!

Mă întorc uluită să-l văd pe Georg alergând pe doc. Rana de pe faţa lui, o crestătură roşie de la tâmplă la bărbie, este proaspătă şi nebandajată, iar copcile marchează o cicatrice pe care o va purta pe veci. Dar asta îl face şi mai frumos cumva, aprig şi tragic.

— De unde ştiai? Nu-i spusesem lui Georg că plec, nu-l mai văzusem din noaptea în care fusese ucis Ştefan. A fost luat de poliţie pentru interogatoriu ca oponent în duelul

care s-a terminat fatal. Dar i-au dat drumul repede, era erou de război şi ofiţer guvernamental, neînarmat, care se apărase. Povestea fusese în toate ziarele: un ofiţer superior a ucis un soldat într-o luptă încinsă. Cumva, numele meu nu apăruse în presă, lucru pentru care sunt pe veci recunoscătoare – nu cred că tata ar fi suportat aşa ceva. Nu m-a întrebat nimeni nimic şi nici nu s-a sugerat că aş fi avut vreun rol în moartea lui Ştefan, că îl împinsesem pe scări, că-l aruncasem în abisul morţii, era de neconceput pentru cei care văzuseră, la fel ca şi pentru mine. Iar Georg nu mai spusese nimic.

Dar, cu toată protecţia lui, Georg nu mă putea absolvi de vină. Îl omorâsem pe Ştefan ca şi cum aş fi implântat cu mâna mea paloşul. Nu-i vorba că mă învinovăţesc că l-am împins când năvălea sau că într-o fracţiune de secundă alesesem să-l apăr pe Georg, dar eu fusesem cauza evenimentelor care ne duseseră pe treptele hotelului şi a evenimentelor tragice care s-au desfăşurat în acea noapte. Dacă i-aş fi spus lui Georg adevărul, dacă nu m-aş fi dus acolo... atâtea posibilităţi – nu mă puteam întoarce să văd punctul de cotitură din care lucrurile o luaseră razna, cum nu puteam pune la loc cioburile unui pahar spart.

De-atunci, nu mai ştiam nimic de Georg. Nu puteam da vina pe el. După ce aflase că-l minţisem şi că eram căsătorită, nu voia să mai vorbească cu mine.

Şi totuşi, iată-l! Papa îi spusese că plec, o ultimă concesie disperată şi o scuza că ne-a ţinut despărţiţi.

— Îmi pare tare rău, spun. Ar fi trebuit să-ţi spun că eram măritată cu Ştefan. Ne-am căsătorit în secret cu o seară înainte să plece pe front, ca să aibă speranţă. Nici Papa nu ştia. De-asta urma nunta. Dar niciodată nu am... Mă opresc, încercând să găsesc cuvintele. Ai fost primul, asta vreau să spun. Singurul. Oricum, nu mai contează. Nu trebuia să te mint şi îmi pare rău că am făcut-o.

— Nu-mi datorezi nicio explicaţie. Şi mie îmi pare rău.

— Georg, nu a fost vina ta.

Clatină din cap, bântuit de imaginea morţii lui Ştefan.

— A fost cel mai cumplit moment din viaţa mea. Aş fi putut face ceva să detensionez atmosfera, dar m-a luat prin surprindere. Pare bântuit şi îmi dau seama că iertarea nu i-a alinat sentimentul de vinovăţie. Să-l văd zăcând aşa... Nu-i spune pe nume.

— Încetează, te implor! Nu mai suport să retrăiesc momentul. Dar nu se mai poate abţine, are nevoie să proceseze întâmplarea.

— Şi apoi să-ţi văd chipul.

Nu se mai opreşte, dar nu mai aud. Îmi amintesc înmormântarea lui Ştefan, câţiva oameni, un trompetist militar şi doi veterani evrei printre cei care i-au purtat sicriul. Îmi amintesc vag fotografia de pe el, un bărbat în uniformă, încrezător, zâmbind. Cu demnitatea recâştigată, părea împăcat. Stând lângă sicriu, mi-am dat seama că visele pe care le avusesem cu înmormântarea fuseseră o premoniţie. Papa se uita tăcut şi nedumerit la profunzimea suferinţei mele pentru un bărbat cu care nu voisem să mă căsătoresc. Tristeţea mea era sinceră, căci, deşi nu-l iubisem pe Ştefan aşa cum îşi dorise, era o parte din viaţa mea şi ţinusem enorm la el. O parte din mine, poate cea mai bună şi mai inocentă, care nu cunoscuse războiul sau înşelătoria sau durerea, murise în acea noapte pe treptele hotelului, cu el.

— Te rog, spun din nou, ridicând mâna să opresc amintirile şi totodată cuvintele lui.

Georg se uită peste umăr.

— Oraşul meu natal, spune melancolic. Mi-ar fi plăcut să ţi-l arăt.

Cuvintele lui ţin locul numeroaselor lucruri pe care le-am fi putut face dacă am fi avut şansa.

Sirena se aude prelung.

— Trebuie să plec.

Fac semn spre vapor, unde s-au îmbarcat ultimii pasageri.

— Doar nu mai ai de gând să pleci, nu? Chiar şi acum, în timp ce stau să mă îmbarc, refuză să creadă că plec. Înţeleg ce spune însă – după ce ne-am oferit totul unul altuia, cum mai pot pleca? Acel moment, frumos şi perfect, părea să aibă toate răspunsurile. Dar apoi venise Ştefan şi totul se dusese de râpă. Având în vedere tot ce s-a întâmplat, am crezut că poate...

Îmi iau privirea de la el şi-mi muşc buza. Trebuie să las în urmă Berlinul şi amintirile lui dureroase.

Să vezi lumea, a spus Krysia. Şi deşi mă trădase profund, aici avea dreptate. Altădată aş fi stat, aş fi ales calea sigură, dar trebuie să profit de ocazie cât mai pot. Atunci nu ştiam multe, dar în ultimele luni am trăit mai multe vieţi – lumea frântă şi reconstruită, a mea distrusă din nou. Poate după ce călătoresc puţin şi dobândesc perspectivă, o să am ceva de spus.

Krysia. Mă mirasem săptămâna trecută când primisem o vedere cu orizontul Cracoviei, cu un castel mare, cu turnuri, cuibărit printre turle de catedrală şi un râu care şerpuia la bază. Era goală şi nesemnată, doar o dâră de liliac rămăsese impregnată pe hârtie în timpul călătoriei, care îmi spunea totul. Cu toate că nu-mi scria de teamă să nu se implice, îşi cerea iertare.

Retrăind acum trădarea, mă doare inima. De ce o făcuse? Mă gândisem să mă duc după ea, să sar într-un tren spre est şi să ajung la Cracovia. Soţia unui muzician celebru ar fi fost uşor de găsit. Dar chiar dacă o făceam, tot nu mi-ar fi dat răspunsurile pe care le voiam. Nu, aleg să-mi amintesc de ea pe câmpul de luptă din Reims sau legănându-se la pian. Acele părţi din prietenia noastră

sunt reale. Fărâma de furie din mine se disipă şi încep s-o iert.

Georg se uită neliniştit de la mine la vapor, apoi iar la mine.

— O să te descurci pe vapor?

— Da. Am învăţat că frica nu împiedică inevitabilul adevăr. Este timpul să mă împac cu ea.

— Şi tatăl tău?

Este disperat deja, încearcă orice ca să nu plec. La întrebarea asta m-am gândit mult în ultimele zile.

— Papa nu este singur. O are pe Celia.

— Aş vrea...

Îmi ţin respiraţia, aşteptând să spună ceva, să-mi ceară chiar să nu plec. Totuşi, nu o face. Nu are dreptul fără să-mi ofere un motiv să rămân, un început nou, şi acea posibilitate a dispărut în noaptea în care l-a ucis pe Ştefan.

— Lasă-mă să vin cu tine, zice, luându-mi mâna impulsiv.

În depărtare, un pescăruş ţipă, rugându-se parcă la fel de stăruitor.

— Georg... protestez râzând.

El are o viaţă şi un viitor aici. Totuşi, vrea să renunţe la tot pentru mine. Deodată, mă simt împovărată de sentimentele noastre, nediluate de timpul care a trecut şi de evenimentele care s-au succedat. Dar nu-l pot lăsa să vină. Mi-am petrecut toată viaţa în umbra unui bărbat şi trebuie să mă descurc singură. Mă gândesc la feriga de la Versailles, care stă pe pervazul vilei. Unele lucruri nu le putem lua cu noi, trebuie lăsate în urmă. Trebuie să plec.

Îşi ţuguie buzele şi se uită spre orizont.

— Uite! îmi întinde o cutie. Înăuntru se află un mic set de călătorie, o oglinjoară şi o perie cu sidef. Un dar de despărţire. Ştiam că nu te voi convinge. Trebuia să încerc, fireşte.

Nu-i place decizia mea de a pleca, dar o respectă şi îl iubesc pentru asta.

Mă voi întoarce, îmi vine să spun. Îmi muşc buza, nevoind să-i dau speranţe false.

— Când? întreabă Georg, citindu-mi parcă gândurile. Se luminează la faţă.

— Nu ştiu.

— O lună, un an? insistă. Clatin din cap.

— Când vine timpul să mă întorc.

Este singurul răspuns pe care-l pot da şi pare să vină din adâncurile mele, cu putere şi fermitate. Cuvintele par ale Krysiei, dar vocea este a mea. Poate am învăţat destul de la ea să îmi văd de drum.

— Dar simţi şi tu ca mine? insistă. Îmi iau privirea, neputând nega. Apoi încuviinţez şi zâmbeşte larg. Şase luni, declară, de parcă aşa am convenit, şi, cu acele cuvinte, mă eliberează. Nu ştiu dacă termenul este o aşteptare sau un mod de a face despărţirea suportabilă pentru amândoi.

— Peste şase luni, exact aici te voi aştepta.

Încuviinţez. Mai sunt şase luni până la nunta tatei cu Celia. Nu cred că Georg ştie însă şi deocamdată o să păstrez secretul în buzunar, în caz că mă răzgândesc. În inima mea, ştiu că voi fi aici şi că voi alerga de pe pasarelă în braţele lui. Nu aş putea sta fără Georg, dar mai întâi am ceva de făcut.

Un pescăruş ţipă în depărtare din nou, amintindu-mi că a venit momentul să plec. Dacă nu plec acum, nu o mai fac niciodată.

— La revedere, Georg! Mă ia de mână.

— Auf wiedersehen![36] *Până când ne vom revedea.*

Pleacă privirea şi vrea să-mi sărute mâna, dar îi ridic bărbia şi îmi lipesc buzele de ale lui. Apoi mă întorc şi urc

[36] „La revedere” (în limba germană în original)

pasarela. Dacă mă opresc, nu voi mai avea puterea să o iau de la capăt. Îmi şiroiesc lacrimile pe obraji. Şase luni. Nu este aşa mult, dar lumea se poate schimba într-o clipită.

Urc pe puntea vaporului şi un marinar închide poarta după mine. Abia după ce ne îndepărtăm de ţărm şi nu mă mai pot răzgândi, mă întorc. Georg stă neclintit, cu o mână streaşină la ochi şi cealaltă întinsă în faţă.

Mai arunc o privire spre doc, închipuindu-mi reuniunea noastră acolo. Sunt purtată de dragostea lui, a tatei şi chiar a Krysiei în drumul meu. De data asta, este alegerea mea să plec. Fac cu mâna şi îi suflu un sărut. Apoi îmi îndrept umerii, mă întorc şi mă uit în larg, făcând primul pas spre viaţa care mă aşteaptă.

Mulţumiri

Fiica ambasadorului reprezintă pentru mine o mare bucurie. În primul rând, mi-a oferit ocazia să revin la o parte dintre personajele şi temele mele îndrăgite din Iubita comandantului, ceva ce eu şi mulţi dintre cititorii mei sperăm să se întâmple de câţiva ani. De asemenea, mi-a permis să explorez Europa după Primul Război Mondial, o epocă ce m-a fascinat încă de când am scris despre ea în teza mea la Cambridge, cu două decenii în urmă. O astfel de poveste necesită o îndelungă cercetare a evenimentelor istorice, precum şi a climatului social şi politic al vremii. Ca întotdeauna, când scriu ficţiune istorică, a trebuit să iau nişte hotărâri în legătură cu momentele care aveau să rămână exacte din punct de vedere istoric şi cele în care „manipulam” istoria, îmbinândfaptele cu ficţiunea de dragul istoriei (o indulgenţă creativă pe care sper că mi-o vor ierta cititorii).

Această carte m-a făcut să mă întorc la incomparabila echipă de redactori de la Harlequin MIRA, inclusiv editorul meu minunat, Susan Swinwood, şi mulţi alţi oameni inteligenţi, editori, din marketing, publicitate şi vânzări, şi Kim Young şi echipa minunată de la MIRA UK. Sunt recunoscătoare pentru timpul şi talentul vostru şi extrem de bucuroasă să lucrez din nou cu voi! Multe mulţumiri, ca întotdeauna, agenţilor mei, Scott Hoffman şi Michelle Brower, de la Folio Literary Management, pentru perspicacitatea voastră şi neobosita muncă în numele meu. Mulţumesc şi colegilor mei de la Rutgers pentru interes şi sprijin.

Cu oricâtă bucurie am scris cartea, am avut un gust dulce-amar. Când am început Fiica ambasadorului, o carte care examinează, printre altele, relaţia dintre părinţi şi copii, habar nu aveam că iubitul meu tată nu avea să mai fie aici să vadă proiectul terminat. Cu fiecare carte, recunosc mereu „satul” care face posibile scrierile mele. Totuşi, de data asta ţin să îmi arăt profunda recunoştinţă celor mai apropiaţi: soţului meu, Philip, mamei, Marsha, fratelui, Jay, precum şi socrilor Ann şi Wayne, prietenilor dragi şi, desigur, celor trei mici muze care mă sprijină şi mă inspiră în fiecare zi: Benjamin, Charlotte şi Elizabeth. Vă iubesc pe toţi.